

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

8 juli 2002

WETSONTWERP

betreffende het toezicht op de financiële sector
en de financiële diensten

WETSONTWERP

tot aanvulling, inzake de verhaalmiddelen tegen
de beslissingen van de minister, de CBF, de CDV
en de marktondernemingen, alsook inzake de
tussenkomst van de CBF en van de CDV voor de
strafgerechten, van de wet van ... betreffende het
toezicht op de financiële sector en de financiële
diensten en tot wijziging van verschillende andere
wetsbepalingen

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

inzake de verscherping van het prudentieel
toezicht en van de controle op de interbancaire
rekeningen

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE FINANCIËN EN DE BEGROTING
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Peter VANVELTHOVEN**

Voorgaande documenten :

Doc 50 **1842/ (2001/2002)** :

001 : Wetsontwerp.
002 : Bijlage.
003 : Amendementen.

Doc 50 **1843/ (2001/2002)** :

001 : Wetsontwerp.

Doc 50 **1855/ (2001/2002)** :

001 : Voorstel van resolutie van de heren Eerdeken, Giet en Janssens.
002 : Amendementen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

8 juillet 2002

PROJET DE LOI

relative à la surveillance du secteur financier et
aux services financiers

PROJET DE LOI

complétant, en ce qui concerne les voies de
recours, contre les décisions prises par le
ministre, par la CBF, par l'OCA et par les
entreprises de marché et en ce qui concerne
l'intervention de la CBF et de l'OCA devant les
juridictions répressives, la loi du ... relative à la
surveillance du secteur financier et aux services
financiers et modifiant diverses autres
dispositions légales

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

concernant le renforcement des règles
prudentielles et du contrôle des comptes
interbancaires

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES ET DU BUDGET
PAR
M. **Peter VANVELTHOVEN**

Documents précédents :

Doc 50 **1842/ (2001/2002)** :

001 : Projet de loi.
002 : Annexe.
003 : Amendements.

Doc 50 **1843/ (2001/2002)** :

001 : Projet de loi.

Doc 50 **1855/ (2001/2002)** :

001 : Proposition de résolution de MM. Eerdeken, Giet et Janssens.
002 : Amendements.

**Samenstelling van de commissie op datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date du dépôt du rapport :**
Voorzitter / Président : Olivier Maingain

A. — Vaste leden / Membres titulaires

VLD	Aimé Desimpel, Fientje Moerman, Ludo Van Campenhout.
CD&V	Greta D'Hondt, Yves Leterme, Dirk Pieters.
Agalev-Ecolo	Gérard Gobert, Jef Tavernier.
PS	Jacques Chabot, François Dufour.
MR	Olivier Maingain, Eric van Weddingen.
Vlaams Blok	Alexandra Colen, Hagen Goyvaerts.
SPA	Peter Vanvelthoven.
CDH	Jean-Jacques Viseur.
VU&ID	Alfons Borginon.

B. — Plaatsvervangers / Membres suppléants

Willy Cortois, Pierre Lano, Georges Lenssen, Tony Smets.
Mark Eyskens, Daniël Vanpoucke, Herman Van Rompuy, N.
Zoé Genot, Muriel Gerkens, Lode Vanoost.
Léon Campstein, Claude Eerdeken, Bruno Van Grootenbrulle.
François Bellot, Philippe Collard, Serge Van Overtveldt.
Gerolf Annemans, Roger Bouteica, Francis Van den Eynde.
Ludwig Vandenhove, Henk Verlinde.
Joseph Arens, Raymond Langendries.
Danny Pieters, Karel Van Hoorebeke.

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
FN	:	Front National
MR	:	Mouvement Réformateur
PS	:	Parti socialiste
CDH	:	Centre démocrate Humaniste
SPA	:	Socialistische Partij Anders
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>	<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>
DOC 50 0000/000 : Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 50 0000/000 : Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA : Questions et Réponses écrites
CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)	CRIV : Compte Rendu Intégral, avec à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)
CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)	CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (sur papier vert)
CRABV : Beknopt Verslag (op blauw papier)	CRABV : Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)
PLEN : Plenum (witte kaft)	PLEN : Séance plénière (couverture blanche)
COM : Commissievergadering (beige kaft)	COM : Réunion de commission (couverture beige)

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/ 549 81 60	Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be	www.laChambre.be
e-mail : publicaties@deKamer.be	e-mail : publications@laChambre.be

INHOUD

I. Inleidende uiteenzetting van de minister van Financiën	3
II. Algemene bespreking	28
III. Hoorzittingen	54
IV. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	109
V. Bespreking van het voorstel van resolutie nr. 1855/001	159

SOMMAIRE

I. Exposé introductif du ministre des Finances	3
II. Discussion générale	28
III. Auditions	54
IV. Discussion des articles et votes	109
V. Examen de la proposition de résolution n° 1855/001	159

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft deze wetsontwerpen en voorstel van resolutie⁽¹⁾ besproken tijdens haar vergaderingen van 5, 18, 19 en 25 juni en 2 juli 2002.

In het kader van de bespreking van de twee wetsontwerpen heeft uw commissie bovendien op 18 en 19 juni 2002 volgende personen gehoord:

- de heer Guy Quaden, Gouverneur van de Nationale Bank van België;
- de heer Eddy Wymeersch, Voorzitter van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen;
- de heer Willy Lenaerts, Voorzitter van de Controle-dient voor de Verzekeringen, en
- de heer Guido Ravoet, Directeur-generaal van de Belgische Vereniging van Banken.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

«De financiële sectoren van België hebben de laatste jaren talrijke evoluties gekend waarvan de voornaamste als volgt kunnen worden voorgesteld :

- de groeiende diversificatie van de ontplooiende activiteiten door groepen die tegelijk in de sectoren van de banken en de verzekeringen actief zijn;
- een groeiende complexiteit van de financiële producten die aan het publiek aangeboden worden (niet alleen in intersectorieel maar ook in grensoverschrijdend perspectief);
- de transformatie van de Belgische gereguleerde markten.

Een dergelijke vaststelling noopt ertoe te onderlijnen dat een adequate en coherente reglementaire vertaling noodzakelijk is :

- niet alleen ten overstaan van de niet aflatende (om niet te zeggen koortsachtige) evolutie van het financieel recht;
- maar ook om de uitdagingen te beantwoorden van tegelijk de doorlopende evolutie van de organisatie van de Belgische financiële sectoren (omwille van de concurrentiële druk) en, bijgevolg, ook de versterking van de bescherming van het openbaar beroep op het spaarwezen.

⁽¹⁾ De wetsvoorstellen DOC 50 1856/001 en DOC 50 1860/001 van de heren Eerdekens, Giet en Janssens zullen in het kader van een ander door de regering in te dienen wetsontwerp worden besproken.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné les présents projets de loi et proposition de résolution ⁽¹⁾ au cours de ses réunions des 5, 18, 19 et 25 juin et 2 juillet 2002.

Dans le cadre de l'examen des deux projets de loi, votre commission a en outre procédé les 18 et 19 juin 2002 à l'audition de :

- M. Guy Quaden, Gouverneur de la Banque Nationale de Belgique;
- M. Eddy Wymeersch, Président de la Commission bancaire et financière;
- M. Willy Lenaerts, Président de l'Office de contrôle des assurances, et
- M. Guido Ravoet, Directeur général de l'Association belge des banques.

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DU MINISTRE DES FINANCES

«Les secteurs financiers belges ont connu, au cours de ces dernières années, de nombreuses évolutions dont les plus importantes peuvent être présentées comme suit :

- la diversification croissante des activités déployées par les groupes actifs à la fois dans les secteurs de la banque et l'assurance;
- une complexité croissante des produits financiers offerts au public (dans une optique non seulement intersectorielle mais aussi transfrontalière);
- la transformation des «marchés réglementés» belges.

Un tel constat revient à souligner la nécessité d'en assumer et d'assurer toute la traduction en termes réglementaires appropriés et cohérents :

- non seulement par rapport à l'évolution constante (pour ne pas dire foisonnante) du droit financier ;
- mais aussi afin de répondre aux nouveaux défis que suscitent à la fois l'évolution continue de l'organisation des secteurs financiers belges (en raison de la pression concurrentielle) et, par voie de conséquence, le renforcement de la protection de l'appel public à l'épargne.

⁽¹⁾ Les propositions de lois DOC 50 1856/001 et DOC 50 1860/001 de MM. Eerdekens, Giet et Janssens seront examinées dans le cadre d'un autre projet de loi à déposer par le gouvernement.

De recente actualiteit toont dit alles voldoende aan. Het dient inderdaad nergens toe een corpus van juridische regels aan te nemen indien men niet tegelijkertijd toegeëigende mechanismen voorziet in termen van «*decision-making process*». Dat is een belangrijk luik, op het Europese niveau, van het in werking stellen, aan een aangehouden ritme (de ECOFIN Raad van 4 juni 2002 getuigt daar trouwens van), van het Europees Actieplan voor de Financiële diensten maar ook van de voorliggende hervorming op het nationale niveau.

De besluiten die daaruit moeten worden getrokken, moeten een antwoord geven op de inzet van een steeds levendiger concurrentie tussen financiële markten die zich tegelijk onderscheiden door een kwaliteitseis met betrekking tot de controle, die steeds meer slaat op het toezicht op systemen, en ook door een nationale reglementering te definiëren in toegeëigende termen en in staat om alle noodzakelijke juridische zekerheid te garanderen voor het vertrouwen van de investeerders.

Deze wil tot herdynamisering van de Belgische financiële markten was inderdaad een voorafgaande voorwaarde voor een hervorming van de controle van de verschillende Belgische financiële sectoren. Het is wat men in het algemeen de politiek van de «twee pijlers» noemt (enerzijds steun voor de initiatieven van de marktondernemingen in termen van nieuwe producten of beursallianties en anderzijds versterking van het toezicht op het openbaar beroep op het spaarwezen).

De Belgische context blijkt bijzonder geschikt te zijn voor een dergelijke denkoefening.

Het parlement heeft een zogenaamd wetsontwerp «Euronext»¹ goedgekeurd ter gelegenheid van de lancering van de integratie van de Beurs van Brussel in Euronext. Over de aspecten die betrekking hebben op de organisatie van de controle van de beursmarkten die in de Euronext-structuur zullen worden opgenomen, werd in het kader van deze hervorming bewust geen beslissing genomen.

Dit tweede onderdeel van de hervorming van de regeling van de Belgische financiële diensten heeft dan ook betrekking op de organisatie van de controle ervan, conform wat de minister heeft verduidelijkt bij de voorbereidende werken bij de wet «Euronext», in antwoord op verschillende parlementaire vragen of tijdens verschillende vergaderingen van de *Task force* die ermee belast is na te denken over de toekomst van Brussel als financieel centrum.

¹ Wet van 12 augustus 2000 houdende diverse bepalingen betreffende de organisatie van de financiële markten en diverse andere bepalingen (*Belgisch Staatsblad* van 7 september 2000)

L'actualité récente démontre tout ceci à suffisance. Rien ne sert en effet d'adopter un corps de règles de natures juridiques diverses si l'on ne prévoit pas en même temps des mécanismes appropriés en termes de «*decision-making process*». C'est là un des volets majeurs, au niveau européen, de la mise en œuvre, à un rythme soutenu (le Conseil Ecofin du 4 juin 2002 en atteste au demeurant), du Plan européen d'Action pour les Services Financiers mais aussi de l'actuelle réforme au niveau national.

Les conséquences à en tirer doivent traduire notamment les réponses à donner aux enjeux résultant d'une concurrence de plus en plus vive entre places financières se marquant à la fois par une exigence de qualité en termes de contrôle portant de plus en plus sur la surveillance de systèmes mais aussi en matière de législation nationale à définir en termes appropriés et à même d'assurer toute la sécurité juridique nécessaire pour la confiance des investisseurs.

Cette volonté de redynamisation de la place financière belge était en effet un préalable à une réforme du contrôle des différents secteurs financiers belges. C'est ce que l'on appelle généralement la politique dite des «deux piliers» (d'une part soutien aux initiatives prises par les entreprises de marché que ce soit en termes de nouveaux produits ou d'alliances boursières, d'autre part renforcement du contrôle de l'appel public à l'épargne).

Le contexte belge s'avère particulièrement propice pour une telle réflexion.

Le Parlement a approuvé un projet de loi dite «Euronext»¹ à l'occasion du lancement de l'intégration de la Bourse de Bruxelles dans Euronext¹. Les aspects ayant trait à l'organisation du contrôle des marchés boursiers appelés à être intégrés dans la structure Euronext n'ont volontairement pas été tranchés dans le cadre de cette réforme.

Ce deuxième volet de la réforme de la régulation des services financiers belges porte dès lors sur l'organisation du contrôle de ceux-ci, conformément à ce que le ministre a eu l'occasion de préciser à de nombreuses reprises, que ce soit lors des travaux préparatoires à la loi «Euronext», lors de réponses à différentes questions de parlementaires ou au cours des réunions de la *Task force* chargée de réfléchir à l'avenir de la place financière de Bruxelles.

¹ Loi du 12 août 2000 portant diverses dispositions relatives à l'organisation des marchés financiers et diverses autres dispositions (*Moniteur belge* du 7 septembre 2000)

Deze tweede hervorming geeft België ook de gelegenheid om ervoor te zorgen zijn wetgeving en zijn reglementering af te stemmen op de beste internationale standaarden, de structuren voor de controle op de verschillende secundaire markten van financiële instrumenten te harmoniseren (of het nu met name gaat om Euronext Brussels, Nasdaq Europe of het Rentenfonds), en daarbij te blijven voldoen aan de verplichtingen die voor België voortvloeien uit de van toepassing zijnde Europese richtlijnen.

In dezelfde zin heeft de overgang, vanaf 1 maart 2002, naar de laatste fase van de geleidelijke invoering van de euro symbolisch bijgedragen tot het benadrukken van de noodzaak te beschikken over een kwaliteitsvol en efficiënt nationaal wettelijk en reglementair kader dat de vergelijking kan doorstaan met het beste wat er op dat vlak in de wereld bestaat en dat op soepele en aangepaste wijze kan evolueren op het ritme van de voortdurende veranderingen die zich voordoen in de verschillende financiële sectoren. De consumenten, de bemiddelaars en de Belgische financiële sectoren hebben in dit opzicht geen verworven rechten om per definitie van de voordelen van een geïntegreerde kapitaalmarkt en een markt voor financiële dienstverlening te kunnen genieten.

Zo worden, in het kader van de lopende hervorming, de filosofie en verschillende aanbevelingen van het eindrapport van het Comité van wijzen (voorgezeten door Baron Lamfalussy en waarvan de besluiten zowel door de Europese top van Stockholm als door het Europees parlement werden goedgekeurd) in het Belgisch recht vertaald.

Op deze manier innoveert de Belgische hervorming ten opzichte van talrijke andere wetgevingen van de lidstaten van de EU.

Men kan met name in dit verband denken aan de modernisering en de harmonisatie van de nationale financiële wetgeving, zoals voorgesteld inzake het statuut, de organisatie van en het toezicht op de verschillende Belgische financiële markten, aan de betekenisvolle herdefiniëring en de actualisering van de regels die de klanteninformatie en de bescherming van de beleggers beheersen maar ook aan de nieuwe noden inzake de prudentiële controle over met name de financiële conglomeraten (waarvan de bijzonderheden nog niet voldoende worden ingeschat door de verschillende betrokken overheden).

*
* *

Rekening houdend met deze talrijke evoluties, berust de hervorming van de architectuur van het toezicht op de financiële sectoren op vier krachtlijnen die worden

Cette seconde réforme constitue également l'occasion pour la Belgique de veiller à adapter sa législation et sa réglementation aux meilleurs standards internationaux, à harmoniser les structures de contrôle des différents marchés secondaires en instruments financiers (qu'il s'agisse notamment d'Euronext Brussels, de Nasdaq Europe ou encore du Fonds des Rentes), tout en continuant à satisfaire aux obligations découlant pour elle des directives européennes applicables.

Dans cette même perspective, le passage, depuis le 1er mars 2002, à la dernière phase de l'utilisation progressive de l'euro, a contribué symboliquement à mettre en lumière la nécessité de pouvoir bénéficier d'un cadre légal et réglementaire national de qualité, efficace, à même de soutenir la comparaison avec ce qui se fait de mieux de par le monde et capable d'évoluer, de manière souple et appropriée, au rythme des changements constants intervenant sur les différents marchés financiers. Les consommateurs, les intermédiaires et les marchés financiers belges n'ont à cet égard pas de droits acquis à pouvoir bénéficier par définition des avantages d'un marché intégré des capitaux et des services financiers.

C'est ainsi que la réforme en cours traduit, en droit belge, la philosophie et différentes recommandations du rapport final du Comité des sages présidé par le Baron Lamfalussy et dont les conclusions ont été avalisées tant par le Sommet européen de Stockholm que par le Parlement européen.

De cette manière, la réforme belge innove par rapport à de nombreuses autres législations d'Etats membres de l'UE.

L'on songe notamment à cet égard à la modernisation et à l'harmonisation de la législation financière nationale, telles que proposées en matière de statut, d'organisation et de contrôle des différents marchés financiers belges, à la redéfinition et à la mise à jour significatives des règles régissant l'information des clients et la protection des investisseurs mais aussi aux nouveaux besoins issus du contrôle prudentiel portant notamment sur les conglomerats financiers (dont les particularités ne sont pas encore suffisamment appréhendées par les différentes autorités concernées).

*
* *

Tenant compte de ces nombreuses évolutions, la réforme de l'architecture de la surveillance des secteurs financiers repose sur quatre axes présentés dans l'or-

voorgesteld in chronologische volgorde van interventie van de controle-autoriteiten in de verschillende financiële sectoren:

- *het herschikken van de bevoegdheden tussen overheden belast met verschillende aspecten van de controle van de markten en de verschillende financiële dienstverleners;*
- *de verandering van het beslissingsproces bij de prudentiële controle-autoriteiten;*
- *de organisatie van de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen met name beslissingen van de CBF en de CDV ;*
- *de institutionele toenadering tussen de centrale bank en de andere nationale instellingen van prudentiële controle.*

Om op adequate wijze het geheel van de materies te omvatten die door de huidige hervorming bedoeld worden, werden twee wetsontwerpen uitgewerkt aangezien de ongeveer 150 wettelijke bepalingen in ontwerp op verschillende wettelijke procedures slaan. Zij zijn het voorwerp geweest van een zeer ruime bevraging van de betrokken verenigingen, de sectoren en de instellingen. De Europese Centrale Bank heeft eveneens een positief advies gegeven dat de onderliggende filosofie van de hervorming steunt.

Overeenkomstig de filosofie van het rapport van het comité van wijzen, institutionaliseert deze hervorming op het Belgisch niveau procedures van sectorconsultatie, ook nog «open raadpleging» genaamd. Deze laten toe het advies van de actoren en andere betrokken partijen in de financiële sector te verzamelen en dit betreffende uitvoeringsmaatregelen die voornamelijk slaan op het statuut van de tussenpersonen en de ontwikkeling van de verschillende gedragsregels waaraan zij zijn onderworpen.

Meer nog, deze teksten houden rekening met bepaalde voorstellen van richtlijnen (betreffende de financiële markten en de financiële dienstverlening die door het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie prioritair werden behandeld) maar ook met de meest recente rechtspraak, met name de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

Het rechtsvergelijkend onderzoek waartoe werd overgegaan, toont - voor zover dat nog nodig is - de toepasselijkheid en het dringend karakter van de Belgische hervorming aan die, hoewel ze later werd aangekondigd dan andere hervormingen in het buitenland, eerder zou kunnen worden doorgevoerd.

dre chronologique d'intervention des autorités de contrôle des différents secteurs financiers :

- *le réaménagement des compétences entre autorités chargées de différents aspects du contrôle des marchés et de différents prestataires de services financiers;*
- *le changement du mode de prise de décision au sein des autorités de contrôle prudentiel;*
- *l'organisation des voies de recours notamment contre les décisions de la CBF et de l'OCA;*
- *le rapprochement institutionnel entre la banque centrale et les autres institutions nationales de contrôle prudentiel.*

Afin de couvrir de manière adéquate l'ensemble des matières visées par la présente réforme, deux projets de loi ont été élaborés étant donné que les quelques 150 dispositions législatives que comptent les deux projets relèvent de procédures législatives différentes. Elles ont fait l'objet d'une très large consultation des associations, secteurs et institutions concernés. La Banque centrale européenne a également rendu un avis positif et soutenant la philosophie sous-jacente à la réforme.

Conformément à la philosophie du rapport du comité des sages, la présente réforme institutionnalise, au niveau belge, des procédures de consultation de place, également dites de «consultation ouverte» et permettant de recueillir l'avis des acteurs et autres intervenants dans le secteur financier et ce sur des mesures d'exécution portant à titre principal sur le statut des intermédiaires et l'évolution des diverses règles de conduite auxquelles ils sont soumis.

Qui plus est, ces mêmes textes tiennent compte de différentes propositions de directives (relatives aux marchés et services financiers et gérées de manière prioritaire par la présidence belge du conseil de l'Union européenne) mais aussi de la jurisprudence la plus récente, notamment celle émanant de la Cour de Justice des Communautés européennes.

L'examen de droit comparé auquel il a été procédé démontre – si besoin en est - toute l'acuité ainsi que l'urgence de la réforme belge qui, tout en étant annoncée plus tard que d'autres réformes à l'étranger, pourrait être mise en œuvre bien avant la réalisation de ces dernières.

Om de nodige juridische zekerheid te garanderen voor een hervorming van een zekere omvang maar ook om een legistische kwaliteit te bieden die bij een dergelijke onderneming past, herneemt hoofdstuk I van het wetsontwerp talrijke definities, waarvan sommige slaan op nieuwe concepten, met name naar het voorbeeld van de internationale ontwikkelingen (voorstellen van richtlijn of verordening van de Europese Unie, door het Europees comité van regulatoren van markten in roerende waarden opgestelde documenten, ...).

In dat opzicht denke men aan de begrippen professionele belegger, erkend bemiddelaar of nog, aanverwant financieel instrument.

*
* *

Hoofdstuk II van het wetsontwerp, op zijn beurt, organiseert het statuut alsmede de werkingswijze van en het toezicht op de ondernemingen die de verschillende beursmarkten beheren.

Het ontwerp bepaalt de desbetreffende voorwaarden waaraan elke onderneming die een vergunning als markt-onderneming wenst te bekomen, moet beantwoorden.

Deze verschillende voorwaarden werden verfijnd naar het voorbeeld van de ervaring die werd opgedaan met name in het kader van de integratie van Belgische financiële markten in multijurisdictionele gehelen zoals Euronext.

Er weze in dit verband benadrukt dat deze beginselen zullen gelden voor alle secundaire markten in financiële instrumenten die publiek toegankelijk zijn en nu naar Belgisch recht door privé-operatoren worden ingericht (Euronext Brussels, maar ook Nasdaq Europe).

In dit perspectief, stelt het ontwerp van hervorming voor het statuut van officiële notering van een beurs van roerende waarden op te heffen en bijgevolg, de verschillen in statuut die in het Belgisch financieel recht bestaan ten opzichte van andere markten te laten verdwijnen. Dit laat toe om elk concurrentieel voor- of nadeel dat tot op heden uit deze juridische regimes kon voortvloeien, uit te schakelen, niet enkel voor de inrichters van de markten, maar ook voor de emittenten waarvan de effecten op verschillende Belgische financiële markten worden verhandeld.

Aangezien de opdracht van openbaar belang die voor het toezicht op de secundaire markten in financiële instrumenten nodig is, niet meer zou worden toevertrouwd aan organen van de marktoperator, biedt het voorgestelde toezichtstelsel bovendien het voordeel de be-

Afin d'assurer toute la sécurité juridique voulue pour une réforme d'une ampleur certaine mais aussi afin d'offrir toute la qualité légistique qui sied pour une telle entreprise, le chapitre Ier de la loi en projet reprend de nombreuses définitions, dont certaines portent sur des concepts nouveaux et ce notamment à l'aune des développements intervenus au niveau international (propositions de directives ou de règlements de l'Union européenne, documents établis par le Comité européen des régulateurs de marchés de valeurs mobilières, ...).

L'on songera à cet égard aux notions d'investisseur professionnel, d'intermédiaire qualifié ou encore d'instrument financier connexe.

*
* *

Le chapitre II du premier projet de loi organise, quant à lui, le statut ainsi que les modes de fonctionnement et de contrôle des entreprises gérant les différents marchés boursiers.

La loi en projet définit à cet égard les conditions auxquelles doit répondre toute entreprise qui souhaite être agréée en qualité d'entreprise de marché

Ces différentes conditions ont en effet été précisées à l'aune de l'expérience acquise dans le cadre de l'intégration de marchés financiers belges dans des ensembles multi-juridictionnels tels qu'Euronext.

Il importe de souligner que ces règles seront d'application pour tous les marchés secondaires en instruments financiers accessibles au public et actuellement organisés en droit belge par des opérateurs privés (Euronext Brussels mais aussi Nasdaq Europe).

Dans cette perspective, la projet de réforme propose la suppression du statut de cote officielle d'une Bourse de valeurs mobilières et, par voie de conséquence, des différences de statut existantes, en droit financier belge, par rapport aux autres marchés. Ceci permettrait d'éliminer tout avantage ou désavantage concurrentiel qui pouvait résulter de ces cadres réglementaires jusqu'à présent quelque peu dissemblables non seulement pour les organisateurs des marchés mais aussi pour les émetteurs dont les titres sont admis à la négociation sur différents marchés financiers belges.

Etant donné que les missions de service public que nécessite la surveillance des marchés secondaires en instruments financiers ne seraient plus exercées par des organes de l'opérateur de marché, l'adoption d'un tel système de contrôle présente en outre l'avantage d'ac-

staande benadering die al werd vooropgesteld in de «Euronext»-wet te versterken : *meer bepaald de markt-operatoren niet meer onderwerpen aan de beperkingen en procedures verbonden aan hun publiekrechtelijk statuut van toezichthoudende overheid. Het geeft hen de aangepaste middelen om volgens privaatrechtelijke regelen te functioneren, mits een externe, publieke en onafhankelijke controle, die over gelijkaardige bevoegdheden als deze toegekend aan buitenlandse toezichthouders zal beschikken, onder meer in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk.*

In datzelfde perspectief bevestigt de wet het onderscheid tussen enerzijds de regelen van contractuele aard (zij moeten in een *Rule Book* worden gedefinieerd dat wordt opgesteld) en gecontroleerd door de beursonderneming in het kader van de contractuele relaties met haar leden) en anderzijds de zogenaamde regelen van openbare orde die moeten worden gecontroleerd en in voorkomend geval, gesanctioneerd door de CBF als onafhankelijke administratieve overheid.

Het ontwerp bevat andere belangrijke vernieuwingen die zijn geïnspireerd door de wil te zorgen voor de reputatie en de integriteit van ons financieel centrum. Dit vertaalt zich met name in de verplichting opgelegd aan de tussenpersonen een interne gedragscode aan te nemen. Sommige bestaande regels worden tevens versterkt. Het wetsontwerp is niettemin bedoeld om het accent te leggen op de noodzaak om enerzijds de gedragsregels te interpreteren in functie van de beleggers die ze bedoelen te beschermen of van de geleverde beleggingsdienst en anderzijds diezelfde regels te doen evolueren in functie van de graad van Europese harmonisering van dit type regels.

Een dergelijke harmonisering van de verschillende wettelijke kaders draagt de stempel van de eenvoud en laat toe het statuut op te heffen van verschillende markt-autoriteiten die in de schoot van de structuren van de beursoperatoren zetelen.

Het ontwerp geeft dan ook uitgebreide bevoegdheden aan de CBF (en de CDV) om bij te dragen tot de transparantie en de reputatie van de Belgische financiële sectoren.

Niettemin past het erover te waken dat de twee controle-organismen die uitdaging (men noemt dat ook wel eens de «*expectation gap*») inzake de verwachte kwaliteit van hun toezicht aankunnen.

In dit opzicht kan men niet anders dan vaststellen dat de huidige organisatiestelsels van de CBF en de CDV een aantal vragen oproepen inzake de adequate evolu-

centuer l'approche déjà mise en avant dans la loi «Euronext» : *à savoir ne plus soumettre les opérateurs aux contraintes et aux procédures liées au statut public de telles autorités et leur donner des moyens appropriés pour fonctionner selon les règles de droit privé, moyennant un contrôle externalisé, public et indépendant, disposant de pouvoirs similaires à ceux dévolus à leurs homologues notamment de droit américain et britannique.*

Dans cette même perspective, la loi consacre la distinction entre d'une part les règles de nature contractuelle (appelées à être reprises dans un *Rule Book* établi et contrôlé par l'entreprise de marché boursier dans le cadre de ses relations contractuelles avec ses membres) et d'autre part les règles dites d'ordre public appelées à être contrôlées et, le cas échéant, sanctionnées par l'autorité administrative indépendante qu'est la CBF.

Le projet comporte d'autres innovations importantes empreintes de la volonté de renforcer la réputation et l'intégrité de notre place financière. Il se traduit notamment par l'obligation imposée aux intermédiaires d'adopter un code de conduite interne. Certaines règles actuelles se voient également renforcées. Le projet de loi entend néanmoins mettre l'accent sur la nécessité d'une part d'interpréter les règles de conduite en fonction des investisseurs qu'elles visent à protéger ou du type de service d'investissement presté et d'autre part de faire évoluer ces mêmes règles en fonction du degré d'harmonisation européen de ce type de règles.

Une telle harmonisation des différents cadres légaux est marquée du sceau de la simplicité et permet en outre d'abroger le statut de différentes autorités de marché internes et logées au sein des structures des opérateurs boursiers.

Le projet dote dès lors la CBF (et l'OCA) de pouvoirs étendus en vue de contribuer à la transparence et la réputation des secteurs financiers belges.

Il convient toutefois de veiller à ce que les structures de ces deux organismes de contrôle soient à même de relever les défis (ce que l'on appelle communément désormais l'«*expectation gap*») en matière de qualité attendue de leur contrôle.

A cet égard, l'on ne peut que constater que les modes actuels d'organisation de la CBF et de l'OCA suscitent un certain nombre de questions quant à une évolu-

tie van de wijze van besluitvorming in hun midden in verband met de praktijken van «deugdelijk bestuur» (corporate governance) die door hen aangemoedigd of opgelegd werden. Het gaat hier om praktijken zoals bijvoorbeeld het protocol op de autonomie van de bankfunctie dat voorschrijft dat het beheersorgaan van een entiteit die onderworpen is aan de controle van de CBF op collegiale wijze samengesteld wordt uit leden met gelijkwaardig statuut.

In de huidige stand van de van kracht zijnde wetteksten is dit momenteel binnen de CBF en de CDV niet het geval vermits :

- de Commissie en de Raad van de Dienst enerzijds, die, op één uitzondering na, samengesteld zijn uit externe leden en voorgezeten wordt door een persoon die zowel de functies waarneemt van hiërarchische overste van de diensten die een voorstel indienen als van lid van een collegiaal orgaan dat zich moet uitspreken over die zelfde voorstellen ;

- anderzijds, het directiecomité, zoals dat opgericht bij de CBF, dat niet in de gebruikelijke vorm van een directiecomité past (vooral dan het feit dat dit directiecomité slechts beschikt over loutere adviesbevoegdheden naar de Voorzitter en de Commissie toe).

De explosieve toename van het aantal verrichtingen en van het aantal entiteiten die aan de controle van de CBF en de CDV onderworpen zijn, kan niet anders dan leiden tot het opzetten van een adequaat «decision making process» binnen de CBF en de CDV, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen het beheer en het toezicht op het beheer van de instelling.

Dergelijke vaststelling impliceert dan ook :

- enerzijds, de oprichting van een «directiecomité» *sensu stricto*, samengesteld uit leden die hetzelfde statuut hebben, namelijk hun benoeming bij besluit voor een periode die overeenstemt met die van de voorzitter en na advies van de raad van toezicht.

Het is dit comité, bestaande uit de voorzitter en uit de leden van het directiecomité dat de beslissingen zal dienen te nemen (vaak binnen een zeer korte tijdsspanne) opgedrongen door het beheer van de zeer talrijke individuele dossiers waarbij niet in alle gevallen beslist kan worden via het huidige stelsel van de bevoegdheidsdelegatie. Met het oog hierop wordt in het wetsontwerp de mogelijkheid geboden aan het directiecomité om kamers te organiseren voor de verschillende sectoren die onder de bevoegdheid van de CBF of de CDV vallen ;

tion adéquate du mode de prise de décision en son sein par rapport aux pratiques de «bonne gouvernance» (corporate governance) encouragées ou imposées par elles, telles que, par exemple, le protocole sur l'autonomie de la fonction bancaire qui prévoit que l'organe de gestion d'une entité soumise au contrôle de la CBF est composé de manière collégiale par des membres de statut équivalent.

Tel n'est pas le cas, dans l'état actuel des textes légaux en vigueur, au sein de la CBF et de l'OCA puisque :

- d'une part, la Commission et le Conseil de l'Office sont composés, à une exception près, de membres externes et présidés par une personne devant à la fois assumer les fonctions d'autorité hiérarchique des services auteurs d'une proposition et réagir en tant que membre d'un organe collégial appelé à se prononcer sur ces mêmes propositions;

- d'autre part, le comité de direction, tel que celui instauré à la CBF, ne correspond pas au moule habituel du comité de direction (en effet, ce comité ne dispose, à titre principal, que de simples compétences d'avis à l'attention du Président et des membres extérieurs de la Commission).

L'«explosion» du nombre d'opérations et d'entités soumises au contrôle de la CBF et de l'OCA ne peut que conduire à la mise en place d'un «decision making process» adéquat au sein de la CBF et de l'OCA, à savoir la distinction entre la gestion et la surveillance de la gestion de l'institution.

Un tel constat implique dès lors :

- d'une part, la création d'un «comité de direction» *sensu stricto*, composé de membres disposant du même statut, à savoir être nommés pour une période équivalente à celle prévue pour la nomination du président et après avis du conseil de surveillance.

C'est ce comité composé du président et des membres du comité de direction qui sera appelé à prendre les décisions (souvent à très court terme) qu'impose la gestion des très nombreux dossiers individuels et qui ne peuvent être tous tranchés par la voie du régime actuel des délégations de pouvoirs. Dans cette même perspective, la possibilité pour le comité de direction d'organiser des chambres pour les différents secteurs relevant de la compétence de la CBF ou de l'OCA est reconnue par la loi en projet ;

– anderzijds, het instellen van een raad van toezicht samengesteld uit verschillende externe leden, die zich niet meer zouden inlaten met individuele dossiers behandeld door het directiecomité.

De voornaamste bevoegdheden van deze raad van toezicht bestaan erin niet alleen het jaarverslag, de rekeningen en het budget van de betrokken instelling goed te keuren maar ook zich uit te spreken over de oriëntaties van het algemeen beleid die de raad van toezicht op eigen initiatief zou voorstellen of op voorstel van het directiecomité, in welk geval de CBF of de CDV het initiatief zouden nemen.

Deze hervormingen (gekoppeld aan het pro-actief instellen van adequate regels inzake het beheer van belangenconflicten) zijn de eerste betekenisvolle hervormingen betreffende het functioneren van die instellingen sinds de datum van hun oprichting (respectievelijk 1935 en 1975) en dit ondanks het feit dat hun toezichtsbevoegdheden minstens met zes werden vermenigvuldigd.

*
* *

Hervorming van de organisatie van verhaalmiddelen tegen beslissingen van met name de CBF en de CDV.

Het nieuw wettelijk kader versterkt de bevoegdheden en de prerogatieven van de CDV en van de CBF aanzienlijk. Zo moet deze laatste de daders van marktmisbruiken, een algemene term die een geheel van onbehoorlijke gedragingen bestrijkt in de verrichtingen met financiële instrumenten, opzoeken en bestraffen.

Dit nieuw interventiekader van de CBF en de sanctioneringsmacht die haar wordt toegewezen, maken een controle bij een gerechtelijke instantie noodzakelijk.

Bijgevolg, en in het belang van een goed beheer van justitie, verantwoordt meerdere argumenten ten volle de keuze van de regering om de geschillendossiers met betrekking tot sommige materies die vallen binnen de aan het CBF opgedragen controleopdrachten te centraliseren binnen één enkele jurisdictie, te weten die van het hof van beroep van Brussel. Het betreft geschillen over objectieve zowel als subjectieve rechten, wat tot gevolg kan hebben dat volgens het type van geschil, de aard van de bevoegdheden die opgedragen worden aan de desbetreffende jurisdictie, verfijnd wordt.

– d'autre part, la mise en place d'un conseil de surveillance composé de différents membres externes, qui ne seraient plus amenés à évoquer des dossiers individuels traités par le comité de direction.

Par contre, ce conseil de surveillance aura pour compétences principales non seulement d'approuver le rapport, les comptes et le budget annuels de l'institution concernée mais aussi de se prononcer sur les orientations de politique générale que le conseil de surveillance proposerait d'initiative ou qui lui seraient proposées par le comité de direction, voire sur les initiatives à prendre par la CBF ou l'OCA.

Ces réformes (couplées à la mise en œuvre proactive de règles adéquates en matière de gestion des conflits d'intérêts) sont les premières réformes significatives à être apportées au mode de fonctionnement de ces institutions depuis leur date de création (respectivement en 1935 et en 1975) et ce alors que leurs compétences de contrôle ont été multipliées au moins par six.

*
* *

Réforme de l'organisation des voies de recours contre les décisions prises notamment par la CBF et par l'OCA

Le nouveau cadre légal renforce considérablement les pouvoirs et les prérogatives de l'OCA et de la CBF. C'est ainsi que cette dernière se voit notamment appelée à rechercher et à sanctionner les auteurs des abus de marché, terme générique recouvrant un ensemble de comportements incorrects dans les transactions sur instruments financiers.

Ce nouveau cadre d'intervention de la CBF, et les pouvoirs de sanction qu'elle se voit accorder, appellent le contrôle d'une instance judiciaire.

Par voie de conséquence et dans l'intérêt d'une bonne administration de la justice, plusieurs arguments justifient pleinement le choix du gouvernement de centraliser le contentieux relatif à certaines matières rentrant dans les missions de contrôle dévolues à la CBF au sein d'une seule juridiction, à savoir la cour d'appel de Bruxelles. Ces matières relèvent à la fois du contentieux objectif et du contentieux des droits subjectifs, ceci pouvant avoir pour conséquence d'affiner, selon le type de contentieux, la nature des compétences appelées à être dévolues à la juridiction concernée.

Evenveel redenen waarom het hof van beroep te Brussel een nieuwe exclusieve bevoegdheid zal krijgen voor betwistingen betreffende subjectieve rechten inzake OBA.

Buitenlandse en Belgische voorbeelden hebben deze keuze geïnspireerd.

Bovenop de bevoegdheid van het hof van beroep van Brussel zijn beroepen voorzien volgens een versnelde procedure voor de Raad van State die in het algemeen de beroepen vervangen die tot nog toe aan de ministers van Financiën en van Economie werden gericht. De Raad van State blijft dus bevoegd voor een geheel van beroepen die meer betrekking hebben op de administratieve controle van de aan het toezicht van de CBF onderworpen entiteiten.

Bij de hervorming werd er op toegezien de dubbele sanctie (wat men moet vermijden omwille van het principe «non bis in idem») niet te verwisselen met de dubbele bevoegdheid tot administratieve en strafsanctie.

*
* *

In werking stelling van de nieuwe toezichtsarchitectuur

Deze hervorming beoogt in het Belgisch recht een volledig en autonoom regime van architectuur van de financiële sector in de ruime zin te organiseren.

De tragische gebeurtenissen van 11 september hebben de noodzaak aangetoond om de middelen uit te versterken om de stabiliteit van het financiële stelsel veilig te stellen.

In een land met de omvang van België kan dit doel slechts bereikt worden door maximaal gebruik te maken van de synergieën die kunnen ontstaan door de door de verschillende betrokken instellingen ter beschikking gestelde middelen gemeenschappelijk te gebruiken.

Uit een vergelijkende studie die gemaakt werd blijkt dat er in Europa geen uniek voorbeeld inzake institutionele organisatie van de prudentiële controle bestaat, maar dat alle waarnemers het minstens op één punt eens zijn, namelijk dat de aspecten in verband met de systemische controle aan de centrale banken toevertrouwd worden. Die vaststelling beantwoordt overigens aan het door de ECB verdedigde standpunt, die ook van mening is dat het behoud van de financiële stabiliteit van het financieel stelsel nood heeft aan een grotere betrokkenheid van de nationale centrale banken bij de microprudentiële controle. Dat is des te belangrijker omdat de

Autant de raisons pour lesquelles la cour d'appel de Bruxelles est appelée à recevoir une nouvelle compétence exclusive pour le contentieux des droits subjectifs en matière d'OPA.

Des exemples étrangers et belges ont inspiré ce choix.

En plus de la compétence de la cour d'appel de Bruxelles sont prévus des recours conçus selon une procédure accélérée devant le Conseil d'Etat et qui se substituent en général aux recours jusqu'à présent introduits auprès du ministre des Finances ou de l'Economie. Le Conseil d'Etat reste donc compétent pour un ensemble de recours qui ont davantage trait à la police administrative des entités soumises au contrôle de la CBF.

La réforme veille également à ne pas mélanger la double sanction (ce qu'il convient d'éviter dans un souci de respect du principe « non bis in idem ») et la double capacité de sanctions pénale et administrative.

*
* *

Mise en place de la nouvelle architecture de surveillance

La présente réforme vise à organiser, en droit belge, un régime complet et autonome d'architecture du secteur financier dans le sens large du terme.

Les événements tragiques du 11 septembre ont confirmé la nécessité de renforcer les moyens affectés à la mission de préservation de la stabilité du système financier.

Dans un pays de la taille de la Belgique, cet objectif ne peut être atteint que par l'exploitation maximale des synergies pouvant être dégagées de la mise en commun des ressources affectées à cette mission par les différentes institutions concernées.

De l'examen de droit comparé auquel il a été procédé, il ressort qu'il n'existe pas de modèle unique en matière d'organisation institutionnelle du contrôle prudentiel en Europe mais que tous les observateurs sont au moins d'accord sur un point, à savoir que les aspects liés au contrôle systémique sont confiés aux banques centrales. Ce constat rejoint au demeurant la position défendue par la BCE qui estime également que la préservation de la stabilité du système financier nécessite une implication plus étroite des banques centrales nationales dans le contrôle microprudentiel. Ceci est d'autant plus important que la frontière entre contrôles micro- et

grens tussen micro- en macroprudentiële controles sterk vervaagd is als gevolg van de concentraties in het bank- en verzekeringswezen in de meeste landen van de Unie.

Dat soort toenadering vereist niet noodzakelijk dat de prudentiële en monetaire functies in één enkele juridische entiteit moeten worden ondergebracht. Daar ligt juist het belang en de toegevoegde waarde van een zogenaamd «overkoepelend systeem», zoals voorgesteld in talrijke hervormingen, waaronder deze in België.

Die filosofie maakt het integendeel mogelijk een multidisciplinaire benadering voor te stellen, gesteund op de synergie van de gemeenschappelijk gestelde middelen en toelatend de vereisten van de prudentiële controle en van de financiële informatie te bepalen en elke verhoging van de kosten (verbonden aan een personeelsuitbreiding) van de controle te vermijden. Eén der doelstellingen van een dergelijke hervorming is inderdaad menselijke en operationele middelen beter in te zetten door vooraf duidelijk de beoogde doelstellingen te omschrijven.

Bijgevolg is de voorgenomen hervorming gebaseerd op een koepelsysteem dat verschillende gelijkenissen vertoont met lopende of voltooide hervormingen in andere Lidstaten van de Europese Unie.

De vereenvoudiging, de synergie en de verhoogde «leesbaarheid» geboden door die institutionele toenadering (zij het in operationele termen of in termen van beheer en toezicht) laat overigens toe het Belgisch model te vereenvoudigen en dus op termijn de integratie ervan te bevorderen in een controlestructuur die vroeg of laat onvermijdelijk op Europees vlak zal georganiseerd worden.

Die «koepel» voorziet in een bijkomende institutionele samenwerking op drie niveau's, die in staat is om werkelijke synergieën los te maken en een vereenvoudiging van de besluitvorming voor de verschillende prudentiële controle-overheden. Die drie niveau's zijn de volgende:

- a) een intersectorieel gespreksforum tussen de toezichthoudende organen (die deel uitmaken van een nieuwe «Overheid der Financiële Diensten»);
- b) een operationele verplichting tot operationele raadpleging tussen de leden van de beheersorganen van de verschillende instellingen (sommige van die «executives» hebben zitting in de verschillende directiecomités);
- c) de uitwerking van synergieën door middel van functies die gedeeld worden door de drie instituten.

macroprudentiële s'est fortement estompée à la suite des mouvements de concentration dans les secteurs de la banque et de l'assurance dans la plupart des pays de l'Union.

Un tel rapprochement n'implique pas nécessairement que les fonctions prudentielle et monétaire doivent être fusionnées au sein d'une entité juridique unique. Ce sont là tout l'intérêt et toute la valeur ajoutée du système dit «de coupole», tel que proposé dans de nombreuses réformes étrangères mais aussi dans celle proposée en Belgique.

Bien au contraire, cette philosophie permet de proposer une approche multidisciplinaire, bâtie sur la synergie des moyens mis en commun et permettant de ciser les nécessités du contrôle prudentiel et de l'information financière tout en évitant tout alourdissement des coûts du contrôle liés à des augmentations d'effectifs. En effet, un des enjeux d'une telle réforme est de mieux affecter différentes ressources humaines et opérationnelles, et ce, en définissant clairement au préalable les objectifs à atteindre.

Par voie de conséquence, la réforme projetée repose sur un système de coupole présentant différentes similitudes avec des réformes en cours ou achevées au sein d'autres Etats membres de l'Union européenne.

La simplification, les synergies et la meilleure «lisibilité» qu'offre ce rapprochement institutionnel (que ce soit en termes opérationnels ou de gestion et de surveillance) permettent par ailleurs de simplifier le modèle belge et donc d'en faciliter à terme son intégration dans une structure de contrôle inévitablement appelée à s'organiser tôt ou tard au niveau européen.

Cette «coupole» prévoit une coopération institutionnelle complémentaire à trois niveaux, à même de dégager de réelles synergies et une simplification des modes de prises de décision pour les différentes autorités de contrôle prudentiel. Ces trois niveaux sont les suivants :

- a) un forum de dialogue intersectoriel entre organes de surveillance (faisant partie d'une nouvelle «Autorité des Services financiers»);
- b) une obligation de concertation opérationnelle entre membres des organes de gestion des différentes institutions (certains de ces «executives» étant communs aux différents comités de direction);
- c) et la mise en œuvre de synergies au moyen de fonctions partagées entre les trois institutions.

Het zogenaamd overkoepelend systeem maakt het ook mogelijk om duidelijk in termen van «corporate governance» de toezichthoudende en de beheersfuncties te onderscheiden, met behoud van de operationele diensten door de voorgestelde geleidelijke toenaadering. Op die manier wordt de aanrekening van de sectoriële specificiteiten verzekerd.

De verschillende onderdelen van deze architectuur van de coördinatie van het toezicht op de financiële sector houden ook rekening met de specificiteiten van de verzekeringssector.

Zelfs als de grenzen tussen het bank- en het verzekeringsberoep (in hoofdzaak wat de aangeboden levensverzekeringsproducten betreft) vervagen, vertonen de betrokken sectoren niet enkel overeenkomsten (zij het in termen van producten, van prudentiële controle of bescherming van het openbaar spaarwezen, van de investeerders en van de verzekerden).

De benadering via het zogenaamd koepelsysteem op drie niveaus maakt het mogelijk de organisatie van de wisselwerking in de door de CBF en de CDV uitgevoerde controles te verenigen met het in aanmerking nemen van de sectoriële specificiteiten.

Bovendien zal de voornoemde aanpak het mogelijk maken vooruitgang te boeken in de integratie van de CDV en de CBF in een unieke entiteit, bij voorbeeld in functie van de evolutie op het Europees vlak.

*
* *

Bescherming van de consument van financiële diensten

Het opstellen van een coördinatiesysteem voor het toezicht op de financiële sector heeft ook als opdracht een betere coördinatie van het beleid te waarborgen met betrekking tot belangrijke intersectoriële gebieden zoals het toezicht op de conglomeraten, de vragen betreffende de integriteit van de leiders of de verspreiding van inlichtingen aan de gebruikers (verscheidene aspecten dienangaande en met betrekking tot het toezicht op het openbaar bod op het spaarwezen of op de rechten van de verzekerden en tot de gelijke behandeling van de aandeelhouders behoren reeds tot de bevoegdheden van de CBF en van de CDV).

In dit opzicht benadrukt het voorstel de noodzaak om er voor te zorgen dat de spaarders en de investeerders

Cette structure dite de coupole permet également de distinguer très clairement et en termes de «corporate governance» les fonctions de surveillance et de gestion, tout en maintenant les services opérationnels des institutions concernées par le rapprochement progressif proposé et en assurant de la sorte la prise en compte des spécificités sectorielles.

Les différents volets de cette architecture de la coordination de la surveillance du secteur financier prennent également en compte les spécificités du secteur de l'assurance.

En effet, même si on arrive de plus en plus à un estompement des frontières entre les métiers de la banque et de l'assurance (principalement en ce qui concerne les produits offerts en matière d'assurance-vie), les secteurs concernés n'offrent toutefois pas que des similarités (que ce soit en termes de produits, de contrôle prudentiel ou de protection de l'épargne publique, des investisseurs et des assurés).

L'approche dite de la coupole permet dès lors de concilier à la fois l'organisation de l'interaction dans les contrôles effectués par la CBF et l'OCA et la prise en compte des spécificités sectorielles.

Cette approche permettra en outre de progresser dans l'intégration de l'OCA et de la CBF en une seule entité, par exemple, en fonction de l'évolution constatée au niveau européen.

*
* *

Protection du consommateur de services financiers

La mise en place d'un système de coordination de la surveillance du secteur financier a également pour mission d'assurer une meilleure coordination des politiques ayant trait à des domaines intersectoriels importants, tels que la surveillance des conglomerats, les questions relatives à l'intégrité des dirigeants ou encore la diffusion d'informations aux consommateurs (différents aspects y afférents et ayant trait au contrôle de l'appel public à l'épargne et des droits des assurés ou à l'égalité de traitement des actionnaires rentrant déjà dans les compétences de la CBF et de l'OCA).

Le projet met à cet égard l'accent sur la nécessité de veiller à renforcer la protection des épargnants et inves-

beter worden beschermd tegen het aanbod of de onwettige levering van financiële producten of diensten.

*
* *

Kortom : de 157 wetsbepalingen die opgenomen zijn in de twee wetsontwerpen maken het mogelijk een ambitieuze hervorming te verwezenlijken die vernieuwing begunstigt en er tegelijk over waakt het extern toezicht te verzekeren van de marktondernemingen, beschikkend over geëigende middelen en in staat op een adequate wijze te evolueren in functie van de ontwikkelingen vastgesteld op het internationaal niveau.».

tisseurs contre l'offre ou la fourniture illicite de produits ou services financiers.

*
* *

En conclusion, les 157 dispositions législatives reprises dans les deux projets de loi permettent de mettre en œuvre une réforme ambitieuse, à même de favoriser l'innovation tout en veillant à l'exercice d'un contrôle externalisé par rapport notamment aux entreprises de marché, disposant de moyens appropriés et pouvant évoluer de manière adéquate en fonction des développements constatés au niveau international. ».

De 4 krachtlijnen van de hervorming

- ✓ **Verdeling van de controlebevoegdheden (CBF en beursmarkten)**
- ✓ **Wijziging van de besluitvorming in de CBF en in de CDV**
- ✓ **Coördinatie van het toezicht op de financiële sector: institutionele toenadering CBF/NBB/CDV**
- ✓ **Rechtsmiddelen o.a. tegen beslissingen van de CBF en van de CDV**

Realisering van de hervorming

- **Vertaald in twee wetsontwerpen (art. 77 en 78 Grondwet)**
- **157 nieuwe bepalingen**
- **Rekening houdend met de verworvenheden van het Belgisch presidentschap inzake financiële diensten**
- **Uitvoering gevend aan verschillende aanbevelingen van het rapport Lamfalussy**
- **Integratie van de CDV (en respect voor sectoriële specificiteiten)**
- **Vernieuwingen (ruling CBF en CDV, ...)**
- **Maximaal gebruik van synergieën (NBB – CBF – CDV)**
- **Informatie en bescherming van de gebruiker van financiële diensten**

Les 4 axes de la réforme

- ✓ Répartition des compétences de contrôle
(entre la CBF et les marchés boursiers)
- ✓ Réorganisation des modes de prise de décision
de la CBF et de l'OCA
- ✓ Coordination de la surveillance du secteur
financier : rapprochement institutionnel
CBF/BNB/OCA
- ✓ Voies de recours entre autres contre les décisions de
la CBF et de l'OCA

Mise en œuvre de la réforme

- Traduite dans 2 projets de loi (art. 77 et 78 Const.)
- 157 nouvelles dispositions
- Prise en compte des acquis de la Présidence belge
en matière de services financiers
- Mise en œuvre de différentes recommandations du
rapport Lamfalussy
- Intégration de l'OCA dans l'Autorité des services
financiers (et respect des spécificités sectorielles)
- Innovations (ruling CBF et OCA, ...)
- Exploitation maximale des synergies (BNB – CBF – OCA)
- Information et protection du *consommateur de
services financiers*

Hoofdstuk II : secundaire markten voor financiële instrumenten

« Beheersaspecten »

- ✓ Erkende marktonderneming
 - Georganiseerde markten
 - Gereguleerde markten
- Marktanimatie
- Contractuele regels
 - Rule Book

« Toezichtsaspecten »

- ✓ CBF (onafhankelijke toezichtsoverheid)
 - Toezicht
 - Regels van openbare orde
 - Bescherming van de consument
 - Onderzoeksbevoegdheid
 - Sanctioneringsbevoegdheid

Contractuele regels gecontroleerd door de marktondernemingen

✉ Marktregel(s)

- toelating, schorsing en uitsluiting van leden
- toelating, schorsing, schrapping van financiële instrumenten
- verplichtingen van en verboden aan de leden
- regels en procedures van verhandelingen
- sancties

✉ Publiciteit (website, ...)

Chapitre II : marchés secondaires d'instruments financiers

Aspects «gestion»

- ✓ Entreprise de marché agréée
 - Marchés organisés
 - Marchés réglementés
- Animation du (des) marché(s)
- Règles contractuelles
 - Rule Book

Aspects «contrôle»

- ✓ CBF (autorité de contrôle indépendante)
 - Surveillance
 - Règles d'ordre public
 - Protection du consommateur
 - Pouvoir d'investigation
 - Pouvoir de sanction

Règles contractuelles contrôlées par les entreprises de marché

✉ Règles de(s) marché(s)

- admission, suspension, exclusion des membres
- admission, suspension, radiation d'instruments financiers
- obligations et interdictions des membres
- règles de conduite et procédures de négociation sur le(s) marché(s)
- sanctions

✉ Publicité (website,...)

Regels van openbare orde gecontroleerd door de CBF

- ☒ Financiële informatie
- ☒ Algemene gedragsregels
- ☒ Beursmisdrijven
 - misbruik van voorkennis
 - koersmanipulatie
- ☒ Gelijke behandeling van de aandeelhouders, informatie aan en bescherming van de consument van financiële diensten
- ☒ Toezicht op de marktondernemingen
 - erkenning, financiële toestand, aandeelhouderschap, ...

Andere nieuwigheden hernomen in het wetsontwerp (hoofdstukken II et III : financiële markten)

- ☒ Hergroepering, modernisering en versterking van de contrôle van de teksten met betrekking tot de overtredingen met beurskarakter
- ☒ Scheiding in de organigrammen van de CBF en de CDV van de onderzoeks- en beslissingsbevoegdheden in dossiers die aanleiding kunnen geven tot administratieve sancties
- ☒ opheffing van de « holding » exceptie inzake financiële misdrijven (arrest van het EHJ in die zin)
- ☒ Interne gedragscodes aan te nemen door de financiële tussenpersonen (interne procedures van het type « chinese walls »)
- ☒ Meer soepelheid toegekend aan de marktondernemingen in hun functies van commerciële animatie van de markt
- ☒ Ruling bevoegdheid toegekend aan de CBF en de CDV

Règles d'ordre public contrôlées par la CBF

✉ Information financière

✉ Règles de conduite générale

✉ Délits boursiers

- délit d'initié
- manipulation de cours

✉ Egalité de traitement des actionnaires, information et protection du consommateur de services financiers

✉ Contrôle des entreprises de marché

- agrément, situation financière, actionnariat, ...

Autres nouveautés reprises dans le projet de loi (chapitres II et III : marchés financiers)

✉ Regroupement, modernisation et renforcement du contrôle des textes afférents aux différentes infractions à caractère boursier

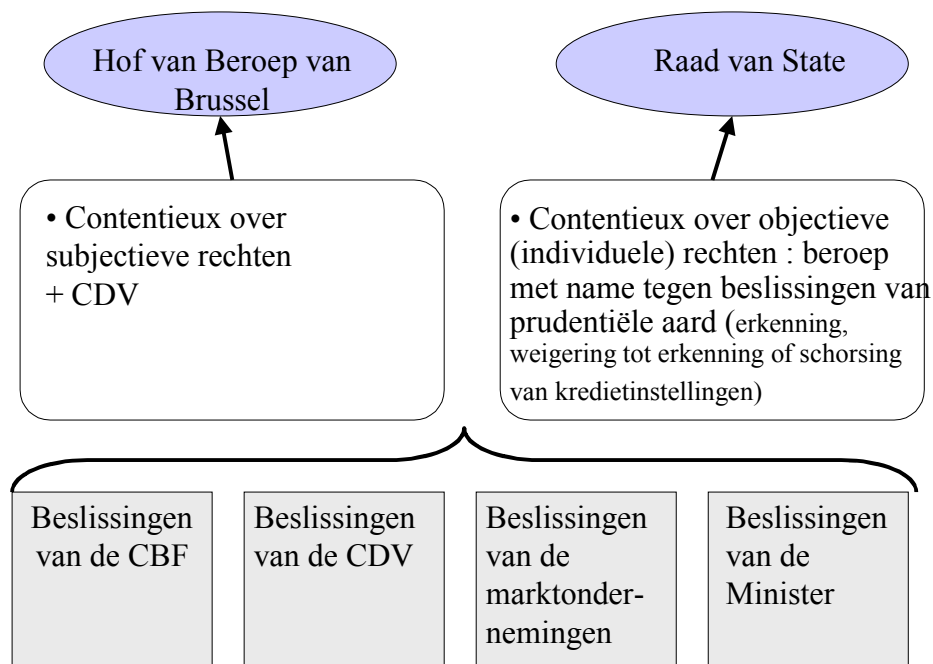
✉ Scission, au sein des organigrammes de la CBF et de l'OCA, des fonctions d'instruction et de décision dans des dossiers pouvant donner lieu à des sanctions administratives

✉ Suppression de l'exception «holding» en matière de délits financiers (arrêt de la CJCE en ce sens)

✉ Codes de conduite internes à adopter par les intermédiaires financiers (procédures internes de type « chinese walls »)

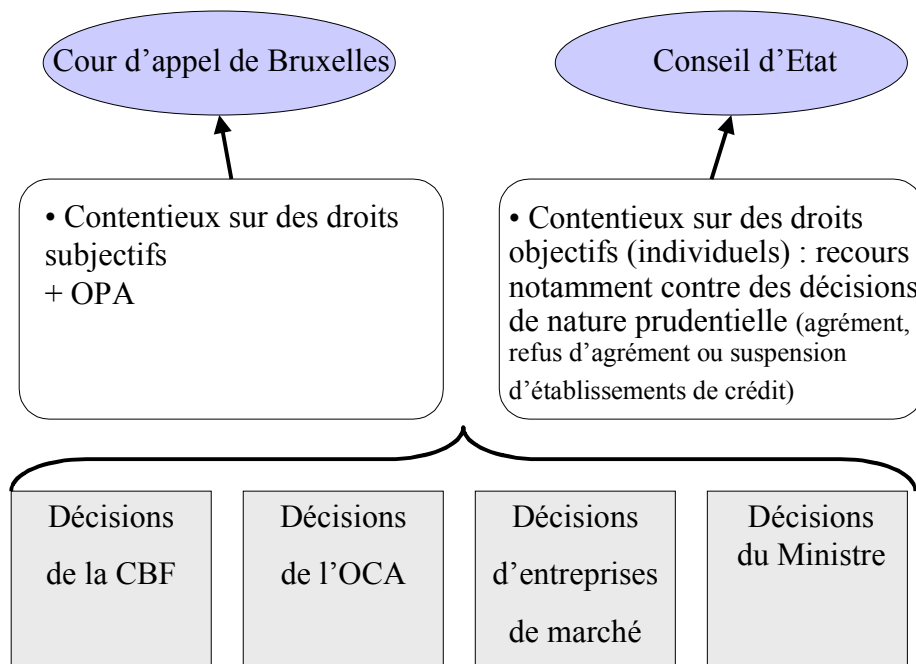
✉ Plus de souplesse octroyée aux entreprises de marché dans leurs fonctions d'animation commerciale du marché

✉ Pouvoirs de ruling octroyés à la CBF et à l'OCA

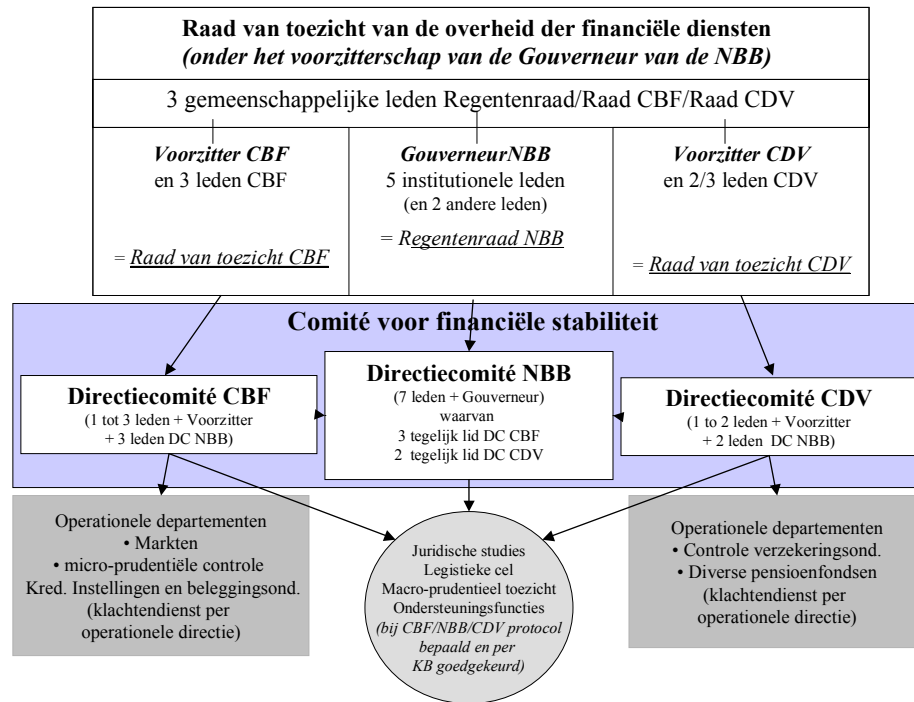
Creatie van een «Overheid van de financiële diensten» : Koepelsysteem met drie niveaus

- ☒ **Intersectorieel forum voor dialoog tussen de toezichtsorganen CBF/BNB/OCA**
- ☒ **Verplichting tot operationele concertatie tussen de leden van de beheersorganen van de 3 instellingen**
- ☒ **Creatie van synergieën door middel van gedeelde functies tussen de 3 instellingen en te definiëren bij wege van een protocol (goedgekeurd door KB)**

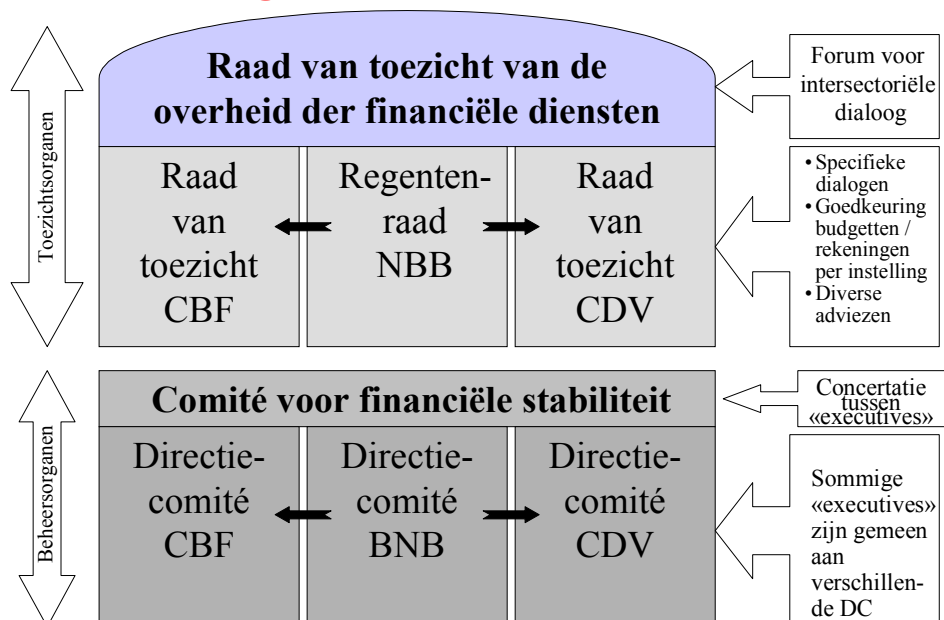

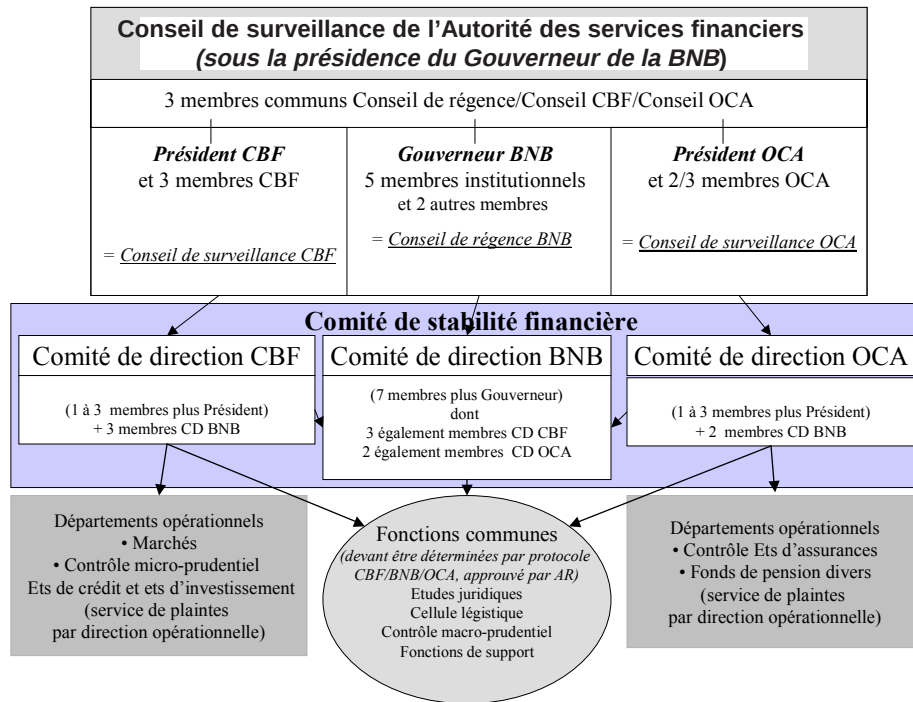
***Mise en place d'une
«Autorité des services financiers» :
système de coupole à trois niveaux***

- ☒ **Forum de dialogue intersectoriel entre organes de surveillance CBF/BNB/OCA**
- ☒ **Obligation de concertation opérationnelle entre membres des organes de gestion des 3 institutions**
- ☒ **Mise en œuvre de synergies au moyen de fonctions partagées entre les 3 institutions et à définir par voie de protocole (à approuver par AR)**

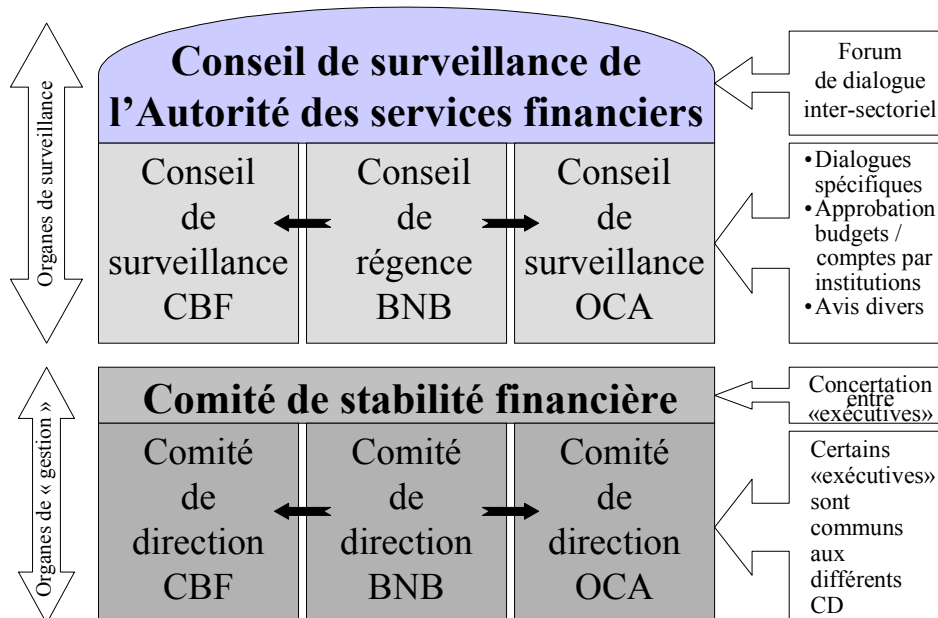

Algemene structuur

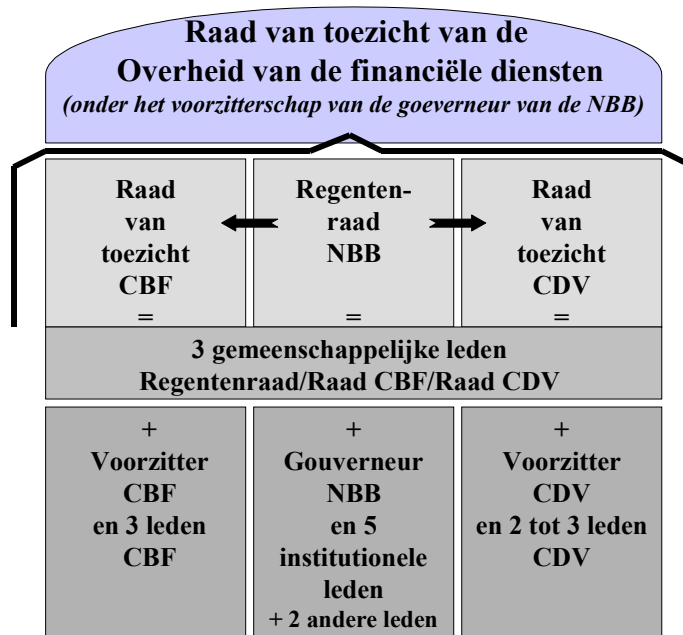

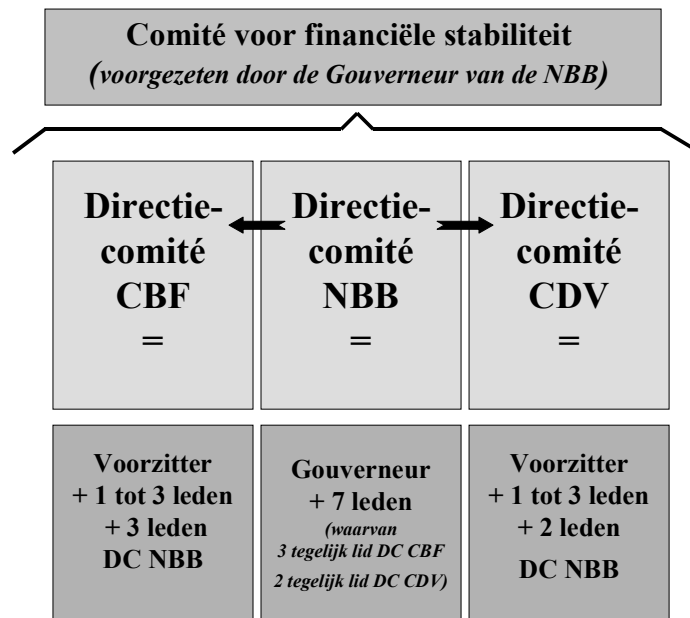
Structure générale

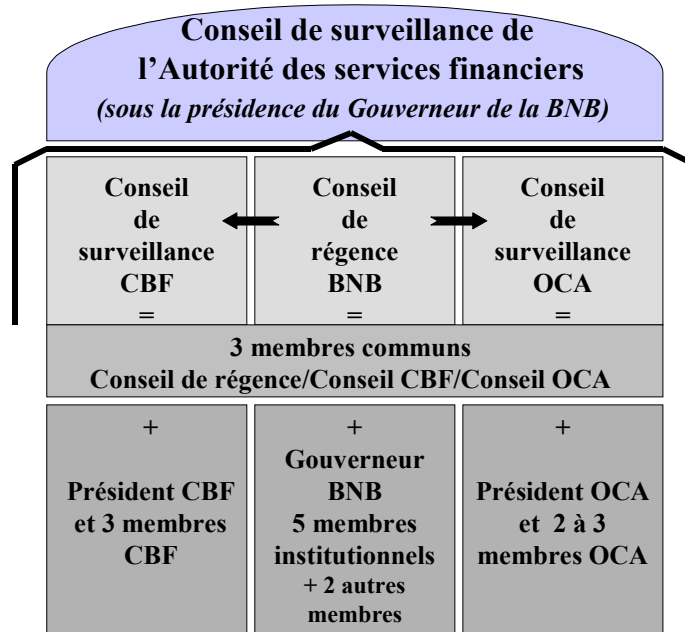
Samenstelling van de toezichtsorganen

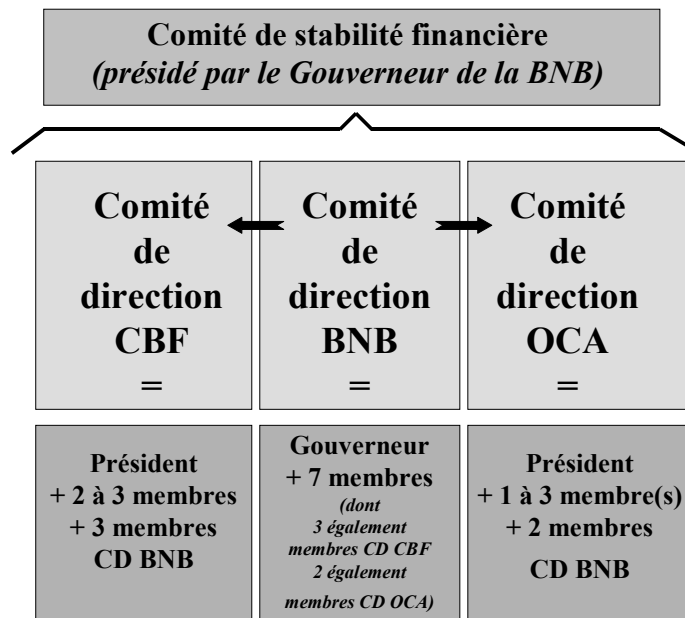
Samenstelling van de beheersorganen

Composition des organes de surveillance

Composition des organes de gestion

II. — ALGEMENE BESPREKING

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) deelt mee dat hij eerst een aantal bedenkingen wenst te maken omtrent de procedure die wordt gevolgd bij de parlementaire bespreking van deze wetsontwerpen. Vervolgens zal hij een reeks inhoudelijke opmerkingen formuleren.

1. Bedenkingen in verband met de procedure

Het is merkwaardig dat de regering voor beide wetsontwerpen de spoedbehandeling overeenkomstig artikel 80 van de grondwet heeft gevraagd. Aangezien de ontwerpen bijzonder ingrijpende wijzigingen aanbrengen in het toezicht op de financiële sector, is het aangewezen dat er een grondige parlementaire bespreking plaatsvindt. Eigenlijk gaat het hier om de belangrijkste hervorming van het toezicht op de financiële sector sinds de oprichting van de Bankcommissie in 1935.

Zeker wat het institutionele onderdeel betreft, zijn er geen dringende redenen die de spoedbehandeling verantwoorden. België is gespaard gebleven van belangrijke bankfalingen en wordt niet geconfronteerd met een dreigende financiële crisis.

Bovendien kan worden opgemerkt:

- dat het wetsontwerp betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten bijzonder omvangrijk is ;
- dat het de meest belangrijke hervorming van het financieelwezen betreft die de jongste jaren aan het parlement werd voorgelegd ;
- dat de regering zelf weinig haast aan de dag heeft gelegd bij de voorbereiding van het wetsontwerp aangezien zij er sinds bijna twee jaar mee bezig is.

2. Inhoudelijke opmerkingen

2.1. Inzake het bicamerale wetsontwerp DOC 50 1843/001

Dit wetsontwerp in verband met de verhaalmiddelen tegen de beslissingen van o.a. de CBF wordt positief beoordeeld door de spreker. De essentie van het wetsontwerp bestaat erin het hof van beroep te Brussel exclusief bevoegd te maken voor betwistingen over sommige materies, inzonderheid inzake openbare (aankoop)biedingen. Zodoende wordt vermeden dat partijen geschillen bij verschillende rechtsinstanties ahangig maken en kan worden gehoopt dat de geschillen snel(ler) zullen worden afgehandeld. Om diezelfde redenen heeft de Franse wetgever enkele jaren terug de *Cour d'Appel de Paris* bevoegd gemaakt voor soortgelijke geschillen.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Herman Van Rompuy (CD&V) se propose d'émettre tout d'abord un certain nombre de réflexions concernant la procédure qui est suivie pour l'examen des projets de loi soumis à la commission. Il formulera ensuite une série d'observations sur le fonds.

1. Considérations relatives à la procédure

Il est curieux de constater que le gouvernement a demandé l'urgence pour les deux projets de loi conformément à l'article 80 de la Constitution. Étant donné qu'ils visent à modifier fondamentalement les mécanismes de surveillance du secteur financier, ces projets devraient être examinés de manière approfondie par le parlement. Il s'agit en effet de la plus importante réforme dont la surveillance du secteur financier va faire l'objet depuis la création de la Commission bancaire en 1935.

En ce qui concerne, en tout cas, le volet institutionnel, aucun motif impérieux ne justifie l'urgence. La Belgique a été épargnée par les importantes faillites bancaires et ne doit pas faire face à une crise financière imminente.

On peut en outre faire observer :

- que le champ d'application du projet de loi relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers est particulièrement étendu ;
- qu'il s'agit de la réforme financière la plus importante qui ait été présentée au parlement ces dernières années ;
- que le gouvernement lui-même a mis peu d'empressement à préparer ce projet, étant donné qu'il s'y attèle déjà depuis près de deux ans.

2. Remarques sur le contenu

2.1. En ce qui concerne le projet de loi bicaméral DOC 50 1843/001

L'intervenant se réjouit des voies de recours que prévoit ce projet de loi, notamment contre les décisions de la CBF. Le projet de loi à l'examen vise essentiellement à confier à la cour d'appel de Bruxelles la compétence de régler les contestations relatives à certaines matières, en particulier les offres publiques (d'achat), afin d'éviter que les parties ne saisissent des instances juridictionnelles différentes. On peut par ailleurs espérer que les litiges pourront être réglés (plus) rapidement. C'est d'ailleurs pour ces raisons que le législateur français a décidé de conférer à la Cour d'appel de Paris la compétence en ce qui concerne les litiges portant sur ces matières.

2.2. Inzake het wetsontwerp DOC 50 1842/001 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten

2.2.1 Hoofdstuk II – Secundaire markten voor financiële instrumenten

Hoofdstuk II over de secundaire markten is wel-doordacht en brengt een inhoudelijke hervorming die volledig aansluit bij de marktevoluties. De keuze om het toezicht op het marktgedrag (o.a. marktmisbruik) aan de marktautoriteit van de geprivatiseerde beurzen (Euronext, Nasdaq Europe) te onttrekken en toe te vertrouwen aan de CBF, is een keuze die zich opdringt. Zodoende zal ons land een toezichtmodel hebben dat in de lijn ligt van het model dat in de omringende landen bestaat. De bijkomende regels die worden ingevoerd om de integriteit van de financiële markten te bevorderen, sluiten aan bij de Europese regelgeving en zullen ervoor zorgen dat de CBF met gelijke wapens als deze van de toezichthouders in de omringende landen zal kunnen werken. De globale beoordeling van de spreker over dit onderdeel is dan ook positief.

2.2.2. Hoofdstuk III – Commissie voor het Bank- en Financiewezen en Hoofdstuk IV – Controledienst voor de Verzekeringen

Tal van vragen en bedenkingen rijzen echter met betrekking tot hoofdstukken III en IV in verband met de voorgestelde institutionele hervorming van de CBF en de CDV en in verband met de voorgestelde samenwerking met de NBB.

Wat is de aanleiding om de CBF en de CDV te hervormen? Beide instellingen hebben zich tot hiertoe vrij behoorlijk van hun toezichtstaken gekweten. Anders dan in vele andere landen is ons land gespaard gebleven van grote faillissementen van banken of verzekeringsondernemingen. Internationaal gezien ligt de reputatie van CBF als toezichthouder hoog. De medewerkers zijn over het algemeen bekwaam en gemotiveerd. De kosten van het toezicht blijven binnen redelijke perken.

De NBB staat van haar kant op een keerpunt in haar bestaan. De invoering van de euro heeft haar opdrachten grondig herschikt. Had de regering niet eerst een debat op gang moeten brengen over de rol en de werking van de NBB nu ons land deel uitmaakt van de euro, eerder dan te beginnen met een hervorming van de toezichthouders?

In Europa is op dit ogenblik een belangrijke discussie gaande over de plaats van de ECB en de nationale cen-

2.2. Concernant le projet de loi DOC 50 1842/001 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers

2.2.1. Chapitre II - Marchés secondaires d'instruments financiers

Le Chapitre II relatif aux marchés secondaires est le fruit d'une profonde réflexion et propose une réforme de fond parfaitement en phase avec les évolutions du marché. Le choix de soustraire la surveillance du comportement du marché (notamment en cas d'abus) à l'autorité de marché des bourses privées (Euronext, Nasdaq Europe) pour la confier à la CBF est un choix qui s'impose. Ce faisant, notre pays disposera d'un modèle de surveillance qui se situera dans la lignée de ceux qui existent dans les pays qui nous entourent. Les nouvelles règles qui sont instaurées afin de promouvoir l'intégrité des marchés financiers s'inscrivent dans le prolongement de la réglementation européenne et permettront à la CBF de disposer des mêmes armes que les autorités de contrôle de nos voisins immédiats. De manière générale, l'intervenant porte dès lors un jugement positif sur cette partie du projet à l'examen.

2.2.2. Chapitre III - Commission bancaire et financière et Chapitre IV - Office de contrôle des assurances

Les chapitres III et IV suscitent cependant de nombreuses questions et autant de réserves, tant en ce qui concerne la proposition de réforme institutionnelle de la CBF et de l'OCA que quant à la collaboration proposée avec la BNB.

Pour quelle raison réforme-t-on la CBF et l'OCA ? Ces deux institutions se sont en effet acquittées de leurs tâches très honorablement jusqu'à présent. Contrairement à de nombreux pays étrangers, notre pays n'a pas connu de faillites retentissantes de banques ou de compagnies d'assurances. Sur le plan international, la réputation de l'autorité de contrôle qu'est la CBF est excellente. Son personnel est, de manière générale, compétent et motivé. Et les coûts de la surveillance qu'elle exerce se situent dans des limites raisonnables.

La BNB se trouve pour sa part à un tournant de son histoire. Le passage à l'euro a entraîné un réaménagement profond de ses missions. Le gouvernement n'aurait-il pas dû initier d'abord un débat sur le rôle et le fonctionnement de la BNB maintenant que notre pays fait partie de l'eurozone, plutôt que d'entamer une réforme des autorités de surveillance ?

Une discussion importante est actuellement en cours en Europe sur la place de la BCE et des banques cen-

trale banken in het banktoezicht. De Europese Centrale Bank heeft duidelijk stelling genomen voor een grotere betrokkenheid van de nationale centrale banken. Niet iedereen is het echter met die visie eens. Een aantal auteurs zijn de mening toegedaan dat het niet in het belang van de stabiliteit van de Europese/nationale munt is om aan de centrale bank rechtstreekse bevoegdheden inzake banktoezicht toe te vertrouwen. Wanneer zich een incident met een bank voordoet, zo stellen zij, kan dit de geloofwaardigheid van de toezichthouder ernstig schaden en dus ook de geloofwaardigheid van de euro of de betrokken nationale munt indien die toezichthouder de centrale bank is. Bij deze overweging voegt zich nog het feit dat steeds meer financiële groepen zich als conglomeraten ontwikkelen die belangen hebben in zowel het bank-, verzekerings- als effectenwezen en dat het dan ook nodig is het toezicht op deze financiële conglomeraten te bundelen. Aangezien centrale banken niet vertrouwd zijn met het verzekeringswezen (de ECB mag zich krachtens het EG-verdrag zelfs niet inlaten met verzekeringstoezicht) en het effectenwezen, is dit een reden te meer die wordt aangevoerd om de opdrachten van de centrale bank en van de toezichthouder goed gescheiden te houden.

De heer Eddy Wymeersch, voorzitter van de CBF, heeft er bovendien op gewezen dat het laten participeren van de NBB in het toezicht op de effectenhandel niet zonder risico's is, aangezien de NBB zelf een beursgenoteerd bedrijf is. Tijdens de hoorzittingen (zie hoofdstuk III van dit verslag) heeft hij gewaarschuwd dat er zich hier een reëel gevaar voor belangenvermenging kan voordoen. De recente conflicten tussen de NBB en haar minderaandeelhouders, die ook in de pers breed zijn uitgemeten, geven aan dat er op dit vlak grote juridische problemen kunnen ontstaan.

De jongste hervormingen in andere Europese landen wijzen erop dat de visie om de taken van de NBB en de opdrachten van de toezichthouder strikt te scheiden, meer en meer de bovenhand haalt.

In het Verenigd Koninkrijk – dat in het verleden niet gespaard is gebleven van bankfaillissementen (bijvoorbeeld BCCI-zaak) – heeft de regering meteen na haar aantreden beslist om het banktoezicht aan de Bank of England te onttrekken en toe te vertrouwen aan een nieuw op te richten Financial Services Authority (FSA), die bevoegd is voor het financieel toezicht in de brede zin (zowel bank-, verzekerings- als effectentoezicht). De FSA bestaat thans een paar jaren en de resultaten van haar werking (o.a. inzake schaalbesparingen en de geïntegreerde aanpak voor regelgeving, toezicht,

trale nationale dans le cadre du contrôle bancaire. La Banque centrale européenne a clairement pris position en faveur du renforcement du rôle des banques centrales nationales. Tout le monde ne partage toutefois pas ce point de vue. Un certain nombre d'auteurs estiment qu'il n'est pas dans l'intérêt de la stabilité de la monnaie européenne/nationale de conférer à la banque centrale des pouvoirs directs en matière de contrôle bancaire. Ils estiment que si un incident survient avec une banque et que l'autorité de surveillance est la banque centrale, cela peut nuire gravement à la crédibilité de cette autorité et donc aussi à la crédibilité de l'euro ou de la monnaie nationale. À cette considération s'ajoute encore le fait que de plus en plus de groupes financiers se transforment en de véritables conglomerats qui ont des intérêts tant dans le secteur bancaire que dans le secteur des assurances et des valeurs mobilières et qu'il y a dès lors lieu d'unifier les mécanismes de surveillance de ces conglomerats financiers. Étant donné que les banques centrales ne sont familiarisées ni avec le secteur des assurances (le Traité sur l'UE ne permet même pas à la BCE d'intervenir dans le contrôle des assurances) ni avec le secteur des valeurs mobilières, c'est là une raison de plus de garder bien distinctes les missions de la banque centrale et celles de l'autorité de surveillance.

M. Eddy Wymeersch, président de la CBF, a en outre attiré l'attention sur le fait qu'il n'est pas sans risque d'associer la BNB au contrôle du commerce des titres, étant donné que celle-ci est elle-même une entreprise cotée en Bourse. Au cours des auditions (voir le chapitre III du présent rapport), il a prévenu qu'il pouvait y avoir, en l'occurrence, un réel danger de confusion d'intérêts. Les conflits qui ont récemment opposé la BNB et ses actionnaires minoritaires, conflits dont la presse s'est également fait largement l'écho, montrent que d'importants problèmes juridiques peuvent se poser à ce niveau.

Les réformes intervenues dernièrement dans d'autres pays européens montrent que la philosophie consistant à établir une distinction stricte entre les missions de la BNB et celles de l'autorité de surveillance prévaut de plus en plus.

Au Royaume-Uni – qui n'a pas été épargné par les faillites dans le secteur bancaire (par exemple, l'affaire BCCI) –, le gouvernement a décidé, immédiatement après son entrée en fonction, de soustraire le contrôle bancaire à la Banque d'Angleterre et de le confier à une *Financial Services Authority (FSA)* à créer, qui serait habilitée à exercer le contrôle financier au sens large (tant sur les banques que sur les assurances et sur les titres). La *FSA* existe déjà depuis quelques années et les résultats de son action (notamment en ce qui concerne les économies d'échelle et l'approche intégrée en

consumentenbescherming) worden over het algemeen als opmerkelijk bestempeld.

Duitsland heeft zopas het Britse model gevolgd. Een «*Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht*» (BAFin) werd in 2002 opgericht. De BAFin heeft de bevoegdheden van de vroegere aparte bank-, verzekerings- en effectentoezichthouder overgenomen. De bestaande samenwerking met de Duitse Bundesbank (BUBA) voor wat betreft het prudentieel toezicht op de kredietinstellingen wordt weliswaar voortgezet. De BUBA zal inzonderheid blijven instaan voor het operationeel toezicht (analyse van de bankdocumenten, inspecties ter plaatse ...). De BUBA zal echter geen beslissingsbevoegdheid hebben wanneer maatregelen met betrekking tot een welbepaalde kredietinstelling moeten worden genomen. In dat geval komt de beslissing aan het BAFin toe, waarin geen vertegenwoordigers van de BUBA zetelen.

In Nederland staat men eveneens aan de vooravond van een belangrijke hervorming. Daar heeft de vorige regering, op voorstel van de minister van Financiën, gekozen voor een model dat verschilt van het Britse en het Duitse. De keuze is gegaan naar een zogenoemd «*twin peaks model*» waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen, enerzijds, het prudentieel toezicht op alle categorieën van financiële instellingen en, anderzijds, het gedragstoezicht (daaronder wordt o.a. verstaan het toezicht op de informatie aan de consument (o.a. goedkeuring van het emissieprospectus) en het toezicht op de integriteit van de markt). Het prudentieel toezicht komt toe aan De Nederlandsche Bank (DNB) en de Pensioen- en Verzekeringskamer (PVK). Op dit vlak wordt dus niet geopteerd voor een volledige integratie. Wel zullen DNB en PVK nauwer samenwerken, wat zal worden bevorderd door wederzijdse benoemingen in de onderscheiden organen. Het gedragstoezicht wordt toevertrouwd aan de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Het voorgelegde wetsontwerp DOC 50 1842/001 kiest voor een toezichtmodel dat nergens anders bestaat. De CBF en de CDV worden niet samengevoegd, ondanks het fenomeen van de conglomeraten. Zij blijven als aparte toezichthouders bestaan. De NBB is echter fors aanwezig in de organen van de CBF en de CDV. Zodoende dreigt grote verwarring te ontstaan omtrent wie voor het toezicht uiteindelijk verantwoordelijk is.

De raad van toezicht van de CBF (zie artikel 48, §2) zou zijn samengesteld uit een voorzitter en zes leden, waarvan drie leden benoemd onder de regenten van de

matière de réglementation, de contrôle et de protection des consommateurs) sont généralement qualifiés de remarquables.

L'Allemagne vient d'adopter le modèle britannique. Une *Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht* (BAFin) a été instituée en 2002. La BAFin a repris les compétences des anciennes autorités de contrôle des banques, des assurances et du secteur des titres. Cette institution continue certes à collaborer avec la *Bundesbank* (BUBA) en ce qui concerne le contrôle prudentiel. La BUBA continuera notamment à exercer le contrôle opérationnel (analyse des documents bancaires, inspections sur place ...). La BUBA n'aura toutefois pas de pouvoir de décision lorsque des mesures relatives à une institution de crédit déterminée devront être prises. Dans ce cas, la décision incombe à la BAFin, dans laquelle ne siège aucun représentant de la BUBA.

Aux Pays-Bas, on est également à la veille d'une importante réforme. Le précédent gouvernement y a opté, sur proposition du ministre des Finances, pour un modèle qui diffère du modèle britannique et du modèle allemand. Le choix s'est porté sur un modèle *twin peaks*, qui fait une distinction entre, d'une part, le contrôle prudentiel exercé sur toutes les catégories d'institutions financières et, d'autre part, le contrôle du comportement (cette notion recouvre notamment le contrôle des informations données au consommateur – par exemple, approbation du prospectus d'émission) et le contrôle de l'intégrité du marché). Le contrôle prudentiel est exercé par *De Nederlandse Bank* (DNB) et la *Pensioen- en Verzekeringskamer* (PVK). Sur ce plan, le gouvernement n'a donc pas opté pour une intégration totale. *De Nederlandse Bank* et la *PVK* collaboreront toutefois plus étroitement, collaboration qui sera favorisée par des nominations réciproques dans les différents organes. Le contrôle du comportement est exercé par l'*Autoriteit Financiële Markten* (AFM).

Le projet de loi DOC 50 1842/001 à l'examen opte pour un modèle de contrôle unique en son genre. Malgré le phénomène des conglomerats, la CBF et l'OCA ne sont pas fusionnés et continuent d'exister en tant qu'autorités de surveillance distinctes. La BNB est toutefois fort présente dans les organes de la CBF et de l'OCA, ce qui risque de créer une grande confusion quant à la question de savoir qui est en fin de compte responsable de la surveillance.

Le conseil de surveillance de la CBF (cf. article 48, § 2) serait composé d'un président et de six membres, dont trois membres désignés parmi les régents de la

NBB. De raad van toezicht van de CDV (zie artikel 84, §6) zou worden samengesteld uit een voorzitter en ten minste vijf en ten hoogste zes leden, waarvan opnieuw drie leden benoemd onder de regenten van de NBB. De voorbehouden plaatsen aan de regenten en hun aantal in de raad van toezicht van de CBF en de CDV is voor kritiek vatbaar. Regenten worden door de algemene vergadering van de NBB benoemd deels op voordracht van de sociale partners en deels op voorstel van de regering. Zij vertegenwoordigen de maatschappelijke geleidingen van het land, maar hebben niet noodzakelijk de vereiste kennis en ervaring om een goed toezicht op de werking van de CBF te kunnen uitoefenen. De vraag rijst bovendien of de betrokken regenten voldoende beschikbaar zullen zijn om, naast hun eigen job, de vergaderingen bij te wonen van zowel de regentenraad, de raad van toezicht van de CBF, de raad van toezicht van de CDV en (zie artikel 117, §2) de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten.

Tijdens de hoorzittingen heeft de heer Willy Lenaerts, voorzitter van de CDV, erop gewezen dat er hierdoor een reëel gevaar van belangenvermenging kan ontstaan. Het valt immers niet uit te sluiten dat een van de regenten van de NBB die deel gaat uitmaken van de raad van toezicht van de CDV een leidinggevende functie bekleedt bij een verzekeringsonderneming. De gecontroleerde zou hierdoor toezicht gaan uitoefenen op de controleur.

Een en ander pleit ervoor om het aantal regenten dat verplicht in de raad van toezicht van de CBF en de CDV dient te zetelen, te verminderen tot één.

Het directiecomité van de CBF (zie artikel 49, §6) zou zijn samengesteld uit een voorzitter en ten minste vier en ten hoogste zes leden, waarvan in elk geval drie lid moeten zijn van het directiecomité van de NBB. Het directiecomité van de CDV (zie artikel 85, §6) zou zijn samengesteld uit een voorzitter en ten minste drie en ten hoogste vier leden, waarvan in elk geval twee lid moeten zijn van het directiecomité van de NBB. Bij deze samenstelling kunnen tal van bedenkingen worden geplaatst.

Vooreerst wat het aantal leden betreft. Waarom onduidelijkheid laten bestaan over het precieze aantal leden van het directiecomité? Waarom niet meteen dit aantal in de wet inschrijven? Een directiecomité van zeven leden (de voorzitter inbegrepen) voor de CBF is bovendien bijzonder ruim (en duur!). Een directiecomité van in totaal 5 leden zou moeten volstaan rekening houdend met de opdrachten van de CBF.

BNB. Le conseil de surveillance de l'OCA (cf. article 84, § 6) serait composé d'un président, de cinq membres au moins et de six membres au plus, dont trois membres seraient également désignés parmi les régents de la BNB. Les places réservées aux régents et leur nombre au sein du conseil de surveillance de la CBF et de l'OCA sont contestables. Les régents sont désignés par l'assemblée générale de la BNB, en partie sur proposition des partenaires sociaux et en partie sur proposition du gouvernement. Ils représentent les composantes sociales du pays, mais n'ont pas forcément la connaissance et l'expérience nécessaires pour pouvoir exercer un contrôle efficace sur le fonctionnement de la CBF. L'on peut également se demander si les régents concernés seront suffisamment disponibles, en dehors de leur propre emploi, pour assister aux assemblées du conseil des régents, du conseil de surveillance de la CBF, du conseil de surveillance de l'OCA et (cf. article 117, § 2) du conseil de surveillance de l'Autorité des services financiers.

Au cours des auditions, M. Willy Lenaerts, président de l'OCA, a souligné que cette situation peut générer un risque réel de confusion d'intérêts. On ne peut en effet exclure que l'un des régents de la BNB, qui sera membre du conseil de surveillance de l'OCA, occupe une fonction dirigeante dans une entreprise d'assurances. Il s'ensuivrait que le contrôlé contrôlerait le contrôleur.

Compte tenu de différents aspects, il serait préférable de ramener à un le nombre de régents devant obligatoirement siéger au conseil de surveillance de la CBF et de l'OCA.

Le comité de direction de la CBF (voir article 49, § 6) serait composé d'un président et de quatre membres au moins et de six membres au plus, dont trois doivent en tout cas être membre du comité de direction de la BNB. Le comité de direction de l'OCA (voir article 85, § 6) serait composé d'un président et de trois membres au moins et de quatre membres au plus, dont deux doivent en tout cas être membre du comité de direction de la BNB. Cette composition soulève de nombreuses objections.

Tout d'abord, en ce qui concerne le nombre de membres. Pourquoi laisser subsister cette imprécision au sujet du nombre exact de membres du comité de direction? Pourquoi ne pas prévoir directement ce nombre dans la loi? En outre, un comité de direction composé de sept membres (y compris le président) est beaucoup plus que suffisant (et onéreux!) pour la CBF. Eu égard aux missions de cette dernière, un comité de direction composé de cinq membres au total devrait suffire.

Het voorstel dat steeds drie leden van het directiecomité van de NBB in het directiecomité van de CBF zouden zetelen, is excessief. De autonomie van de CBF tegenover de NBB komt in een dergelijke samenstelling in het gedrang. De buitenwereld zal geloven dat de NBB de feitelijk verantwoordelijke is en er zal aldus een kloof ontstaan tussen het verwachtingspatroon en de juridische werkelijkheid. Bovendien dreigt zodoende de besluitvorming binnen de CBF overwegend ingegeven te zijn door macro-economische overwegingen. Dit moet worden voorkomen temeer omdat de CBF, naast haar opdracht als toezichthouder op de banken, ook toeziet op het effectenwezen. Hiervoor is de NBB niet bevoegd, wat maar normaal is gezien ze zelf een beursgenoteerde vennootschap is.

Om te voorkomen dat de NBB juridisch aansprakelijk zou worden gesteld, wordt weliswaar in het wetsontwerp bepaald dat de directieleden van de NBB op persoonlijke titel in het directiecomité van de CBF zetelen (zie artikel 49, § 6, tweede lid, *in fine*, alsook artikel 141, § 3). Het feit dat de directieleden van de NBB te persoonlijke titel zetelen, vormt echter een bijkomende reden om te voorkomen dat deze directieleden met drie zouden zijn. Zij zijn daar immers niet om de NBB te vertegenwoordigen maar om de CBF attent te maken op de macro-economische dimensie van het toezichtbeleid.

Tot slot is er nog het probleem van de belangen tegenstellingen die in hoofde van de directieleden van de NBB bestaan wanneer zij tevens lid van het directiecomité van de CBF zijn. De regering is zich schijnbaar bewust van deze belangenstelling. Getuige de procedure waarin artikel 117, § 3, 9° voorziet in het geval in de schoot van het Comité voor financiële stabiliteit beslissingen moeten worden genomen die zowel de CBF als de NBB aanbelangen. Deze procedure houdt in dat er een dubbele meerderheid moet zijn geïnspireerd op de «alarmbelprocedure» bij potentiële communautaire betwistingen. Is het noodzakelijk gebruik te maken van dergelijke zware «institutionele technologie»? Zal een dergelijke procedure niet veeleer een belemmering zijn voor de operationele bevoegdheden van het Comité voor de financiële stabiliteit?

Veeleer dan deze op wantrouwen gebaseerde alarmbelprocedure in te voeren, ligt het meer voor de hand om het aantal leden van de directie van de NBB in de schoot van het directiecomité te verminderen. Het aantal leden van het directiecomité van de NBB zou op één kunnen worden vastgesteld. Dit stemt overeen met de huidige situatie. Sinds decennia zetelt één directielid van de NBB namelijk in de CBF, wat steeds een bevredi-

La proposition visant à faire siéger trois membres du comité de direction de la BNB, en permanence, au sein du comité de direction de la CBF est excessive. Elle reviendrait à mettre en péril l'autonomie de la CBF à l'égard de la BNB. On croira dès lors que la BNB est le responsable de fait, de sorte qu'il y aura un hiatus entre les attentes du public et la réalité juridique. De plus, les décisions prises au sein de la CBF risquent dès lors d'être dictées essentiellement par des considérations macro-économiques. Or, il y a lieu d'éviter qu'il en soit ainsi, d'autant que la CBF surveille non seulement les banques, mais aussi le commerce des valeurs mobilières. Or, cette matière ne relève pas des compétences de la BNB, ce qui n'a rien d'anormal dès lors que la BNB est elle-même une société cotée en bourse.

Afin d'éviter que la BNB soit mise en cause sur le plan juridique, il est certes précisé, dans le projet de loi, que les membres de la direction de la BNB siègent à titre personnel au comité de direction de la CBF (cf. article 49, § 6, alinéa 2, *in fine*, ainsi que l'article 141, § 3). Cependant, il faut voir dans le fait que les membres de la direction de la BNB siègent à titre personnel une raison supplémentaire d'éviter que ces membres du comité de direction soient au nombre de trois. En effet, ils ne siègent pas en tant que représentants de la BNB, mais bien afin d'attirer l'attention de la CBF sur la dimension macroéconomique de la politique de surveillance.

Enfin, il convient de souligner le problème des oppositions d'intérêts dans le chef des membres de la direction de la BNB qui sont également membres du comité de direction de la CBF. Le gouvernement est apparemment conscient de ce problème, comme l'atteste la procédure prévue à l'article 117, § 3, 9°, lorsque des décisions concernant à la fois la CBF et la BNB doivent être prises au sein du Comité de stabilité financière. Cette procédure, qui prévoit une double majorité, s'inspire de la procédure de la « sonnette d'alarme » à laquelle on peut avoir recours en cas de risque de conflit communautaire. Est-il nécessaire d'utiliser une « technologie institutionnelle » aussi lourde ? Cette procédure ne constituera-t-elle pas au contraire un obstacle pour les compétences opérationnelles du Comité de stabilité financière ?

Plutôt que d'instaurer une procédure basée sur la méfiance, il serait plus aisé de réduire le nombre de membres de la direction de la BNB siégeant au sein du comité de direction, qui pourrait être fixé à un, comme c'est le cas actuellement. Cela fait des décennies, en effet qu'il n'y a qu'un membre de la direction de la BNB qui siège au sein de la CBF, solution qui a toujours permis de garantir que les décisions de la CBF soient pri-

gende oplossing is gebleken om zeker te stellen dat de beslissingen van de CBF zouden worden genomen rekening houdend met de macro-economische impact die zij kunnen hebben.

In eenzelfde gedachtegang kan worden gepleit om het aantal directieleden van de NBB in het directiecomité van de CDV te beperken tot één.

Met betrekking tot de hervorming van de CBF en de CDV verdient de regeling voor de raad van toezicht bijzondere aandacht.

De opsplitsing van de bestuursorganen van de CBF en de CDV in een raad van toezicht en een directiecomité is op zich een goede ontwikkeling. Het orgaan dat de beslissingen neemt (in het ontwerp is dit het directiecomité) dient zich inderdaad voltijds aan zijn toezichtopdracht te kunnen wijden zodat het met kennis van zaken en zonodig meteen zelf kan ingrijpen. Vandaag is dit niet geval. Het huidige directiecomité van de CBF heeft geen beslissingsbevoegdheid en dient belangrijke zaken dus steeds voor te leggen aan de leden van de CBF die zich niet voltijds met de CBF kunnen inlaten aangezien hun hoofdactiviteit elders ligt.

Dit neemt niet weg dat een passend toezicht op het directiecomité aangewezen is. De vraag rijst of de voorziene regeling voor de raad van toezicht afdoende «checks and balances» tot stand kan brengen.

Artikel 48, § 1, 4° bepaalt dat de raad van toezicht «het algemeen toezicht op de werking van de CBF verzekert» (artikel 84, § 2 voor de CDV). Het wetsontwerp geeft de raad echter niet de bevoegdheden om deze opdracht daadwerkelijk te kunnen uitoefenen. De bepaling voorziet namelijk niet in onderzoeksbevoegdheden. Dit is een lacune. De raad van toezicht zou de mogelijkheid moeten hebben om effectief een onderzoek in te stellen wanneer de raad aanwijzingen heeft dat er mogelijk tekortkomingen zijn in de werking van de CBF/ de CDV.

Een tweede bedenking betreft het voorzitterschap van de raad van toezicht. Krachtens artikel 47, *juncto* de artikelen 48, § 2, en 49, § 6, (artikel 83, *juncto* de artikelen 84, § 6, en 85, § 6, voor de CDV) is de voorzitter van het directiecomité van de CBF tevens voorzitter van de raad van toezicht. De vraag rijst of deze cumul bevredigend is vanuit het oogpunt van een goede «corporate governance». De Regering lijkt zelf niet volledig tevreden met haar voorstel aangezien in de overgangsbepalingen (zie artikel 119, §2) een bepaling is opgeno-

ses en tenant compte de leur impact macroéconomique.

Dans le même ordre d'idées, on pourrait préconiser de limiter à un le nombre de membres de la direction de la BNB au sein du conseil de direction de l'OCA.

En ce qui concerne la réforme de la CBF et de l'OCA, le régime prévu pour le conseil de surveillance mérite une attention particulière.

La division des organes dirigeants de la CBF et de l'OCA en un conseil de surveillance et un comité de direction est, en soi, une évolution positive. L'organe qui prend les décisions (il s'agit, dans le projet, du comité de direction) doit en effet être en mesure de se consacrer intégralement à sa mission de contrôle afin qu'il puisse lui-même intervenir en connaissance de cause voire immédiatement, si nécessaire. Ce n'est pas le cas aujourd'hui. L'actuel comité de direction de la CBF n'a aucun pouvoir de décision et est donc tenu de toujours soumettre les dossiers importants aux membres de la CBF, lesquels ne peuvent pas toujours s'occuper pleinement des affaires de la CBF étant donné qu'ils exercent ailleurs leur activité principale.

Cela n'empêche qu'il s'indique d'exercer une surveillance appropriée sur le comité de direction. La question se pose de savoir s'il y a suffisamment de « *checks and balances* » dans la réglementation prévue pour le conseil de surveillance.

L'article 48, § 1er, 4°, dispose que le conseil de surveillance doit « assurer la surveillance générale du fonctionnement de la CBF » (article 84, § 2, pour l'OCA). Le projet de loi n'accorde toutefois pas au conseil les pouvoirs d'exercer réellement cette mission. La disposition à l'examen ne prévoit en effet aucun pouvoir d'investigation, ce qui en soi est une lacune. Le conseil de surveillance devrait avoir la possibilité d'ouvrir une enquête lorsqu'il soupçonne des manquements éventuels dans le fonctionnement de la CBF ou de l'OCA.

Une deuxième réflexion a trait à la présidence du conseil de surveillance. L'article 47, combiné avec les articles 48, § 2, et 49, § 6, (article 83 combiné avec les articles 84, § 6, et 85, § 6, pour l'OCA) dispose que le président du comité de direction de la CBF est également le président du conseil de surveillance. La question se pose de savoir si ce cumul s'indique réellement dans le cadre d'une « *corporate governance* » efficace. Même le gouvernement ne semble pas satisfait de sa proposition étant donné que les dispositions transitoires

men die de Koning de bevoegdheid geeft om na een overgangperiode (die in het wetsontwerp niet nader is bepaald) te bepalen dat het voorzitterschap van de raad van toezicht en van het directiecomité gescheiden moet zijn.

De regering is hier inconsequent. Ofwel is de cumul ongepast en dient hieraan meteen een einde te worden gesteld. Ofwel kan deze cumul in hoofde van een toezichthouder worden aanvaard en is er geen reden om in een overgangsregeling te voorzien zoals bepaald in artikel 119.

Een derde door de heer Van Rompuy gemaakte bedenking betreft de onverenigbaarheden voor de leden van de raad van toezicht (zie artikel 48, § 2 voor de CBF en 84, § 6 voor de CDV). Anders dan voor de leden van het directiecomité laat het wetsontwerp toe dat de leden van de raad van toezicht banden hebben met instellingen die onder toezicht staan van de CBF en de CDV. Weliswaar niet allemaal. De voorgestelde tekst bepaalt uitdrukkelijk dat tenminste de helft van de leden van de raad van toezicht geen deelneming mogen aanhouden noch een functie mogen uitoefenen in een onderneming die aan het permanente toezicht van de CBF / de CDV is onderworpen noch in een professionele vereniging die de gecontroleerde ondernemingen vertegenwoordigt. Daaruit kan worden afgeleid dat de drie overige leden van de raad van toezicht wel banden met de gecontroleerde instellingen mogen hebben. Dit opent de poort naar een situatie waar bv. de voorzitter van de Belgische Vereniging der Banken, naast de voorzitter van Fortis en van KBC in de raad van toezicht van de CBF zouden zetelen. De geloofwaardigheid van de CBF zou in een dergelijke samenstelling gering zijn. Andermaal is de regering hier inconsequent. Gelet op de opdrachten van de raad van toezicht zouden haar leden geen banden mogen hebben met gecontroleerde instellingen.

De werking van de CBF / de CDV is een ander aandachtspunt.

Krachtens artikel 47 telt de CBF vier organen : naast de raad van toezicht en het directiecomité zijn dit de voorzitter en de secretaris-generaal (artikel 83 duidt dezelfde organen voor de CDV aan). Krachtens artikel 50, § 1 staat de voorzitter in voor de leiding van de CBF (art. 86, § 1 voor de CDV). Krachtens artikel 51, § 1 staat de secretaris-generaal in voor de algemene organisatie en de leiding van de diensten van de CBF (art. 87, § 1 voor de CDV).

In het licht van deze bepalingen rijst de vraag wie in feite de leiding zal hebben over de CBF / de CDV: de

(cf. l'article 119, § 2) prévoient une mesure octroyant au Roi le pouvoir de déterminer, au terme d'une période transitoire (qui n'est pas précisée dans le projet de loi) que les fonctions de président du conseil de surveillance et du comité de direction ne peuvent pas être exercées par les mêmes personnes.

Le gouvernement est en l'occurrence inconséquent. Ou bien le cumul n'est pas souhaitable et il y a dès lors lieu d'y mettre un terme, ou bien ce cumul peut être accepté dans le chef d'un superviseur et il n'y a alors aucune raison de prévoir une mesure transitoire, comme le fait l'article 119.

Une troisième objection formulée par M. Van Rompuy a trait aux incompatibilités prévues pour les membres du conseil de surveillance (voir art. 48, § 2, pour la CBF et art. 84, § 6, pour l'OCA). À l'inverse de ce qu'il prévoit pour les membres du comité de direction, le projet de loi autorise les membres du conseil de surveillance, ou à tout le moins certains d'entre eux, à avoir des liens avec les institutions soumises au contrôle de la CBF et de l'OCA. Le texte en projet prévoit explicitement qu'au moins la moitié des membres du conseil de surveillance ne peuvent détenir de participation ni exercer de fonction dans une entreprise soumise au contrôle permanent de la CBF ou de l'OCA, ni dans une association professionnelle représentant les entreprises contrôlées. On peut déduire de cette disposition que les trois autres membres du conseil de surveillance peuvent, quant à eux, avoir des liens avec les institutions contrôlées. Cette tolérance permettrait par exemple au président de l'Association belge des banques de siéger au conseil de surveillance de la CBF aux côtés du président de Fortis et du président de la KBC, ce qui écornerait grandement la crédibilité de la CBF. Le gouvernement fait une fois de plus preuve d'incohérence. Eu égard aux missions du conseil de surveillance, les membres de celui-ci ne devraient pas être autorisés à avoir de liens avec les institutions contrôlées.

Le fonctionnement de la CBF/de l'OCA mérite, lui aussi, que l'on y prête attention.

Conformément à l'article 47, la CBF est composée de quatre organes. Il s'agit, outre le conseil de surveillance et le comité de direction, du président et du secrétaire général (l'article 83 prévoit les mêmes organes pour l'OCA). Conformément à l'article 50, § 1er, le président dirige la CBF (article 86, § 1er, pour l'OCA). En vertu de l'article 51, § 1er, le secrétaire général est chargé de l'organisation administrative générale et de la direction des services de la CBF (art. 87, § 1er, pour ce qui est de l'OCA).

Au vu de ces dispositions, il est permis de se demander qui dirigera en fait la CBF/l'OCA : le président ou le

voorzitter of de secretaris-generaal? De tekst bepaalt weliswaar dat de secretaris-generaal zijn opdracht uitvoert «onder de collegiale autoriteit van de leden van het directiecomité». Met de voorgestelde regeling zijn blokkeringen in de werking van de CBF/ de CDV echter niet denkbeeldig indien er geen goede verstandhouding tussen voorzitter en secretaris-generaal zou zijn.

Het risico van een zelfstandige koers van de secretaris-generaal is des te groter omdat hij niet door het directiecomité maar door de Koning wordt benoemd (zie artikel 51, § 3 voor de CBF en 87, § 3 voor de CDV) en hij dus ook niet door het directiecomité kan worden afgezet.

Verder is heel onduidelijk hoe de gezags- en rapporteringslijnen bij de CBF en de CDV er zullen uitzien. Op dit ogenblik is elke directeur bij de CBF verantwoordelijk voor zijn directie. De personeelsleden rapporteren naar de bevoegde directeur die de dossiers vervolgens in het directiecomité ter bespreking brengt. Bij de NBB bestaat eenzelfde structuur: ook daar zijn de directeurs verantwoordelijk voor bepaalde opdrachten en hebben zij zeggenschap over het personeel dat deze opdrachten uitvoert.

De voornoemde bepalingen laten niet toe met zekerheid te stellen dat de leden van het directiecomité nog zeggenschap zullen hebben over het personeel in de departementen. Uit de hiervoor aangeduide teksten (zie ook artikel 51, § 4 en 87, § 4 dat bepaalt dat het directiecomité de nodige middelen ter beschikking van de secretaris-generaal moet stellen) zou kunnen worden afgeleid dat de secretaris-generaal, zoals een gemeentesecretaris, het enige orgaan is dat zeggenschap heeft over het personeel, zodat de voorzitter en de leden van het directiecomité steeds via de secretaris-generaal zouden moeten ageren om hun opdrachten door het personeel te laten uitvoeren. Indien deze laatste hypothese de juiste is, zou dit de efficiënte werking van de CBF en de CDV niet bevorderen. Het is verkiezelijk dat de leden van het directiecomité van de CBF – althans de leden die geen directielid van de NBB zijn – operationele verantwoordelijkheid zouden hebben en daartoe rechtstreeks zeggenschap zouden hebben over personeel.

Nergens is de procedure bepaald voor de benoeming van de voorzitter en de leden van het directiecomité. Hopelijk zal de regering een transparante procedure volgen (met publieke oproeping van kandidaten) en met een neutrale jury die de bekwaamheden van de kandidaten kan beoordelen. Een dergelijke procedure werd vorig jaar al gevolgd toen een nieuwe de CBF-voorzitter moest worden aangeduid na het niet verlengen van het mandaat van de heer Duplat. Het zou nuttig zijn indien

secrétaire général ? Le texte prévoit, certes, que le secrétaire général exerce sa mission « sous l'autorité collégiale des membres du comité de direction ». Des blocages risquent cependant de se produire dans le fonctionnement de la CBF/l'OCA en cas de mésentente entre le président et le secrétaire général.

Le risque que le secrétaire général fasse cavalier seul n'en est que plus grand, puisqu'il n'est pas nommé par le comité de direction, mais bien par le Roi (voir art. 51, § 3, pour la CBF et art. 87, § 3, pour l'OCA) et qu'il ne peut donc pas non plus être démis de ses fonctions par le comité de direction.

De plus, les principes selon lesquels l'autorité s'exercera et le rapportage s'effectuera à la CBF et à l'OCA sont loin d'être clairs. À l'heure actuelle, chaque directeur de la CBF est responsable de sa direction. Les membres du personnel font rapport au directeur compétent, qui soumet ensuite les dossiers, pour examen, au comité de direction. Une même structure existe à la BNB : les directeurs y sont également responsables de l'accomplissement de certaines missions et ont autorité sur le personnel qui exécute ces missions.

Les dispositions précitées ne permettent pas d'affirmer avec certitude que les membres du comité de direction auront encore autorité sur le personnel des départements. Il pourrait être inféré des textes auxquels il a été fait référence ci-dessus (voir également les articles 51, § 4, et 87, § 4, qui prévoient que le comité de direction doit mettre les moyens nécessaires à la disposition du secrétaire général) que le secrétaire général est, à l'instar d'un secrétaire communal, le seul organe qui ait autorité sur le personnel, de sorte que le président et les membres du comité de direction devraient toujours s'adresser au secrétaire général pour obtenir le concours du personnel. Si cette dernière hypothèse est la bonne, cela ne contribuerait pas à assurer l'efficacité du fonctionnement de la CBF et de l'OCA. Il serait préférable que les membres du comité de direction de la CBF – du moins ceux qui ne font pas partie de la direction de la BNB – aient une responsabilité opérationnelle et aient à cet effet autorité directe sur le personnel.

La procédure relative à la nomination du président et des membres du comité de direction n'est fixée nulle part. Il est à espérer que le gouvernement suive une procédure transparente (comportant un appel public aux candidats) et qu'il constitue un jury neutre qui puisse juger des aptitudes des candidats. Une telle procédure a déjà été suivie l'année passée, lorsqu'il a fallu désigner un nouveau président de la CBF à la suite du non-renouvellement du mandat de M. Duplat. Il serait utile

de regering zich in het parlementaire debat ertoe zou verbinden dat deze procedure ook in de toekomst zal worden gevolgd, zowel voor de voorzitter als voor de overige leden van het directiecomité.

2.2.3. Hoofdstuk V – Coördinatie van het toezicht op de financiële sector.

Ook bij hoofdstuk V van wetsontwerp DOC 50 1842/001 kunnen tal van bedenkingen worden gemaakt.

Het principe in artikel 117, § 1 dat de CBF, de CDV en de NBB nauw moeten samenwerken is natuurlijk evident. Dit staat al ingeschreven in de huidige teksten en dit gebeurt (steeds vaker trouwens) op het terrein.

De heer Van Rompuy is ook voorstander van een gestructureerde vorm van samenwerking.

De regering stelt voor dat deze samenwerking in de toekomst via de volgende nieuwe instanties zou verlopen:

- een raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten (art. 117, § 2);
- een Comité voor financiële stabiliteit (art. 117, § 3)
- één of meer «samenwerkingsinstanties» (art. 117, § 5).

Het invoeren van deze nieuwe fora zal de samenwerking ongetwijfeld formaliseren. Of dit ook zal resulteren in een meer efficiënte samenwerking is maar de vraag. Veel zal afhangen van de belangstelling en de beschikbaarheid die de Gouverneur van de NBB aan de dag zal leggen om inhoud te geven aan het voorzitterschap van de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten en het Comité voor financiële stabiliteit.

Een grote moeilijkheid met deze nieuwe instanties is dat hun bevoegdheden onderling en tegenover de bevoegdheden van de organen van de CBF en CDV op zeer onduidelijke wijze zijn afgebakend. Van de lectuur van de commentaar bij de artikelen 117 tot 119 wordt men in elk geval niet veel wijzer.

De Europese Centrale Bank (zie haar advies dat bij het wetsontwerp DOC 50 1842/001 is gevoegd op blz. 239 e.v.) heeft in punten 9 tot 11 van haar advies al gewezen op de onduidelijkheden in de bepalingen van hoofdstuk V. Als gevolg hiervan werden de oorspronkelijke bevoegdheden van het Comité voor financiële stabiliteit aangepast. Thans is duidelijk bepaald dat dit comité als discussieforum zal optreden voor de materies waarvan sprake in artikel 117, § 3, tweede lid, 1° tot 5°.

que le gouvernement s'engage, dans le cadre du débat parlementaire, à ce que cette procédure soit également suivie à l'avenir, et ce, tant pour le président que pour les autres membres du comité de direction.

2.2.3. Chapitre V – Coordination de la surveillance du secteur financier

Le chapitre V du projet de loi DOC 50 1842/001 suscite également de nombreuses observations.

Le principe énoncé à l'article 117, § 1er, selon lequel la CBF, l'OCA et la BNB doivent collaborer étroitement va évidemment de soi. Ce principe est déjà inscrit dans les textes actuels et est mis en œuvre (de plus en plus souvent d'ailleurs) sur le terrain.

M. Van Rompuy est aussi partisan d'une forme structurée de collaboration.

Le gouvernement propose qu'à l'avenir, cette collaboration s'opère par le biais des nouvelles instances suivantes :

- un Conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers (article 117, § 2) ;
- un comité de stabilité financière (article 117, § 3) ;
- un ou plusieurs organismes de coopération (article 117, § 5).

La création de ces nouveaux forums permettra certainement de formaliser la collaboration. On peut toutefois se demander si elle permettra aussi de rendre la collaboration plus efficace. Beaucoup dépendra de l'intérêt et de la disponibilité dont le gouverneur de la BNB fera preuve dans l'accomplissement de sa fonction de président du conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers et du Comité de stabilité financière.

Le grand problème que posent ces nouvelles instances, c'est que les compétences qu'elles devront se répartir et celles qu'elles exerceront à l'égard de celles des organes de la CBF et de l'OCA n'ont pas été clairement délimitées. La lecture du commentaire des articles 117 à 119 n'est en tout cas pas très instructive sur ce point.

La Banque centrale européenne (voir son avis joint au projet de loi, DOC 50 1842/001, pp. 239 et suivantes) a déjà stigmatisé, dans les points 9 à 11 de son avis, le manque de précision des dispositions du chapitre V. À la suite de cet avis, les compétences initiales du Comité de stabilité financière ont dès lors été adaptées. Il est à présent clairement établi que ce comité fera office de forum de discussion pour les matières dont question à l'article 117, § 3, alinéa 2, 1° à 5°. Pour les matiè-

Voor de materies 6° tot 9° zal het comité echter het beslissingsorgaan zijn. Dit stelt tal van problemen.

In de eerste plaats is er de vraag hoever de verplichting tot samenwerking reikt. Laat ons een eenvoudig concreet voorbeeld nemen, ook al betreft het een niet zo belangrijke aangelegenheid. De NBB heeft een uitmuntende, maar dure drukkerij. Houdt de verplichting tot samenwerking in dat het jaarverslag van de CBF en de CDV in de toekomst door de NBB zal moeten worden gedrukt, ook al rekent de NBB daarvoor een prijs aan die duurder is dan deze die commerciële drukkerijen aanbieden? Meer algemeen rijst de vraag of de verplichting tot samenwerking de CBF / de CDV vrijstelt van naleving van de wetgeving inzake openbare aanbestedingen voor alle diensten die de NBB kan leveren.

Een andere moeilijkheid vloeit voort uit de bijzondere (alarmbel)procedure die moet worden gevolgd om tot een beslissing te komen in de materies 6° tot 9° (zie artikel 117, § 3, derde lid). Deze procedure houdt in dat de directieleden van de NBB die ook in het directiecomité van de CBF en de CDV zetelen, met «twee petjes» zullen kunnen stemmen, eerst in het Comité voor financiële stabiliteit als directielid van de NBB en vervolgens in het directiecomité van de CBF (waarbij zij dan echter niet de meerderheid mogen vormen). Het zou meer normaal zijn indien de directieleden van de NBB zich in het directiecomité van de CBF en de CDV zouden onthouden bij beslissingen in een materie waarin zij in een andere hoedanigheid belang hebben. Deze alarmbelprocedure illustreert overigens heel duidelijk dat er belangentegenstellingen kunnen zijn en dat daarom moet worden vermeden dat de NBB drie/twee directieleden naar het directiecomité van de CBF / de CDV zou mogen afvaardigen.

Een laatste moeilijkheid betreft het 8°. Krachtens deze bepaling zal het comité voor financiële stabiliteit instaan voor «de coördinatie van het toezicht op de ondernemingen die onder de bevoegdheid vallen van tenminste twee van de drie instellingen». Deze tekst beoogt alle in België bedrijvige financiële conglomeraten: Fortis, Dexia, KBC Al deze groepen hebben zowel banken als verzekeringsondernemingen en hun geconsolideerd toezicht behoort dan ook tot de bevoegdheid van zowel de CBF als de CDV. Een coördinatie tussen de CBF en de CDV is dan ook nodig met het oog op dat geconsolideerd toezicht. Er is geen reden om de NBB te betrekken bij alle discussies met deze financiële conglomeraten, laat staan om haar een beslissingsbevoegdheid in deze materie te geven. Daarom zou moeten worden aangedrongen dat de materie sub 8° zou worden ondergebracht in de categorie waarvoor het Comité voor financiële stabiliteit optreedt als discussieforum, niet als

res visées sous les points 6° à 9°, le comité sera cependant l'organe de décision. Cela pose de nombreux problèmes.

En premier lieu se pose la question de la portée de la coopération. Prenons un exemple concret et simple, même s'il concerne une matière d'importance secondaire. La BNB a une imprimerie d'excellente qualité mais coûteuse. L'obligation de coopération implique-t-elle qu'à l'avenir, les rapports annuels de la CBF et de l'OCA devront être imprimés par la BNB, même si cette dernière facture un prix supérieur à celui demandé par les imprimeries commerciales ? D'une manière plus générale se pose aussi la question de savoir si l'obligation de coopération dispense la CBF et l'OCA du respect de la législation relative aux marchés publics pour tous les services que peut offrir la BNB.

Une autre difficulté résulte de la procédure spéciale (de sonnette d'alarme) qui doit être suivie pour parvenir à une décision concernant les matières visées sous les points 6° à 9° (voir article 117, § 3, alinéa 3). Cette procédure implique que les membres de la direction de la BNB qui siègent également au comité de direction de la CBF et de l'OCA, pourront voter « sous deux casquettes », tout d'abord au Comité de stabilité financière en tant que membres de la direction de la BNB et, ensuite, au comité de direction de la CBF (au sein duquel ils ne peuvent cependant pas constituer la majorité). Il serait plus normal que les membres de la direction de la BNB s'abstiennent au sein du comité de direction de la CBF et de l'OCA pour les décisions relatives à une matière dans laquelle ils ont un intérêt en une autre qualité. Cette procédure de sonnette d'alarme illustre d'ailleurs très clairement qu'il peut y avoir des oppositions d'intérêts et qu'il faut dès lors éviter que la BNB puisse déléguer deux/trois membres de la direction au comité de direction de la CBF et de l'OCA.

Une dernière difficulté concerne le 8°. En vertu de cette disposition, le Comité de stabilité financière sera responsable de « la coordination de la surveillance des entreprises, institutions et opérations relevant des compétences d'au moins deux des trois institutions ». Ce texte vise l'ensemble des grands groupes financiers actifs en Belgique : Fortis, Dexia, KBC.... Tous ces groupes exercent des activités de bancassurance et leur surveillance consolidée relève dès lors de la compétence tant de la CBF que de l'OCA. Pour assurer cette surveillance consolidée, il est donc nécessaire qu'il y ait une coordination entre la CBF et l'OCA. Il n'y a aucune raison de faire participer la BNB à toutes les discussions avec ces groupes financiers et encore moins de l'habiliter à prendre des décisions en la matière. C'est la raison pour laquelle il convient d'insister pour que la matière du 8° soit reprise dans la catégorie dans le cadre de laquelle le Comité de stabilité financière agit en tant que

beslissingsforum. Bovendien zou moeten worden bepaald dat de coördinatie slaat op ondernemingen die onder de bevoegdheid vallen van de drie instellingen (dus niet tenminste twee zoals in het tekstvoorstel aangeduid).

Krachtens artikel 118 dienen de CBF, de CDV en de NBB binnen de zes maanden een samenwerkingsprotocol te sluiten. Indien zij daar niet in slagen kan de Koning zelf een protocol opleggen. Die laatste bevoegdheid gaat bijzonder ver. Zij biedt de regering potentieel de bevoegdheid om oplossingen op te dringen met miskenning van de autonomie van de betrokken instellingen. In zijn advies heeft de ECB al voor dit risico gewaarschuwd. Het ware daarom beter om de laatste zin van het artikel weg te laten.

2.2.4. Twee slotbedenkingen vanuit politieke invalshoek

1° Artikel 45, laatste lid, verleent de Koning de bevoegdheid om de bevoegdheden van de CBF uit te breiden. Deze bevoegdheid vervalt op 31 maart 2003.

De bevoegdheidsomschrijving is bijzonder ruim. Zij biedt de mogelijkheid om langs deze weg het toezicht over de verzekeringsondernemingen aan de CBF toe te vertrouwen. Het zou nuttig zijn om de regering te vragen naar zijn plannen terzake en naar het waarom om deze bevoegdheid vóór de volgende verkiezingen te doen vervallen. Een samensmelting van het bank- en verzekeringstoezicht kan op termijn aangewezen zijn, maar is zo belangrijk dat het minstens bij wet zou moeten worden beslist.

Moeten deze koninklijke besluiten evenwel niet achteraf bij wet worden bekrachtigd ?

De heer Van Rompuy merkt hierbij ook dat hij er zeker niet tegen gekant is om de controle toe te vertrouwen aan een enkele instelling.

2° Het wetsontwerp brengt geen wijziging in de bevoegdheidsverdeling tussen de minister van Financiën en de minister van Economie (zie bv. de definitie van «minister» in artikel 2, 19°).

Nochtans kan worden aangevoerd dat de werkverdeling binnen de regering dient te worden afgestemd op de economische realiteit van de financiële conglomeraten. In die optiek past het dat één enkel minister bevoegd is voor zowel het bank- als het verzekerings- toezicht en dat dus één minister de voorgedij uitoefent over zowel de CBF als de CDV. Deze eenmaking zou ongetwijfeld de besluitvorming in verband met toezichtsaangelegenheden ten goede komen. Zij zou ook de vertegenwoordiging van ons land in de Europese fora vergemakkelijken. Ons land zou aldus trouwens het voorbeeld volgen van tal van andere Europese landen waar

forum de discussion et non en tant que forum de décision. En outre, il convient de préciser que la coordination concerne les entreprises qui relèvent de la compétence des trois institutions (donc, pas « d'au moins deux » tel qu'il est précisé dans le texte en projet).

En vertu de l'article 118, la CBF, l'OCA et la BNB doivent conclure un protocole de coopération dans un délai de six mois. Si elles n'y parviennent pas, le Roi peut lui-même imposer un protocole. Cette compétence a des implications importantes. Elle confère potentiellement au gouvernement la compétence d'imposer des solutions en méconnaissance de l'autonomie des institutions concernées. Dans son avis, la BCE a déjà mis en garde contre ce risque. C'est la raison pour laquelle il serait préférable de supprimer la dernière phrase de l'article.

2.2.4. Deux considérations finales d'ordre politique

1° L'article 45, alinéa 1er, habilite le Roi à étendre les compétences de la CBF. Cette habilitation expire le 31 mars 2003.

Les compétences de la CBF sont particulièrement étendues. La CBF pourrait ainsi se voir confier le contrôle des entreprises d'assurance. Il serait utile de connaître les projets du gouvernement en la matière et la raison pour laquelle il a décidé que ces pouvoirs expireraient avant les prochaines élections. S'il est certes souhaitable que le contrôle des banques et des entreprises d'assurances soit à terme confié à une seule institution, il s'agit d'une matière si importante qu'il conviendrait au moins de la régler dans une loi.

Ces arrêtés royaux ne doivent-ils toutefois pas être confirmés ultérieurement par une loi ?

M. Van Rompuy fait remarquer à cet égard qu'il n'est certainement pas opposé à ce que le contrôle soit confié à une seule institution.

2° Le projet de loi ne modifie pas la répartition des compétences entre le ministre des Finances et le ministre de l'Economie (voir par exemple la définition du terme « ministre » à l'article 2, 19°).

On peut toutefois faire observer que le gouvernement doit s'adapter à la réalité économique des conglomerats financiers. Dans cette optique, il conviendrait de confier à un seul ministre le contrôle tant des institutions bancaires que des entreprises d'assurances et, par voie de conséquence, la tutelle conjointe de la CBF et de l'OCA. Cette concentration serait incontestablement bénéfique pour le processus décisionnel dans le cadre des contrôles. Elle faciliterait par ailleurs la représentation de notre pays dans les institutions européennes. La Belgique suivrait ainsi l'exemple de nombreux autres pays européens où c'est le ministre des Finances qui est chargé du con-

de minister van Financiën bevoegd is voor het toezicht op zowel de bank- als de verzekeringsactiviteit.

Antwoorden van de minister van Financiën

De minister van Financiën vestigt de aandacht erop dat er gedurende twee jaar is gewerkt aan het opstellen van de ter bespreking voorliggende wetsontwerpen. Tijdens de hoorzittingen die plaatsvonden op 18 en 19 juni 2002 hebben de voorzitters van de betrokken instellingen de gelegenheid gekregen om hun standpunt omtrent deze hervorming toe te lichten.

De hervorming was ook een van de kernthema's waar rond de *Task Force* belast met het onderzoek van de toekomst van Brussel als financieel centrum die onder het voorzitterschap stond van de minister van Financiën, heel wat nuttig werk heeft verricht.

Alle betrokken actoren werden geraadpleegd. Sommige van hun adviezen hebben trouwens ook wijzigingen ondergaan. In de loop van het overleg hebben sommige actoren hun oorspronkelijke standpunten drastisch bijgestuurd.

Bij de verzekeringswereld was er enige weerstand om bij deze hervorming te worden betrokken. Tijdens de hoorzitting met de heer Willy Lenaerts, voorzitter van de CDV, is dit trouwens duidelijk gebleken. De oorspronkelijke voorstellen hadden dan ook alleen betrekking op de markten en de commissie voor het bank- en financiewezen. De minister van Economie heeft enige moeite gehad bij het integreren van de CDV in de hervormingsvoorstellen. Het was evenwel de uitdrukkelijke wens van de regering om de verzekeringssector bij het ontwerp te betrekken.

De minister wijst erop dat hij bereid is om een meer doorgedreven integratie tussen de toezichthouders tot stand te brengen. Hierbij moet evenwel met de nodige voorzichtigheid te werk worden gegaan. De minister is dus niet principieel gekant tegen de creatie van één instelling die is opgesplitst in verschillende afdelingen.

Hij maakt de commissieleden erop attent dat de heer Quaden en de voorzitters van de CBF en de CDV tijdens de hoorzittingen hun persoonlijke visie hebben uiteengezet. Ze hebben dus niet het standpunt van hun instelling verdedigd. Het valt te betwijfelen of het lid van het directiecomité van de NBB dat ook zetelt in het directiecomité van de CBF, akkoord gaat met alle opmerkingen van de heer Wymeersch betreffende de NBB.

Met een aantal kritische opmerkingen die tijdens de hoorzittingen werden gemaakt, was trouwens rekening gehouden. Blijkbaar hebben sommige sprekers over het hoofd gezien dat de tekst die in het parlement is inge-

trôle tant des activités bancaires que de celles relatives aux assurances.

Réponses du ministre des Finances

Le ministre des Finances souligne que l'on a travaillé deux ans à la rédaction des projets de loi à l'examen. Lors des auditions qui se sont déroulées le 18 et le 19 juin 2002, les présidents des organismes concernés ont eu le loisir de préciser leur point de vue à propos de cette réforme.

La réforme a également constitué un des thèmes centraux sur lesquels la *Task Force* chargée d'étudier l'avenir de Bruxelles en tant que centre financier, qui était placée sous la présidence du ministre des Finances, a accompli un travail utile considérable.

Tous les acteurs concernés ont été consultés. Certains de leurs avis ont d'ailleurs également évolué. Au cours de la concertation, certains acteurs ont ainsi radicalement modifié leur point de vue initial.

Le monde des assurances éprouvait une certaine réticence à être associée à cette réforme, ce qui est d'ailleurs apparu clairement lors de l'audition de M. Willy Lenaerts, président de l'OCA. Les propositions initiales ne concernaient par conséquent que les marchés et la Commission bancaire et financière. Le ministre de l'Économie a éprouvé quelque difficulté à intégrer l'OCA dans les propositions de réforme. Le gouvernement souhaitait pourtant expressément associer le secteur des assurances au projet.

Le ministre souligne qu'il est disposé à réaliser une intégration plus poussée entre les organes de surveillance. Il faut toutefois procéder avec la circonspection requise. Le ministre n'est donc pas fondamentalement opposé à la création d'un seul organisme subdivisé en différentes sections.

Il attire l'attention des membres de la commission sur le fait que, lors des auditions, c'est à titre personnel que M. Quaden et les présidents de la CBF et de la BNB se sont exprimés. Ils n'ont donc pas défendu le point de vue de leurs institutions. On peut toutefois se demander si le membre du comité de direction de la BNB, qui siège également au sein du comité de direction de la CBF, souscrit à toutes les observations formulées par M. Wymeersch au sujet de la BNB.

Il a d'ailleurs été tenu compte de plusieurs observations critiques formulées lors des auditions. Certains intervenants n'ont manifestement pas réalisé que le texte déposé au parlement avait, sur certains points, subi des

diend, op bepaalde punten aanpassingen had ondergaan in vergelijking met de teksten die ze tijdens de voorafgaande overlegfase ter inzage hadden gekregen.

Een nota waarin een vergelijking wordt gemaakt met situatie in andere Europese landen zal ter beschikking worden gesteld van de commissieleden. Internationale vergelijkingen moeten evenwel behoedzaam worden gehanteerd. Vaak worden ze louter gebruikt om het eigen gelijk te bewijzen door alleen de aandacht toe te spitsen op vergelijkingspunten die gunstig zijn voor de doelstellingen die men wil bereiken.

De minister verheugt er zich over de positieve beoordeling van de heer Van Rompuy over het voorstel om het hof van beroep van Brussel exclusief bevoegd te maken voor betwistingen over sommige materies.

De minister kan zich ook terugvinden in de argumenten van de heer Van Rompuy ten voordele van een doorgedreven integratie tussen de verschillende toezichthouders. Het is evenwel van belang in een eerste fase te zorgen voor een grotere samenwerking tussen de drie instellingen.

Bovendien kunnen er niet voortdurend nieuwe toezichtsorganen worden bijgecreëerd. In de toekomst zal er dan ook een samenbundeling – alleen al om de werkingskosten binnen de perken te houden – moeten tot stand komen tussen de verschillende toezichthouders in de verschillende sectoren.

Wat betreft de verdere integratie kunnen drie denksporen worden gevolgd :

- 1) een samenbundeling van de werkingsmiddelen tot stand brengen ;
- 2) zorgen voor een strikte scheiding tussen de verschillende functies opdat zich geen belangenconflicten kunnen voordoen ;
- 3) een definitieve oplossing tot stand brengen voor eventuele belangenconflicten.

In dit verband merkt de minister op dat sedert 1935 een lid van het directiecomité van de NBB zetelt in het directiecomité van de CBF zonder dat dit tot nu toe aanleiding heeft gegeven tot enigerlei problemen. In het wetsontwerp worden voor de eerste maal specifieke maatregelen genomen om te beletten dat er zich op dit vlak een belangenconflict voordoet.

De minister heeft er geen principiële bezwaren tegen om de regels op het vlak van de onverenigbaarheden nog verder aan te scherpen. Hierbij loopt men evenwel het risico dat het bijzonder moeilijk wordt om nog geschikte kandidaten met voldoende expertise te vinden. In het verleden heeft men reeds moeten vaststellen dat er dan uiteindelijk alleen nog advocaten in aanmerking komen, omdat er zich in hun geval geen belangenconflict

modifications par rapport aux textes qui leur avaient été soumis, pour information, lors de la phase de concertation préalable.

Une note établissant une comparaison avec la situation telle qu'elle se présente dans d'autres pays européens sera mise à la disposition des membres de la commission. Il convient toutefois d'être prudent lorsque l'on établit des comparaisons avec l'étranger. Souvent, ces dernières sont en effet utilisées dans le seul but de se conforter dans ses propres choix en ne mettant en évidence que les points de comparaison positifs en fonction des objectifs poursuivis.

Le ministre se réjouit que M. Van Rompuy accueille favorablement la proposition visant à faire relever les litiges relatifs à certaines matières de la compétence exclusive de la cour d'appel de Bruxelles.

Le ministre souscrit également aux arguments développés par M. Van Rompuy, qui est favorable à une intégration accrue des différents organes de surveillance. Il importe cependant, dans un premier temps, de faire en sorte que la collaboration entre ces trois instances s'intensifie.

On ne peut en outre continuer à créer sans cesse de nouveaux organes de surveillance. À l'avenir, il conviendra dès lors de regrouper les différents organes de surveillance dans les différents secteurs, ne fût-ce que pour limiter les coûts de fonctionnement.

En ce qui concerne la poursuite de l'intégration, trois pistes de réflexion peuvent être suivies :

- 1) regrouper les moyens de fonctionnement ;
- 2) veiller à une séparation stricte entre les différentes fonctions, afin de prévenir les conflits d'intérêts ;
- 3) élaborer une solution définitive pour d'éventuels conflits d'intérêts.

À cet égard, le ministre fait observer que c'est depuis 1935 qu'un membre du comité de direction de la BNB siège au comité de direction de la CBF, sans que cela ait posé le moindre problème jusqu'à présent. Le projet de loi prévoit, pour la première fois, des mesures spécifiques destinées à éviter tout conflit d'intérêts à ce niveau.

Le ministre ne voit pas d'objections de principe à rendre plus strictes encore les règles en matière d'incompatibilité, mais il fait observer qu'il risque alors d'être particulièrement difficile de trouver des candidats aptes à exercer la fonction et possédant une expertise suffisante. Force a déjà été de constater, par le passé, que seuls des avocats entrent finalement en ligne de compte, dès lors qu'il n'y a pas, dans leur cas, de conflit d'intérêts,

voordoet aangezien ze volgens hun deontologie verschillende cliënten mogen verdedigen. De minister is echter niet helemaal overtuigd van deze redenering.

Wat betreft het personeelsbeheer, spreekt het vanzelf dat de eindverantwoordelijkheid berust bij de voorzitter van de instelling. De tekst laat hierover geen twijfel bestaan. Alle functies worden uitgeoefend onder het toezicht van het directiecomité.

Op dit ogenblik werken de CDF en de CDV reeds samen. Om de vier maanden vindt er tussen beide instellingen overleg plaats. Er werd reeds samenwerkingsprotocol afgesloten. Op het operationele vlak bevindt de samenwerking zich dus reeds in ver gevorderde fase. Nochtans moet de samenwerking nog versterkt worden.

Wanneer ze er zich ernstige problemen voordoen in de financiële sector, moet de politieke overheid zijn verantwoordelijkheid opnemen. Het is dus noodzakelijk dat de politieke overheden in een officiële structuur tijdig worden ingelicht wanneer er zich moeilijkheden kunnen voordoen. Binnen de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten zou een dergelijke informatie-uitwisseling moeten kunnen plaatsvinden.

Op een bepaald moment moet het mogelijk worden de samenwerking op te leggen. Uit de hoorzittingen is immers ook duidelijk gebleken het niet altijd evident is om een goede samenwerking tot stand brengen. In bepaalde gevallen kunnen er inderdaad principiële bezwaren worden aangebracht tegen een verdere integratie, maar soms beletten ook protectionistische overwegingen of persoonlijke aversies een doorgedreven samenwerking tussen de instellingen.

*
* *

De heer Jean-Jacques Viseur (CDH) heeft geen principiële bezwaren tegen beide ontwerpen. Zijn algemeen oordeel over de ontwerpen is dan ook gunstig. De voorgestelde hervorming leidt tot een duidelijke verbetering ten opzichte van de bestaande situatie. Bij de stemming zal men dan ook op zijn steun kunnen rekenen. Toch blijft het nuttig bij een reeks specifieke punten een aantal kanttekeningen te maken.

De toenadering tussen de verschillende toezichthouders en de grotere betrokkenheid van de NBB zijn beide stappen in de goede richting. De architectuur die werd uitgewerkt, zal waarschijnlijk een voorlopige constructie zijn. Het is slechts een overgangsfase in een hervormingsproces dat zeker zijn eindpunt nog niet bereikt heeft.

leur déontologie leur permettant de défendre différents clients. Le ministre n'est toutefois pas tout à fait convaincu de la pertinence de ce raisonnement.

En ce qui concerne la gestion du personnel, il va de soi que la responsabilité finale incombe au président de l'institution. Le texte ne laisse planer aucun doute à ce sujet. Toutes les fonctions sont exercées sous la surveillance du comité de direction.

À l'heure actuelle, la CBF et l'OCA collaborent déjà. Une concertation a lieu tous les quatre mois entre les deux institutions et un protocole de coopération a d'ailleurs déjà été conclu. Sur le plan opérationnel, la coopération entre les deux institutions est donc d'ores et déjà à un stade avancé, mais doit encore être renforcée.

Lorsque le secteur financier est confronté à de graves problèmes, les autorités politiques doivent prendre leurs responsabilités. Il est donc nécessaire que celles-ci soient informées en temps utile, au sein d'une structure officielle, des difficultés qui peuvent survenir. Un tel échange d'information doit pouvoir avoir lieu au sein du conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers.

À un moment donné, il faudra prévoir la possibilité de rendre cette coopération obligatoire. Les auditions ont en effet révélé clairement qu'il n'était pas toujours évident de mettre sur pied une coopération efficace. Dans certains cas, des objections de principe peuvent effectivement être formulées quant à une poursuite de l'intégration, mais ce sont parfois des considérations protectionnistes ou des aversions personnelles qui font également obstacle à une coopération en profondeur entre les institutions.

*
* *

M. Jean-Jacques Viseur (CDH) n'a pas d'objection de principe contre ces deux projets. De manière générale, il est dès lors favorable à ces derniers. La réforme proposée entraînera une nette amélioration par rapport à la situation actuelle, et on pourra par conséquent compter sur son soutien lors du vote. Il semble toutefois utile de formuler quelques observations secondaires au sujet de certains points particuliers de ces projets.

Si le rapprochement des différents organes de surveillance et la plus grande implication de la BNB vont dans la bonne direction, il est vraisemblable que l'architecture mise en place sera une construction provisoire. Il ne s'agit que d'une phase intermédiaire dans un processus de réforme qui n'est certainement pas encore arrivé à terme.

Tijdens de hoorzittingen (zie hoofdstuk III van dit verslag) is gebleken dat de toenadering tussen de CBF en de CDV op enige weerstand stuit bij de voorzitters van beide instellingen. Vooral de heer Lenaerts had er als voorzitter van de CDV moeite mee dat hij een gedeelte van zijn bevoegdheden zou moeten afstaan. Hoewel de prudentiële controle op de verzekeringssector ongetwijfeld een aantal specifieke kenmerken vertoont, maken de vermenigvuldiging van de financiële instrumenten en de interpenetratie die plaatsvindt bij de grote bankverzekeraars het noodzakelijk dat er een vergaande integratie van de prudentiële controle tot stand komt. Het bestaande samenwerkingsprotocol tussen de CBF en de CDV is alleszins onvoldoende.

Op termijn is de fusie tussen de CBF en de CDV de meest rationele oplossing. Het verzet tegen de geplande hervormingen is het grootst bij de CDV, wellicht omdat de CDV zich in een minder sterke positie bevindt dan de CBF.

De betrokkenheid van de NBB bij de CBF wordt versterkt. Wie hierop kritiek heeft, verliest uit het oog dat er op dit ogenblik reeds een directielid van de NBB zetelt in de CBF. Het is wel merkwaardig dat in artikel 49, §6, tweede lid, van het wetsontwerp DOC 50 1842/001 gesteld wordt dat de leden van de NBB op persoonlijke titel zitting hebben. Het is een persoonlijke titel die toch nauw gekoppeld is aan hun functie.

In de koepelstructuur die wordt gecreëerd, neemt de NBB een vooraanstaande plaats in. De voorzitter van de CBF is enigszins verontrust door de versterking van de positie van de NBB. Hij waarschuwt voor mogelijke belangenconflicten tussen de NBB als beursgenoteerde vennootschap en de rol die de NBB in de toekomst zal vervullen in het prudentieel toezicht.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft nochtans gepleit voor een grotere betrokkenheid van de centrale bank in het micro-prudentieel toezicht. Bovendien wordt het steeds moeilijker om een strikte scheiding te maken tussen het micro- en het macro-prudentieel toezicht. De NBB moet erop toezien dat België aantrekkelijk blijft als financieel centrum voor het buitenlandse kapitaal.

In tegenstelling tot de CBF-voorzitter Eddy Wymeersch is de spreker van mening dat de inbreng van de NBB moet worden beschouwd als een waarborg voor stabiliteit en veiligheid en niet als een onzekere factor. De NBB is weliswaar een beursgenoteerd bedrijf, maar verschilt voor de rest grondig van een gewoon beursgenoteerd bedrijf.

Aangezien de taken van de NBB duidelijk afgebakend zijn, is het ook ondenkbaar dat de NBB als *lender in last*

Lors des auditions (voir le chapitre III du présent rapport), il est apparu que le rapprochement entre la CBF et l'OCA se heurtait à certaines résistances de la part des présidents de ces deux institutions. C'est surtout M. Lenaerts, président de l'OCA, qui accepte difficilement de devoir céder une partie de ses compétences. Si le contrôle prudentiel du secteur des assurances présente indubitablement certaines caractéristiques spécifiques, la multiplication des instruments financiers et l'interpénétration constatée auprès des grands groupes de bancassurance rendent indispensable une intégration approfondie du contrôle prudentiel. Le protocole de collaboration existant entre la CBF et l'OCA est en tout cas insuffisant.

La solution la plus rationnelle, à terme, réside dans la fusion de la CBF et de l'OCA. Si c'est à l'OCA que les résistances contre les réformes envisagées sont les plus fortes, c'est sans doute dû au fait que cet office se trouve dans une position moins forte que celle de la CBF.

L'implication de la BNB dans la CBF est renforcée. Quiconque émet des critiques à cet égard perd de vue qu'un membre de la direction de la BNB siège d'ores et déjà à la CBF. Il est toutefois curieux de constater que l'article 49, § 6, alinéa 2, du projet de loi DOC 50 1842/001, dispose que les membres siègent à titre personnel. Il s'agit pourtant d'un titre personnel qui est étroitement lié à leur fonction.

Dans la structure faîtière qui est créée, la BNB tient le haut du pavé. Le président de la CBF s'inquiète quelque peu du renforcement de la position de la BNB. Il met en garde contre les éventuels conflits d'intérêts qui pourraient survenir entre la BNB, en tant que société cotée en Bourse, et le rôle que celle-ci jouera à l'avenir en matière de contrôle prudentiel.

La Banque centrale européenne (BCE) a toutefois plaidé en faveur d'une plus grande implication de la banque centrale dans le contrôle microprudentiel. En outre, il est de plus en plus difficile de faire une distinction stricte entre le contrôle microprudentiel et le contrôle macroprudentiel. La BNB doit veiller à ce que la Belgique reste un centre financier attractif pour les capitaux étrangers.

Contrairement au président de la CBF, Eddy Wymeersch, l'intervenant estime que la contribution de la BNB doit être considérée comme une garantie de stabilité et de sécurité, et non comme un facteur de précarité. La BNB est, il est vrai, une société cotée en Bourse, mais, pour le reste, elle est radicalement différente d'une société ordinaire cotée en Bourse.

Étant donné que les tâches de la BNB sont clairement délimitées, il est inconcevable que la BNB, en tant

resort in concurrentie zou treden met de commerciële banken.

De waarschuwing van de CBF-voorzitter dat er zich in de toekomst belangenconflicten kunnen voordoen vanwege het feit dat de NBB een beursgenoteerd bedrijf is, moet evenwel ernstig worden genomen. Als mogelijke oplossing pleit de spreker ervoor dat er duidelijk zou worden vastgelegd wat de exacte situatie is waarin de NBB zich bevindt. De specifieke opdrachten van de NBB verschillen toch duidelijk van de doelstellingen van een klassieke beursgenoteerde onderneming. De verwijzingen naar de vennootschapswetgeving zijn inderdaad niet altijd gepast. Dit mag evenwel niet beletten dat de NBB een grotere taak krijgt in het micro-prudentieel toezicht.

De spreker spreekt de hoop uit dat de barokke en complexe koepelstructuur op termijn zal uitmonden in een echte fusie tussen de CBF en de CDV, waarbij er geen sprake meer is van een dubbele structuur. Net zoals nu reeds het geval is in het Verenigd Koninkrijk, kan de prudentiële controle dan uitgeoefend worden door één toezichthouder.

De heer Hagen Goyvaerts (Vlaams Blok) verwijst naar een aantal persartikelen waarin CBF-voorzitter Eddy Wymeersch zich uitermate kritisch opstelt tegenover de hervormingsplannen van de regering. Het betreft hier de artikelen met als titel *CBF luidt alarmklok over hervorming financieel toezicht* (*De Standaard* van 25 juni 2002) en *Dominantie NBB ondermijnt geloofwaardigheid toezicht* (*De Financieel Economische Tijd* van 25 juni 2002). Tijdens de hoorzittingen had de CBF-voorzitter reeds een aantal pijnpunten aangestipt. Uit de persartikelen blijkt dat zijn fundamentele bezwaren tegen het ontwerp DOC 50 1842/001 niet zijn afgenomen. Het tegendeel is eerder geval.

De CBF-voorzitter stoort zich aan de haast waarmee het lijvige wetsontwerp door de kamercommissie wordt gejaagd en wijst op een aantal belangrijke onvolkomenheden die moeten worden bijgestuurd.

Er kunnen ernstige bezwaren worden ingebracht tegen de dominante positie van de NBB. De CBF-voorzitter wijst erop dat nergens in de wereld de centrale bank betrokken is bij het toezicht op zowel de bank- en de verzekeringssector als de financiële markten. In heel wat landen is de centrale bank enkel betrokken bij het banktoezicht, als uitvoerend agent van de toezichthouder die het beleid bepaalt. In België zal het omgekeerde het geval zijn : de Nationale Bank zal er bepalen wat de toezichthouder moet uitvoeren.

que prêteur en dernier ressort, puisse concurrencer les banques commerciales.

La mise en garde du président de la CBF quant au risque que surviennent à l'avenir des conflits d'intérêts en raison du fait que la BNB est une société cotée en Bourse doit toutefois être prise au sérieux. Pour remédier à ce problème, l'intervenant propose que l'on définisse clairement la situation dans laquelle se trouve la BNB. Les missions spécifiques de la BNB diffèrent tout de même clairement des finalités d'une entreprise cotée classique. Les renvois à la législation relative aux sociétés sont certes peu opportunes, mais ne peuvent cependant pas empêcher la BNB de se voir attribuer une tâche plus importante dans le cadre du contrôle microprudentiel.

L'intervenant formule l'espoir que la structure baroque et complexe de la «coupole» débouchera à terme sur une vraie fusion de la CBF et de l'OCA, de sorte qu'il ne soit plus question d'une double structure. Le contrôle prudentiel pourra alors être exercé par un seul organe de surveillance, comme c'est déjà le cas actuellement au Royaume-Uni.

M. Hagen Goyvaerts (Vlaams Blok) fait allusion à une série d'articles de presse, dans lesquels le président de la CBF, Eddy Wymeersch, se montre particulièrement critique à l'égard des projets de restructuration du gouvernement. Il s'agit des articles intitulés «*CBF luidt alarmklok over hervorming financieel toezicht*» (*De Standaard* du 25 juin 2002) et «*Dominantie NBB ondermijnt geloofwaardigheid toezicht*» (*De Financieel Economische Tijd* du 25 juin 2002). Pendant les auditions, le président de la CBF avait déjà mis en exergue plusieurs points névralgiques. Les articles de presse montrent qu'il n'a pas modéré ses critiques fondamentales à l'encontre du projet de loi DOC 50 1842/001. Bien au contraire.

Le président de la CBF stigmatise la précipitation avec laquelle le volumineux projet de loi est expédié par la commission de la Chambre et souligne une série d'imperfections importantes qu'il y a lieu de corriger.

La position dominante de la BNB prête le flanc à de sérieuses critiques. Le président de la CBF fait observer qu'aucune banque centrale au monde n'est associée à la surveillance tant des secteurs bancaire et des assurances que des marchés financiers. Dans de nombreux pays, la banque centrale n'intervient que dans la surveillance bancaire, en tant qu'agent exécutif de l'autorité de surveillance, qui définit la politique à mener. En Belgique, c'est l'inverse qui sera vrai : c'est la Banque nationale qui déterminera la politique que devra mettre en œuvre l'autorité de surveillance.

De CBF-voorzitter heeft vooral moeite met de bepaling waarin wordt gesteld dat het directiecomité van de CBF bestaat uit de voorzitter en vier tot zes leden, onder wie drie leden van de NBB. Wanneer het comité slechts vier leden zou tellen, krijgt de NBB dus de meerderheid. In dit geval kan het toezicht volgens de CBF-voorzitter niet geloofwaardig zijn. De CBF moet altijd onafhankelijk kunnen beslissen over haar specifieke beleids-terreinen.

Bovendien maakt deze meerderheidspositie de NBB medeverantwoordelijk voor de beslissingen van de toezichthouder. Op die manier dreigt de NBB – met haar vermogen – aansprakelijk te worden gesteld voor fouten van de toezichthouder als er in ons land ooit een financiële instelling in zware problemen zou komen. Indien er een bank failliet gaat, zouden de gedupeerden dus verhaal kunnen halen bij de NBB. Om dergelijk scenario te vermijden, zou de invloed van de NBB in het beslissingsproces van de CBF moeten worden beperkt. Als oplossing suggereert de heer Wymeersch dat de drie directieleden van de NBB zich alvast onthouden bij alle beslissingen over het toezicht op de financiële markten.

Kritiek is er verder ook op de complexe structuur die wordt uitgebouwd. Binnen de CBF en de CDV wordt er een nieuwe functie van secretaris-generaal gecreëerd. Volgens de heer Wymeersch krijgt deze secretaris-generaal bijzonder veel macht, aangezien voor allerhande beslissingen zijn tweede handtekening is vereist. Hoewel hij geen lid is van het directiecomité, bepaalt de secretaris-generaal welke mensen en welke middelen aan welke taken worden toegewezen. In het NMBS-dossier is reeds gebleken dat een dergelijke constructie bijzonder problematisch is.

De talrijke tekortkomingen in het wetsontwerp DOC 50 1842/001 zorgen ervoor dat de geloofwaardigheid van het financieel toezicht ernstig in het gedrang komt. Ook het imago van Brussel als financieel centrum zou hiervan schade kunnen ondervinden.

Hoewel de CBF een degelijke reputatie heeft uitgebouwd, is het risico reëel dat de instelling geleidelijk aan wordt ontmanteld doordat een aantal essentiële diensten van de CBF zoals de informaticadienst en de juridische dienst overgeheveld worden naar de NBB.

Ten slotte zou de hele hervorming gepaard gaan met een reeks topbenoemingen, waarin een aantal naaste medewerkers van de minister blijkbaar bijzonder geïnteresseerd zijn.

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) betreurt het dat tijdens de hoorzittingen niet meer betrokken actoren aan bod zijn kunnen komen. Per slot van rekening gaat het

C'est surtout la disposition prévoyant que le comité de direction de la CBF est composé du président et de quatre à six membres, dont trois sont membres de la BNB, qui pose problème au président de la CBF. Si ce comité ne compte que trois membres, la BNB aura donc la majorité. Le président de la CBF estime que, dans ce cas, la surveillance ne saurait être crédible. La CBF doit toujours pouvoir décider en toute indépendance dans ses domaines d'action spécifiques.

La majorité dont disposerait la BNB la rendrait en outre coresponsable des décisions de l'autorité de contrôle. La BNB risquerait ainsi d'être tenue pour responsable – sur ses avoirs - des erreurs de l'autorité de surveillance si un établissement financier était confronté à de graves problèmes dans notre pays. Si une banque fait faillite, les victimes pourraient donc prendre leur recours contre la BNB. Afin d'éviter un tel scénario, il conviendrait de limiter l'intervention de la BNB dans le processus décisionnel de la CBF. M. Wymeersch propose que les trois membres de la direction de la BNB s'abstiennent en tout cas lorsqu'il s'agit de prendre des décisions concernant la surveillance des marchés financiers.

Des critiques sont également formulées à l'encontre de la structure complexe mise en place. Une nouvelle fonction de secrétaire général est créée au sein de la CBF et de l'OCA. M. Wymeersch souligne que ce secrétaire général aura un pouvoir particulièrement étendu, étant donné qu'il devra contresigner toutes sortes de décisions. Bien qu'il ne soit pas membre du comité de direction, le secrétaire général décide quels sont les personnes et les moyens qui sont affectés à telle ou telle tâche. Le dossier de la SNCB a déjà montré combien une telle construction était problématique.

Les nombreuses lacunes du projet de loi DOC 50 1842/001 compromettent sérieusement la crédibilité du contrôle financier. L'image de Bruxelles en tant que centre financier pourrait également en pâtir.

Bien que la CBF se soit forgé une solide réputation, le risque est réel de voir l'institution progressivement démantelée par le transfert à la BNB d'un certain nombre de services essentiels, comme le service informatique et le service juridique.

Enfin, l'ensemble de la réforme s'accompagnerait d'une série de nominations à des fonctions supérieures, qui intéressent manifestement au plus haut point un certain nombre de proches collaborateurs du ministre.

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) déplore que si peu d'acteurs concernés soient intervenus au cours des auditions. Il s'agit en fin de compte d'un projet qui présente

hier over een ontwerp dat voor de financiële sector van essentieel belang is. Deze minimalistische aanpak staat in schril contrast met de grondigheid waarmee de senaatscommissie voor de Financiën, waarvan de spreker toen lid was, een tiental jaar geleden de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten heeft behandeld. In deze wet werd de beursorganisatie in België en het toezicht op de beurzen uitgetekend. De ambitie was toen van Brussel een belangrijk financieel centrum te maken.

In het voorliggende ontwerp wordt er opnieuw drastisch gesleuteld aan de bestaande structuren. Waarom heeft men evenwel geen evaluatie gemaakt van de vorige hervorming uit het begin van de jaren '90 ? Men had moeten toetsen in welke mate de doelstelling van de wet van 4 december 1990 – van Brussel een aantrekkelijk financieel centrum maken – werd bereikt.

De herverdeling van de bevoegdheden inzake het toezicht op de beursactiviteiten (Hoofdstuk II van het wetsontwerp DOC 50 1842/001) wordt door alle betrokken partijen beschouwd als een grote verbetering, aangezien er een splitsing tot stand komt tussen de commerciële organisatie van de beurs en de toezichthouder.

In de discussie mogen ook de consumentenbelangen niet uit het oog worden verloren. De overheid moet er namelijk voor zorgen dat de beleggers en de investeerders, die actief zijn op de beurs of die hun vermogen hebben toevertrouwd aan een financiële instelling, over voldoende waarborgen kunnen beschikken. Is de zorg voor de consumentenbelangen als opdracht meegegeven aan de toezichthouders ? Persoonlijk is de spreker wel van mening dat er ook op het vlak van de consumentenbelangen vooruitgang werd geboekt. Er moet in elk geval gezorgd worden voor een eerlijke en transparante financiële markt waar ook de gewone belegger met zijn financiële middelen terecht kan. Het prudentiële toezicht moet hiervoor de nodige waarborgen geven.

Verder moet worden nagegaan of de wetsontwerpen nog wel gericht zijn op het versterken van de geloofwaardigheid van Brussel als financieel centrum. Of koestert men op dit vlak geen ambities meer en heeft de overheid er zich bij neergelegd dat Brussel als gevolg van snelle integratie van de financiële markten voor een stuk beschouwd wordt als een bijhuis van Londen of Parijs ? Het belang van een geloofwaardig en adequaat toezicht op de financiële markt mag in dit perspectief zeker niet worden onderschat.

Het ontwerp DOC 50 1842/001 moet ook een antwoord bieden op de evoluties die zich als gevolg van de

un intérêt capital pour le secteur financier. Cette approche minimaliste contraste vivement avec le sérieux avec lequel la commission des Finances du Sénat - dont l'intervenant était membre à l'époque - avait examiné, il y a une dizaine d'années, la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers. Cette loi a tracé les grandes lignes de l'organisation boursière en Belgique et du contrôle des Bourses. L'objectif était alors de faire de Bruxelles un important centre financier.

Le projet à l'examen modifie à nouveau radicalement les structures existantes. Pourquoi n'a-t-on toutefois pas procédé à une évaluation de la réforme précédente menée au début des années nonante ? On aurait dû examiner dans quelle mesure l'objectif de la loi du 4 décembre 1990 – faire de Bruxelles un centre financier attractif – a été atteint.

La redistribution des compétences en matière de contrôle des activités boursières (Chapitre II du projet de loi DOC 50 1842/001) est considérée par toutes les parties concernées comme un grand progrès, étant donné que l'organisation commerciale de la Bourse et l'autorité de contrôle seront désormais dissociées.

Lors des discussions, les intérêts des consommateurs ne peuvent pas non plus être négligés. Les pouvoirs publics doivent en effet faire en sorte que tous les investisseurs, qu'ils placent leurs avoirs en Bourse ou qu'ils les aient confiés à un organisme financier, bénéficient de garanties suffisantes. La sauvegarde des intérêts des consommateurs fait-elle partie des missions confiées aux organes de surveillance ? L'intervenant estime, à titre personnel, que des progrès ont également été faits en ce qui concerne les intérêts des consommateurs. Il convient, en tout état de cause, de veiller à ce que le marché financier soit exempt de toute indécidabilité, transparent et accessible aux investisseurs ordinaires qui souhaitent effectuer des placements financiers. La surveillance prudentielle doit offrir les garanties nécessaires à cet effet.

Il convient en outre d'examiner si les projets de loi visent toujours à renforcer la crédibilité de Bruxelles en tant que centre financier. Ou a-t-on désormais abandonné toute ambition en la matière et les pouvoirs publics se sont-ils résignés à admettre que Bruxelles soit, dans une certaine mesure, considérée comme une succursale de Londres ou de Paris en raison de l'intégration rapide des marchés financiers ? Il ne faut certainement pas sous-estimer l'intérêt que présente, sous cet angle, une surveillance crédible et adéquate des marchés financiers.

Il convient également que le projet DOC 50 1842/001 réponde aux mutations qui se sont produites sur les

voortschrijdende integratie en internationalisering hebben voorgedaan op de financiële markten. De spreker beschouwt de architectuur die in het ontwerp werd uitgetekend, als een overgangsstructuur, die binnen afzienbare tijd opnieuw wijzigingen zal ondergaan. Aangezien er zich een integratiebeweging voordoet tussen de financiële instellingen, moet er ook gezorgd worden voor een geïntegreerd toezicht dat ook op Europees niveau moet worden uitgebouwd.

In het ontwerp worden evenwel slechts enkele schuchtere stappen gezet. Bovendien zijn de voorgestelde oplossingen door de creatie van koepelstructuren vrij complex. In de toekomst moet er gewerkt worden aan een grotere vereenvoudiging. Een volledige integratie tussen de CBF en CDV zal wellicht onvermijdelijk zijn.

Voor het afbakenen van de taken van de NBB, is er op Europees en internationaal niveau geen eenduidig model. De rol van de centrale banken in het toezicht op de financiële sector is vaak bepaald door historische omstandigheden. In bepaalde landen zijn de centrale banken nauw betrokken bij het toezicht, in andere landen wordt de controle uitgeoefend door een specifieke toezichthouder.

In het ontwerp worden er geen duidelijke keuzes gemaakt tussen beide opties. Er wordt een hybride *sui generis* structuur uitgewerkt.

Als beursgenoteerde vennootschap wordt de NBB de laatste tijd geconfronteerd met bijzonder assertieve minderheidsaandeelhouders. In het ontwerp wordt er te weinig rekening gehouden met de problemen die het beursgenoteerd karakter van de NBB kan veroorzaken. De geloofwaardigheid van het toezicht staat hier nochtans op het spel. Aangezien het niet uitgesloten is dat regenten of directieleden van de NBB een meerderheidspositie kunnen bekleden in de organen van het CBF, moeten er voldoende voorzorgen worden genomen om belangenconflicten te vermijden. Er zou een structurele oplossing moeten worden gevonden om dergelijke meerderheden onmogelijk te maken.

Wat betreft de functie van secretaris-generaal, moeten er eenduidige keuzes worden gemaakt. Naargelang van de bepalingen waarnaar wordt verwezen, kunnen er nu uiteenlopende interpretaties worden gemaakt omtrent het gezag waarmee de secretaris-generaal is bekleed. De plaats van de secretaris-generaal in het organigram moet dus precies worden afgebakend. De bevoegdheden van de secretaris-generaal moeten nauwkeuriger worden omschreven opdat er later geen onduidelijkheid en verwarring omtrent zijn taakomschrijving kunnen ontstaan.

De heer Peter Vanvelthoven (SPA) stelt vast dat uit de hoorzittingen is gebleken dat de leidinggevend van

markten financiers du fait du processus accéléré d'intégration et d'internationalisation. L'intervenant estime que l'architecture édictée par le projet à l'examen est une structure transitoire, appelée à de nouvelles modifications à brève échéance. Vu le processus d'intégration dans lequel les organismes financiers sont engagés, il convient de prévoir également une surveillance intégrée au niveau européen.

Le projet ne prévoit cependant que quelques avancées modestes en la matière. En outre, par suite de la création de structures faïtières, les solutions proposées sont relativement complexes. À l'avenir, il faudra s'efforcer de simplifier les choses. Une intégration complète entre la CBF et l'OCA sera probablement inéluctable.

Pour ce qui est de la délimitation des missions de la BNB, il n'existe pas de modèle précis au niveau européen et international. Ce sont souvent des circonstances historiques qui ont déterminé le rôle des banques centrales en matière de surveillance des marchés financiers. Dans certains pays, les banques centrales sont étroitement associées à la surveillance, alors que, dans d'autres, celle-ci est exercée par une instance de surveillance spécifique.

Le projet ne se prononce pas clairement en faveur de l'une des deux options. Il met en place une structure *sui generis* hybride.

En tant que société cotée en Bourse, la BNB est confrontée, ces derniers temps, aux réactions d'actionnaires minoritaires doués d'une belle assurance. Le projet ne tient pas suffisamment compte des problèmes que peut poser la cotation en Bourse de la BNB. Or, il en va de la crédibilité du contrôle. Étant donné qu'il n'est pas exclu que des régents ou des membres de la direction de la BNB puissent occuper une position majoritaire au sein des organes de la CBF, il convient de prendre des précautions suffisantes pour éviter les conflits d'intérêts. Il faudrait trouver une solution structurelle pour empêcher la constitution de telles majorités.

En ce qui concerne la fonction de secrétaire général, il convient de faire des choix clairs. L'autorité dont dispose le secrétaire général est sujette à des interprétations divergentes en fonction des dispositions auxquelles il est renvoyé. La place occupée par le secrétaire général dans l'organigramme doit donc être définie avec précision. Les compétences du secrétaire général doivent être précisées, afin d'éviter toutes imprécisions et confusions ultérieures quant au contenu de sa fonction.

M. Peter Vanvelthoven (SPA) constate qu'il ressort des auditions que si les dirigeants des trois institutions

de drie betrokken instellingen op sommige punten van het wetsontwerp DOC 50 1842/001 weliswaar detailkritiek hebben, maar de kernideeën van de hervorming toch volledig onderschrijven.

Een aantal van hun opmerkingen waren evenwel terecht. Men zou er dan ook terdege rekening mee moeten houden.

Er moet duidelijkheid worden gecreëerd omtrent de taakomschrijving van de secretaris-generaal. De secretaris-generaal wordt bijvoorbeeld beschouwd als een orgaan van de instelling. Komt de secretaris-generaal daardoor op dezelfde voet te staan als de voorzitter van de CBF? Dergelijke oplossing is onwerkbaar en leidt tot een tweehoofdig bestuur.

Het directiecomité van de CBF moet meer evenwichtig worden samengesteld. Anders komt de autonomie van de CBF in het gedrang. In het wetsontwerp DOC 50 1842/001 wordt bepaald (artikel 49, § 6) dat de CBF zal worden geleid door een directiecomité bestaande uit een voorzitter en vier tot zes leden, waarvan er drie worden benoemd onder de leden van het directiecomité van de NBB. De overige leden kunnen vrij worden aangewezen. Wanneer de aanstelling van de externe directeuren op zich laat wachten, kan de situatie zich voordoen dat de directeuren van de NBB ook de meerderheid hebben in het directiecomité van de CBF.

De regels in verband met de werking van het directiecomité moeten ook worden bijgestuurd. Wanneer in een eerste vergadering van het directiecomité het quorum niet kan worden bereikt, is er geen mogelijkheid om later een tweede vergadering bijeen te roepen waarbij er geen vereist aantal leden meer moet aanwezig zijn om geldig te kunnen beslissen. Taken van ondergeschikt belang kunnen ook niet worden gedelegeerd door het directiecomité.

Als beursgenoteerde vennootschap zal de Nationale Bank onderworpen zijn aan het toezicht van de Commissie voor het Bank- en Financieelwezen. De aanwezigheid van leden van het directiecomité van de NBB in het orgaan dat belast is met het toezicht op de NBB kan aanleiding geven tot belangenvermenging. De acties van het juridisch bureau Deminor t.o.v. de NBB in naam van de minderheidsaandeelhouders zouden hierdoor in de toekomst nog versterkt kunnen toenemen.

In artikel 118 van het wetsontwerp DOC 50 1842/001 wordt gesteld dat de instellingen over een termijn van zes maanden beschikken voor het afsluiten van een samenwerkingsprotocol. Deze termijn gaat in op het ogenblik dat de eerste benoeming van de leden van de organen heeft plaatsgevonden. De vrees bestaat dat de

concernées formuleren des critiques de détail sur certains points du projet de loi DOC 50 1842/001, ils souscrivent néanmoins complètement aux idées maîtresses de la réforme.

Ils ont toutefois formulé un certain nombre d'observations pertinentes, qui devraient dès lors être prises en considération.

La fonction du secrétaire général doit être définie de manière à prévenir tout équivoque. Celui-ci est, par exemple, considéré comme un organe de l'institution. Le secrétaire général est-il dès lors sur un pied d'égalité avec le président de la CBF? S'il en est ainsi, les blocages seront monnaie courante et l'institution sera en fait dotée d'une direction bicéphale.

Le comité de direction de la CBF doit être composé de manière plus équilibrée. À défaut, l'autonomie de la CBF pourrait être menacée. L'article 49, § 6, du projet de loi DOC 50 1842/001 dispose en effet que la CBF sera dirigée par un comité de direction, composé d'un président et de quatre à six membres, dont trois nommés parmi les membres du comité de direction de la BNB. Les autres membres peuvent être désignés librement. Si la désignation des directeurs externes se fait attendre, on pourrait en arriver à une situation où les directeurs de la BNB auraient également la majorité au sein du comité de direction de la CBF.

Les règles relatives au fonctionnement du comité de direction doivent également être rectifiées. Lorsque, lors d'une première réunion du comité de direction, le quorum ne peut être atteint, il n'est prévu aucune possibilité de convoquer ultérieurement une seconde réunion, qui ne nécessite pas la présence d'un nombre de membres donné pour pouvoir décider valablement. Le comité de direction n'a pas davantage la possibilité de déléguer des tâches de moindre importance.

En tant que société cotée en Bourse, la Banque nationale sera soumise au contrôle de la Commission bancaire et financière. La présence de membres du comité de direction de la BNB au sein de l'organe chargé du contrôle de la BNB peut donner lieu à des conflits d'intérêts. Les actions intentées par le bureau juridique Deminor à l'encontre de la BNB au nom des actionnaires minoritaires pourraient s'en trouver encore renforcées à l'avenir.

L'article 118 du projet de loi DOC 50 1842/001 prévoit que les institutions disposent d'un délai de six mois pour conclure un protocole de coopération. Ce délai prend cours à la première nomination des membres des organes. Il est à craindre que les membres externes du comité de direction de la CBF soient désignés plus tard.

externe leden van het directiecomité van de CBF op een later tijdstip zullen worden aangewezen. Bijgevolg zouden de directieleden die afkomstig zijn uit de NBB de meerderheid uitmaken in het directiecomité van de CBF op het ogenblik dat het samenwerkingsprotocol wordt afgesloten.

De heer Aimé Desimpel (VLD) merkt op dat de mening en de wensen van de beursgenoteerde bedrijven bij deze hervorming van het prudentieel toezicht blijkbaar van geen tel zijn. Op dit ogenblik heerst er nochtans een grote malaise bij de beursgenoteerde bedrijven. Om de veertien dagen vindt er een delisting plaats.

In plaats van een pro-actief ondersteuningsbeleid te voeren, worden de regels nog verscherpt. Als co-voorzitter van de werkgroep die gewerkt heeft rond de problematiek van de toegang van de KMO's tot het bankkrediet en de beursmarkten, heeft de spreker vastgesteld dat de voorstellen die de werkgroep heeft geformuleerd, reeds heel wat weerklank hebben gekregen op regionaal vlak. Er zijn reeds een aantal maatregelen in uitvoering.

Op federaal vlak moet het eerste initiatief nog steeds worden genomen. Als er niet snel wordt gereageerd, zal het aantal Belgische beursgenoteerde bedrijven nog verder teruglopen.

Vanwege haar politieke samenstelling kan de NBB niet beschouwd worden als een neutrale, objectieve instelling. De spreker vindt het absoluut geen goede zaak dat de NBB, waar politici en belangengroepen het voor het zeggen hebben, sterker betrokken wordt bij het prudentieel toezicht. De geschiedenis leert dat politieke tussenkomsten in het bedrijfsleven meestal faliekant aflopen. De invloed van de overheid zou eerder moeten worden teruggeschroefd.

Bijkomende antwoorden van de minister van Financiën

De minister van Financiën merkt op dat de algemene krachtlijnen van de hervorming zowel door de commissieleden die het woord hebben gevoerd tijdens de algemene bespreking als door de sprekers die tijdens de hoorzittingen hun standpunt hebben toegelicht, niet in vraag werden gesteld. Iedereen was het erover eens dat met de wetsontwerpen een belangrijke stap voorwaarts werd gezet. Niemand betwistte dat er een aantal belangrijke verbeteringen werden aangebracht aan het bestaande systeem van het prudentieel toezicht. Met alle betrokkenen instellingen en actoren heeft er veelvuldig overleg plaatsgevonden. Sedert de oprichting van de *Task Force* belast met het onderzoek van de toekomst van Brussel als financieel centrum, is er hard gewerkt aan deze hervorming.

Les membres de la direction venant de la BNB constitueraient dès lors la majorité au comité de direction de la CBF au moment de la conclusion du protocole de coopération.

M. Aimé Desimpel (VLD) fait observer que l'on n'a manifestement cure de l'avis et des *desiderata* des entreprises cotées en Bourse en ce qui concerne cette réforme du contrôle prudentiel. Il règne cependant un grand malaise à l'heure actuelle dans les entreprises cotées en Bourse. On enregistre tous les quinze jours une radiation de la cote.

Plutôt que de mener une politique de soutien proactive, on renforce encore les règles. En sa qualité de coprésident du groupe de travail qui s'est penché sur le problème de l'accès des PME au crédit bancaire et aux marchés boursiers, l'intervenant a constaté que les propositions formulées par le groupe de travail ont déjà reçu un accueil très favorable au niveau régional. Un certain nombre de mesures sont déjà mises en œuvre.

Au niveau fédéral, la première initiative doit encore être prise. Faute d'intervention rapide, le nombre d'entreprises belges cotées en Bourse continuera de reculer.

Eu égard à sa composition politique, la BNB ne peut être considérée comme une institution neutre et objective. L'intervenant estime totalement inopportun que la BNB, où les politiques et les groupes de pression ont tout à dire, soit davantage associée au contrôle prudentiel. L'histoire apprend que les interventions politiques dans les entreprises conduisent généralement à l'échec. Il conviendrait plutôt de réduire l'influence des autorités.

Réponses complémentaires du ministre des Finances

Le ministre des Finances constate que les grands axes de la réforme n'ont été mis en cause ni par les membres de la Commission qui ont pris la parole lors de la discussion générale, ni par les orateurs qui ont expliqué leur point de vue lors des auditions. Chacun s'est accordé à dire que les projets de loi constituaient un progrès important. Personne n'a contesté qu'un certain nombre d'améliorations importantes étaient apportées au système actuel du contrôle prudentiel. Une large concertation s'est déroulée avec tous les organismes et tous les acteurs concernés. Depuis la création de la *Task Force* chargée de réfléchir à l'avenir de la place financière de Bruxelles, on s'est attelé intensément à cette réforme.

De eerste doelstelling is te streven naar meer efficiëntie.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de heer Aimé Desimpel wijst de minister erop dat ook de buitenlandse beurzen te kampen hebben met problemen. In België is trouwens een sterk pro-actief beleid gevoerd. Twee jaren geleden dachten sommigen nog dat de BEL-20 op korte termijn zou verdwijnen. Ondertussen zijn Euronext en Nasdaq Europe opgericht.

Samen met de heer Eric André heeft de heer Desimpel de voorstellen van de werkgroep *Toegang van de KMO's tot bankkrediet en de beursmarkten* in de commissie voor de Financiën en de Begroting kunnen toelichten (gedachtewisseling die plaatsvond op woensdag 14 maart 2001). De minister zal zich in elk geval inzetten om een aantal van deze voorstellen nog tijdens deze legislatuur te verwezenlijken.

Verandering leidt steeds tot onrust bij de actoren op het terrein. Het is begrijpelijk dat leidinggevendenden van belangrijke toezichthoudende instellingen niet graag een deel van hun bevoegdheden verliezen. Aangezien het verzekeringsbankieren steeds meer uitbreiding neemt, kan de analyse van de voorzitter van de CDV om alles bij het oude te laten, zeker niet gevolgd worden. Op bepaalde punten kan de controle op de verzekeringssector bijgestuurd worden. In vergelijking met de controle van de CBF op de bancaire sector, zijn de controles die door CDV ter plaatse worden uitgevoerd - om het mild uit te drukken - veel minder stringent.

De houding van CBF-voorzitter Eddy Wymeersch, die nadat hij de kans kreeg zijn standpunten uitvoerig te verdedigen tijdens de hoorzitting, nog een reeks bijzondere kritische verklaringen heeft gedaan in de pers, is niet volledig correct. Hij heeft hierbij trouwens nieuwe en valse argumenten gehanteerd.

De aanwijzing van directeurs van de NBB in het directiecomité van de CBF zal bijvoorbeeld geen aanleiding geven tot spectaculaire meerkosten. De aanstelling van louter externe directeurs zou veel meer hebben gekost.

Zowel de gouverneur van de NBB als de voorzitters van de CBF en de CDV hebben tijdens de hoorzitting hun persoonlijke visie op de hervorming uiteengezet. Binnen de CBF heeft er over de hervorming geen enkele bespreking plaatsgevonden. Het optreden van de CBF-voorzitter bewijst dus nogmaals het belang van een collegiale werking van het directiecomité. De laatste jaren is er trouwens heel wat kritiek geweest op de weinig collegiale manier van werken binnen de CBF. De manier waarop de CBF wordt geleid, is geëvolueerd naar een presidentieel systeem. Het wetsontwerp stelt hier paal

L'objectif premier est de s'efforcer d'améliorer l'efficacité.

En réponse aux remarques de M. Aimé Desimpel, le ministre fait observer que les Bourses étrangères sont, elles aussi, confrontées aux problèmes. On mène d'ailleurs une politique proactive à cet égard en Belgique. Il y a deux ans, certains pensaient encore que le BEL-20 disparaîtrait à court terme. Depuis, Euronext et Nasdaq Europe ont été créées.

M. Desimpel a pu expliquer avec M. Eric André les propositions du groupe de travail *Accès des PME au crédit bancaire et aux marchés boursiers* (échange de vues qui s'est déroulé le 14 mars 2001). Le ministre s'emploiera en tout cas à concrétiser un certain nombre de ces propositions durant cette législature encore.

e trouvent sur le terrain. On comprendra que les cadres d'importantes institutions de surveillance n'aiment pas perdre une part de leurs compétences. Vu l'extension continue de la bancassurance, l'analyse du président de l'OCA, qui ne souhaite rien changer, ne peut certainement pas être suivie. Le contrôle du secteur des assurances peut être amélioré sur certains points. En comparaison de la surveillance exercée par la CBF sur le secteur bancaire, les contrôles qui sont effectués sur le terrain par l'OCA sont - pour dire les choses avec indulgence - beaucoup moins stricts.

L'attitude de M. Eddy Wymeersch, président de la CBF, qui, après avoir eu l'occasion de défendre amplement ses positions au cours de l'audition, a encore fait une série de déclarations critiques à la presse, n'est pas tout à fait correcte. Il a en effet utilisé, à cette occasion, des arguments nouveaux et fallacieux.

La désignation de directeurs de la BNB au sein du comité de direction de la CBF n'entraînera, par exemple, pas de surcoûts extraordinaires. La nomination de directeurs purement extérieurs aurait coûté beaucoup plus cher.

Aussi bien le gouverneur de la BNB que les présidents de la CBF et de l'OCA ont exposé leur vision personnelle de la réforme au cours de l'audition. Au sein de la CBF, aucune discussion n'a eu lieu au sujet de la réforme. L'attitude du président de la CBF démontre donc encore une fois combien il est important que le comité de direction fonctionne de manière collégiale. Ces dernières années, de nombreuses critiques ont en effet été émises concernant le manque de collégialité dans le fonctionnement de la CBF. Le mode de décision au sein de la CBF a évolué vers un système présidentiel. Le

en perk aan door opnieuw de nadruk te leggen op de collegiale werking van het directiecomité.

Vooraf op het vlak van het micro-prudentieel toezicht moet er hechte samenwerking tot stand komen tussen de CBF en de CDV. Een echte fusie behoort evenwel ook tot de mogelijkheden. Het parlement kan hiertoe een beslissing nemen of de regering kan in een latere fase via een koninklijk besluit een fusie regelen.

De minister vestigt er nogmaals de aandacht op dat het zes maanden heeft geduurd vooraleer er een akkoord kon worden bereikt over de beperkte integratie van de CDV in de hervorming. Dit wijst er dus op dat de integratie van de CDV bijzonder moeizaam verloopt.

Wat betreft eventuele bedenkingen bij de geloofwaardigheid van het prudentieel toezicht in België, is het nuttig te verwijzen naar het bijzonder positieve advies van de Europese Centrale Bank (ECB) (zie DOC 50 1842/001 p. 239-243). Op suggestie van de ECB is het wetsontwerp trouwens op enkele punten aangepast. Verder blijft de minister streven naar een Europese aanpak.

Op termijn moet men komen tot de situatie waarbij er nog één micro-prudentiële toezichthouder is, die dan samenwerkt met de NBB.

Zowel voor wat betreft de markten, de banken als de verzekeringen zal er geen inmenging plaatsvinden van de NBB als beursgenoteerde vennootschap in individuele dossiers. In het ontwerp DOC 50 1842/001 wordt er een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de echte prudentiële toezichthouder, die de beslissingen neemt in de concrete individuele dossiers, en de rol van de NBB.

De minister is bereid de suggestie te onderzoeken van de heer Viseur om de specifieke kenmerken van de NBB ten opzichte van andere beursgenoteerde bedrijven duidelijker te omschrijven. Het is dus niet de bedoeling dat de NBB rechtstreeks betrokken wordt bij de beoordeling van individuele dossiers. De inbreng van de NBB situeert zich op het vlak van de algemene beleidsvoering en de efficiënte samenbundeling van middelen.

De minister wijst er verder op dat zowel de huidige als de vorige voorzitter van de CBF in de voorbije drie jaar zelf geen voorstellen hebben uitgewerkt om verbeteringen aan te brengen aan de bestaande toestand.

De minister begrijpt ook niet waarom er zoveel bezwaar wordt gemaakt tegen de aanwezigheid van leden van het directiecomité van de NBB in het directiecomité van de CBF. Sedert 1935 zetelt er een directeur van de NBB in het directiecomité van de CBF, zonder dat dit ooit aanleiding heeft gegeven tot problemen.

projet de loi met fin à cette dérive, en mettant à nouveau l'accent sur le fonctionnement collégial du comité de direction.

C'est essentiellement au niveau du contrôle microprudentiel qu'il convient d'établir une collaboration étroite entre la CBF et l'OCA. On pourrait cependant aussi envisager une véritable fusion. Le parlement pourrait prendre une décision à cet effet ou le gouvernement pourrait organiser une fusion dans une phase ultérieure par le biais d'un arrêté royal.

Le ministre fait une nouvelle fois observer qu'il a fallu six mois pour parvenir à un accord sur l'intégration limitée de l'OCA dans la réforme, ce qui montre qu'il est particulièrement difficile de réaliser l'intégration de l'OCA.

En ce qui concerne les réserves éventuelles quant à la crédibilité du contrôle prudentiel en Belgique, il est utile de se reporter à l'avis particulièrement positif émis par la Banque centrale européenne (BCE) (voir DOC 50 1842/001, p. 239-243). Ainsi que l'a suggéré la BCE, le projet de loi a d'ailleurs été adapté sur quelques points. Le ministre continue par ailleurs de préconiser la prise de mesures au niveau européen.

À terme, il faudra qu'il n'y ait plus qu'une autorité qui exerce le contrôle microprudentiel, autorité qui collaborerait avec la BNB.

Tant en ce qui concerne les marchés et les banques qu'en ce qui concerne les assurances, la BNB, comme telle, ne s'immiscera plus, en tant que société cotée en Bourse, dans des dossiers individuels. Le projet DOC 50 1842/001 établit nettement la distinction entre l'autorité qui exerce véritablement le contrôle prudentiel et qui prend les décisions dans les dossiers individuels concrets, et la BNB.

Le ministre est disposé à examiner la suggestion de M. Viseur de définir plus clairement les caractéristiques spécifiques de la BNB par rapport aux autres entreprises cotées en Bourse. L'objectif n'est donc pas d'associer directement la BNB à l'évaluation des dossiers individuels. La contribution de la BNB se situe au niveau de la politique générale et de la synergie des moyens.

Le ministre souligne en outre qu'au cours des trois dernières années tant le président actuel que l'ancien président de la CBF n'ont fait aucune proposition visant à améliorer la situation actuelle.

Le ministre ne comprend pas non plus pourquoi la présence de membres du comité de direction de la BNB au sein du comité de direction de la CBF soulève tant d'objections. Depuis 1935, un directeur de la BNB siège au sein du comité de direction de la CBF et cela n'a jamais posé de problème.

Bij een situatie waar een evenwicht zou ontstaan tussen de drie directieleden afkomstig van de NBB en de andere leden in het directiecomité (twee externe leden en de voorzitter), bepaalt artikel 49, § 7, dat de stem van de voorzitter doorslaggevend is. Alle leden van het directiecomité van de CBF zijn trouwens gelijkwaardig. Er wordt dus geen onderscheid gemaakt tussen de leden die afkomstig zijn van de NBB en de anderen.

Het is de uitdrukkelijke wens van de regering dat de werking van het directiecomité van de CBF in de toekomst op een meer collegiale manier zou verlopen. Elke evolutie die de beslissingscapaciteit van het directiecomité versterkt, kan rekenen op de steun van de regering. Het presidentiële regime waarbij de CBF slechts op onregelmatige tijdstippen bijeenkwam en de voorzitter op eigen houtje beslissingen kon doordrukken en waarbij het directiecomité louter verantwoordelijk was voor de uitvoering, behoort tot het verleden. Op deze presidentiële aanpak is er in het verleden trouwens vaak kritiek geformuleerd.

De taak van de voorzitter wordt duidelijk omschreven in artikel 50, §1, van het wetsontwerp. In artikel 51 worden de functies van de secretaris-generaal omschreven. Hierin wordt duidelijk bepaald dat de secretaris-generaal handelt op basis van beslissingen die collegiaal zijn genomen in het directiecomité.

Het samenwerkingsprotocol zal pas worden opgesteld nadat er een eerste benoeming heeft plaatsgevonden van alle leden van het directiecomité. De termijn van zes maanden zal dus pas beginnen lopen wanneer alle leden van de directiecomités benoemd zijn.

Het samenwerkingsprotocol moet meer zijn dan een louter *gentlemen's agreement* voor het regelen van een informele samenwerking.

Wat betreft de consumentenbescherming, merkt de minister op dat hij reeds heeft gesuggereerd dat een leidinggevend functionaris uit de Federale Overheidsdienst Economie kan worden aangesteld als directeur. Verder kan er ook worden gedacht aan het uitbouwen van een structurele samenwerking tussen de prudentiële toezichthouders en deze FOD. Ook met andere toezichthouders die belast zijn met bepaalde aspecten van de consumentenbescherming, kan worden samengewerkt.

De bescherming van de consumentenbelangen – niet alleen op de financiële markten, maar ook in de bank- en verzekeringssector – moet een topprioriteit worden van de nieuwe directiecomités.

En cas de partage des voix entre les trois membres de la direction issus de la BNB et les autres membres du comité de direction (deux membres externes et le président), l'article 49, § 7, précise que la voix du président est prépondérante. Du reste, tous les membres du comité de direction de la CBF sont sur un pied d'égalité. Aucune distinction n'est donc faite entre les membres issus de la BNB et les autres membres.

Le gouvernement souhaite expressément qu'à l'avenir le fonctionnement du comité de direction de la CBF soit plus collégial. Tout changement qui renforcerait le pouvoir décisionnel du comité de direction serait soutenu par le gouvernement. Le régime présidentiel dans le cadre duquel la CBF ne se réunissait que de manière sporadique, le président pouvait imposer ses décisions et le comité de direction était uniquement responsable de l'exécution, appartient au passé. Du reste, ce régime présidentiel a souvent été critiqué.

La tâche du président est clairement définie à l'article 50, § 1er, du projet de loi. L'article 51 définit la fonction du secrétaire général et précise clairement que ce dernier agit sur la base de décisions prises collégialement au sein du comité de direction.

Le protocole de coopération ne sera rédigé que lorsqu'une première nomination de tous les membres du comité de direction aura eu lieu. Le délai de six mois ne commencera donc à courir que lorsque tous les membres du comité de direction auront été nommés.

Le protocole de coopération doit être davantage qu'un simple *gentlemen's agreement* visant à organiser une coopération informelle.

En ce qui concerne la protection des consommateurs, le ministre souligne qu'il a déjà suggéré qu'un fonctionnaire dirigeant du Service public fédéral Économie soit nommé directeur. On pourrait par ailleurs songer à mettre en place une coopération structurelle entre les organes de surveillance prudentielle et ce SPF. Une coopération peut également être envisagée avec d'autres organes de surveillance chargés de certains aspects de la protection des consommateurs.

La protection des intérêts des consommateurs – non seulement sur les marchés financiers, mais aussi dans le secteur de la banque et de l'assurance – doit devenir l'une des principales priorités des nouveaux comités de direction.

De minister verklaart zich bereid om tijdens de artikelsgewijze bespreking bepaalde aspecten nauwkeuriger te formuleren. In de integratie tussen de CBF en de CDV kunnen nog een aantal bijkomende stappen worden gezet. De specifieke kenmerken van de NBB als beursgenoteerd bedrijf kunnen rigoreuzer worden gedefinieerd. De collegiale werking van de directiecomités kan ook worden versterkt.

Ten slotte wijst de minister erop dat de eindverantwoordelijkheid bij eventuele problemen op de financiële markten bij de minister van Financiën als beleidsverantwoordelijke blijft liggen. Vandaar het belang van de oprichting van de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten, waar er op een gestructureerde manier informatie kan worden uitgewisseld. Tijdens de hoorzittingen in het parlement zal deze nog op te richten instantie in de toekomst op regelmatige tijdstippen een toelichting geven bij haar werking en haar visie op de evoluties in de financiële sector.

Repliek van de heer Jef Tavernier

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) merkt op dat hij in zijn betoog de aandacht gevestigd heeft op een aantal kritische opmerkingen die werden geformuleerd door de voorzitter van de CBF. Dit betekent evenwel niet dat hij een voorstander is van het bestaande systeem van prudentieel toezicht bij het CBF. De beleidsvoering bij de CBF heeft onder de huidige voorzitter minder presidentiële allures dan onder het bewind van de heer Duplat. Net zoals de minister is de spreker evenwel voorstander van een collegiaal bestuur, waarbij de leden van het directiecomité op voltijdse basis werken voor de CBF en dus ook voldoende beschikbaar zijn om de dossiers voor te bereiden.

Le ministre se déclare disposé à formuler certains aspects de façon plus précise lors de la discussion des articles. On peut encore aller plus loin dans l'intégration entre la CBF et l'OCA. Les caractéristiques spécifiques de la BNB en tant qu'entreprise cotée en Bourse peuvent être définies de manière plus rigoureuse. Le fonctionnement collégial des comités de direction peut également être renforcé.

Le ministre fait enfin observer qu'en cas de problèmes éventuels sur les marchés financiers, la responsabilité finale incombe au ministre des Finances en sa qualité de responsable politique. C'est pourquoi, il est important de créer un conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers, organe au sein duquel les informations pourront circuler de manière structurée. Au cours d'auditions organisées au Parlement, cet organe, qui doit au demeurant encore être créé, donnera à l'avenir et à intervalles réguliers des informations sur son fonctionnement et sur sa vision de l'évolution du secteur financier.

Réplique de M. Jef Tavernier

M. Jef Tavernier (AGALEV-ECOLO) fait observer que, dans son exposé, il a mis en exergue un certain nombre de critiques formulées par le président de la CBF, ce qui ne signifie toutefois pas qu'il est partisan du système de surveillance prudentielle existant au sein de la CBF. La politique menée au sein de la CBF sous la présidence actuelle est moins de type présidentiel que celle qui était menée par M. Duplat. À l'instar du ministre, l'intervenant est toutefois partisan d'une gestion collégiale, au sein de laquelle les membres du comité de direction travaillent à plein temps pour la CBF et sont donc suffisamment disponibles pour préparer les dossiers.

III. — HOORZITTINGEN

**A. De heer Guy Quaden, gouverneur
van de Nationale Bank van België (NBB)****1. Inleidende uiteenzetting**

De heer Guy Quaden wijst erop dat de Nationale Bank van België met het door de regering ingediende wetsontwerp is ingenomen. Voor de NBB is vooral hoofdstuk V inzake de coördinatie van het toezicht op de financiële sector van belang. Daarom zal deze uiteenzetting hoofdzakelijk gaan over de institutionele schikkingen die in dat hoofdstuk zijn vervat.

Niettemin bevat dit wetsontwerp nog tal van andere gewichtige bepalingen die de Belgische financiële wereld moeten voorzien van een wettelijk raamwerk dat is afgestemd op de jongste ontwikkelingen op de financiële markten. Zo strekt hoofdstuk II inzake de secundaire markten voor financiële instrumenten ertoe onze wetgeving aan te passen aan de evolutie die zich op de effectenmarkten heeft voorgedaan, inzonderheid de trend naar een grotere concentratie van de plaatsen waar effecten worden verhandeld (zie met name de oprichting van *Euronext*), maar ook van de verrekenings- en de vereffeningsinstellingen (zoals *Clearent* en *Euroclear*).

Met tevredenheid stelt de spreker vast dat het wetsontwerp uitdrukkelijk voorziet in de handhaving van de bevoegdheid van de Nationale Bank inzake toezicht (of *oversight*) op de verrekenings- en vereffeningssystemen. Door die bevoegdheden, die nauw verwant zijn met die van het Europees Stelsel van Centrale Banken inzake het toezicht op de betalingssystemen, kunnen de nationale banken immers bijdragen tot de stabiliteit van de financiële stelsels.

De gebeurtenissen van 11 september 2001 hebben het kapitale belang aangetoond van die betalings-, verrekenings- en vereffeningssystemen voor de goede werking van het financiële stelsel, waarvan zij als het ware het raderwerk vormen. Derhalve is het van wezenlijk belang dat die systemen zodanig zijn opgevat dat het risico op een blokkering, dan wel op een aantasting van het financiële stelsel, zo klein mogelijk blijft. De toemende internationalisering van de financiële transacties en instellingen heeft de rol van die systemen alleen maar belangrijker gemaakt en de centrale banken overal in de wereld ertoe aangezet ze goed te doen functioneren.

Doordat ons land op zijn grondgebied een aantal van de mondiale hoofdrolspelers herbergt die actief zijn op het stuk van de *back office* inzake effectentransacties

III. — AUDITIONS

**A . M. Guy Quaden, gouverneur
de la Banque nationale de Belgique (BNB)****1. Exposé introductif**

M. Guy Quaden indique que la Banque Nationale de Belgique accueille favorablement le projet de loi présenté par le gouvernement. Elle est plus particulièrement concernée par le chapitre V relatif à la coordination de la surveillance du secteur financier. L'essentiel de la présente intervention sera dès lors concentrée sur les arrangements institutionnels proposés dans ce chapitre.

Ce projet contient cependant nombre d'autres dispositions importantes destinées à doter la place financière belge d'un encadrement légal adapté aux évolutions les plus récentes sur les marchés financiers. Ainsi, le chapitre II relatif aux marchés secondaires d'instruments financiers adapte notre législation aux évolutions intervenues sur les marchés de valeurs mobilières, en particulier le mouvement de concentration des plates-formes de négociation, qui s'est notamment concrétisé par la création d'*Euronext*, mais aussi au niveau des organismes de compensation et de liquidation, tels que *Clearent* et *Euroclear*.

L'intervenant note avec satisfaction que le projet de loi confirme expressément les compétences de la Banque en matière de surveillance (ou d'*oversight*) des systèmes de compensation et de liquidation. Ces compétences, qui sont étroitement liées aux compétences du Système Européen de Banques Centrales en matière de surveillance des systèmes de paiement, constituent en effet une des contributions des banques centrales à la stabilité des systèmes financiers.

Les événements du 11 septembre 2001 ont démontré l'importance capitale jouée par ces systèmes de paiement, de compensation et de liquidation pour le bon fonctionnement du système financier dont ils constituent en quelque sorte la tuyauterie. Il est dès lors essentiel que ces systèmes soient conçus de manière à minimiser les risques de blocage d'une part, de contagion d'autre part. L'internationalisation croissante des opérations et institutions financières n'a fait qu'augmenter leur rôle et a incité partout dans le monde les banques centrales à s'assurer de leur bon fonctionnement.

Le fait que notre pays accueille sur son territoire quelques uns des acteurs-clé au niveau mondial dans le domaine du back-office des opérations sur valeurs mo-

(denken we maar aan *Euroclear* en SWIFT), verricht de Nationale Bank van België al jaren pionierswerk wat het toezicht op die systemen betreft. Die rol wordt nu uitdrukkelijk bij wet erkend. Het gaat hier evenwel niet om concurrentie met de toezichtuitoefenende rol van de CBF ten aanzien van de deelnemers aan die systemen of, zoals bij *Euroclear*, ten aanzien van de uitvoerende bank. Beide vormen van toezicht vullen elkaar aan. Bij de tenuitvoerlegging van die wettelijke bepalingen zal het er evenwel op aankomen overlappingen tussen het toezicht door de NBN en het toezicht door de CBF te voorkomen. Een en ander zou de taak moeten zijn van het comité van financiële stabiliteit.

Het toezicht op de betalings- en vereffeningssystemen vormt echter maar één aspect van de bijdrage van de centrale banken aan de stabiliteit van het financiële stelsel. Er bestaat weliswaar geen uniek model om het toezicht op de individuele financiële tussenpersonen (doorgaans de micro-prudentiële controle genoemd) in een institutioneel raamwerk te gieten en vaak gelden er in elk land andere schikkingen die meer het gevolg zijn van historische scheefftrekkingen dan van weloverwogen keuzes. Tocht neemt een en ander niet weg dat de macro-prudentiële of systeemcontrole aan de centrale banken wordt toevertrouwd, wat overigens ook blijkt uit het commentaar bij de artikelen.

Inderdaad, hoewel de centrale banken niet steeds belast zijn met de controle op de afzonderlijke kredietinstellingen, toch hebben zij overal als opdracht bij te dragen aan de stabiliteit van het financiële stelsel in zijn geheel. Deze functie sluit nauw aan bij hun functie van kredietgever in laatste instantie, evenals bij hun verantwoordelijkheden op het gebied van toezicht op de goede werking van de betalings en afwikkelingssystemen.

Bovendien is het traditionele onderscheid tussen het microprudentiële toezicht - dat valt onder de bevoegdheid van de CBF en de CDV - en het macroprudentiële toezicht - dat valt onder de bevoegdheid van de Bank - aanzienlijk vervaagd tengevolge van de recente ontwikkelingen binnen het Belgische financiële stelsel. Wat op het spel staat bij deze hervorming, is bijgevolg het instellen van institutionele regelingen die kunnen tegemoet komen aan de door deze ontwikkelingen gestelde uitdagingen, in het bijzonder :

- De belangrijke concentratiebeweging in de banksector, die heeft geleid tot de oprichting van een beperkt aantal grote actoren. Alhoewel er in België eind 2001 nog ongeveer 112 kredietinstellingen werkzaam waren, is het grootste gedeelte van de bancaire activiteiten nu geconcentreerd bij vier grote groepen : Fortis, Dexia, KBC en BBLING. Deze groepen verlenen ongeveer 79% van

bilières, tels que *Euroclear* ou SWIFT, a amené depuis de nombreuses années déjà la Banque à jouer un rôle de pionnier en matière de surveillance de ces systèmes, rôle qui se voit aujourd'hui expressément reconnu dans la loi. Ce rôle n'est pas concurrent de celui de la CBF à l'égard des participants à ces systèmes ou, dans le cas d'*Euroclear*, de la banque qui les opère. Les deux approches sont complémentaires. Lors de la mise en oeuvre des ces dispositions légales, il conviendra cependant de veiller à éviter les doubles emplois entre les contrôles de la Banque en la matière et ceux de la CBF. Ceci devrait être une des tâches du comité de stabilité financière.

L'*oversight* des systèmes de paiement et de règlement n'est toutefois qu'une des contributions des banques centrales à la stabilité du système financier. S'il n'existe pas de modèle unique en matière d'organisation institutionnelle du contrôle des intermédiaires financiers individuels (généralement appelé contrôle microprudentiel) et si chaque pays présente des arrangements différents résultant souvent plus des vicissitudes de l'histoire que de choix délibérés, l'on constate cependant, comme le relève le commentaire des articles, que partout le contrôle macroprudentiel ou systémique est confié aux banques centrales.

En effet, bien que les banques centrales ne soient pas toujours chargées du contrôle de chacune des institutions de crédit, elles ont partout pour mission de contribuer à la stabilité du système financier dans son ensemble. Cette fonction est étroitement liée à leur fonction de prêteur en dernier ressort, tout comme à leurs responsabilités en matière de contrôle du bon fonctionnement des systèmes de liquidation et de paiement.

De plus, la distinction traditionnelle entre surveillance microprudentielle – du ressort de la CBF et de l'OCA - et surveillance macroprudentielle – du ressort de la Banque – s'est considérablement estompée à la suite des dernières évolutions du système financier belge. L'enjeu de cette réforme est donc de créer des mécanismes institutionnels aptes à relever les défis nés de ces évolutions, et plus particulièrement les suivants :

- Le mouvement important de regroupement qui s'est opéré au sein du secteur bancaire et qui a mené à la création d'un nombre limité de grands acteurs. Alors que, fin 2001, la Belgique comptait encore environ 112 institutions de crédit, la plupart des activités bancaires se concentrent à présent au sein de quatre grands groupes : Fortis, Dexia, KBC et BBL-ING. Ces groupes four-

alle binnenlandse kredieten en verzamelen eveneens ongeveer 76% van alle binnenlandse cliëntendeposito's. Het gezamenlijke balanstotaal van deze 4 groepen bedraagt nu ongeveer 80% van de totale activa en passiva van de Belgische banksector, tegenover een marktaandeel van slechts 43% in 1995;

– Deze concentratiebeweging ging gepaard met een belangrijke diversificatie van de activiteiten van de banksector onder meer via de vorming van bankverzekeringsgroepen. Alle grote Belgische banken hanteren momenteel een strategie waarin het bankverzekeringconcept centraal staat en schakelen hun kantorennetwerk in bij de distributie van verzekeringsproducten. Zo stond, volgens de Belgische Beroepsvereniging van Verzekeringsondernemingen, de banksector in 2000 in voor de distributie van ongeveer 40% van alle verzekeringscontracten terwijl dit in 1994 slechts voor 10% van de verzekeringscontracten het geval was. Het aandeel van de bancaire netwerken bij de verdeling van individuele levensverzekeringscontracten liep in 2000 zelfs op tot ongeveer 70%;

– Een derde belangrijke ontwikkeling in het Belgische financiële landschap wordt tot slot gevormd door de geleidelijke evolutie van een financieel stelsel waarin de bancaire intermediaatied een overwicht had naar een financieel stelsel waarin de intermediaatied via de institutionele investeerders of de financiële markten een grotere rol zal gaan spelen. Deze trend tot bancaire desintermediaatied is in België vooral merkbaar aan de passivazijde van de bankbalansen. Een analyse van de financiële activa van particulieren toont inderdaad aan dat het deel van deze activa dat wordt aangehouden onder de vorm van zicht en spaardeposito's terugviel van 38% eind 1995 tot ongeveer 26% eind 2001. Deze scherpe terugval werd gecompenseerd door een stijging van de financiële activa onder de vorm van aandelen in beleggingsfondsen en tegoeden bij pensioenfondsen en verzekeraars. De desintermediaatied aan de activazijde van de bankbalansen blijft vooralsnog achter bij de ontwikkelingen in de Angelsaksische landen, wat onder meer tot uiting komt in de relatief lage beurskapitalisatie van de Belgische beurzen (eind 1999 een beurskapitalisatie ter waarde van ongeveer 77% van het BBP in België ten opzichte van 193% in de Verenigde Staten en 90% in de eurozone) en het beperkte aantal uitgiftes van schuld papier door Belgische ondernemingen.

De recente evoluties in de financiële sector, en meer bepaald de grotere risicodiversificatie die zij mogelijk hebben gemaakt, hebben de kans op een individuele insolventie wellicht doen afnemen. De waarschijnlijkheid dat een dergelijke insolventie een systematisch karakter vertoont is integendeel toegenomen.

nissen environ 79 % de l'ensemble des crédits nationaux et concentrent également environ 76 % de l'ensemble des dépôts des clients. Le bilan global de ces quatre groupes s'élève aujourd'hui à environ 80 % du total de l'actif et du passif du secteur bancaire belge, pour une part de marché de seulement 43 % en 1995 ;

– Ce mouvement de regroupement s'est accompagné d'une diversification importante des activités du secteur bancaire, entre autres par la création de groupes de bancassurance. À l'heure actuelle, toutes les grandes banques belges appliquent une stratégie s'articulant autour d'un concept de bancassurance et utilisent leur réseau d'agences pour distribuer des produits d'assurance. Ainsi, selon l'Union professionnelle (belge) des entreprises d'assurance, le secteur bancaire a distribué, en 2000, environ 40 % de l'ensemble des contrats d'assurance, alors qu'en 1994, ce pourcentage ne dépassait pas les 10 %. La part des réseaux bancaires dans la distribution de contrats d'assurances-vie individuels a même atteint environ 70 % en 2000.

– Un troisième développement important dans le paysage financier belge est l'évolution progressive d'un système financier dans lequel l'intermédiation bancaire était prépondérante vers un système dans lequel l'intermédiation par le biais des investisseurs institutionnels ou des marchés financiers jouera un rôle plus important. En Belgique, cette tendance à la désintermédiation bancaire est surtout perceptible au niveau des passifs des bilans bancaires. Une analyse des actifs financiers des particuliers montre en effet que la partie de ces actifs qui est détenue sous la forme de comptes d'épargne et de comptes à vue est tombée de 38 % fin 1995 à environ 26 % fin 2001. Cette chute importante a été compensée par une augmentation des actifs financiers sous la forme d'actions en fonds d'investissement et d'avoirs auprès de fonds de pension et d'assureurs. La désintermédiation au niveau des actifs des bilans bancaires est pour le moment moins marquée que dans les pays anglo-saxons, ce qui se manifeste notamment par la capitalisation boursière relativement faible des bourses belges (fin 1999, capitalisation boursière d'environ 77 % du PIB en Belgique, contre 193 % aux États-Unis et 90 % dans la zone euro) et par le nombre restreint d'émissions obligataires par les entreprises belges.

Les évolutions récentes dans le secteur financier et plus particulièrement, la plus grande diversification du risque qu'elles ont permise, ont sans doute réduit le risque d'insolventie individuelle. Toutefois, la probabilité qu'une telle insolventie présente un caractère systématique a au contraire augmenté.

Het feit dat België, in tegenstelling tot de meeste omringende landen, geen noemenswaardige crisis heeft gekend in de afgelopen twee decennia, mag dan ook niet leiden tot zelfgenoegzaamheid, want het risicoprofiel van de Belgische financiële sector verschilt vandaag de dag sterk van het vroegere risicoprofiel.

Deze ontwikkelingen zijn echter niet eigen aan België. Zij hebben de Europese Centrale Bank ertoe gebracht te pleiten voor een verhoogde betrokkenheid van alle nationale centrale banken van het eurogebied bij het microprudentiële toezicht. Als gevolg van hun dubbele hoedanigheid van nationale instellingen en volwaardige leden van het Europese Stelsel van Centrale Banken, zijn de nationale centrale banken immers in staat de nodige coördinatie van het toezicht op Europees niveau te verzoenen met het behoud van de nabijheid tussen de microprudentiële toezichthouders en de financiële instellingen, die noodzakelijk is om te verzekeren dat rekening wordt gehouden met de lokale eigenheid.

De overdracht van de verantwoordelijkheid voor het monetaire beleid aan de Raad van Bestuur van de Europese Centrale Bank heeft bovendien tot gevolg gehad dat het klassieke argument volgens hetwelk de bundeling binnen één en dezelfde instelling van de monetaire en prudentiële functies zou kunnen leiden tot belangenconflicten, onderuit is gehaald, tenminste voor wat betreft de nationale centrale banken van het eurogebied. Terwijl de verantwoordelijkheid voor de monetairebeleidsvoering werd overgedragen aan het communautair niveau, blijven het microprudentiële toezicht en de functie van kredietgever in laatste instantie nationale bevoegdheden, wat inhoudt dat de kostprijs van een eventuele faling ten laste valt van de nationale belastingbetaler.

Het komt er dus op aan de eerste verdedigingslijnen zoveel mogelijk te ontwikkelen, dat wil zeggen de prudentiële reglementering, de micro-prudentiële controle, en meer in het algemeen, de preventieve maatregelen teneinde de waarschijnlijkheid om op de curatieve maatregelen een beroep te moeten doen te beperken. Als ultieme uitlener en dus als laatste redmiddel vóór een beroep wordt gedaan op de belastingbetaler, kan de Bank er zich niet mee vergenoegen te wachten tot een crisissituatie opduikt alvorens zich in te laten met de goede gezondheid van de individuele financiële instellingen.

Uit een recent onderzoek over de supervisie van de financiële diensten in de OESO (dat verschenen is in het nummer van april 2002 van de *Financial Market Trends* van de OESO) blijkt dat ondanks de aantrekkingskracht van het Engelse model van een enige supervisor, die zowel met de supervisie van de banken, de

Ce n'est pas parce que la Belgique, contrairement à la plupart des pays voisins, n'a pas connu de crise notable au cours des vingt dernières années, que l'on peut pour autant verser dans l'autosatisfaction, parce que le profil de risque du secteur financier belge a considérablement changé.

Ces développements ne sont toutefois pas propres à la Belgique. Ils ont amené la Banque centrale européenne à plaider en faveur d'une participation accrue des banques centrales nationales de la zone euro au contrôle microprudentiel. Du fait de leur double qualité d'institutions nationales et de membres à part entière du Système européen de banques centrales, les banques centrales nationales sont en effet en mesure de concilier la coordination nécessaire du contrôle au niveau européen avec le maintien de la proximité entre les autorités de surveillance microprudentielle et les institutions financières, qui est nécessaire pour garantir la prise en compte des spécificités locales.

Le transfert de la responsabilité de la politique monétaire au Conseil des gouverneurs de la Banque centrale européenne a en outre eu pour conséquence que l'argument classique selon lequel la concentration, au sein d'une seule et même institution, des fonctions monétaires et prudentielles pourrait entraîner des conflits d'intérêts, a été battu en brèche, du moins en ce qui concerne les banques centrales nationales de la zone euro. Alors que la responsabilité de la mise en oeuvre de la politique monétaire a été transférée au niveau communautaire, le contrôle microprudentiel et la fonction de prêteur demeurent en dernier ressort des compétences nationales, ce qui implique que le coût d'une faillite éventuelle est à charge du contribuable national.

Il importe dès lors de développer autant que possible les premières lignes de défense que sont la réglementation prudentielle et la surveillance microprudentielle et, plus généralement, les mesures de nature préventive de façon à réduire la probabilité de devoir recourir aux mesures curatives. En tant que prêteur en dernier ressort et donc de dernier rempart avant le recours au contribuable, la Banque ne peut se contenter d'attendre la survenance d'une situation de crise avant de s'intéresser à la bonne santé des institutions financières individuelles.

Il ressort d'une étude récente sur la supervision des services financiers dans l'OCDE (qui a été publiée dans le numéro d'avril 2002 des «Financial Market Trends» de l'OCDE) que malgré l'attrait du modèle anglais d'un superviseur unique, responsable à la fois pour la supervision des banques, des entreprises d'investissement

investeringsondernemingen en de verzekeringsondernemingen belast is en die volledig losstaat van de banken, de recente hervormingen in een groot aantal Europese landen (Duitsland, Oostenrijk, Frankrijk, Ierland, Nederland) gaan in de richting van het behoud of zelfs van de versterking van de banden tussen de prudentiële overheid en de centrale bank. In de meeste gevallen sluit zulks trouwens geen toenadering tussen de verschillende supervisors uit.

Volgens dat onderzoek is in 1999 op grond van een steekproef van 123 landen, de rechtstreekse betrokkenheid van de centrale bank bij de micro-prudentiële controle van de banken in ruime mate de regel, die in 72 % van de gevallen wordt bevestigd. In 51 % van de landen waren de bevoegdheden van de centrale bank beperkt tot de controle op de banken. In 13 % van die gevallen houdt de centrale bank toezicht op zowel de banken als de verzekeringsondernemingen. In 6 % van de gevallen had hij de bevoegdheden inzake het toezicht op de banken en de investeringsondernemingen en in 2 % van de gevallen betreft dat toezicht de banken, de verzekerings- en de investeringsondernemingen.

Ook in de Verenigde Staten is, ter gelegenheid van de herziening van de *Glass Steagall Act*, gekozen voor de toegenomen betrokkenheid van de centrale bank bij het prudentieel toezicht. Bij die hervorming zijn de hinderpalen voor de oprichting van financiële conglomeraten die actief zijn inzake bankwezen, verzekeringen en investeringsdiensten weggewerkt en zijn de bevoegdheden van de *Federal Reserve* op het stuk van het prudentieel toezicht bevestigd en zelfs uitgebreid tot de supervisie van de *financial holding companies* door toedoen waarvan de Amerikaanse financiële instellingen de toestemming hebben gekregen om actief te zijn in de drie sectoren.

De *Federal Reserve* heeft haar betrokkenheid bij de micro-prudentiële controle vaak gerechtvaardigd door het feit dat ze, indien zulks niet geval zou zijn geweest, niet bij machte zou zijn geweest om het hoofd te bieden aan crisissen zoals het bankroet van het *hedge fund* LTCM, de gevolgen van de gebeurtenissen van 11 september of de opeenvolgende crisissen in de opkomende landen : Argentinië (2001), Brazilië (1999), Rusland (1999), Zuidoost-Azië (1997) en Mexico (1994). Als gevolg van de toenemende complexiteit van het wereld financiële systeem vereist het beheer van crisissituaties immers een grondige kennis van de werking van de financiële instellingen en van de wisselwerkingen tussen hen, maar ook van de interacties tussen financiële en niet-financiële instellingen en tussen de markten.

et des entreprises d'assurances, totalement séparé de la banque centrale, les réformes récentes dans bon nombre de pays européens (Allemagne, Autriche, France, Irlande, Pays-Bas) vont toutes dans le sens du maintien, voire du renforcement, des liens entre l'autorité prudentielle et la banque centrale. Dans la plupart des cas cela n'exclut d'ailleurs pas un rapprochement entre les différents superviseurs.

D'après cette étude, en 1999, sur la base d'un échantillon de 123 pays, l'implication directe de la banque centrale dans le contrôle microprudentiel des banques est largement la règle qui se voit confirmée dans 72% des cas. Dans 51% de l'ensemble de l'échantillon, les compétences de la banque centrale se limitaient au contrôle des banques. Toutefois, dans 13% des cas, la banque centrale cumulait les compétences de contrôle des banques et de contrôle des entreprises d'assurance. Dans 6% des cas, elle combinait les compétences de contrôle des banques et de contrôle des entreprises d'investissement et enfin dans 2% des cas, elle combinait contrôle des banques, des entreprises d'assurances et des entreprises d'investissement.

L'implication accrue de la banque centrale dans le contrôle prudentiel est également la solution qui a été retenue aux Etats-Unis lors de la réforme du *Glass Steagall Act*, réforme qui a supprimé les obstacles à la création de conglomerats financiers actifs dans les domaines de la banque, de l'assurance et des services d'investissement. À cette occasion, les compétences de la *Federal Reserve* en matière de contrôle prudentiel des banques ont été confirmées et même étendues à la supervision des *financial holding companies* à l'intermédiaire desquelles les institutions financières américaines ont été autorisées à être actives dans les trois secteurs.

La *Federal Reserve* a souvent justifié son implication dans le contrôle microprudentiel par le fait qu'elle n'aurait, sinon, pas été en mesure de faire face à des crises telles que la déconfiture du *hedge fund* LTCM, les suites des événements du 11 septembre ou les crises successives dans les pays émergents : Argentine (2001), Brésil (1999), Russie (1999), Asie du Sud-Est (1997) et Mexique (1994). Compte tenu de la complexité croissante du système financier mondial, la gestion des situations de crise nécessite en effet une connaissance approfondie du fonctionnement des institutions financières et des interactions entre elles, mais aussi des interactions entre institutions financières et institutions non-financières et entre marchés.

Crisisbeheer vereist bijgevolg een goede kennis van niet alleen de situatie van de individuele financiële ondernemingen, maar ook van de infrastructuur op het vlak van de systemen voor de betaling en de vereffening en van de potentiële weerslag van de crisis op de reële economie, twee domeinen die behoren tot de *core business* van de centrale banken. Het is immers onontbeerlijk een zo volledig mogelijk overzicht te hebben van de situatie en de meest uiteenlopende deskundigen bijeen te kunnen brengen op het vlak van het recht (in het bijzonder het faillissementsrecht), de boekhouding, de economie (meer bepaald inzake macro-economische en macro-prudentiële analyses) en het financieelwezen (kennis van de financiële markten en technieken).

Dit is ook waarom het wetsontwerp de drie instellingen verplicht om samen te werken en aan de Nationale Bank van België een coördinerende rol inzake de prudentiële controle toewijst. Zelfs al behoudt elke sector zijn specificiteiten, de hergroepering van de controle autoriteiten maakt het mogelijk om een globaal beeld te krijgen van de door zulke groepen gelopen risico's. Dit is in het bijzonder belangrijk om de risicotransfers tussen de verschillende onderdelen van een financiële groep te kunnen inschatten, zeker wanneer zij tot diverse sectoren behoren die aan een verschillende reglementering onderhevig zijn en waartussen aldus een zekere vorm van reglementaire arbitrage plaats zou kunnen vinden. Een dergelijke hergroepering is in het bijzonder in België pertinent omdat de belangrijkste Belgische financiële groepen allemaal een strategie hanteren waarin het bankverzekeringconcept een belangrijke plaats inneemt.

Het wetsontwerp heeft desalniettemin voor een andere aanpak geopteerd dan de recente hervormingen van de prudentiële controle in onze buurlanden, aangezien de Bank geen rechtstreekse rol in de operationele aspecten van de microprudentiële controle wordt toegewezen. Deze laatste blijft de exclusieve verantwoordelijkheid van de Commissie voor het Bank en Financieelwezen en de Controledienst voor de Verzekeringen.

Het wetsontwerp compenseert deze afwezigheid van een directe betrokkenheid van de Bank in de operationele aspecten van de microprudentiële controle echter door een institutionele toenadering tussen de Commissie voor het Bank en Financieelwezen, de Controledienst voor de Verzekeringen en de Bank en door een coördinerende rol inzake de prudentiële controle aan de Bank toe te kennen. De onderliggende doelstelling hiervan is enerzijds de toegang van de Bank te verzekeren tot informatie over de individuele instellingen die belangrijk is bij de uitoefening van haar taken en anderzijds te garan-

La gestion d'une crise nécessite dès lors une bonne connaissance, non seulement de la situation des entreprises financières individuelles, mais également de l'infrastructure en matière de systèmes de paiement et de règlement et de l'impact potentiel de la crise sur l'économie réelle, deux domaines qui relèvent du *core business* des banques centrales. Il est en effet indispensable d'avoir la vue la plus complète possible de la situation et de pouvoir rassembler les expertises les plus variées tant dans le domaine juridique (en particulier en matière de droit de la faillite) et comptable, que dans le domaine économique (notamment en matière d'analyses macro-économiques et macroprudentielles) et financier (connaissance des marchés et des techniques financières).

C'est pour cette raison que le projet de loi prévoit que les trois institutions doivent collaborer et charge la Banque nationale de Belgique d'une fonction de coordination en matière de contrôle prudentiel. Même si chaque secteur conserve ses spécificités, le regroupement des autorités de contrôle permet d'avoir une vue d'ensemble des risques encourus par de tels groupes. Cela est notamment important pour pouvoir évaluer les transferts à risques qui s'opèrent entre les différents éléments d'un groupe financier, *a fortiori* s'ils relèvent de secteurs différents qui sont soumis à une réglementation différente et s'ils peuvent faire l'objet d'une certaine forme d'arbitrage réglementaire. Un tel regroupement est bénéfique surtout en Belgique, parce que les principaux groupes financiers belges recourent tous à une stratégie dans laquelle le concept de bancassurance occupe une place importante.

Le gouvernement a néanmoins opté pour une approche différente de celle qui a présidé aux récentes réformes du contrôle prudentiel dans les pays voisins, étant donné que la Banque nationale ne se voit pas investie d'un rôle direct dans les aspects opérationnels du contrôle microprudentiel. Ce dernier continue à relever de la responsabilité exclusive de la Commission bancaire et financière et de l'Office de contrôle des assurances.

Le projet de loi compense cette absence d'implication directe de la Banque dans les aspects opérationnels du contrôle microprudentiel par la mise en œuvre d'un rapprochement institutionnel entre la Commission bancaire et financière, l'Office de contrôle des assurances et la Banque nationale et en attribuant à celle-ci un rôle de coordination en matière de contrôle prudentiel. Le but de ces mesures est, d'une part, de garantir l'accès de la Banque aux informations relatives aux institutions individuelles qui sont nécessaires pour l'exercice de ses missions et, d'autre part, de garantir qu'il soit

deren dat rekening wordt gehouden met de macroprudentiële dimensie bij de uitoefening van de microprudentiële controle. In een land van de grootte van België, is het bovendien belangrijk zoveel mogelijk synergieën te kunnen ontwikkelen door het bijeenbrengen van de krachten die door de verschillende controle-instellingen aan het vrijwaren van de stabiliteit van het financieel systeem worden toegewezen.

De groeiende complexiteit van de activiteiten en de structuur van de grote gediversifieerde financiële groepen vereisen immers het bijeenbrengen van een palet van meer en meer gespecialiseerde en gevarieerde deskundigheden maar ook de versterking van de relaties tussen de micro en macroprudentiële autoriteiten.

Die deskundigheden zijn zeldzaam, en zowel de Nationale Bank als de CBF en de CDV hebben er alle belang bij hun per definitie beperkte krachten te bundelen met het oog op een zo optimaal mogelijke aanwezigheid op de talrijke internationale fora waarin de nieuwe internationale prudentiële standaarden worden uitgewerkt. België neemt deel aan de werkzaamheden die ertoe strekken nieuwe Europese richtlijnen op te stellen in de financiële dienstensector en aan de macro-prudentiële werkzaamheden van het Comité voor Banktoezicht van het ESCB; ons land heeft dank zij zijn statuut van G10-lid bovendien het voorrecht te kunnen deelnemen aan het *Basel Committee on Banking Supervision*, waarin inzake bankencontrole de wereldstandaarden worden uitgewerkt.

Aangezien thans slechts negen EU-lidstaten in het *Basel Committee* vertegenwoordigd zijn, geniet België dus een bevoorrecht statuut, dat ook nauw samenhangt met het gegeven dat de Nationale Bank binnen de Bank voor Internationale Betalingen (BIB) een positie van stichtend lid geniet en er een belangrijke aandeelhouder van vormt. De BIB verzorgt trouwens het secretariaat en de huisvesting van het *Basel Committee* dat de gouverneurs van de G10 in 1974 hebben opgericht en aan wie dat comité nog steeds verslag uit brengt, net zoals een aantal andere comités van centrale bankiers van de G10, onder meer het *Committee on Payment and Settlement Systems* en het *Committee on the Global Financial System*.

Die situatie is een sterke troef voor het Belgische financiewezen, aangezien onze vertegenwoordigers binnen het *Basel Committee* en de talrijke werkgroepen ervan, daardoor de gelegenheid hebben op die normen hun invloed te doen gelden zodat rekening wordt gehouden met de specifiek Belgische aspecten. De midelen ontbreken evenwel om aan alle werkzaamheden deel te nemen. Meer nog : vaak worden elkaar overlapende inspanningen geleverd, aangezien België binnen

tenu compte de la dimension macroprudentielle dans l'exercice du contrôle microprudentiel. Dans un pays de la taille de la Belgique, il importe en outre de pouvoir développer autant de synergies que possible en rassemblant les forces qui sont consacrées par les différents organes de contrôle à la préservation de la stabilité du système financier.

La complexité croissante des activités et la structure des grands groupes financiers diversifiés nécessitent en effet le regroupement de compétences de plus en plus spécialisées et variées, mais aussi le renforcement des relations entre les autorités de contrôle micro et macroprudentiel.

Ces expertises sont rares et tant la Banque que la CBF et l'OCA ont tout intérêt à mettre en commun leurs ressources, par définition limitées, de façon à optimiser leur participation aux travaux des nombreuses enceintes internationales au sein desquelles sont élaborés les nouveaux standards internationaux en matière prudentielle. Or, outre les travaux d'élaboration des directives européennes dans le secteur des services financiers et les travaux macroprudentiels effectués au niveau du Comité de surveillance bancaire du SEBC, la Belgique a la chance de pouvoir participer, grâce à son statut de membre du G10, aux travaux du Comité de Bâle sur le contrôle bancaire, au sein duquel sont élaborés les standards mondiaux en matière de contrôle des banques.

Ce statut privilégié, puisque seuls neuf Etats membres de l'Union européenne sont aujourd'hui représentés au sein du Comité de Bâle, est également étroitement lié à la position de membre fondateur et d'actionnaire important dont jouit la Banque au sein de la Banque des Règlements Internationaux (BRI). C'est d'ailleurs la BRI qui fournit le secrétariat et abrite le Comité de Bâle créé en 1974 par les Gouverneurs du G10, auxquels ce comité continue à rapporter, tout comme un certain nombre d'autres comités de banquiers centraux du G10 tels que le *Comité sur les systèmes de paiement et de règlement* ou le *Comité sur le système financier mondial*.

Cette situation est un atout de taille pour le système financier belge dans la mesure où nos représentants au sein du Comité de Bâle et de ses nombreux groupes de travail ont ainsi la possibilité d'influencer ces normes de façon à ce que les spécificités belges soient prises en compte. Les moyens manquent cependant pour participer à l'ensemble des travaux. Bien plus, on constate souvent une certaine duplication des efforts, dans la mesure où la Belgique est parfois représentée par plu-

hetzelfde samenwerkingsverband soms door meer dan één persoon wordt vertegenwoordigd. Hoewel zulks soms gerechtvaardigd is wanneer deskundigheid in verschillende vakgebieden vereist is, toch zijn in bepaalde gevallen vormen van synergie mogelijk.

Naast het nastreven van synergie zou het samenvoegen van bepaalde functies zowel bij de Nationale Bank als bij de CBF en de CDV middelen vrij moeten maken, zodat de betrokken instanties hun respectieve functies beter kunnen vervullen. Een en ander zou ook de samenwerking tussen die drie instanties moeten bevorderen. Voorts zou die samenvoeging verder moeten gaan dan de louter ondersteunende functies inzake bijvoorbeeld informatica en *human resources management*; zulks zou betrekking moeten hebben op alle andere functies dan de eigenlijke controletaken : internationale samenwerking, prudentieel beleid, macro-prudentiële analyses en juridische studies.

De coördinerende rol die de Nationale Bank toegevoegd wordt, zal tevens concreet gestalte krijgen door de deelname van meerdere leden van haar directiecomité aan de besluitvormingsinstanties van de CBF en de CDV (drie bij de CBF en twee bij de CDV), waarin zij evenwel ten persoonlijke titel zitting zullen hebben. Zij zullen er hun deskundigheid ter beschikking stellen inzake macro-economische en macro-prudentiële aangelegenheden, en ervoor zorgen dat de Nationale Bank zo spoedig mogelijk in kennis wordt gesteld van een crisis in een onder haar toezicht ressorterende financiële instelling.

De coördinatie zal voorts worden versterkt door de invoering van een overkoepelende instantie, die concreet vorm zal krijgen via de oprichting van een «Overheid der Financiële Diensten»; die laatste zal twee organen omvatten onder het voorzitterschap van de gouverneur van de Nationale Bank.

Het eerste van die organen, te weten het Comité voor financiële stabiliteit, zal de vraagstukken moeten onderzoeken die voor de drie instanties gemeenschappelijk belang hebben, inzonderheid de stabiliteit van het financiewezen, de beheersing van crisissen alsmede de interactie tussen het *oversight* van de *payment and settlement systems* en het prudentieel toezicht. Dit uit leden van de drie directiecomités samengestelde comité zou ook de samengevoegde voorzieningen moeten beheren, met inbegrip van het aldaar ingezette personeel.

Het tweede orgaan, de toezichtraad van de Overheid der Financiële Diensten, zal bestaan uit de leden van de toezichtraden van de CBF en de CDV, alsook uit leden van de Regentenraad van de NBB. Die raad moet op verzoek van de betrokken ministers of op eigen initiatief

sieus personen dans la même enceinte. Si ceci est parfois justifié lorsque des expertises différentes sont requises, dans un certain nombre de cas, des synergies sont possibles.

Outre la recherche de synergies, la mise en commun de certaines fonctions devrait également permettre, tant à la Banque, qu'à la CBF ou à l'OCA, de dégager des ressources de façon à mieux remplir leurs missions respectives. Elle devrait également contribuer à promouvoir la coopération entre les trois institutions. Cette mise en commun devra dès lors dépasser les seules fonctions de support telles que l'informatique et la gestion des ressources humaines pour porter sur l'ensemble des fonctions autres que les fonctions de contrôle proprement dites, par exemple la coopération internationale, la politique prudentielle, les analyses macroprudentielles et les études juridiques.

Le rôle de coordination dévolu à la Banque sera également concrétisé par la participation de plusieurs membres de son comité de direction aux organes de décision de la CBF et de l'OCA (3 à la CBF et 2 à l'OCA), au sein desquels ils siégeront toutefois à titre personnel. Ils y apporteront leur expertise dans les domaines macro-économique et macroprudentiel et assureront que la Banque soit informée dès que possible en cas de crise au sein d'un établissement financier sous statut.

La coordination sera aussi renforcée par la mise en place d'un système de coupole institutionnelle matérialisé par la création d'une *Autorité des Services financiers*, comptant deux organes, qui seront placés sous la présidence du Gouverneur de la Banque.

Le premier de ces organes est le Comité de stabilité financière qui sera amené à examiner en son sein les questions d'intérêt commun aux trois institutions, telles que notamment la stabilité du système financier, la gestion de crise et les interactions entre l'*oversight* des systèmes de paiement et de règlement et le contrôle prudentiel. Ce comité, qui sera composé des membres des trois comités de direction devrait également être amené à gérer les fonctions mises en commun, en ce compris le personnel affecté à ces fonctions.

Le second est le conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers qui sera composé des membres des conseils de surveillance de la CBF et de l'OCA, ainsi que des membres du conseil de régence de la BNB. Ce conseil est amené à émettre, à la demande des minis-

adviezen uitbrengen inzake de organisatie, werking en coördinatie van de werking van de financiële markten en van de financiële instanties. Voorts moet hij een dialoog voeren tussen de CBF, de CDV en de NBB.

De structuur van die instanties lijkt misschien onnodig ingewikkeld. Niettemin komt zij louter tegemoet aan een complexe realiteit, die trouwens voortdurend in evolutie is. Het onderzoek inzake vergelijkend recht dat werd verricht in het kader van voornoemde studie van de OESO, toont aan dat de institutionele regelingen in het buitenland niet eenvoudiger zijn, wel integendeel (zulks zelfs in landen waar voorzien werd in één enkele superviserende instantie).

Dankzij deze diverse regelingen zou de institutionele organisatie van het prudentiële toezicht in België in overeenstemming moeten kunnen worden gebracht met de situatie die bestaat op het niveau van het Eurosysteem, waarin ons land - samen met het Groothertogdom Luxemburg - de enige landen waren waar de banden tussen de centrale bank en de microprudentiële toezichthouders tot op heden het minst strak waren.

Het is inderdaad belangrijk dat de institutionele organisatie van het toezicht in België zo nauw mogelijk aansluit bij de meest gangbare situatie in de landen van de eurozone. Dit zou de samenwerking in Europees verband, die onder meer in het kader van het *Banking Supervision Committee* van het Europees Stelsel van Centrale Banken plaats vindt, vergemakkelijken. Bovendien zou dit een eventuele latere integratie van de nationale structuren op Europees niveau vereenvoudigen.

Behalve de verwachte voordelen inzake stabiliteit van het financiële stelsel, zouden deze nieuwe regelingen ook rechtstreeks ten goede moeten komen aan de gecontroleerde ondernemingen, in die zin dat de kwaliteit van het institutionele kader een steeds belangrijker factor is in de evaluatie van het risicoprofiel van de financiële ondernemingen door de markten en de ratingagentschappen.

Het hoeft dan ook niet te verbazen dat het wetsontwerp gunstig werd onthaald door de Europese Centrale Bank, aan wie het voor advies werd voorgelegd, vermits het beantwoordt aan de door haar geuite wens dat alle nationale centrale banken van het Eurosysteem nauwer zouden worden betrokken bij het microprudentiële toezicht. De ECB heeft echter gevraagd dat een aantal verduidelijkingen zouden worden aangebracht aan de tekst, zodat kan worden gegarandeerd dat de bepalingen van het Verdrag, in het bijzonder die met betrekking tot de onafhankelijkheid van de centrale banken, worden nageleefd. De tekst werd in die zin aangepast. Vermits het echter nodig zou kunnen blijken een aantal zaken te regelen via koninklijk besluit, met name ingeval van onver-

tres concernés ou de sa propre initiative des avis sur les questions relatives à l'organisation, au fonctionnement, ainsi qu'à la coordination du fonctionnement des marchés financiers et des organismes financiers. Il est également chargé d'organiser le dialogue entre la CBF, l'OCA et la BNB.

Cette structure institutionnelle peut paraître inutilement complexe. Elle ne fait cependant que répondre à une réalité qui l'est tout autant et qui est en outre en évolution constante. L'examen de droit comparé auquel il est procédé dans l'étude précitée de l'OCDE montre pour sa part que les arrangements institutionnels ne sont pas plus simples à l'étranger, bien au contraire, et ce même dans les pays où un superviseur unique a été mis en place.

Grâce à ces diverses dispositions, l'organisation institutionnelle de la surveillance prudentielle en Belgique devrait pouvoir être alignée sur la situation existant au niveau de l'eurosystème, au sein duquel notre pays connaissait jusqu'à présent – avec le Grand-Duché de Luxembourg – les liens les moins étroits entre la banque centrale et les instances de surveillance microprudentielles.

Il est en effet important que l'organisation institutionnelle de la surveillance prévue en Belgique se rapproche le plus possible de la situation la plus courante dans les pays de la zone euro. Ceci faciliterait la collaboration européenne, notamment dans le cadre du Comité de surveillance bancaire du système européen de banques centrales. Qui plus est, cela simplifierait une éventuelle intégration ultérieure des structures nationales au niveau européen.

Mis à part les avantages escomptés en matière de stabilité du système financier, ces nouvelles dispositions devraient également profiter plus directement aux entreprises contrôlées, en ce sens que la qualité du cadre institutionnel est un facteur de plus en plus important dans l'évaluation du profil de risques des entreprises financières par les marchés et les agences de rating.

On ne s'étonnera guère dès lors que le projet de loi ait été accueilli favorablement par la Banque centrale européenne, à laquelle il avait été soumis, étant donné qu'il répond à son souhait de voir toutes les banques centrales nationales de l'eurosystème plus étroitement associées à la surveillance microprudentielle. La BCE a toutefois demandé qu'un certain nombre de points du projet soient clarifiés, afin de garantir le respect des dispositions du Traité, en particulier en ce qui concerne l'indépendance des banques centrales. Le texte a été adapté en ce sens. Dès lors qu'il pourrait s'avérer nécessaire de régler un certain nombre d'aspects par arrêté royal, notamment en cas d'impossibilité de parvenir à un accord liant les trois institutions en matière de re-

mogen om tussen de drie instellingen een akkoord te bereiken inzake samenvoeging van activiteiten, heeft de ECB gevraagd de eventuele uitvoeringsbesluiten eveneens aan haar voor te leggen, zodat zij kan onderzoeken of zij in overeenstemming zijn met de bepalingen van het Verdrag die betrekking hebben op het Europees Stelsel van Centrale Banken.

Samengevat beoogt dit wetsontwerp de verzoening tussen de noodzaak om institutionele regelingen in te voeren die het hoofd kunnen bieden aan de uitdagingen gesteld door de recente ontwikkelingen van het financiële stelsel, en de handhaving van de operationele autonomie van de microprudentiële toezichthouders met het oog op het behoud van de continuïteit. Dit zal ook bijdragen tot de vrijwaring van de eigenheid van banken, verzekeraars en andere financiële instellingen. Het is echter van essentieel belang dat deze institutionele regelingen, die erop gericht zijn de coördinatie van het prudentiële toezicht aan de Bank toe te vertrouwen, op het terrein werken.

2. Vragen van de leden

De heer Alfons Borginon (VU& ID) stelt vast dat de Nationale Bank van België op nationaal vlak een van haar belangrijkste functies heeft verloren als gevolg van de invoering van de euro en de overdracht van al haar monetaire bevoegdheden aan de Europese Centrale Bank. Toch behoudt de Bank haar functie van kredietgever in laatste instantie. Waarom werd ook die bevoegdheid niet overgedragen aan de Europese Centrale Bank? Op nationaal vlak had dit misschien kunnen leiden tot de oprichting van een eenvormige structuur die het toezicht op de financiële sector zou kunnen waarborgen (in plaats van de heterogene structuur waarin dit wetsontwerp voorziet).

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) merkt op dat die vraag veeleer voor de politieke autoriteiten bestemd is.

De gouverneur van de NBB heeft zich in zijn uiteenzetting verheugd over het feit dat dit wetsontwerp voorziet in de toenadering van de verschillende toezichthoudende instellingen in ons land en het de Bank, die reeds bevoegd is voor de macro-prudentiële controle, rechtstreeks betreft in de micro-prudentiële controle. Is het volgens hem noodzakelijk om in een volgende fase te evolueren naar één toezichthoudende instantie?

Is de positieve houding van de NBB ten opzichte van deze wetsontwerpen te verklaren door het feit dat de Bank op alle niveaus de beslissingsbevoegdheid behoudt, dus ook in de ingewikkelde overkoepelende institutionele regeling, zoals die tot uiting komt in de oprichting van een «Overheid der Financiële Diensten»?

groupement d'activités, la BCE a demandé que les éventuels arrêtés d'exécution lui soient également soumis, afin qu'elle puisse examiner s'ils sont conformes aux dispositions du Traité relatives au système européen de banques centrales.

En résumé, le projet de loi à l'examen vise à concilier la nécessité d'instaurer des dispositions institutionnelles permettant de relever les défis posés par les récents développements du système financier, d'une part, et le maintien de l'autonomie opérationnelle des surveillants microprudentiels dans un souci de continuité, d'autre part. Ce projet contribuera également à préserver la spécificité des banques, des assureurs et des autres institutions financières. Il est toutefois primordial que ces dispositions institutionnelles, qui visent à confier la coordination de la surveillance prudentielle à la Banque, puissent être mises en pratique.

2. Questions des membres

M. Alfons Borginon (VU&ID) constate que la Banque nationale de Belgique a perdu une de ses importantes fonctions au niveau national suite à l'introduction de l'euro et au transfert à la Banque centrale européenne de l'ensemble de ses compétences en matière monétaire. La Banque continuera cependant à fonctionner comme prêteur de dernier ressort. Pourquoi ne pas avoir transféré également cette compétence à la Banque centrale européenne, ce qui aurait peut-être permis, au niveau national, de mettre en place une structure unique chargée d'assurer la surveillance du secteur financier (plutôt que la structure hybride prévue par le présent projet de loi) ?

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) observe que cette question s'adresse plutôt à l'autorité politique.

Dans son exposé, le Gouverneur de la BNB s'est réjoui du fait que le présent projet de loi organise le rapprochement des diverses institutions de contrôle dans notre pays et consacre l'implication directe de la Banque, déjà chargée du contrôle macroprudentiel, dans le contrôle microprudentiel. Est-il selon lui nécessaire d'évoluer dans une phase ultérieure vers un superviseur unique ?

L'attitude positive de la BNB à l'égard des présents projets de loi s'explique-t-elle par le fait que la Banque détient à tous les niveaux le pouvoir de décision, y compris au sein du système complexe de coupole institutionnelle matérialisé par la création d'une Autorité des Services financiers ?

Dreigt de juridische structuur van de NBB, die een aantal privé-aandeelhouders heeft, de werking van de Bank in die nieuwe controlestructuren niet te bemoeilijken, met voornamelijk belangenconflicten tot gevolg?

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) constateert dat ons land een performante regeling voor financiële controle heeft. Het feit dat er gedurende de laatste decennia geen ernstige incidenten waren, is daarvan het bewijs. Deze hervorming lijkt derhalve veeleer te zijn ingegeven door de zorg om op financieel vlak eventuele risico's te voorkomen.

In het licht van de oprichting van grote conglomeraten van bankverzekeringen had het lid terzake veeleer een volledige samensmelting van de toezichtinstellingen van de bank- en verzekeringssectoren verwacht om op die nieuwe realiteit in te spelen. Wellicht hebben politieke factoren en de terughoudendheid van de verschillende betrokken instellingen een dergelijke fusie verhinderd.

Met betrekking tot de buitenlandse toezichtstructuren merkt de spreker overigens op dat Groot-Brittannië als gevolg van de grote financiële schandalen die er zijn opgedoken, ervoor heeft gekozen zijn controlesysteem te hervormen door de bevoegdheden van de centrale bank, die bevoegd is voor het monetair beleid, en die van de toezichtstructuren van de financiële sector volledig uit elkaar te halen. De Amerikaanse centrale bank daarentegen is direct betrokken bij het toezicht op de financiële sector.

De Duitse regeling sluit dichter aan bij het Engelse systeem aangezien de Duitse centrale bank geen enkele beslissingsbevoegdheid heeft inzake sancties tegen een kredietinstelling.

De heer Van Rompuy verheugt zich erover dat de bevoegdheden inzake het toezicht op de financiële markten worden opgenomen in de volledige toezichtstructuur die wordt ingesteld in het raam van deze hervorming. Toch kan de beursnotering van de NBB eventuele belangenconflicten veroorzaken bij de uitoefening van het toezicht op de financiële markten.

Het lid onderstreept de heterogeniteit van deze hervorming. Als de wetgever het belangrijk acht de NBB te laten deelnemen aan de micro-prudentiële controle, waarom besliste hij dan dat de leden van het directiecomité van de NBB «op persoonlijke titel» (en niet in naam van de Bank) zitting zullen hebben in de directiecomités van de CBF en de CDV?

La structure juridique de la BNB, qui compte un certain nombre d'actionnaires privés, ne risque-t-elle pas de poser des problèmes, notamment en termes de conflits d'intérêts, pour le fonctionnement de la Banque au sein de ces nouvelles structures de contrôle ?

M. Herman Van Rompuy (CD&V) constate que notre pays dispose d'un système de contrôle financier performant. Il en veut pour preuve l'absence d'incidents majeurs au cours des dernières décennies. La présente réforme semble donc plutôt inspirée par le souci d'anticiper les risques éventuels sur le plan financier.

Dans ce contexte, vu la formation de grands conglomerats de bancassurance, le membre se serait plutôt attendu à une intégration complète des organes de surveillance des secteurs de la banque et de l'assurance afin de répondre à cette nouvelle réalité. Des préoccupations d'ordre politique, ainsi que les réticences des différentes institutions concernées, ont probablement empêché une telle fusion.

Par ailleurs, concernant les structures de surveillance existant à l'étranger, l'intervenant fait remarquer que suite aux importants scandales financiers auxquels elle a dû faire face, la Grande-Bretagne a choisi de réformer son système de contrôle en scindant complètement les compétences de la banque centrale, compétente en matière de politique monétaire, et celles des structures de contrôle du secteur financier. Par contre, la banque centrale américaine est directement impliquée dans la surveillance du secteur financier.

Le système allemand s'apparente davantage au système anglais dans la mesure où la banque centrale ne dispose d'aucun pouvoir de décision lorsqu'il s'agit de prendre des sanctions à l'égard d'un établissement de crédit.

M. Van Rompuy se réjouit que les compétences en matière de surveillance des marchés financiers soient intégrées dans la structure globale de contrôle mise en place dans le cadre de la présente réforme. Le fait que la BNB est une société cotée en bourse pourrait néanmoins donner lieu à d'éventuels conflits d'intérêts dans le cadre de l'exercice du contrôle sur les marchés financiers.

Le membre souligne le caractère hybride de la présente réforme. Si le législateur estime qu'il est important de faire participer la BNB au contrôle microprudentiel, pourquoi a-t-il décidé que les membres du comité de direction de la BNB siègeront à titre personnel (et non au nom de la Banque) au sein des comités de direction de la CBF et de l'OCA ?

Artikel 117, § 3, 9°, a), van wetsontwerp DOC 50 1842/001 bepaalt het volgende: «elke beraadslaging van het comité voor financiële stabiliteit impliceert een dubbele meerderheid in het hele Comité voor financiële stabiliteit en in elk directiecomité van de instellingen die deel uitmaken van het Comité voor financiële stabiliteit.» Waarom werd in een dergelijke 'alarmbelprocedure' voorzien? Betekent dit dat sommigen vinden dat de bevoegdheden van de NBB onvoldoende ruim zijn en dat er bijzondere besluitvormingsprocedures moeten worden ingesteld om de prerogatieven van alle betrokken instellingen te behouden?

De heer Guy Quaden merkt op dat deze hervorming het gevolg is van een historische evolutie. Het is waarschijnlijk niet de laatste fase in de evolutie van de toezichtstructuren in ons land.

Een van de mogelijkheden terzake is inderdaad de hergroepering van de toezichtorganen van de bank- en verzekeringssector. Het komt de politieke autoriteiten toe zich daarover uit te spreken.

Er dient ook rekening te worden gehouden met de eventuele evolutie op Europees vlak. De spreker sluit niet uit dat op termijn een Europese instantie wordt opgericht die met het toezicht op de financiële instellingen en markten wordt belast. De Europese overheid streeft terzake naar een grotere onderlinge afstemming tussen de twaalf lidstaten van de eurogroep.

De heer Quaden stelt vast dat er noch in Europa noch op wereldvlak een eenvormig model bestaat inzake de institutionele organisatie van het prudentieel toezicht. In tien van de twaalf lidstaten van de eurogroep is de centrale bank direct of indirect belast met het toezicht op de banksector. De centrale bank oefent directe controle uit in Frankrijk, Nederland en Italië. In Duitsland wordt die controle indirect uitgeoefend.

Om de harmonisatie en de samenwerking in de Europese Unie te bevorderen, is het volgens de heer Quaden van essentieel belang dat ons land zich schikt naar het toezichtmodel dat in de meeste Europese landen (met uitzondering van het Groothertogdom Luxemburg) wordt uitgeoefend. Het is ook een *conditio sine qua non* om te voorkomen dat er voor de NBB bij de Europese instanties alleen een tweederangsrol is weggelegd.

De grens tussen het micro-prudentiële en het macro-prudentiële toezicht is aanzienlijk vervaagd, wat een nauwere betrokkenheid van de centrale bank op micro-prudentieel vlak vergt.

De centrale bank is in geen enkel land de enige instantie die met het toezicht op de banksector, de

L'article 117, § 3, 9°, a), du projet de loi DOC 50 1842/001 prévoit que « chaque délibération du comité de stabilité financière implique une double majorité au sein de l'ensemble du Comité de stabilité financière et au sein de chaque comité de direction des institutions faisant partie du Comité de stabilité financière. » . Pourquoi avoir prévu une telle procédure de « sonnette d'alarme » ? Est-ce l'indice que d'aucuns considèrent que les compétences de la BNB ne sont pas encore assez étendues et qu'il y a lieu de prévoir des procédures spécifiques de prises de décision afin de préserver les prérogatives de chacune des institutions concernées ?

M. Guy Quaden indique que la présente réforme est la conséquence d'une évolution historique. Ce n'est probablement pas la dernière étape dans l'évolution des structures de surveillance dans notre pays.

Une des possibilités en la matière est effectivement le regroupement des organes de surveillance du secteur de la banque et de l'assurance. Il appartient aux autorités politiques de se prononcer en la matière.

Il y aura également lieu de tenir compte des évolutions éventuelles au niveau européen. L'intervenant n'exclut pas à terme la mise en place d'un organe européen de surveillance des entreprises financières et des marchés financiers. Les autorités européennes oeuvrent actuellement à une plus grande harmonisation en la matière entre les douze États membres de l'eurogroupe.

M. Quaden constate qu'il n'existe pas de modèle unique en matière d'organisation institutionnelle du contrôle prudentiel tant au niveau européen que mondial. Dans dix des douze États membres de l'eurogroupe, la banque centrale est chargée, directement ou indirectement, de la surveillance du secteur bancaire. La banque centrale exerce un contrôle direct en France, aux Pays-Bas et en Italie. En Allemagne, ce contrôle s'exerce de manière indirecte.

Selon M. Quaden, il est essentiel que notre pays se conforme au modèle de surveillance appliqué dans la plupart des pays européens (hormis le Grand-Duché de Luxembourg) afin de favoriser l'harmonisation et la coopération au sein de l'Union européenne. Il s'agit également d'une condition indispensable afin d'éviter que la BNB n'en soit réduite à jouer un rôle de second plan au sein des instances européennes.

La frontière entre contrôles microprudentiel et macroprudentiel s'est fortement estompée, ce qui nécessite une implication plus étroite de la banque centrale dans le contrôle microprudentiel.

Dans aucun pays, la banque centrale n'est la seule instance chargée de la surveillance du secteur bancaire,

verzekeringsinstellingen en de financiële markten is belast. Toch wordt in talrijke landen het micro-prudentiële toezicht aan de centrale bank toevertrouwd. Dat is ook de oplossing waarvoor de Verenigde Staten hebben gekozen.

In Europa wordt meer en meer gekozen voor een overkoepelende regeling. Dat is het geval in Nederland, waar de centrale bank belast is met de controle van de banken en de investeringsmaatschappijen. Een afzonderlijke instantie is er belast met de controle van de verzekeringsinstellingen. Beide organen worden door een gemeenschappelijke instantie overkoepeld.

De spreker pleit niet voor een fusie van de verschillende toezichthoudende organen. Hij vindt dat de oplossing die in dit hervormende wetsontwerp wordt voorgesteld, het voordeel heeft pragmatisch te zijn, zelfs al vinden sommigen die oplossing ingewikkeld en hybride. Het maakt latere ontwikkelingen inzake hergroepering mogelijk.

De NBB is een beursgenoteerde anonieme vennootschap. Het wetsontwerp tot hervorming is zodanig opgevat dat het eventuele belangenconflicten voorkomt. De centrale bank is immers niet belast met het toezicht op de individuele ondernemingen. Die bevoegdheid berust uitsluitend bij de CBF en de CDV.

Drie leden van het directiecomité van de NBB hebben zitting in het directiecomité van de CBF en twee in het directiecomité van de CDV. Het wetsontwerp bepaalt evenwel dat als die laatste directiecomités een beslissing moeten nemen inzake de NBB, als emittent van financiële instrumenten toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde Belgische markt, de leden van die comités die door de Koning zijn benoemd tot lid van het directiecomité van de NBB, niet aan de beraadslaging mogen deelnemen (zie artikel 49, § 7, derde lid, en artikel 85, § 7, derde lid).

De heer Quaden merkt op dat nu al één lid van het directiecomité van de NBB zitting heeft in het directiecomité van de CBF.

Het spreekt voor zich dat de gouverneur in geen van beide organen zitting zal hebben, aangezien hij medebeslist over het percentage van de intrestvoeten bij de Europese Centrale Bank.

De ingewikkelde regeling die het wetsontwerp voorstelt in verband met de dubbele meerderheden is een politieke beslissing. De spreker geeft aan dat hij terzake geen vragende partij was. De drie controleorganen dienen het algemeen belang en zouden met elkaar dus niet in conflict mogen komen.

des entreprises d'assurances et des marchés financiers. Néanmoins, dans de nombreux cas, le contrôle microprudentiel des banques est confié à la banque centrale. C'est également la solution qui a été retenue aux Etats-Unis.

En Europe, il est de plus en plus souvent opté pour un système de coupole. C'est le cas aux Pays-Bas, où la banque centrale est en charge du contrôle des banques et des sociétés d'investissement. Un organisme distinct est chargé du contrôle des entreprises d'assurances. Ces deux organes sont regroupés sous une coupole commune.

L'intervenant ne plaide pas en faveur d'une fusion des différentes instances de surveillance. Il considère que la solution proposée par le présent projet de réforme a l'avantage d'être pragmatique même si d'aucuns la considèrent comme complexe et hybride. Elle laisse la porte ouverte à des évolutions ultérieures en termes de regroupement.

La BNB est une société anonyme cotée en Bourse. Le projet de loi de réforme est conçu de telle manière qu'il permet d'éviter d'éventuels conflits d'intérêt. En effet, la banque centrale n'est pas en charge de la surveillance des entreprises individuelles. La responsabilité exclusive en est confiée à la CBF et à l'OCA.

Trois membres du comité de direction de la BNB siègent au comité de direction de la CBF et deux membres au comité de direction de l'OCA. La loi en projet prévoit cependant qu'au cas où une décision appelée à être prise par le comité de direction concerne la BNB, en tant qu'émetteur d'instruments financiers admis aux négociations sur un marché réglementé belge, les membres qui ont été nommés parmi les membres du comité de direction de la BNB ne prennent pas part à la délibération (articles 49, § 7, alinéa 3, et 85, § 7, alinéa 3).

M. Quaden fait remarquer qu'aujourd'hui déjà un membre du comité de direction de la BNB siège au sein du comité de direction de la CBF.

Il va de soi que le gouverneur de la BNB ne siègera dans aucun de ces organes dans la mesure où il décide du niveau des taux d'intérêts au sein de la Banque centrale européenne.

Le système complexe des doubles majorités mis en place dans la loi en projet est une décision politique. L'intervenant indique qu'il n'était pas demandeur en la matière. Les trois organes de contrôle servent l'intérêt public et ne devraient donc pas s'opposer entre eux.

B. De heer Willy Lenaerts, Voorzitter van de Controledienst voor de Verzekeringen (CDV)

1. Inleidende uiteenzetting

1. Inleiding

De heer Willy Lenaerts geeft aan dat in de loop van de laatste jaren verschillende ideeën werden gelanceerd in verband met een hervorming van de architectuur van het toezicht op de financiële sector.

Die denkoefeningen hebben een concrete vorm gekregen in voorliggend wetsontwerp betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (Doc 50 1842/001).

De Controledienst wenst zijn volle medewerking te verlenen aan het goede verloop van de voorgestelde hervorming en het welslagen van de nieuwe architectuur. Hij drukt de hoop uit dat die nieuwe structuur de efficiëntie van het toezicht op de verschillende betrokken sectoren ten goede zal komen. De in deze nota geformuleerde bezwaren en opmerkingen dienen te worden gezien als een positieve inbreng in het wetgevend werk teneinde de gebreken van de ontwerpen te verhelpen.

De Controledienst betreurt wel dat hij niet reeds van in de beginfase werd betrokken bij het ontwerpen van de nieuwe structuur en het opstellen van de teksten en pas onlangs, en binnen een zeer kort tijdsbestek, de kans heeft gekregen om een aantal meer technische opmerkingen te formuleren.

In een tweede en derde punt volgt een bespreking van de wetsontwerpen zelf, die zich beperkt tot de bepalingen die betrekking hebben op de Controledienst. In een laatste punt wenst de Controledienst de aandacht te vestigen op een aantal elementen die z.i. essentieel zijn in de benadering van een verdere institutionele hervorming van de toezichthouders in de financiële sector.

2. Wetsontwerp betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (DOC 50 1842/001)

2.1. Algemeen

De Controledienst erkent de noodzaak om de samenwerking tussen de drie instellingen waarvan sprake in het ontwerp (NBB, CBF en CDV) te vernauwen. Hij meent echter dat die noodzaak en de in het verleden geuite kritieken op de besluitvorming van de CBF geen voldoende redenen zijn om de structuur van de CDV en zijn organieke wetgeving helemaal om te gooien.

B. M. Willy Lenaerts, Président de l'Office de contrôle des assurances (OCA)

1°. Exposé introductif

1. Introduction

M. Willy Lenaerts indique qu'au cours de ces dernières années, diverses idées ont été lancées pour réformer l'architecture de la surveillance du secteur financier.

Ces exercices de réflexion se sont concrétisés dans le projet de loi à l'étude relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers (Doc 50 1842/001).

L'Office entend collaborer pleinement au bon déroulement de la réforme proposée et à la réussite de la nouvelle architecture. Il exprime l'espoir que cette nouvelle structure favorisera l'efficacité de la surveillance des différents secteurs concernés. Les réserves et observations formulées dans la présente note doivent dès lors être vues comme une contribution positive aux travaux législatifs destinée à remédier aux défauts des projets.

L'Office regrette néanmoins qu'il n'ait pas été associé dès la phase initiale à la conception de la nouvelle structure et à la rédaction des textes et que l'opportunité de formuler, à très court terme, quelques observations de nature plus technique ne lui ait été offerte que récemment.

Les deuxième et troisième points de la présente note comportent une discussion des projets de loi mêmes, qui se limite aux dispositions concernant l'Office. Dans un dernier point, l'Office attire l'attention sur un certain nombre d'éléments qu'il estime essentiels à l'approche d'une réforme institutionnelle ultérieure des autorités de contrôle du secteur financier.

2. Projet de loi relative à la surveillance du secteur financier et aux Services financiers (DOC 50 1842/001)

2.1. Généralités

L'Office reconnaît la nécessité de resserrer la collaboration entre les trois organismes visés dans le projet (BNB, CBF et OCA). Il estime toutefois que cette nécessité, couplée aux critiques formulées dans le passé sur le mode de prise de décision de la CBF, ne constitue pas une raison suffisante pour bouleverser la structure de l'OCA ainsi que sa législation organique.

Alhoewel de NBB zeker een rol te spelen heeft inzake de financiële stabiliteit van de Belgische markt, rechtvaardigt dat geenszins het onder voorgedij plaatsen van de CDV door de NBB. Waarschijnlijk zouden minder verregaande oplossingen een even goed resultaat voor wat betreft de verbetering van de samenwerking tussen de verschillende instellingen kunnen opleveren.

De Controledienst heeft de indruk dat in het ontwerp de bijzonderheden en eigenheden van de verschillende sectoren en het toezicht erop uit het oog werden verloren. Dit blijkt onder meer uit het herhaaldelijk verwijzen naar de stabiliteit van de financiële markten, een gegeven dat voor de verzekeringssector van minder belang is dan voor de banksector.

Zie over de verschillen tussen de bank- en verzekeringssector en het toezicht onder punt 4.

2.2. Organisatiestructuur en besluitvorming

De Controledienst stelt vast dat in het wetsontwerp de besluitvorming van de prudentiële toezichthouders grondig wordt gewijzigd en op elkaar wordt afgestemd, hetgeen de efficiëntie en de doorzichtigheid van het toezicht ten goede zou moeten komen.

De Controledienst is echter van oordeel dat die doelstelling onvoldoende bereikt wordt in het ontwerp en wenst bij die nieuwe besluitvormingsstructuur zelf een aantal vraagtekens te plaatsen.

Zo kan worden getwijfeld aan de efficiëntie van de besluitvorming. In het ontwerp lijkt veel nadruk gelegd te worden op de bevoegdheden en de samenstelling van de organen en wordt onvoldoende aandacht besteed aan de werkbaarheid van het geheel. De Controledienst meent dat de nieuwe organisatiestructuur weinig doorzichtig, eerder zwaar en gecompliceerd zal zijn en vreest dat het toezicht zelf door die nieuwe eerder hybride structuur aan efficiëntie zou kunnen inboeten.

De Controledienst stelt vast dat bevoegdheden inzake dezelfde materies worden behandeld in meerdere bepalingen van het ontwerp. Het is niet altijd ondubbelzinnig klaar wie voor wat bevoegd is. Een mogelijke overlapping van bevoegdheden kan leiden tot discussies tussen de verschillende organen en zelfs disfuncties.

Zo is de tekst verwarrend omtrent de afbakening van de bevoegdheden o.m. inzake het vaststellen van de algemene beleidslijnen. Zo blijken niet alleen binnen de instelling verschillende organen (raad van toezicht en directiecomité) maar ook buiten de instelling (de over-

La BNB a certainement un rôle à jouer dans la stabilité financière du marché belge, mais ceci ne justifie aucunement la mise sous tutelle de l'OCA par la BNB. Des solutions moins extrêmes donneraient probablement des résultats tout aussi satisfaisants quant à l'amélioration de la collaboration entre les différents organismes.

L'Office a l'impression que le projet ne tient pas compte des particularités et spécificités des différents secteurs et de la surveillance de ceux-ci. Ceci ressort notamment du renvoi répété à la stabilité des marchés financiers, une donnée qui importe moins pour le secteur de l'assurance que pour celui de la banque.

En ce qui concerne les différences entre le secteur de la banque et celui de l'assurance et entre leur surveillance, il est renvoyé au point 4.

2.2. Structure d'organisation et mode de prise de décision.

L'Office constate que le projet de loi modifie profondément les modes de prises de décision des autorités de contrôle prudentiel en les harmonisant entre eux, ce qui devrait favoriser l'efficacité et la transparence de la surveillance.

L'Office estime toutefois que cet objectif n'est pas suffisamment atteint par le projet et souhaite soulever quelques points d'interrogation sur la nouvelle structure du processus décisionnel.

Ainsi, l'efficacité du processus décisionnel peut être mise en doute. Le projet semble mettre l'accent sur les compétences et la composition des organes, sans tenir suffisamment compte de l'efficacité de l'ensemble. L'Office considère que la nouvelle structure d'organisation sera peu transparente, plutôt lourde et complexe et craint que la surveillance même perdra de son efficacité une fois adoptée la nouvelle structure plutôt hybride.

L'Office constate que des compétences dans les mêmes matières font l'objet de plusieurs dispositions du projet. Il n'est pas toujours très clair qui est compétent en quelle matière. Un éventuel chevauchement de compétences peut conduire à des discussions entre les différents organes et même à des dysfonctionnements.

Le texte est confus en ce qui concerne la délimitation des pouvoirs, et notamment la définition des orientations de politique générale. Ainsi, il semble que non seulement au sein de l'organisme (conseil de surveillance et comité de direction) mais également en dehors de celui-

koepelende organen) belast te zijn met het uitstippelen van het algemene krachtlijnen van het toezicht.

2.2.1. Bevoegdheidsverdeling van organen binnen de CDV

• Ter illustratie van de problematiek van een mogelijke overlapping van bevoegdheden kan in de eerste plaats de bevoegdheidsverdeling tussen **de raad van toezicht** en het **directiecomité**, zoals beschreven in de artikelen 84 en 85 worden aangehaald. De raad van toezicht oefent tezelfdertijd een toezichts- en beleidsfunctie uit. Enerzijds is hij belast met de controle van het directiecomité en anderzijds heeft de raad inspraak bij het bepalen van het beleid zelf van de dienst aangezien hij het directiecomité verplicht adviseert over de «algemene prioriteiten en de te nemen maatregelen inzake het toezichtsbeleid van de CDV». Deze laatste opdracht staat haaks op de rol van een «toezichtsgaan».

Het vooropstellen van prioriteiten in het toezicht, hetgeen een hiërarchie van te controleren aspecten inhoudt, is daarenboven niet wenselijk aangezien de verschillende wetten, waarvoor de Controledienst bevoegd is, de toezichtstaken reeds omschrijven.

Volgens de Controledienst komt het eerder aan het directiecomité toe om het beleid uit te stippelen. De taak van de raad van toezicht zou best worden beperkt tot een louter controlerende functie over het beleid van de dienst zonder inspraak in concrete dossiers.

Verder kan inzake de samenstelling van de raad van toezicht de aandacht worden gevestigd op een mogelijke belangenvermenging. Het lijkt immers mogelijk dat er leden worden benoemd die belangen hebben in gecontroleerde ondernemingen of instellingen, hetgeen betekent dat de gecontroleerden de controleur zouden kiezen en controleren. Een dergelijke situatie zou er toe kunnen leiden dat het beleid wordt beïnvloed door de gecontroleerde ondernemingen of dat mogelijks de midelen van de instelling worden beperkt (goedkeuring van het budget) of dat benoemingen van leidinggevende personen wordt beïnvloed. Er zou dus een regeling worden moeten worden uitgewerkt om mogelijke belangenconflicten en beïnvloeding van de gecontroleerde instellingen uit te sluiten.

• Voor wat betreft de bevoegdheden die het directiecomité kan delegeren aan de **kamers** kan worden opgemerkt dat die zeer vaag zijn omschreven : wat is hoogdringend, courant, ...? Ook het nut van de verplichting om het directiecomité over alle genomen beslissingen

ci (les organes de coupole), différents organes sont chargés de la définition des lignes de force générales de la surveillance.

2.2.1. Répartition des compétences entre les organes de l'OCA

• A titre d'illustration de la problématique d'un chevauchement éventuel de compétences, on peut citer d'abord la répartition des compétences entre **le conseil de surveillance** et le **comité de direction**, telle que décrite aux articles 84 et 85. Le conseil de surveillance exerce à la fois une fonction de surveillance et une fonction de gestion. D'une part, il est chargé du contrôle du comité de direction et, d'autre part, il participe à la définition de la politique même de l'Office, puisqu'il donne obligatoirement des avis au comité de direction sur les «priorités générales et les mesures à prendre en matière de politique de surveillance de l'OCA». Cette dernière mission est en contradiction flagrante avec le rôle d'un «organe de surveillance».

La définition de priorités en matière de surveillance, ce qui suppose une hiérarchie des aspects à contrôler, n'est en outre pas souhaitable, car les différentes lois qui relèvent de la compétence de l'Office, définissent déjà les tâches de surveillance.

L'Office considère qu'il appartient plutôt au comité de direction de définir la politique. Il serait préférable que la tâche du conseil de surveillance soit limitée à une fonction de simple contrôle de la politique de l'Office, sans qu'il ait voix dans des dossiers concrets.

En ce qui concerne la composition du conseil de surveillance, l'attention doit être attirée sur le risque de confusion d'intérêts. Il semble en effet possible de nommer des membres ayant des intérêts dans des entreprises ou organismes contrôlés, ce qui signifie que les organismes contrôlés choisissent et contrôlent le contrôleur. Une telle situation pourrait avoir comme conséquences que la politique soit influencée par les entreprises contrôlées, que les moyens de l'organisme soient limités (adoption du budget) ou que la nomination de dirigeants soit influencée. Il conviendrait donc de développer un système permettant d'exclure le risque de confusion d'intérêts et l'influence des organismes contrôlés.

• En ce qui concerne les pouvoirs que le comité de direction peut déléguer aux **chambres**, il est à noter que ceux-ci sont décrits de façon très imprécise : que faut-il entendre par «d'urgence impérieuse», «courantes», ...? L'utilité de l'obligation de communiquer systématiquement

systematisch in te lichten kan worden in vraag gesteld wegens administratief zwaar en onwerkbaar. Volgens de Controledienst zou het volstaan dat enkel de werkelijk belangrijke beslissingen worden meegedeeld.

Er kan ten slotte worden opgemerkt dat de kamers moeten worden opgenomen in de lijst van organen, vermeld in artikel 83 van het ontwerp.

- Er kan ook worden opgemerkt dat de bevoegdheids-toekenning aan bepaalde organen zoals de voorzitter lijkt in te druisen tegen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Zo zetelt de voorzitter én in het directiecomité én in de raad van toezicht.

- Artikel 87 van het ontwerp creëert een nieuwe functie (orgaan?), nl. die van **secretaris-generaal**. De Controledienst is net als de Raad van State de mening toegedaan dat die nieuwe functie niet als een «orgaan» van de instelling kan worden gekwalificeerd. De secretaris-generaal komt immers niet tussen bij het nemen van beslissingen.

De bedoeling van die functie is de Controledienst niet erg duidelijk. Ook hier is de afbakening van de verschillende bevoegdheden verwarrend. Daarenboven wordt het ondoorzichtig door wie de Controledienst uiteindelijk zal worden geleid : het directiecomité, de voorzitter of de secretaris-generaal ? De Controledienst vreest dan ook dat de voorgestelde constructie zou kunnen leiden tot belangenconflicten en het inrichten van een parallelle administratieve structuur. Dit laatste blijkt overigens uit de laatste paragraaf van dat artikel, dat stelt dat het directiecomité de nodige middelen ter beschikking van de secretaris-generaal moet stellen. Die bepaling is trouwens overbodig.

Verder lijkt de samenwerking met andere instellingen aan de bevoegdheid van het directiecomité te zijn onttrokken en aan de secretaris-generaal toe te komen.

De Controledienst vraagt zich daarenboven af welke precies de verantwoordelijkheid van de secretaris-generaal is? Zo is het niet duidelijk waarom desecretaris-generaal moet deelnemen aan de zittingen van het directiecomité en van de kamers (en met een consultatieve stem) aangezien hij geen bevoegdheden inzake het toezicht zelf heeft. Het lijkt dan ook te volstaan dat hij enkel aanwezig is wanneer punten waarvoor hij bevoegd is aan bod komen.

Overeenkomstig artikel 119 kan de functie van secretaris-generaal in de CBF en de CDV aan dezelfde persoon worden toevertrouwd. De cumul van beide functies is niet evident aangezien het om twee verschillende instellingen gaat. Daarenboven is het menselijk gesproken onmogelijk dat één persoon alle taken die aan de

au comité de direction toutes les décisions prises peut être remise en question en raison de la lourdeur administrative et du manque d'efficacité. Selon l'Office, il suffirait de communiquer uniquement les conclusions réellement importantes.

Enfin, il peut être noté que les chambres doivent être reprises dans la liste des organes figurant à l'article 83 du projet.

- On peut noter également que l'attribution de compétences à certains organes, dont le président, semble contraire aux principes généraux de bonne gouvernance. Ainsi, le président siège à la fois dans le comité de direction et dans le conseil de surveillance.

- L'article 87 du projet crée une nouvelle fonction (un nouvel organe?), à savoir celle de **secrétaire général**. Tout comme le Conseil d'État, l'Office est d'avis que cette nouvelle fonction ne peut être considérée comme un «organe» de l'institution. En effet, le secrétaire général n'intervient pas dans le processus décisionnel.

L'objectif de cette fonction n'est pas très clair pour l'Office. Ici aussi, la délimitation des différentes compétences est confuse. En outre, on ne peut déterminer qui dirigera finalement l'Office : le comité de direction, le président ou le secrétaire général ? L'Office craint par conséquent que la construction proposée ne conduise à des conflits d'intérêts et à la mise en place d'une structure administrative parallèle. C'est ce qui ressort d'ailleurs du dernier paragraphe de l'article en question, qui prévoit que le comité de direction met à la disposition du secrétaire général les moyens nécessaires. Cette disposition est de toute façon superflue.

De plus, la coopération avec d'autres institutions semble avoir été soustraite à la compétence du comité de direction pour être attribuée au secrétaire général.

L'Office se demande en outre quelle est la responsabilité exacte du secrétaire général. Ainsi, il n'apparaît pas clairement pourquoi le secrétaire général doit assister aux réunions du comité de direction et des chambres (avec voix consultative), car il n'a pas de compétences en ce qui concerne la surveillance même. Par conséquent, il serait suffisant qu'il y assiste uniquement lorsque les points relevant de sa compétence sont traités.

Conformément à l'article 119, les fonctions de secrétaire général de la CBF et de l'OCA peuvent être confiées à une seule personne. Le cumul des deux fonctions n'est pas évident étant donné qu'il s'agit de deux organismes distincts. Humainement parlant, il est, en outre, impossible pour une seule personne d'assumer

secretaris-generaal zijn toegekend in de twee instellingen tegelijkertijd kan uitoefenen.

De Controledienst is ten slotte van oordeel dat de rol van de secretaris-generaal beter worden beperkt tot de pure administratieve organisatie van de CDV en dat hij hiërarchisch onder het directiecomité moet worden geplaatst.

- Een zekere betrokkenheid van de NBB in de besluitvorming van de CBF door het toekennen van mandaten als lid van het directiecomité van de CBF is nog enigszins te begrijpen in het licht van de aan beide instellingen toegekende taken in het kader van het waarborgen van de financiële stabiliteit van de financiële sector. T.a.v. de leiding van de CDV lijkt die betrokkenheid minder evident. Het argument van de financiële stabiliteit is van minder belang voor de verzekeringssector, waarvan de activiteiten trouwens totaal andere kenmerken vertonen als de bankactiviteiten. Het prudentiële toezicht houdt overigens rekening met de specifieke eenheden van de verzekeringssector. Hoe daarin vertegenwoordigers van de NBB, en hun verantwoordelijkheid, inpassen, is niet helemaal duidelijk.

Tenslotte zal de vermenigvuldiging van mandaten, toegekend aan telkens dezelfde personen, de efficiënte werking van het directiecomité, en dus van de instelling, evenmin ten goede komen. Het is overigens tegenstrijdig dat de vertegenwoordigers van de NBB in het directiecomité ten persoonlijke titel zetelen alhoewel ze worden aangeduid door de NBB en hun mandaat moeten opgeven in het geval ze niet langer lid zijn van het directiecomité van de NBB.

- Inzake de praktische werkbaarheid van de besluitvorming wenst de Controledienst nog te wijzen op de in artikel 97 vastgestelde regeling inzake handtekeningsbevoegdheid. De Controledienst vreest dat die regeling te strikt en weinig efficiënt zal zijn. Zo zou de voorzitter of zijn vervanger alle briefwisseling moeten tekenen.

In het licht van een doelmatig toezicht zijn de nodige en soepele delegaties inzake handtekening aan personeelsleden van de dienst noodzakelijk. Overigens houdt het huidige huishoudelijk reglement van de CDV hieromtrent reeds een voldoende regeling in.

Tenslotte volstaat het wellicht enkel de algemene delegaties op de site bekend te maken, niet de bijzondere delegaties.

toutes les tâches attribuées au secrétaire général dans les deux organismes en même temps.

Enfin, l'Office estime qu'il convient de limiter le rôle du secrétaire général à la simple organisation administrative de l'OCA et qu'il devrait être placé hiérarchiquement sous le comité de direction.

- Compte tenu des missions dévolues à la CBF et à la BNB dans le cadre des garanties de stabilité financière du secteur financier, on peut encore comprendre que la BNB, en attribuant des mandats de membre du comité de direction de la CBF, soit impliquée dans une certaine mesure dans le processus décisionnel de la CBF. En ce qui concerne la direction de l'OCA, cette implication semble toutefois moins évidente. L'argument de la stabilité financière est moins valable pour le secteur de l'assurance, les activités de ce secteur présentant des caractéristiques totalement différentes de celles des activités bancaires. Par ailleurs, la surveillance prudentielle tient compte des spécificités du secteur de l'assurance. Il n'est pas tout à fait clair quelle est la place qu'occuperont les représentants de la BNB et quelles responsabilités ils auront.

Enfin, la multiplication des mandats, toujours attribués aux mêmes personnes, ne favorisera pas non plus le fonctionnement efficace du comité de direction et donc de l'organisme. Par ailleurs, le fait que les représentants de la BNB siègent à titre personnel dans le comité de direction est contradictoire avec le fait qu'ils sont désignés par la BNB et qu'ils doivent abandonner leur mandat lorsqu'ils cessent d'être membre du comité de direction de la BNB.

- En ce qui concerne l'efficacité pratique du processus décisionnel, l'Office souhaite encore attirer l'attention sur le règlement en matière de pouvoir de signature prévu à l'article 97. L'Office craint que ce règlement ne soit trop strict et qu'il manque d'efficacité. Ainsi, le président ou son suppléant devrait signer toute correspondance.

Pour assurer une surveillance efficace, il est indispensable de mettre en place des délégations de signature souples aux membres du personnel de l'Office. Par ailleurs, le règlement actuel d'ordre intérieur de l'OCA contient déjà un règlement satisfaisant en ce domaine.

Enfin, il suffira sans doute de communiquer sur le site uniquement les délégations générales et non les délégations particulières.

2.2.2. Bevoegdheidsoverlappending van organen binnen de CDV en de overkoepelende organen

• De Controledienst meent dat ook de bevoegdheidsverdeling tussen de reeds geciteerde interne organen van de CDV en de door artikel 117 ingestelde **overkoepelende organen** problemen kunnen opleveren.

De bevoegdheden van die organen zijn immers zeer vaag omschreven en kunnen dubbel gebruik uitmaken met de bevoegdheden van de diverse organen van de verschillende instellingen.

Alhoewel de Controledienst niet twijfelt aan de noodzaak van een overkoepelende structuur acht hij het aangewezen dat de bevoegdheden van de «raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten» en het «Comité voor financiële stabiliteit» nauwkeuriger zouden worden omschreven en beperkt worden tot sectoroverschrijdende materies zoals crisisbeheer, algemene coördinatie en organisatie van het toezichtsbeleid en dat ze zich niet inlaten met het toezicht zelf.

In ieder geval zou moeten worden vermeden dat de tussenkomst van die organen de actiekraft van de CBF en de CDV inperken. Het is noodzakelijk dat de prudentiële toezichthouder zijn eigen bevoegdheden ten volle kan blijven uitoefenen.

Vooraf voor wat betreft het comité voor financiële stabiliteit wordt de indruk gewekt dat de bevoegdheid van de toezichthouder de facto overgedragen wordt naar dat comité. De Controledienst wenst nogmaals te benadrukken dat het aan het bevoegde directiecomité toekomt om de noodzakelijke beslissingen te nemen, het comité voor financiële stabiliteit dient zich te beperken tot het verstrekken van een advies of een aanbeveling. In geen geval zou dat comité mogen tussenkomen in individuele dossiers.

Tenslotte vreest de Controledienst dat de loodzware samenstelling van die overkoepelende organen de efficiënte werking ervan in het gedrang zal brengen. Zo zal er bijvoorbeeld bij een zware crisis onvoldoende tijd zijn om alle leden samen te brengen. Het volstaat wellicht een aantal vertegenwoordigers van de organen van de verschillende instellingen af te vaardigen.

2.3. Diverse meer specifieke opmerkingen

• De drie instellingen kennen een verschillend juridisch **statuut** en een verschillend personeelsstatuut.

De Controledienst is een parastatale C - en blijft dat ook volgens het wetsontwerp - met de beperkingen die dat impliceert, o.a. inzake aanwerving van het personeel, goedkeuring van de begroting, regeringscommissaris,

2.2.2. Chevauchement de compétences entre les organes de l'OCA et les organes de coupole

• L'Office estime que la répartition des compétences entre les organes internes à l'OCA, tels que cités plus haut, et les **organes formant la coupole** institués par l'article 117 peut également poser problème.

Les compétences de ces organes sont en effet décrites de façon très imprécise et peuvent faire double emploi avec les compétences des divers organes des différents organismes.

L'Office ne remet pas en doute la nécessité d'une structure coupole mais estime toutefois qu'il serait opportun de décrire de façon plus précise les compétences du «conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers» et du «Comité de stabilité financière» et de limiter celles-ci à des matières transsectorielles telles que la gestion de crise, la coordination générale et l'organisation de la politique de surveillance, sans toutefois les charger de la surveillance même.

Il conviendrait en tout cas d'éviter que l'intervention de ces organes ne restreigne la puissance d'action de la CBF et de l'OCA. Il est indispensable que l'autorité de contrôle prudentiel puisse continuer à exercer pleinement ses propres pouvoirs.

Notamment en ce qui concerne le comité de stabilité financière, le texte donne l'impression que le pouvoir de l'autorité de contrôle est transféré de facto vers ce comité. L'Office souhaite souligner une fois de plus qu'il appartient au comité de direction compétent de prendre les décisions nécessaires et que le comité de stabilité financière doit se limiter à émettre des avis ou des recommandations. En aucun cas ce comité ne devrait pouvoir intervenir dans des dossiers individuels.

Enfin, l'Office craint que la composition très lourde de ces organes de coupole ne remette en cause leur fonctionnement efficace. En cas de crise grave, par exemple, il n'y aura pas assez de temps pour réunir tous les membres. Sans doute suffit-il de déléguer un certain nombre de représentants des organes des différents organismes.

2.3. Observations diverses plus spécifiques

• Les trois organismes connaissent un statut juridique et un statut du personnel distincts.

L'Office est un parastatal de type C - et maintient ce statut selon le projet de loi-, ce qui implique des limitations notamment quant au recrutement du personnel, l'adoption du budget, le commissaire du gouvernement, ...

De Controledienst vreest ook dat de verschillen inzake personeelsstatuut tot wrijvingen zouden kunnen leiden in het kader van de in het ontwerp voorziene detacheringsmogelijkheden en aldus de efficiënte werking van de instelling kunnen verminderen.

- In artikel 100 wordt aan de Controledienst de bevoegdheid toegekend om **verordeningen** vast te stellen ter aanvulling van de wettelijke of reglementaire bepalingen. Dat artikel bepaalt echter niet welk orgaan van de dienst hiervoor bevoegd is. De Controledienst meent dat die taak aan het directiecomité zou moeten toekomen.

- Met betrekking tot de procedureregels voor het opleggen van **administratieve sancties**, vastgesteld in de artikelen 105 en volgende, gaat de Controledienst ervan uit dat enkel het opleggen van administratieve boetes en dwangsommen hieronder valt en niet het nemen van de prudentiële maatregelen waarin de controlewet van 9 juli 1975 voorziet.

Die maatregelen kunnen immers niet beschouwd worden als administratieve straffen maar zijn bedoeld om bepaalde verkeerd gelopen situaties zoals bijvoorbeeld financiële moeilijkheden en ondeugdelijk bestuur van de gecontroleerde onderneming te verhelpen. Het zijn dus geen straffen met een repressief karakter maar bewarende maatregelen met het uiteindelijke doel de onderneming en zijn verplichtingen t.a.v. de verzekeringsconsument veilig te stellen.

De in deze artikelen van het ontwerp voorgeschreven procedure is in het kader van het nemen van prudentiële maatregelen te zwaar en zou tot onnodig tijdverlies kunnen leiden. Een goed prudentieel toezicht kenmerkt zich immers door een kort op de bal spelen en het zonder verwijl nemen van de wettelijk voorgeschreven maatregelen (bijvoorbeeld het blokkeren van de activa). Ten einde de rechten van de betrokken ondernemingen te beschermen zijn reeds voldoende regels in de controlewet voorzien. Overigens worden de verschillende beroepsmogelijkheden in het tweede wetsontwerp gegend.

De Controledienst is dan ook van oordeel dat de nieuwe procedureregels enkel zouden moeten worden gevolgd bij het opleggen van administratieve sancties, zoals bijvoorbeeld de administratieve geldboete, bedoeld in artikel 82 van de controlewet.

- De Controledienst stelt vast dat de artikelen 109 en volgende, die handelen over het **beroepsgeheim**, op het eerste zicht letterlijk zijn overgeschreven uit de controlewet op de verzekeringsondernemingen van 9 juli 1975. Men kan zich de vraag stellen of dat wel noodzakelijk is. Die bepalingen hebben immers enkel betrekking op verzekeringsondernemingen.

L'Office craint également que les différences en ce qui concerne le statut du personnel puissent donner lieu à des frictions dans le cadre des possibilités de détachement prévues par le projet et puissent ainsi réduire l'efficacité de l'organisme.

- L'article 100 confère à l'Office le pouvoir de prendre des **règlements** complétant les dispositions légales ou réglementaires. Cet article ne prévoit toutefois pas quel est l'organe compétent pour ce faire. L'Office considère que cette tâche devrait être attribuée au comité de direction.

- Quant aux règles de procédure pour l'imposition de **sanctions administratives**, telles que prévues aux articles 105 et suivants, l'Office part du principe que seule l'imposition d'amendes et d'astreintes administratives est visée et non la prise de mesures prudentielles prévue par la loi du 9 juillet 1975.

Ces mesures ne peuvent en effet être qualifiées d'amendes administratives ; elles visent à remédier à certaines situations qui ont mal évolué, par exemple en cas de difficultés financières ou de gestion malsaine de l'entreprise contrôlée. Il ne s'agit donc pas de sanctions répressives mais de mesures conservatrices visant à mettre l'entreprise et ses engagements vis-à-vis du consommateur d'assurances à l'abri.

Dans le cadre de la prise de mesures prudentielles, la procédure prescrite par ces articles du projet est trop lourde et pourrait conduire à des pertes de temps inutiles. Une bonne surveillance prudentielle se caractérise en effet par une réaction rapide et par une prise immédiate des mesures légalement prescrites (p.e. le blocage des actifs). En ce qui concerne la protection des droits des entreprises concernées, la loi de contrôle prévoit déjà suffisamment de règles. Par ailleurs, le deuxième projet de loi regroupe les différentes voies de recours.

Dès lors, l'Office estime que les nouvelles règles de procédure ne devraient être suivies qu'en cas d'imposition de sanctions administratives, telles que l'amende administrative visée à l'article 82 de la loi de contrôle.

- L'Office constate, au premier abord, que les articles 109 et suivants relatifs au **secret professionnel**, sont copiés littéralement de la loi de contrôle des entreprises d'assurances du 9 juillet 1975. On peut se demander si ceci est nécessaire. En effet, ces dispositions visent uniquement les entreprises d'assurances.

Indien men het beroepsgeheim hier, in dit ontwerp wenst te regelen dient het wel te worden uitgebreid tot alle sectoren waarvoor de CDV bevoegd is (o.a. ook pensioenfondsen en tussenpersonen). Daarenboven dient erop te worden toegezien dat die regels in overeenstemming zijn met de Europese verzekeringsrichtlijnen waarop het beroepsgeheim van de CDV, zoals opgenomen in de controlewet van 9 juli 1975, steunt.

3. Wetsontwerp tot aanvulling, inzake verhaalsmidelen tegen de beslissingen van de minister, de CBF, de CDV en de marktondernemingen, alsook inzake de tussenkomst van de CBF en van de CDV voor de strafgerechten, van de wet van ... betreffende het toezicht op de financiële sector en de Financiële Diensten en tot wijziging van verschillende andere wetsbepalingen (doc 50 1843/001)

De Controledienst stelt vast dat alle beroepsmogelijkheden tegen beslissingen van de CDV eenvoudig werden gemaakt en samengebracht in één tekst.

Alhoewel dat bepaalde voordelen kan inhouden inzake duidelijkheid naar de rechtsonderhorige toe, kan gevreesd worden dat het regelen van eenzelfde materie in verschillende wetten de rechtszekerheid niet ten goede komt. In het vervolg zullen de rechtsonderhorigen immers twee wetteksten moeten raadplegen : voorliggende tekst en naargelang het geval de wet van 9 juli 1975 of één van de andere wetten waarvoor de CDV bevoegd is, hetgeen de gebruiksvriendelijkheid en de rechtszekerheid niet ten goede komt.

Het verdient in ieder geval aanbeveling in de betreffende bepalingen van de controlewet te verwijzen naar de in voorliggend wetsontwerp voorziene beroepsmogelijkheden.

4. Verdere integratie van de toezichthouders

Door het gelijkschakelen van de organisatiestructuur en de besluitvorming van de CDV en de CBF lijkt het wellicht de bedoeling over te gaan tot een nog verdergaande integratie van de toezichthouders. Daarbij mag bij het zoeken naar de gepaste uitbouw van het toezicht op de financiële sector niet voorbij worden gegaan aan de belangrijke verschillen tussen de bank- en de verzekeringssector.

Beide activiteiten zijn in wezen verschillend en die eigenheid komt tot uiting in het risicoprofiel, uitgangspunt voor het prudentieel toezicht.

Si l'on souhaite régler le secret professionnel dans le projet à l'étude, il y a lieu toutefois de l'étendre à tous les secteurs relevant de la compétence de l'OCA (notamment aussi aux fonds de pension et aux intermédiaires). En outre, il importe de veiller à ce que ces règles soient conformes aux directives européennes en matière d'assurance, sur lesquelles est basé le secret professionnel de l'OCA, tel que repris dans la loi de contrôle du 9 juillet 1975.

3. Projet de loi complétant, en ce qui concerne les voies de recours, contre les décisions prises par le ministre, par la CBF, par l'OCA et par les entreprises de marché et en ce qui concerne l'intervention de la CBF et de l'OCA devant les juridictions répressives, la loi du ... relative à la surveillance du secteur financier et aux Services financiers et modifiant diverses autres dispositions légales (doc 50 1843/001)

L'Office constate que toutes les voies de recours contre les décisions de l'OCA ont été uniformisées et regroupées en un seul texte.

Bien que ceci peut comporter certains avantages quant à la clarté vis-à-vis du justiciable, on peut craindre que le règlement d'une même matière dans différentes lois ne profite pas à la sécurité juridique. En effet, les justiciables devront désormais consulter deux textes de loi : le texte à l'étude et, selon le cas, la loi du 9 juillet 1975 ou l'une des autres lois relevant de la compétence de l'OCA, ce qui ne favorise pas la convivialité et la sécurité juridique.

Il est recommandé en tout cas de faire référence dans les dispositions concernées de la loi de contrôle aux voies de recours prévues par le projet à l'étude.

4. Integration ultérieure des autorités de contrôle

L'harmonisation des structures d'organisation et des processus décisionnels de l'OCA et de la CBF semble indiquer une intention de procéder à une intégration encore plus poussée des autorités de contrôle. Lors de la recherche du développement adéquat de la surveillance du secteur financier, il convient de ne pas perdre de vue les différences importantes entre le secteur de la banque et de l'assurance.

Leurs activités respectives sont essentiellement différentes et cette spécificité se traduit dans le profil de risque, qui forme le point de départ de la surveillance prudentielle.

- De **verzekeringsactiviteit** wordt gekenmerkt door de omkering van de productiecycclus. De verzekeraar verkoopt vandaag een dienst tegen een bepaalde prijs, die hij pas op een later (meestal niet gekend) ogenblik zal leveren tegen een dikwijls niet gekende kost.

Dat verklaart dat de risico's voor een verzekeraar zich vooral aan de passiefkant van de balans bevinden. Op grond van actuariële of statistische berekeningen, die steunen op ervaring uit het verleden en extrapolatie ervan naar de toekomst, moet hij zijn prijs bepalen en zijn verplichtingen schatten.

Naast de technische risico's eigen aan de verzekeringsactiviteit moet een verzekeraar nog andere risico's beheren, die ook in andere sectoren voorkomen maar toch een andere benadering vragen gezien de specificiteit van de verzekeringsactiviteit. Vooral het op elkaar afstemmen van beleggingen en verplichtingen (*matching of assets and liabilities*) vereist een bijzondere aanpak (A.L.M. of *assets liability management*) in het verzekeringswezen.

Zowel op internationaal als op Belgisch vlak werd het prudentieel toezicht uitgebouwd in functie van die eigenheid.

- Voor de **bankier** is vooral de actiefzijde van belang en het rendement op korte en middellange termijn.

Ook de doelstelling van het toezicht op de banken is verschillend : de stevigheid en de stabiliteit van het internationaal bankstelsel versterken en voorwaarden voor een gezonde concurrentie creëren (cfr inleiding bij het Bazel-akkoord van 1988, dat vorig jaar werd herzien). Moeilijkheden bij een bank kunnen immers het (internationaal) betalingsverkeer in gevaar brengen (systemisch risico). Vandaar dat de Europese Centrale Bank de nationale centrale banken vraagt aan te sluiten op het prudentieel toezicht.

Dergelijk systemisch risico is niet in dezelfde mate aanwezig in verzekeringen, al is het ontstaan van financiële conglomeraten een nieuw gegeven, dat een eigen benadering rechtvaardigt.

Het bestaan van die financiële conglomeraten, de ontwikkeling van het bankverzekeren en het verzekeringsbankieren en het op de markt brengen van gelijkaardige producten worden als elementen naar voor gebracht in het pleidooi voor een verregaande integratie van het toezicht.

- De **financiële conglomeraten** : deze maken samenwerking noodzakelijk tussen toezichthouders van meerdere landen. Het voorstel van Europese richtlijn zal die samenwerking regelen.

- **L'activité d'assurance** se caractérise par l'inversion du cycle de production. L'assureur vend aujourd'hui à un prix déterminé un service, qu'il ne fournira qu'à un moment ultérieur (généralement inconnu) et à un prix généralement inconnu.

Ceci explique pourquoi les risques de l'assureur figurent principalement au côté passif du bilan. Il doit déterminer son prix et évaluer ses engagements en fonction de calculs actuariels ou statistiques, qui se basent sur l'expérience du passé et sur l'extrapolation de celle-ci dans le futur.

Outre les risques techniques propres à l'activité d'assurance, l'assureur a encore d'autres risques à gérer, qui peuvent se produire dans d'autres secteurs également mais qui appellent néanmoins une approche différente vu la spécificité de l'activité d'assurance. Notamment l'adéquation entre les investissements et les engagements (*matching of assets and liabilities*) nécessite une approche particulière (A.L.M. ou *assets liability management*) dans le monde de l'assurance.

Tant sur le plan international qu'en Belgique, la surveillance prudentielle a été développée en fonction de cette spécificité.

- Pour le **banquier**, ce sont principalement le côté actif du bilan et le rendement à court et moyen terme qui sont importants.

L'objectif de la surveillance des banques est également distinct : il s'agit de renforcer la solidité et la stabilité du régime international des banques et de créer des conditions de concurrence saine (cf. introduction de l'accord de Basel de 1988, qui a été revu l'an dernier). En effet, une banque qui se trouve en difficultés peut compromettre les transactions financières (internationales) (risque systémique). C'est pourquoi la Banque centrale européenne demande aux banques centrales nationales de participer au contrôle prudentiel.

Ce risque systémique ne se présente pas dans la même mesure dans les assurances, même si la naissance des conglomerats financiers constitue une nouvelle donnée qui justifie une approche spécifique.

L'existence de ces conglomerats financiers, le développement de la bancassurance et la commercialisation de produits similaires sont présentés comme des éléments plaidant en faveur d'une intégration poussée de la surveillance.

- **Les conglomerats financiers** : ceux-ci nécessitent une collaboration entre les autorités de contrôle de plusieurs pays. La proposition de directive européenne régira cette collaboration.

• *Het bankverzekeren en het verzekeringsbankieren* : op zich gaat het om een organisatie van de distributie van verzekerings- en bankproducten via de andere sector. Als zodanig vormt dat geen probleem van prudentieel toezicht.

• *Gelijkaardige producten*

Slechts voor enkele verzekeringsproducten kan een zeker equivalent worden gevonden bij de *bankproducten*, nl. de producten van de tak 23 (levensverzekeringsovereenkomsten gekoppeld aan beleggingsfondsen) en nog enkele andere levensverzekeringen op korte termijn. De andere verzekeringsproducten kunnen in geen enkel opzicht met bankverrichtingen worden vergeleken.

Tot besluit kan men stellen dat afgezien van enkele gemeenschappelijke aspecten de verschillen in de kenmerken van de verzekerings- en de bankactiviteit duidelijk maken dat beide activiteiten moeilijk volgens dezelfde normen kunnen worden gecontroleerd. Wel is er plaats voor samenwerking inzake de specifieke problematiek van de financiële conglomeraten.

Gelet op de specificiteiten en risico's eigen aan elke sector meent de Controledienst dat het wenselijk is dat elk toezicht een zekere **autonomie** behoudt en zelfstandig kan optreden.

Het wetsontwerp beantwoordt reeds aan die doelstelling.

Bij een eventuele verdere integratie van de toezichthouders dient de nodige aandacht te worden besteed aan de in dit punt beschreven verschilpunten en bijzonderheden van elke sector.

2. Vragen van de leden

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) toont zich verbaasd dat de regering de Controledienst voor de Verzekeringen niet heeft uitgenodigd om mee te werken aan de totstandkoming van deze wetsontwerpen. Kan de commissie terzake verduidelijking krijgen van de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid?

De heer Lenaerts bevestigt dat hij nooit werd verzocht deel te nemen aan enig overleg aangaande dit ontwerp tot hervorming. Twee maanden geleden werd hij alleen verzocht louter technische opmerkingen te formuleren over de teksten in ontwerp, en dan nog beschikte hij maar over heel weinig tijd. Die termijn was overigens al overschreden toen hij de desbetreffende brief ontving ...

• *La bancassurance* : en soi, il s'agit de la distribution de produits bancaires par le secteur de l'assurance ou vice versa. En tant que tel, ce phénomène ne constitue pas un problème de surveillance prudentielle.

• *Produits similaires*

Seuls quelques produits d'assurance trouvent un certain équivalent dans les *produits bancaires* : il s'agit des produits de la branche 23 (contrats d'assurance-vie liés à des fonds d'investissement) et quelques assurances-vie à court terme. Les autres produits d'assurances ne peuvent à aucun égard être comparés aux opérations bancaires.

En conclusion, on peut dire que mis à part quelques aspects communs, les différences de caractéristique de l'activité bancaire et de l'assurance font apparaître que les deux activités peuvent difficilement être contrôlées selon les mêmes normes. Il y a néanmoins de la place pour une coopération en ce qui concerne la problématique spécifique des conglomerats financiers.

Compte tenu des spécificités et risques propres à chaque secteur, l'Office estime souhaitable que toute surveillance maintienne une certaine **autonomie** et puisse agir en indépendance.

Le projet de loi répond déjà à cet objectif.

En cas d'une éventuelle intégration ultérieure des autorités de contrôle, l'attention nécessaire doit être portée sur les différences décrites dans ce point et sur les particularités de chaque secteur.

2. Questions des membres

M. Herman Van Rompuy (CD&V) s'étonne que l'Office de contrôle des assurances n'ait pas été invité par le gouvernement à participer à l'élaboration des présents projets de loi. La commission pourrait-elle entendre le ministre de l'Économie et de la recherche scientifique, chargé de la politique des grandes villes à ce propos ?

M. Lenaerts confirme qu'il n'a jamais été convié à participer à une concertation sur le présent projet de réforme. Il y a deux mois, il a uniquement été invité à formuler des remarques d'ordre exclusivement technique sur les textes en projet, et ce, dans un délai très court. Ce délai était d'ailleurs déjà dépassé au moment où il a reçu le courrier.

De minister van Financiën geeft aan dat er ruim overleg is geweest in verband met alle instanties waarvoor hij bevoegd is; dat gebeurde met name in het raam van de geregelde ontmoetingen met de gouverneur van de NBB en de voorzitter van de CDV.

Hij bevestigt dat de minister van Economie hem in kennis heeft gesteld van een aantal opmerkingen die de CDV op 12 april 2002 heeft geformuleerd. Aan sommige van de vandaag door de heer Lenaerts aangebrachte opmerkingen werd overigens tegemoet gekomen in de eindversie van de wetsontwerpen.

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) stelt vast dat de heer Lenaerts zich kennelijk terughoudend opstelt ten opzichte van de nieuwe toezichthoudende structuren waarin het ontwerp tot hervorming voorziet; dat geldt inzonderheid voor de «supervisie» die de NBB zal uitoefenen op de andere controle-instanties. Is het evenwel nog gewettigd voor de banksector en het verzekeringswezen afzonderlijke toezichthoudende instanties te behouden, nu de meeste grote financiële groepen aan verzekeringsbankieren doen?

Heeft het in februari 2000 tussen de CDV en de CBF gesloten protocol geleid tot een betere samenwerking tussen de beide instanties? Is die samenwerking toereikend voor een alomvattende benadering van de financiële risico's inzake de geïntegreerde activiteiten inzake verzekeringsbankieren? Biedt die samenwerking voldoende waarborgen ter voorkoming van grote financiële incidenten, die internationale gevolgen kunnen hebben?

Het lid is ervan overtuigd dat een daadwerkelijke integratie van de structuren voor micro-prudentieel toezicht het mogelijk zou maken doeltreffender en grondiger op te treden. Thans is het best mogelijk dat een controle dubbel gebeurt, maar dan wel veel oppervlakkiger, hetgeen alleen leidt tot een verspilling van materiële en menselijke middelen.

De heer Lenaerts wijst erop dat verzekeraars en bankiers totaal verschillende dingen doen en derhalve onderworpen moeten zijn aan specifieke controleprocedures. De in het raam van de levensverzekering verkochte spaarproducten zijn uiteraard vergelijkbaar met bepaalde bancaire producten, maar de meeste andere producten (bijvoorbeeld de aan een hypotheaire lening verbonden schuldsaldoverzekerings) zijn van een heel andere aard. Overigens geldt voor de verzekeringsondernemingen een heel andere regelgeving inzake solvabiliteit dan voor de kredietinstellingen.

Le ministre des Finances fait remarquer qu'une large concertation a eu lieu avec toutes les institutions placées sous son autorité, notamment dans le cadre des rencontres que le ministre a régulièrement avec le gouverneur de la BNB et le président de la CBF.

Il confirme que le ministre de l'Économie lui a transmis une série de remarques formulées par l'OCA le 12 avril dernier. Un certain nombre des observations formulées aujourd'hui par M. Lenaerts ont d'ailleurs été rencontrées dans la version définitive des projets de loi.

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) constate que M. Lenaerts semble marquer certaines réticences à l'égard des nouvelles structures de surveillance prévues par le projet de réforme, et plus particulièrement en ce qui concerne la « tutelle » qui sera exercée par la BNB sur les autres organes de contrôle. Est-il cependant encore justifié de maintenir des organes de surveillance séparés pour le secteur de la banque et celui de l'assurance dans la mesure où la plupart des grands conglomérats financiers développent des activités de bancassurance ?

Le protocole conclu en février 2000 entre l'OCA et la CBF a-t-il permis d'améliorer la collaboration entre les deux institutions ? Cette collaboration est-elle suffisante en vue de traiter dans leur globalité les risques financiers que comportent les activités intégrées de bancassurance ? Présente-t-elle suffisamment de garanties pour éviter des incidents majeurs sur le plan financier, incidents qui peuvent avoir des répercussions au niveau international ?

Le membre est convaincu qu'une véritable intégration des structures de contrôle microprudentiel permettrait de travailler de manière plus efficace et plus approfondie. Aujourd'hui, il se pourrait bien qu'un même contrôle soit effectué deux fois, mais de manière nettement plus superficielle, ce qui ne peut qu'entraîner un gaspillage de moyens matériels et humains.

M. Lenaerts fait remarquer que les métiers d'assureur et de banquier sont totalement différents et doivent dès lors faire l'objet de procédures de contrôle appropriées. Les produits d'épargne vendus dans le cadre de l'assurance-vie présentent indéniablement des similitudes importantes avec certains produits bancaires mais la plupart des autres produits, comme, par exemple les assurances de solde restant dû liées à un prêt hypothécaire, sont totalement différents. La réglementation en matière de solvabilité appliquée aux entreprises d'assurances est d'ailleurs totalement différente de celle appliquée aux établissements de crédit.

De grote financiële groepen zijn internationaal actief, zodat een oplossing alleen op Europees of zelfs mondiaal vlak kan worden aangereikt.

In de Scandinavische landen bestaat een soort van geïntegreerde controle, maar de overkoepelende structuur bestaat uit diensten die volkomen autonoom optreden, afgestemd op de betrokken sectoren. Een zelfde regeling geldt in Groot-Brittannië.

De heer Alfons Borginon (VU&ID) onderstreept dat de banken en de verzekeringsondernemingen steeds meer soortgelijke producten aanbieden, zoals de producten in verband met verzekeringssparen of sommige investeringsfondsen. Is het derhalve wenselijk om op lange termijn beide toezichthoudende instanties helemaal gescheiden te doen functioneren?

De heer Lenaerts geeft aan dat alle aangehaalde voorbeelden spaarproducten zijn; in dat verband kwam trouwens de eerste samenwerking tussen de CBF en de CDV tot stand. Die inspanning wordt voortgezet.

De spreker herhaalt dat de regelgeving inzake toezicht op Europees vlak wordt bepaald en dat er voor de banksector andere regels gelden dan voor de verzekeringssector. Er moet dus op dat niveau aan een oplossing worden gesleuteld.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) blijft ervan overtuigd dat de samenwerking tussen de CDV en de CBF dringend moet worden versterkt, ook al zullen de door die beide instanties gehanteerde controlemethodes altijd specifieke kenmerken behouden. Anderzijds is het veel minder logisch de NBB te betrekken bij het microprudentieel toezicht op de verzekeringsondernemingen. Terzake beschikt de NBB immers over geen enkele expertise.

Voorts bepaalt artikel 105.6 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap het volgende: «De Raad kan (...) besluiten aan de ECB specifieke taken op te dragen betreffende het beleid op het gebied van het bedrijfseconomisch toezicht op kredietinstellingen en andere financiële instellingen, met uitzondering van verzekeringsondernemingen».

Voorzitter Olivier Maingain (MR) vraagt in welke mate dit ontwerp tot hervorming een afwijking, afzwakking dan wel aanscherping inhoudt van de procedures die zijn voorzien in het protocolakkoord dat de CDV en de CBF hebben gesloten.

De heer Lenaerts verklaart dat het protocol geen enkele verplichting inzake samenwerking bevat. Het is niettemin mogelijk dat protocol officieel te bekrachtigen.

Les grands conglomérats financiers sont actifs sur le plan international si bien qu'une solution ne peut être trouvée qu'au niveau européen, voire mondial.

Les pays scandinaves appliquent une forme de contrôle intégré mais la structure de coupole y est composée de services qui travaillent de manière totalement autonome en fonction des secteurs concernés. Il en va de même en Grande-Bretagne.

M. Alfons Borginon (VU&ID) souligne que les produits proposés par les banques et les entreprises d'assurances présentent sans cesse davantage de similitudes (comme, par exemple, les produits d'épargne-assurance, certains fonds d'investissement, etc.). Est-il dès lors souhaitable de laisser à long terme les deux instances de contrôle fonctionner de manière totalement séparée ?

M. Lenaerts observe que les exemples cités sont tous des produits d'épargne, qui ont d'ailleurs fait l'objet de la première collaboration entre la CBF et l'OCA. Ce travail se poursuit.

Il répète que les règles en matière de contrôle sont fixées au niveau européen et sont différentes pour le secteur bancaire et le secteur de l'assurance. La solution doit donc être recherchée à ce niveau.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) reste persuadé qu'il est urgent de renforcer la collaboration entre l'OCA et la CBF, même si les méthodes de contrôle utilisées par ces deux organes conserveront toujours une part de spécificité. Il est par contre nettement moins logique d'impliquer la BNB dans le contrôle microprudentiel des entreprises d'assurances. La BNB ne dispose en effet d'aucune expertise en la matière.

En outre, l'article 105.6 du Traité instituant la Communauté européenne dispose que « le Conseil, (...), peut confier à la BCE des missions spécifiques ayant trait aux politiques en matière de contrôle prudentiel des établissements de crédit et autres établissements financiers, à l'exception des entreprises d'assurances. ».

Le président, M. Olivier Maingain (MR) demande en quoi le présent projet de réforme déroge, affaiblit ou renforce les mécanismes prévus dans le protocole d'accord conclu entre l'OCA et la CBF.

M. Lenaerts indique que le protocole ne contient aucune obligation en matière de collaboration. Il est cependant possible d'institutionnaliser ce protocole.

De minister wijst erop dat het protocol een gentlemen's agreement is tussen beide instanties. Om het protocol officieel te bekrachtigen, zou de bevoegdheid ervan ten minste moeten worden bepaald door de wetgever, die terzake bevoegd is.

*
* *

C. De heer Eddy Wymeersch, Voorzitter van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen (CBF)

1. Inleidende uiteenzetting

De aan het Parlement voorgelegde wetsontwerpen hebben een uitermate belangrijke hervorming van de organisatie van de toezichthouders tot doel, wellicht zelfs de belangrijkste ooit in België. Zij zal wellicht niet alleen een grote invloed hebben op de geloofwaardigheid die België als financieel centrum geniet in het buitenland, maar ook op de efficiëntie van de regelingen ter bescherming van de spaartegoeden van de Belgische gezinnen. De CBF wenst haar volledige medewerking te verlenen aan het welslagen van de hervorming. Met de hiernavolgende opmerkingen en commentaar wil zij ertoe bijdragen dat de hervorming maximale slaagkansen krijgt. Toch wenst de Commissie voor het Bank- en Financiewezen op te merken dat, hoewel zij vrij nauw betrokken is geweest bij de hervorming van de regels over de financiële markten en het toezicht daarop, alsook bij de organisatie van de verhaalmiddelen, zij slechts nu de gelegenheid krijgt om opmerkingen ten gronde te formuleren over het deel van dit wetsontwerp dat betrekking heeft op de hervorming van haar organiek statuut of over het deel dat handelt over de organisatie van de coördinatie van de financiële sector.

In het aan de Kamer voorgelegde wetsontwerp over het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten komen de volgende vier hoofdthema's aan bod :

1. Hervorming van de regels inzake de financiële markten en het toezicht daarop : art. 1 tot 43.
2. Institutionele hervorming van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen: art. 44 tot 79.
3. Institutionele hervorming van de Controledienst voor de Verzekeringen : art. 80 tot 116.
4. Coördinatie van het toezicht op de financiële sector : art. 117 tot 119.

Het is niet aan de Commissie voor het Bank- en Financiewezen om zich uit te spreken over het deel dat handelt over de institutionele hervorming van de Controledienst voor de Verzekeringen. Daarom worden in deze nota enkel de voornoemde punten 1, 2 en 4 besproken. Verder gaat de nota ook dieper in op het wetsontwerp over de verhaalmiddelen.

Le ministre souligne qu'il s'agit d'un gentlemen's agreement entre les deux institutions. Pour l'institutionnaliser, il faudrait au moins que la compétence en soit définie par le législateur qui est responsable en la matière.

*
* *

C. M. Eddy Wymeersch, Président de la Commission bancaire et financière (CBF)

1. Exposé introductif

Les projets de loi dont le Parlement est saisi constituent une réforme extrêmement importante, la plus importante sans doute jamais réalisée en Belgique, de l'organisation des autorités de contrôle. Elle est susceptible d'influencer dans une large mesure la crédibilité de la place financière belge à l'égard de l'étranger, ainsi que le degré d'efficacité des systèmes de protection de l'épargne des ménages belges. La Commission bancaire et financière entend apporter une collaboration entière à sa réussite. Les observations et commentaires ci-après s'inscrivent dans la volonté de donner à cette réforme des chances maximales de succès. La Commission tient cependant à faire observer que si elle a été associée assez largement à la réforme des règles régissant les marchés financiers et leur contrôle, ainsi qu'à l'organisation des recours, elle n'a pas eu l'occasion jusqu'à présent de présenter des remarques de fond sur la partie du présent projet de loi qui concerne la réforme de son statut organique, ni sur celle relative à l'organisation de la coordination du secteur financier.

Le projet de loi relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers dont la Chambre est saisie comporte quatre parties principales :

1. Réforme des règles régissant les marchés financiers et leur contrôle : articles 1 à 43.
2. Réforme institutionnelle de la Commission bancaire et financière : articles 44 à 79.
3. Réforme institutionnelle de l'Office de Contrôle des Assurances : articles 80 à 116.
4. Coordination de la surveillance du secteur financier : articles 117 à 119.

Il ne revient pas à la Commission bancaire et financière d'émettre un avis sur la partie relative à l'Office de Contrôle des Assurances. Par conséquent, le présent exposé porte sur les parties 1, 2 et 4 mentionnées ci-dessus. Elle porte aussi sur le projet de loi relatif aux recours.

1. Hervorming van de regels inzake de financiële markten en het toezicht daarop (art. 1 tot 43)

De Commissie voor het Bank- en Financiewezen is in het algemeen van oordeel dat alle regels van het wetsontwerp inzake de financiële markten en het toezicht daarop pertinent zijn en aansluiten bij de recentste internationale normen en zienswijzen terzake. Op vele punten weerspiegelen die regels trouwens de suggesties die de CBF terzake eerder aan de regering had gericht. De Commissie sluit zich dan ook zonder voorbehoud aan bij het geheel van de regels die in de betrokken artikelen worden voorgesteld. Toch wenst zij de aandacht te vestigen op de volgende drie punten.

1.1. Artikel 25, § 1, 1°, a) (definitie van de administratieve inbreuk van misbruik van voorkennis)

Het tekstvoorstel wil eenieder die over voorkennis beschikt, verbieden «gebruik te maken van deze voorkennis door ... te verkrijgen of te vervreemden ...».

Deze bepaling is op zo'n manier geformuleerd dat een oorzakelijk verband wordt ingevoerd tussen het beschikken over voorkennis en het uitvoeren van een betwiste transactie. Die voorwaarde kwam niet voor in de eerdere tekstversie van artikel 25, § 1 in het voorontwerp van wet dat aan de Raad van State werd voorgelegd.

Die voorwaarde heeft belangrijke gevolgen op het vlak van de bewijsvoering : nadat is vastgesteld dat een persoon die over voorkennis beschikte, een transactie heeft uitgevoerd, moet immers worden vastgesteld dat hij daadwerkelijk gebruik heeft gemaakt van die voorkennis, met andere woorden dat hij de transactie heeft uitgevoerd omdat hij over die voorkennis beschikte, dat die voorkennis de enige grond was waarop hij zich heeft gebaseerd om de financiële instrumenten waarop die voorkennis betrekking had, te verkrijgen of te vervreemden. Uit ervaring is gebleken dat het bijzonder moeilijk, zo niet quasi onmogelijk is om dat oorzakelijke verband aan te tonen.

Daarentegen dient te worden opgemerkt dat er in de definitie van het strafrechtelijk betoegeld misdrijf (art. 40) geen sprake is van een dergelijk oorzakelijk verband tussen het beschikken over voorkennis en het uitvoeren van een betwiste transactie, in navolging trouwens van het huidige artikel 182 van de wet van 4 december 1990.

Aangezien met de invoering van de administratieve inbreuk van misbruik van voorkennis in het Belgische recht tegemoet wordt gekomen aan de zorg om de desbetreffende definitie te objectiveren, lijkt het paradoxaal dat een restrictievere definitie wordt ingevoerd voor de administratieve inbreuk dan voor het strafrechtelijk be-

1. Réforme des règles régissant les marchés financiers et leur contrôle (articles 1 à 43)

En général, la Commission bancaire et financière estime que l'ensemble des règles du projet régissant les marchés financiers et leur contrôle sont pertinentes et adaptées aux normes et réflexions internationales les plus récentes en la matière. Sur beaucoup de points, ces règles reprennent des suggestions que la Commission avait adressées précédemment au gouvernement. La Commission se rallie donc sans réserve au corps de règles proposé à cet endroit. Elle souhaite cependant attirer l'attention sur trois points.

1.1. Article 25, § 1er, 1°, a) : définition du manquement administratif en matière d'opérations d'initiés

Le texte proposé entend interdire à toute personne qui dispose d'une information privilégiée « d'utiliser cette information en acquérant ou en cédant ... ».

Cette formulation a pour effet d'introduire un lien de causalité entre la détention de l'information privilégiée et la transaction litigieuse. Cette condition ne figurait pas dans la version antérieure de l'article 25, § 1er, reprise dans l'avant-projet de loi transmis au Conseil d'État.

Sur le plan de l'administration de la preuve, cette condition a des conséquences importantes : ayant établi que la personne détenait une information privilégiée et qu'elle a effectué une transaction, il conviendra encore d'établir qu'il y a eu utilisation de ladite information, c'est-à-dire, que c'est en raison de cette information que la personne a conclu cette transaction, que cette information est la cause unique qui l'a conduite à acquérir ou céder les instruments financiers concernés par l'information privilégiée. L'expérience a montré que cette preuve du lien causal est très difficile, sinon quasiment impossible, à établir.

On relève par contre que la définition du délit pénal (article 40) ne comporte pas un tel lien de causalité entre la détention de l'information privilégiée et la transaction litigieuse, à l'instar d'ailleurs de l'actuel article 182 de la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers.

Dès lors que l'introduction en droit belge d'un manquement administratif en matière d'opérations d'initiés répond à un souci d'objectiver la définition de celles-ci, il paraît paradoxal de définir de façon plus restrictive le manquement administratif que le délit pénal. La procédure de sanction des manquements administratifs doit

teugeld misdrijf. De sanctioneringsprocedure voor administratieve inbreuken zou ten aanzien van de strafrechtelijke vervolgingen als een filter moeten fungeren. Welnu, precies het omgekeerde resultaat zou worden bereikt.

Bijgevolg wordt voorgesteld om terzake de definities van «administratieve inbreuk» en «strafrechtelijk betoegeld misdrijf» om te keren en het oorzakelijke verband dus niet te eisen voor de administratieve overtreding maar wel voor het strafrechtelijk betoegeld misdrijf.

1.2. Internalisatie (art. 26)

Het ontwerp zou kunnen worden vervolledigd met een specifieke regel die alle vormen van internalisatie¹ viseert. De volgende bepaling zou kunnen worden ingevoerd als nieuwe gedragsregel (in fine van artikel 26) : «de voorschriften naleven die de Koning kan bepalen voor het internaliseren van orders van cliënten en die er toe strekken de eerbiediging van het beginsel van de beste uitvoering voor de cliënten, een passende beheersing van potentiële belangenconflicten en een adequate transparantie te waarborgen». In artikel 26, 12° zou de littera b) dan kunnen worden vervangen door een loutere verwijzing naar deze nieuwe bepaling.

1.3. Advies van de emittent over opname van financiële instrumenten (art. 7, § 2)

Artikel 7, § 2, tweede lid, bepaalt dat een financieel instrument slechts tot de verhandeling kan worden toegelaten op vraag van de emittent of nadat zijn advies is gevraagd.

Dergelijke regel vloeit niet voort uit de Europese richtlijnen en er bestaat geen dergelijke regel in de meeste andere landen. Men kan zich ook afvragen of deze regel nog realistisch is gezien de evolutie van de financiële markten. Er kan worden verwezen naar de nieuwe initiatieven die door de Belgische geregelende markten recent werden ontwikkeld om hun concurrentiepositie te verbeteren en die zich moeilijk met deze regel verzoenen (zie de zogenaamde «trading-segmenten» die zich kenmerken door aanvragen tot opneming door leden van de markt).

Het lijkt dan ook nuttig om af te wegen of de voorgestelde bepaling noodzakelijk is.

¹ Met « internalisatie » wordt verwezen naar de rechtstreekse compensatie door een kredietinstelling of een beleggingsonderneming van de beursorders van haar cliënten, zonder een beroep te doen op een geregelende markt. De internalisatie kan op twee manieren geschieden : hetzij door de compensatie van cliëntenorders door de kredietinstelling of beleggingsonderneming (al dan niet met gelijktijdige tussenplaatsing van de bemiddelaar), hetzij door cliëntenorders tegen de eigen positie van de bemiddelaar uit te voeren.

avoir un effet de filtre par rapport aux poursuites pénales ; or le résultat inverse serait atteint.

Il est donc proposé d'inverser sur ce point les définitions du manquement administratif et du délit pénal, en n'exigeant donc pas le lien de causalité pour le manquement administratif, mais bien pour l'infraction pénale.

1.2. Internalisation (article 26)

Le projet pourrait être complété par une règle spécifique visant toutes les formes d'internalisation¹. La disposition suivante pourrait être introduite comme nouvelle règle de conduite (à la fin de l'article 26) : « respecter les dispositions que le Roi peut arrêter pour l'internalisation d'ordres de clients et qui visent à assurer le respect du principe de meilleure exécution pour les clients, une gestion appropriée des conflits d'intérêts potentiels et une transparence adéquate ». A l'article 26, 12°, le littera b) pourrait alors être remplacé par une simple référence à cette nouvelle disposition.

1.3. Avis de l'émetteur sur l'admission d'instruments financiers (article 7, § 2)

L'article 7, § 2, alinéa 2, dispose qu'un instrument financier ne peut être admis aux négociations qu'à la demande de l'émetteur ou qu'après que son avis a été demandé.

Une telle règle ne découle pas des directives européennes et il n'existe pas de règle semblable dans la plupart des autres pays. L'on peut également se demander si cette règle est encore réaliste vu l'évolution des marchés financiers. L'on pense ici aux nouvelles initiatives qui ont été développées récemment par les marchés belges réglementés pour améliorer leur compétitivité et qui se concilient difficilement avec cette règle (cf. les « segments de *trading* » qui se caractérisent par des demandes d'admission formulées par les membres du marché).

Il paraît dès lors utile de reconsidérer la nécessité de la disposition proposée.

¹ Par internalisation, on vise la compensation directe par un établissement de crédit ou une entreprise d'investissement des ordres de bourse de ses clients, sans passer par un marché réglementé. L'internalisation peut se faire de deux manières : soit par la compensation par l'établissement de crédit ou l'entreprise d'investissement d'ordres de ses clients (avec ou sans interposition simultanée de l'intermédiaire), soit par l'exécution des ordres de clients contre la propre position de l'intermédiaire.

2. Institutionele hervorming van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen (art. 44 tot 79)

2.1. De Commissie voor het Bank- en Financiewezen begrijpt dat de Regering voornamelijk de volgende doelstellingen nastreeft bij de hervorming van haar organiek statuut :

a. de wijze van besluitvorming in de Commissie voor het Bank- en Financiewezen hervormen teneinde rekening te houden met de uitbreiding van haar bevoegdheden, met de gewijzigde context waarin zij werkzaam is, en met de noodzaak om de onderzoeksbevoegdheid en de beslissingsbevoegdheid van elkaar te scheiden in dossiers waarin mogelijkerwijze een sanctie zal worden getroffen.

b. de Nationale Bank van België nauwer betrekken bij het macroprudentiële beleid, gezien de verantwoordelijkheden die voor de Bank voortvloeien uit haar deelname aan het Europees Stelsel van Centrale Banken.

2.2. De regering wil deze doelstellingen, die op zich verantwoord zijn, voornamelijk verwezenlijken door in de CBF een raad van toezicht en een directiecomité op te richten, door drie leden van het directiecomité van de NBB te benoemen in het directiecomité van de CBF² en door in de CBF een nieuw orgaan in te stellen, met name de secretaris-generaal.

2.3. De Commissie is van oordeel dat het onderscheid dat bij deze organen wordt gemaakt tussen een raad van toezicht en een directiecomité, fundamenteel gezien een pertinente hervorming is aangezien zij beantwoordt aan de algemeen aanvaarde beginselen van «corporate governance» krachtens welke een onderscheid moet worden gemaakt tussen de toezichtsfunctie en de beleidsfunctie.

2.4. Toch is de Commissie de mening toegedaan dat in de bepalingen die de Regering overweegt, ook rekening dient gehouden te worden met andere aandachtspunten zoals leesbaarheid en eenvoud van de algemene architectuur van de controle, definitie van de precieze verantwoordelijkheden van elke instelling en belangenconflicten. Die aandachtspunten worden hierna verder toegelicht :

a. De wijze waarop het toezicht is georganiseerd, is een factor die bijdraagt tot de reputatie van een financiële markt en haar deelnemers. Deze organisatie speelt een rol in de «rating» die aan een land wordt toegekend.

² alsook door twee leden (op drie of vier) te benoemen in het directiecomité van de CDV.

2. Réforme institutionnelle de la Commission bancaire et financière (article 44 à 79)

2.1. La Commission bancaire et financière comprend que le gouvernement poursuit principalement les objectifs suivants pour la réforme de son statut organique :

a. réformer le mode de prise de décision au sein de la Commission bancaire et financière pour tenir compte de l'accroissement des compétences de cette dernière, de la modification du contexte dans lequel elle opère, et de la nécessité de séparer le pouvoir d'enquête du pouvoir de décision dans les dossiers à caractère de sanction.

b. organiser une association plus étroite de la Banque Nationale de Belgique à la politique macroprudentielle, étant donné les responsabilités qui découlent, pour la Banque, de sa participation au Système européen de Banques centrales ;

2.2. Le gouvernement entend réaliser ces objectifs, qui en soi sont fondés, essentiellement par la création d'un conseil de surveillance et d'un comité de direction au sein de la CBF, par la nomination de trois membres du comité de direction de la BNB dans le comité de direction de la CBF², et la création d'un nouvel organe de la CBF, le secrétaire général.

2.3. La Commission pense que la distinction, parmi ses organes, entre un conseil de surveillance et un comité de direction, est une réforme fondamentalement pertinente, car elle correspond aux principes généralement admis de «corporate governance» de distinction entre la fonction de surveillance et la fonction de gestion.

2.4. Cependant, pour la Commission, les modalités envisagées par le gouvernement devraient cependant également tenir compte d'autres ordres de préoccupation, tels que la lisibilité et la simplicité de l'architecture générale du contrôle, la définition des responsabilités exactes de chaque institution, et les problèmes de conflits d'intérêts. Ces préoccupations sont précisées ci-après :

a. L'organisation de la surveillance est un élément qui contribue à la réputation d'une place financière et de ses acteurs économiques. Elle intervient dans le « rating » d'un pays, et est d'ailleurs à ce titre régulièrement scrupuleusement

² ainsi que de deux membres (sur trois ou quatre) dans le comité de direction de l'OCA

In dit verband vindt dan ook geregeld een toetsing plaats door ratingagentschappen en door het IMF. België komt trouwens eerlang voor de eerste maal aan de beurt voor een «Financial Sector Assessment Program» (FSAP) van het IMF waarbij onder meer de wijze waarop het toezicht georganiseerd is, nauwgezet wordt onderzocht. Er moet dus voor gezorgd worden dat de hervorming, zowel in België als in het buitenland, geloofwaardig overkomt, gemakkelijk te begrijpen is en gebaseerd is op onwankelbare beginselen.

Maar, hoewel er in diverse Europese landen (Verenigd Koninkrijk, Nederland, Duitsland, Oostenrijk, enz...) hervormingen werden of worden doorgevoerd om de coherentie in de controle te verbeteren en synergieën tot stand te brengen teneinde kosten te besparen, moet worden opgemerkt dat er van deze hervormingen geen enkele in dezelfde vorm is gegoten als het wetsontwerp van de Regering.

Noch in een van deze hervormingen, noch in enig ander Europees land (op Ierland na) wordt de centrale bank immers betrokken bij het toezicht op het effectenwezen, de gedragsregels en de secundaire markten. In de structuren waar de micro-economische controlebevoegdheden in één enkele instelling zijn ondergebracht, is de centrale bank, hetzij totaal niet betrokken bij de opdrachten van die instelling en concentreert zij zich derhalve op de financiële stabiliteit (in het Verenigd Koninkrijk waar het toezicht gecentraliseerd is bij de Financial Services Authority), hetzij wel betrokken bij de opdrachten van die instelling maar dan uitsluitend bij de opdrachten in het kader van het banktoezicht (zoals de Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht in Duitsland en een analoge situatie in Oostenrijk).

b. Door in artikel 49, § 6, te bepalen dat in het directiecomité van de CBF drie leden zullen worden benoemd (op vier tot zes leden) die overigens belangrijke verantwoordelijkheden dragen in een andere instelling (de Nationale Bank van België), creëert het project een hybride structuur waar niet langer een duidelijk onderscheid is tussen de verantwoordelijkheden die eigen zijn aan de Commissie voor het Bank- en Financieelwezen en aan de Nationale Bank van België.

Er wordt geenszins betwist dat de NBB betrokken moet zijn bij de uitstippeling van het macroprudentieel beleid. Momenteel krijgt de betrokkenheid van de NBB concreet gestalte door de aanwezigheid van een lid van het directiecomité van de NBB in de Commissie voor het Bank- en Financieelwezen, alsook door de oprichting van diverse werkgroepen met medewerkers van beide instellingen. Door de nieuwe vorm waarin deze samenwerking evenwel zou worden gegoten (met name door de leden van het directiecomité van de NBB een be-

tée par les agences de *rating* et par le FMI. La Belgique fera d'ailleurs prochainement l'objet, pour la première fois, d'un « *Financial Sector Assessment Program* » (FSAP) du FMI où l'organisation du contrôle, entre autres choses, est attentivement examinée. Il faut donc prêter une attention suffisante à ce que vue de l'extérieur, en Belgique comme de l'étranger, la réforme apparaisse crédible, simple à comprendre et basée sur des principes robustes.

Or, si dans plusieurs pays européens, des réformes visant à renforcer la cohérence du contrôle et à dégager des synergies pour réaliser des économies de coûts sont opérées ou sont en cours (Royaume-Uni, Pays-Bas, Allemagne, Autriche, etc...), il est à noter qu'aucune de ces réformes ne prend la forme retenue par le présent projet de loi.

En effet, dans aucune de ces réformes, ni dans aucun autre pays européen (à l'exception de l'Irlande), la banque centrale n'est associée au contrôle des valeurs mobilières, des règles de conduite et des marchés secondaires. Dans les structures où les compétences microéconomiques de contrôle sont consolidées auprès d'un organisme unique, la banque centrale, soit n'est pas du tout associée aux missions de cet organisme et se concentre dès lors sur la stabilité financière (comme au Royaume-Uni où le contrôle est centralisé auprès de la *Financial Services Authority*), soit lorsqu'elle est associée aux missions de cet organisme, ne l'est que pour les missions de contrôle bancaire (cf. par exemple le *Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht* en Allemagne, situation analogue en Autriche).

b. En prévoyant à l'article 49, § 6, du projet de loi, dans le comité de direction de la CBF, trois membres (sur quatre à six) chargés par ailleurs de responsabilités importantes au sein d'une autre institution (la Banque Nationale de Belgique), le projet crée une structure hybride où les responsabilités propres de la Commission bancaire et financière et de la Banque Nationale de Belgique ne sont plus clairement distinguées.

Il n'est pas discuté que la BNB doit être associée à l'élaboration de la politique macroprudentielle. L'implication de la BNB est déjà, à l'heure actuelle, matérialisée par la présence d'un membre du comité de direction de la BNB au sein de la Commission bancaire et financière, ainsi que par plusieurs forums de travail entre les collaborateurs des deux institutions. Cependant, la forme nouvelle qu'il est envisagé de donner à cette association (à savoir des membres du comité de direction de la BNB qui occupent une place importante - trois mem-

langrijke plaats te laten innemen – drie leden op vier tot zes – in de beleids- en toezichtsorganen van de prudentiële toezichthouder), zou de Nationale Bank kunnen worden gezien als de instelling die de facto verantwoordelijk is voor het microprudentiële toezicht. Daarentegen zou de CBF, hoewel zij blijven met het microprudentiële toezicht, haar volwaardige zeggenschap verliezen over de middelen en instrumenten die nodig zijn om deze verantwoordelijkheid in te vullen (zie *infra*).

c. Deze hybride structuur kan belangrijke gevolgen hebben. In de eerste plaats, indien zich een individueel bankongeval zou voordoen, zou het feit dat tenminste de helft, zoniet de meerderheid van het directiecomité van de CBF zou bestaan uit leden van het directiecomité van de NBB, de indruk kunnen wekken dat de NBB de herstel- en beschermingsmaatregelen die de CBF neemt, goedkeurt en bereid is ze te ondersteunen, inclusief door haar rol van lender of last resort op te nemen. Op die manier zou zij zichzelf moreel – of zelfs als juridisch aansprakelijke – dreigen te verbinden en tegen wil en dank kunnen worden meegesleept in een moeilijk beheersbaar proces. Een dergelijke situatie zou haar autoriteit als centrale bank kunnen ondergraven en zou ook heel moeilijk te verantwoorden zijn ten aanzien van de minderheidsaandeelhouders die voor 50% participeren in haar kapitaal en dus onrechtstreeks de kosten verbonden aan een interventie van de Nationale Bank zouden dragen naar verhouding van hun aandeel in het kapitaal.

Het project stelt weliswaar (in artikel 49, § 6, tweede lid, *in fine*) dat de leden van het directiecomité van de NBB «*te persoonlijke titel*» zetelen in het directiecomité van de CBF. Het is niet zeker dat deze vermelding zal volstaan om het publiek in het algemeen en de hoven en rechtbanken in het bijzonder, te overtuigen dat de Nationale Bank als dusdanig geenszins geïmpliceerd is in de organen van de CBF. De vermelding dat het mandaat «*te persoonlijke titel*» wordt uitgeoefend lijkt trouwens te worden tegengesproken door de zin die aan deze bepaling voorafgaat en waarin wordt gesteld dat «*het verlies van de hoedanigheid van lid van het directiecomité van de NBB deze van lid van het directiecomité van de CBF ten gevolge heeft*».

bres sur quatre à six - dans les organes de gestion et de surveillance du contrôleur prudentiel) pourrait faire apparaître la Banque comme portant de fait la responsabilité du contrôle microprudentiel. A l'inverse, la CBF, si elle apparaît comme demeurant formellement chargée du contrôle microprudentiel, n'aura plus la pleine maîtrise des moyens et des outils pour assumer cette responsabilité (cf. *infra*).

c. Cette structure hybride peut avoir des conséquences importantes. Tout d'abord, si un accident bancaire individuel venait à se produire, le fait que le comité de direction de la CBF serait composé au moins pour moitié, sinon en majorité, de membres du comité de direction de la BNB pourrait donner l'impression que la BNB avalise les mesures de redressement et de sauvegarde prises par la CBF, et est disposée à les soutenir, y compris par la mise en jeu de sa fonction de prêteur en dernier ressort. La Banque pourrait ainsi engager sa responsabilité morale, voire civile, et être entraînée à son corps défendant dans un processus difficilement maîtrisable. Une telle éventualité serait de nature à miner son autorité comme banque centrale et serait aussi très difficile à justifier à l'égard des actionnaires minoritaires présents dans le capital de la Banque à raison de 50 %, car ils supporteraient indirectement la charge d'une intervention de la Banque en proportion de leur part dans le capital.

Certes, le projet prévoit (article 49, § 6, alinéa 2, *in fine*) que les membres du comité de direction de la BNB siègent «*à titre personnel*» dans le comité de direction de la CBF. Il n'est pas certain que cette indication sera suffisante pour convaincre le public en général, et les tribunaux en particulier, de l'absence d'implication de la Banque en tant que telle dans les organes de la CBF. L'indication que le mandat est exercé à titre personnel semble d'ailleurs contredite par la phrase qui précède la disposition citée, où il est dit qu'il est «*entendu que la perte de la qualité de membre du comité de direction de la BNB entraîne celle de membre du comité de direction de la CBF*».

d. Door de aanwezigheid van drie leden van het directiecomité van de NBB in het directiecomité van de CBF, wordt de NBB niet enkel betrokken bij het macroprudentiële beleid maar tevens bij het gehele beleid van de controle-activiteit van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen³.

Als beursgenoteerde vennootschap is de Nationale Bank onderworpen aan het toezicht van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen. De Commissie moet of zal moeten controleren of de Nationale Bank meer bepaald de regels naleeft inzake financiële informatieverstrekking (rekeningen en occasionele informatie), marktmisbruik, melding van belangrijke deelnemingen en, als de Nationale Bank een aanvraag om inschrijving op deze lijst indient, of zij voldoet aan bepaalde verplichtingen die gelden voor vennootschappen die een openbaar beroep doen of gedaan hebben op het spaarwezen. Als lid van het directiecomité van de CBF, zullen de leden van het directiecomité van de NBB dus zetelen in het orgaan dat belast is met het toezicht op de Nationale Bank, zullen zij toegang hebben tot alle interne documenten van de CBF met betrekking tot dit toezicht en het hiërarchisch gezag uitoefenen op de personeelsleden van de CBF die dit toezicht moeten uitoefenen. De bepaling vervat in artikel 49, § 7, derde lid volstaat niet om dit belangenconflict te vermijden.

e. Meer algemeen is het belangenconflict nog veel fundamenteeler, omdat het inadequaat kan lijken dat de Nationale Bank, een genoteerde vennootschap, via de betrokken leden van haar directiecomité zitting heeft in het orgaan van de CBF dat het toepassingsbeleid van de teksten ten aanzien van alle genoteerde vennootschappen vastlegt, terwijl dat beleid op een welbepaalde dag wel eens de Nationale Bank individueel zou kunnen aangaan.

f. Zoals reeds vermeld, bepaalt het ontwerp (artikel 48, § 6) dat het directiecomité, naast de voorzitter, uit ten minste vier leden en ten hoogste zes leden bestaat en dat er in elk geval drie leden worden benoemd onder de leden van het directiecomité van de NBB.

Hierbij kunnen twee opmerkingen worden geformuleerd. Ten eerste laat deze bepaling een samenstelling van het directiecomité van wisselbare grootte toe (van 4 tot 6 leden), wat niet wenselijk lijkt voor de goede orga-

d. La présence de trois membres du comité de direction de la BNB dans le comité de direction de la CBF ne l'associe pas seulement à la politique macroprudentielle, mais à la gestion de l'ensemble de l'activité de contrôle de la Commission bancaire et financière³.

La BNB, en tant que société cotée, est soumise au contrôle de la Commission bancaire et financière. Celle-ci doit ou devra notamment contrôler l'application par la Banque des règles en matière d'information financière (comptes et informations occasionnelles), d'abus de marché, de déclaration de participation importantes et, si la Banque demande son inscription à cette liste, de certaines obligations incombant aux sociétés ayant fait ou faisant appel public à l'épargne. En étant membres du comité de direction de la CBF, les membres du comité de direction de la BNB vont donc participer à l'organe chargé de contrôler la Banque, avoir accès aux documents internes de la CBF relatifs à ce contrôle, et détenir l'autorité hiérarchique sur le personnel de la CBF chargé de ce contrôle. La disposition prévue à l'article 49, § 7, alinéa 3, n'est pas suffisante pour prévenir ce conflit d'intérêts.

e. Plus généralement, le conflit d'intérêts est encore bien plus fondamental, car il pourrait paraître inadéquat que la BNB, société cotée, participe via les membres de son comité de direction concernés, à l'organe de la CBF qui détermine la politique d'application des textes à l'égard de l'ensemble des sociétés cotées, politique qui pourrait un jour la concerner individuellement.

f. Comme dit ci-dessus, le projet prévoit (article 48, § 6) que le comité de direction est composé, outre le président, de quatre membres au moins et de six membres au plus, trois membres étant en tout cas nommés parmi les membres du comité de direction de la BNB.

Cette disposition appelle deux remarques. D'une part, cette disposition permet une composition à géométrie variable du comité (de 4 à 6 membres), ce qui n'apparaît pas souhaitable pour la bonne organisation et l'auto-

³ De voornaamste domeinen waarop de CBF toezicht houdt zijn : de zogeheten prudentiële controle van de banken en de andere financiële bemiddelaars en het toezicht op de financiële informatieverstrekking van de genoteerde vennootschappen en van de emittenten van effecten. Het wetsontwerp zal de CBF bovendien de bevoegdheid verlenen om alle aspecten van de organisatie en de werking van de effectenmarkten te controleren.

³ Les domaines principaux dans lesquels la CBF exerce son contrôle sont : le contrôle dit prudentiel des banques et autres intermédiaires financiers, et le contrôle de l'information financière fournie par les sociétés cotées et les émetteurs de titres. Le projet de loi donnera en outre à la Commission compétence pour contrôler l'organisation et le fonctionnement, dans tous leurs volets, des marchés de valeurs mobilières.

nisatie en het gezag van de instelling. Ten tweede laat zij voor de leden die benoemd zijn onder de leden van het directiecomité van de NBB, de mogelijkheid open om de meerderheid te vormen in het directiecomité van de CBF. Hieraan dient bijzondere aandacht te worden besteed in het licht van de hierboven uiteengezette overwegingen inzake aansprakelijkheid en belangenconflicten.

De Commissie veronderstelt overigens dat, gezien de vereiste hoge bekwaamheid voor deze functie, voor de aanstelling tot lid van het directiecomité van de CBF – van andere leden dan de directeurs van de NBB – een gelijkaardige selectieprocedure zal worden gevolgd als ingevoerd door de Regering voor de aanstelling van de Voorzitter van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen.

g. Het ontwerp maakt van de secretaris-generaal een bij koninklijk besluit benoemd orgaan (art. 47 en 51, § 3) hoewel hij, hetzij onder de collegiale autoriteit is geplaatst van de leden van het directiecomité, hetzij onder de leiding van de Voorzitter en de leden van het directiecomité (artikel 51, § 1), wat tegenstrijdig lijkt te zijn. Als de secretaris-generaal onder het directiecomité staat (wat trouwens formeel belast lijkt te wens een te verkiezen formulering is boven «leden van het directiecomité»), is er geen enkele reden waarom hij een orgaan zou zijn, wat trouwens ook werd opgemerkt door de Raad van State in zijn advies over artikel 47.

De tekst schept verwarring over de verantwoordelijkheden aangezien artikel 51, § 1 de secretaris-generaal – naast dat specifieke statuut – ook belast met de leiding van de diensten en hem op die manier hiërarchische macht verleent over de werking van de instelling, inclusief over de personeelsleden. Zo wordt, naast het directiecomité en de Voorzitter, een orgaan gecreëerd dat hen niet alleen beconcurrereert, maar bovendien een bron voor belangenconflicten vormt. Bijgevolg wordt voorgesteld de rol van de secretaris-generaal te verduidelijken en die functie haar gebruikelijke inhoud te geven door de woorden «*en de leiding van de diensten van de CBF*» en «*hij coördineert de samenwerking van de CBF met andere openbare instellingen en instanties*» te schrappen. Die taken behoren immers tot de bevoegdheid van het directiecomité.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat het ontwerp toelaat dat de secretaris-generaal van de CBF en van de CDV een en dezelfde persoon zou zijn, wat zou kunnen worden beschouwd als een ongewone concentratie van opdrachten en bevoegdheden.

2.5. Wat de organisatie betreft van de procedures voor de administratieve sancties, is de Commissie van oordeel dat er met deze tekst een grote stap voorwaarts wordt gezet. Toch wenst zij twee belangrijke opmerkingen te formuleren :

rité de l'institution. D'autre part, elle laisse la possibilité, pour les membres choisis au sein du comité de direction de la BNB, de former la majorité du comité de direction de la CBF. Ceci appelle l'attention au regard des considérations énoncées ci-dessus en matière de responsabilité et de conflits d'intérêts.

La Commission suppose par ailleurs qu'en raison du haut degré de compétence requis pour cette fonction, les désignations au poste de membre du comité de direction de la CBF – autres que celles de directeurs de la BNB – se feront après une procédure de sélection équivalente à celle mise en place par le gouvernement pour la désignation du Président de la Commission bancaire et financière.

g. Le projet fait du secrétaire général un organe nommé par arrêté royal (article 47 et 51 § 3), alors qu'il est placé soit sous l'autorité collégiale des membres du comité de direction, soit sous la direction du Président et des membres du comité de direction (article 51, § 1er), ce qui paraît contradictoire. Si le secrétaire général est subordonné au comité de direction (formulation par ailleurs préférable à celle de « membres du comité de direction »), il n'a pas de raison d'être un organe, ce qu'a aussi relevé le Conseil d'État dans son avis relatif à l'article 47 (DOC 50 1842/001, p. 275).

Le texte introduit une confusion des responsabilités dans la mesure où, outre ce statut particulier, l'article 51, § 1er, charge le secrétaire général de la direction des services, lui conférant ainsi le pouvoir hiérarchique sur le fonctionnement de l'institution, y compris le personnel. Il est créé ainsi un organe, à côté du comité de direction et de son Président, qui les concurrence et constitue une source de conflits de compétences. Il est dès lors suggéré de clarifier le rôle du secrétaire général et de l'aligner sur le sens usuel de cette fonction en supprimant les termes « *et de la direction des services de la CBF* » et « *il coordonne la coopération de la CBF avec d'autres institutions et organismes publics* ». Ces tâches relèvent en effet du comité de direction.

Enfin, on note que le projet permet que le secrétaire général de la CBF et celui de l'OCA soient la même personne, ce qui pourrait être considéré comme une concentration inhabituelle de missions et de pouvoirs.

2.5. Quant à l'organisation des procédures de sanctions administratives, la Commission pense que le texte contient des avancées importantes, mais elle a néanmoins deux observations notables à formuler :

a. De verwoording van de artikelen 70 tot 72 over de procedureregels bij «administratieve sancties» wekt de indruk dat zij ook betrekking hebben op de herstelmaatregelen waarvan sprake in artikel 57 van de bankwet van 22 maart 1993 en in artikel 104 van de wet op de beleggingsondernemingen van 6 april 1995. Die indruk wordt nog versterkt door de invoeging van een § 4 in artikel 72 waarin wordt gepreciseerd dat voor de voornoemde herstelmaatregelen mag worden afgeweken van de procedureregels die zijn opgelegd door de artikelen 70 tot 72.

De betrokken herstelmaatregelen zijn evenwel geen sancties in de zin van «administratieve straffen». Het zijn preventieve maatregelen die genomen worden om een mogelijke schending van de bescherming van het spaarderspubliek te voorkomen of te beëindigen. De sancties als dusdanig zijn daarentegen achteraf uitgesproken straffen die dus een repressief karakter hebben.

De Commissie voor het Bank- en Financiewezen heeft bij het nemen van herstelmaatregelen, steeds en vanzelfsprekend, de wettelijke verplichtingen in acht genomen die voortvloeien uit de wet op de openbaarheid van bestuur en de jurisprudentie van de Raad van State en zal dit ook blijven doen. Maar de procedure van de artikelen 70 en volgende opleggen voor het nemen van herstelmaatregelen, met de aanstelling van een auditor, een verslaggever en de mogelijkheid voor de betrokken personen om gehoord te worden door het directiecomité, lijkt haar daarentegen overdreven en dreigt het nemen van dergelijke maatregelen te verlammen.

De Commissie voor het Bank- en Financiewezen stelt dan ook voor om het toepassingsgebied van de artikelen 70 en volgende te beperken tot administratieve sancties met het karakter van een straf (in dit geval, de geldboetes) om aldus de herstelmaatregelen van de bankwet en de wet op de beleggingsondernemingen uitdrukkelijk uit te sluiten.

Er werd weliswaar een paragraaf toegevoegd aan artikel 72 om het directiecomité de mogelijkheid te laten af te wijken van de procedureregels van de artikelen 70 tot 72 «... in het belang van het nemen van de maatregelen bedoeld in artikel 57 van de wet van 22 maart 1993 op ... en in artikel 104, § 1 van de wet van 6 april 1995 inzake ...» en dit in geval van «ernstig gevaar voor het publiek». De gevallen waarin ernstig gevaar dreigt voor het publiek doen zich – gelukkig – maar zelden voor. Wat inhoudt dat de procedure wel zal worden toegepast in de vele andere gevallen waar preventieve maatregelen vereist zijn. Bovendien is deze notie vatbaar voor in-

a. La rédaction des articles 70 à 72 relatifs aux règles de procédure à respecter en matière de «sanction administrative», donne l'impression qu'elle vise aussi les mesures de redressement visées à l'article 57 de la loi du 22 mars 1993 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit et l'article 104 de la loi du 6 avril 1995 relative aux marchés secondaires, au statut des entreprises d'investissement et à leur contrôle, aux intermédiaires et conseillers en placement. Cette impression est renforcée par l'insertion du § 4 de l'article 72, qui précise que l'on peut déroger, pour lesdites mesures de redressement, aux règles de procédure prévues aux articles 70 à 72.

Or les mesures de redressement en cause ne sont pas des sanctions au sens de « peines administratives ». Ce sont des mesures préventives, prises pour éviter ou mettre fin à un dommage susceptible d'être porté à la protection de l'épargne. En revanche, les sanctions comme telles sont des peines prononcées ex post et qui ont donc un caractère répressif.

S'il est évident que la Commission bancaire et financière a toujours respecté, pour la prise de mesures de redressement, les obligations découlant de la loi sur la publicité de l'administration et de la jurisprudence du Conseil d'État et continuera à le faire, en revanche imposer la procédure des articles 70 et sv. pour la prise de mesures de redressement, avec la désignation d'un auditeur, d'un rapporteur, l'audition des personnes visées par le comité de direction, etc, paraît excessif et risque de paralyser la prise de mesures de ce type.

La Commission bancaire et financière suggère donc de limiter le champ d'application des articles 70 et sv. aux sanctions administratives à caractère de peine (en l'occurrence, les amendes), de manière à exclure expressément les mesures de redressement prévues par la loi bancaire du 22 mars 1993 et la loi du 6 avril 1995 sur les entreprises d'investissement.

Certes, un paragraphe a toutefois été ajouté à l'article 72 pour permettre au comité de direction de déroger aux règles de procédures prévues aux articles 70 à 72 : «... pour les besoins de l'adoption des mesures visées à l'article 57 de la loi du 22 mars 1993 relative ... et à l'article 104 § 1er de la loi du 6 avril 1995 relative ...», et ce, en cas de « péril grave pour le public ». Toutefois, les cas de péril grave pour le public sont – heureusement – peu fréquents. C'est dire que la procédure s'appliquera dans les nombreux autres cas où des mesures préventives s'imposent. En outre, ce concept est sujet à interprétation, de telle manière que cette exception ne cons-

terpretatie zodat deze uitzondering geen afdoende oplossing biedt voor het hierboven beschreven probleem.

b. Artikel 70, § 1 bepaalt dat indien de CBF ernstige aanwijzingen vaststelt van een praktijk die aanleiding kan geven tot een administratieve sanctie, of indien zij ingevolge een klacht van een dergelijke praktijk in kennis wordt gesteld, het directiecomité een van zijn leden gelast met het onderzoek van het dossier. Dat lid voert te dien einde de titel auditeur.

Hierbij kunnen een aantal opmerkingen worden geformuleerd. Het feit dat het directiecomité na de aanwijzingen (zelf) te hebben vastgesteld, de auditeur aanwijst, hoewel die zich achteraf zal moeten uitspreken over het treffen van de sanctie, zou kunnen worden beschouwd als strijdig met de vereiste van een eerlijk proces (artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens) aangezien het directiecomité zijn objectiviteit in zekere zin zou hebben aangetast. Om dit struikelblok te vermijden moet worden bepaald dat een lid van het directiecomité (of eventueel een personeelslid) permanent de functie van auditeur waarneemt en het dossier zelf in behandeling neemt, zonder tussenkomst van het directiecomité. Dit is de oplossing die thans, in grote lijnen, wordt toegepast door de Franse Commission des Opérations de Bourse.

Daarnaast zou moeten worden bepaald dat wanneer de CBF in kennis wordt gesteld ingevolge een klacht, er eveneens ernstige aanwijzingen moeten worden vastgesteld van een praktijk die aanleiding kan geven tot een sanctie.

2.6. Andere meer specifieke opmerkingen

a. In verband met haar «mission statement» als vermeld in artikel 45, eerste lid is de Commissie van oordeel dat 3° te restrictief is geformuleerd, omdat er niet wordt verwezen naar haar opdrachten ten aanzien van de emittenten van effecten en andere financiële instrumenten.

De Commissie stelt daarom voor 3° als volgt te verwoorden: *«de regels te controleren met betrekking tot de emittenten van financiële instrumenten, toe te zien op de naleving van de regels die de bescherming van de belangen van de belegger beogen bij verrichtingen in financiële instrumenten en toe te zien op de goede werking, de integriteit en de transparantie van de markten voor financiële instrumenten»* (de toegevoegde passage is onderstreept).

b. In artikel 48, § 2 van het ontwerp is bepaald dat de voorzitter en ten minste de helft van de leden van de raad van toezicht in de loop van hun mandaat noch in een onderneming onderworpen aan het permanente toe-

titue pas une réponse satisfaisante au problème décrit ci-dessus.

b. L'article 70, § 1er, du projet de loi prévoit que lorsque la CBF constate qu'il existe des indices sérieux d'une pratique susceptible de donner lieu à une sanction administrative, ou qu'elle est saisie d'une telle pratique sur plainte, le comité de direction charge un de ses membres d'instruire le dossier. Ce membre porte à cette fin le titre d'auditeur.

Ce texte appelle plusieurs remarques. Le fait que le comité de direction, après que les indices sont constatés (par lui), désigne l'auditeur, alors qu'il aura à statuer ultérieurement sur la prise de la sanction, pourrait être considéré comme contraire à l'exigence d'un procès équitable (article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme), car le comité de direction aurait en quelque sorte compromis son objectivité. Pour éviter cet écueil, il faut prévoir qu'un membre du comité de direction (ou, éventuellement, un membre du personnel) exerce en permanence la fonction d'auditeur et se saisit lui-même, sans intervention du comité de direction. Telle est la solution appliquée, pour l'essentiel, à l'heure actuelle à la Commission des Opérations de Bourse française.

Ensuite, il conviendrait de prévoir que lorsque la CBF est saisie sur plainte, des indices sérieux d'une pratique pouvant donner lieu à une sanction doivent également être constatés.

2.6. Autres remarques plus spécifiques

a. En ce qui concerne le «mission statement» de la Commission défini à l'article 45, alinéa 1er, la Commission pense que le 3° est rédigé de façon trop restrictive, parce qu'il ne fait pas allusion aux missions de la Commission à l'égard des émetteurs de valeurs mobilières et autres instruments financiers.

La Commission propose donc de libeller comme suit le 3° : *« de contrôler les règles relatives aux émetteurs d'instruments financiers, de veiller au respect des règles visant à la protection des intérêts de l'investisseur lors des transactions effectuées sur des instruments financiers et de veiller au bon fonctionnement, à l'intégrité et à la transparence des marchés d'instruments financiers »* (l'ajout est souligné).

b. L'article 48, § 2, du projet prévoit qu'au cours de leur mandat, le président, et au moins la moitié des membres du conseil de surveillance ne peuvent détenir, dans une entreprise soumise au contrôle permanent de la CBF,

zicht van de CBF een deelneming mogen aanhouden in de zin van artikel 13 van het Wetboek van vennootschappen, noch een functie of mandaat mogen uitoefenen in een onderneming onderworpen aan het permanente toezicht van de CBF of in een professionele vereniging die de ondernemingen onderworpen aan het toezicht van de CBF vertegenwoordigt. Het lijkt heel vreemd om de onverenigbaarheidsregeling aldus te beperken tot slechts de helft van de raad van toezicht. Aangezien de bevoegdheden die in artikel 48, § 1 aan de raad van toezicht worden verleend, mogelijk een grote invloed hebben op de uitoefening van het toezicht (bijvoorbeeld adviezen geven over de algemene prioriteiten, het beleid voorbereiden en uitvoeren, de jaarlijkse begroting, de jaarrekening goedkeuren, ...), zou de onverenigbaarheidsregeling betrekking moeten hebben op alle leden van de raad van toezicht.

c. In artikel 49, § 1 moet niet worden bepaald dat het directiecomité de personeelsleden benoemt en ontslaat aangezien zij tewerkgesteld zijn krachtens een arbeidsovereenkomst (zie artikel 55). Er dient te worden bepaald dat het comité de personeelsleden aanwerft en ontslaat en beslist over hun bevordering.

d. De regel vervat in artikel 49, § 7 dat het directiecomité slechts geldig kan beslissen indien de meerderheid van zijn leden aanwezig is, dreigt de werking van de instelling lam te leggen omdat zij vaak genooddaakt is snel beslissingen te nemen gezien de aard van de beslissingen die zij moet treffen om de goede werking van de financiële markten te waarborgen. Er zou moeten worden bepaald dat, zoals thans het geval is, een tweede, op korte termijn bijeengeroepen vergadering met dezelfde agenda, op geldige wijze kan beraadslagen en beslissen, ongeacht het quorum. De procedure voor spoedeisende gevallen als geregeld in artikel 60 volstaat niet om dit probleem op te lossen.

3. Coördinatie van het toezicht op de financiële sector (art. 117 tot 119)

Hoofdstuk V heeft de oprichting tot doel van een «raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten» en van een «Comité voor financiële stabiliteit». Het bepaalt verder dat bij protocol zal worden vastgesteld hoe de diverse activiteiten zullen worden samengevoegd die worden samengebracht met het oog op de naleving van de verplichting tot samenwerking. Als de instellingen er niet in slagen dat protocol binnen een termijn van zes maanden te sluiten, is de Koning zelf bevoegd om de in deze paragraaf bedoelde bepalingen vast te leggen.

une participation au sens de l'article 13 du Code des sociétés ni exercer une fonction ou un mandat que ce soit dans une entreprise soumise au contrôle permanent de la CBF ou dans une association professionnelle représentant les entreprises soumises au contrôle de la CBF. Une telle limitation du régime d'incompatibilités à la moitié seulement du conseil de surveillance apparaît très étrange. Etant donné que les compétences attribuées au conseil de surveillance par l'article 48 § 1er, sont susceptibles d'avoir une influence importante sur l'exercice du contrôle (par exemple, donner des avis sur les priorités générales, la préparation et l'exécution de la politique, adopter le budget annuel, les comptes annuels, etc...), le régime d'incompatibilités devrait concerner l'ensemble des membres du conseil de surveillance.

c. A l'article 49, § 1er, il ne faut pas écrire que le comité de direction nomme et révoque le personnel, puisque celui-ci est employé dans les liens d'un contrat de travail (voir article 55). Il convient de dire que le comité engage et licencie le personnel, et statue sur son avancement.

d. La règle à l'article 49, § 7, selon laquelle le comité de direction ne peut statuer que si la majorité de ses membres sont présents, risque de paralyser le fonctionnement de l'institution, alors qu'elle est souvent amenée à prendre des décisions de façon urgente, cela en raison de la nature des décisions qu'elle est amenée à prendre pour assurer le bon fonctionnement des marchés financiers. Il faudrait prévoir, comme c'est le cas actuellement, qu'une deuxième réunion convoquée à bref délai avec le même ordre du jour peut valablement statuer, quel que soit le quorum. La procédure d'urgence visée à l'article 60 ne suffit pas pour résoudre le problème.

3. Coordination de la surveillance du secteur financier (article 117 à 119)

Le chapitre V du projet de loi tend à créer un « Conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers » et un « Comité de stabilité financière ». Il prévoit par ailleurs la conclusion d'un protocole définissant les modalités de mise en commun des différentes activités mises en commun en vue de remplir l'obligation de coopération. Si les institutions restent en défaut de conclure un tel protocole dans un délai de six mois, le Roi est habilité à fixer Lui-même les règles visées audit paragraphe.

De Commissie begrijpt dat de regering met deze maatregelen in hoofdzaak de volgende doelstellingen nastreeft:

a. de personeelsleden die bij de verschillende Belgische toezichthouders belast zijn met financiële materies, optimaal inzetten om zo onnodige overlappingen te vermijden ;

b. een betere coördinatie tussen de verschillende toezichthouders van het «prudentiële» type waarborgen en een eventuele hergroepering van die toezichthouders voorbereiden.

De Commissie is van oordeel dat die doelstellingen volledig gegrond zijn en zelfs noodzakelijk om de toekomst van België als financieel centrum veilig te stellen. Toch is zij van mening dat bij de verwezenlijking van die doelstellingen, bijvoorbeeld bij de organieke hervorming van CBF, ook andere overwegingen niet uit het oog verloren mogen worden, zoals de leesbaarheid en de eenvoud van de algemene toezichtsstructuur, de definitie van de exacte rol van elke instelling en de problematiek van de belangenconflicten. Die overwegingen worden hieronder nader toegelicht :

3.1. De Commissie voor het Bank- en Financiewezen heeft er een duidelijk begrip van dat met de samenvoeging van activiteiten een rationalisatie van de kosten wordt nagestreefd. Toch moet elke toezichthouder, om zijn opdrachten op een verantwoorde manier te kunnen uitvoeren, over een zekere autonomie beschikken ten aanzien van de overheid om zijn intellectuele en materiële middelen alsook de manier waarop hij die aanwendt, te kunnen organiseren. Die autonomie is trouwens ingeschreven in de teksten van de internationale organisaties van toezichthouders, zowel van bank- als van effectentoezichthouders⁴. De mogelijkheid voor de Koning (art. 118 *in fine*) om, wanneer binnen de vooropgestelde termijn nog geen protocol is gesloten, eigenmachtig de gezamenlijk uit te oefenen activiteiten die dienen te worden samengevoegd, te bepalen en te wijzigen, kan dan ook tot gevolg hebben dat de betrokken autoriteiten zelf niet langer de middelen kunnen beheren die zij nodig hebben om hun opdrachten te kunnen uitoefenen.

⁴ «First Core Principles of Banking Supervision» van het Baselcomité, toegankelijk op het internet via de volgende link : <http://www.bis.org/publ/bcbs30a.htm>; IOSCO, Objectives and Principles of Securities Regulation, toegankelijk via de volgende link : <http://www.iosco.org/docs-public/1998-objectives.html>. Over de autonomie van de toezichthouders en het verband tussen die autonomie en de financiële stabiliteit, zie M. Quintyn en M. Taylor, *Regulatory and Supervisory Independence and Financial Stability*, International Monetary Fund Working Paper WP/02/46, toegankelijk via de volgende link : <http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.cfm?sk=15679.0>.

La Commission comprend que par ces mesures, le gouvernement poursuit essentiellement les objectifs suivants :

a. optimiser l'utilisation des effectifs mis en ligne dans les diverses autorités de contrôle belges en matière financière, de manière à éviter des doubles emplois inutiles;

b. mieux assurer la coordination des diverses autorités de contrôle de type « prudentiel » et préparer un éventuel regroupement de ces autorités.

La Commission estime ces objectifs tout à fait fondés et nécessaires pour veiller à l'avenir de la place financière belge. Elle estime cependant que leur réalisation, comme pour la réforme organique de la CBF, doivent également tenir compte d'autres ordres de préoccupation, tels que la lisibilité et la simplicité de l'architecture générale du contrôle, la définition du rôle exact de chaque institution et les problèmes de conflits d'intérêts. Ces préoccupations sont précisées ci-après :

3.1. La Commission bancaire et financière comprend évidemment parfaitement l'objectif de mise en commun d'activités dans un but de rationalisation des coûts. Cependant, toute autorité de contrôle, pour remplir de façon responsable ses missions, doit disposer d'un certain degré d'autonomie à l'égard du pouvoir gouvernemental pour organiser ses moyens intellectuels et matériels et leur déploiement. Cette autonomie est d'ailleurs prévue dans des textes émanant des organisations internationales de contrôleurs, aussi bien dans le secteur bancaire que dans celui des valeurs mobilières⁴. A cet égard, la possibilité pour le Roi (article 118 *in fine*) de fixer et de modifier d'autorité, en cas d'absence de protocole, le regroupement d'activités à exercer en commun, pourrait mener à priver les autorités concernées de la maîtrise de moyens qui sont nécessaires à la réalisation de leurs missions.

⁴ «First Core Principles of Banking Supervision» du Comité de Bâle, disponible sur le Web au lien suivant : <http://www.bis.org/publ/bcbs30a.htm> ; IOSCO, Objectives and Principles of Securities Regulation, disponible au lien suivant : <http://www.iosco.org/docs-public/1998-objectives.html>. Sur l'autonomie des autorités de contrôle et le lien entre cette autonomie et la stabilité financière, voir M. Quintyn et M. Taylor, *Regulatory and Supervisory Independence and Financial Stability*, International Monetary Fund Working Paper WP/02/46, disponible au lien : <http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.cfm?sk=15679.0>.

3.2. Het protocol moet worden gesloten binnen een termijn van zes maanden te rekenen vanaf de eerste benoeming van de leden van het directiecomité (art. 118). Om te kunnen waarborgen dat de directiecomités van de CBF en van de CDV, met uitzondering van hun Voorzitter, op dat moment niet uitsluitend samengesteld zullen zijn uit leden van het directiecomité van de NBB—waarbij er geen sprake zou zijn van een evenwichtige vertegenwoordiging van elke instelling— zou moeten worden bepaald dat de termijn van zes maanden pas begint te lopen wanneer alle leden van de directiecomités benoemd zijn, met andere woorden wanneer die comités volledig zijn samengesteld.

3.3. De opdracht van het Comité voor financiële stabiliteit (art. 117, § 3, tweede lid, 6°) in verband met de bepaling en het management van gemeenschappelijk uitgevoerde activiteiten ten einde te voldoen aan de verplichting tot samenwerking, lijkt te overlappen met de inhoud van het protocol als bedoeld in art. 118 en met de mogelijkheid voor de Koning om zelf de regels voor de samenvoeging van activiteiten vast te leggen en te wijzigen wanneer het protocol niet is gesloten binnen de vooropgestelde termijn. Immers, het protocol kan steeds door de Koning worden aangepast, wat ook het resultaat is van de beraadslaging in het Comité voor financiële stabiliteit.

3.4. De samenvoeging van activiteiten doet op nog andere vlakken vragen rijzen. Zo is de NBB, zoals al gezegd, als genoteerde vennootschap met minderheidsaandeelhouders onderworpen aan het toezicht van de CBF. Als de CBF—ingevolge de samenvoeging van activiteiten—aan de NBB een vergoeding zou moeten betalen voor door haar geleverde prestaties of vice versa, zou tussen beide instellingen een patrimoniale relatie ontstaan met alle mogelijke gevolgen van dien voor de positie van de minderheidsaandeelhouders van de NBB, en dit terwijl het toezicht van de CBF onder andere precies tot doel heeft na te gaan of de patrimoniale belangen van de minderheidsaandeelhouders van de Nationale Bank niet worden miskend. Het wetsontwerp zorgt op dat vlak dan ook voor een weinig orthodoxe belangenverstrengeling.

Bovendien mag niet uit het oog worden verloren dat bij de samenvoeging van activiteiten steeds de wet betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten zal moeten worden nageleefd.

3.5. De bevoegdheden van het Comité voor financiële stabiliteit (art. 117, § 3) trekken de aandacht. Het comité is bevoegd om zogenaamde kwesties van gemeenschappelijk belang te onderzoeken. Het is echter niet duidelijk of het Comité eigen bevoegdheden heeft om dergelijke

3.2. Le protocole doit être conclu dans un délai de six mois à dater de la première nomination des membres des comités de direction (article 118). Pour assurer qu'à ce moment les comités de la CBF et de l'OCA ne soient pas composés, outre leur Président, uniquement de membres du comité de direction de la BNB—ce qui n'assurerait pas une représentation équilibrée des intérêts de chaque institution—, il conviendrait de prévoir que le délai de six mois commence à courir quand toutes les nominations sont intervenues dans les comités de direction, et que ceux-ci sont donc au complet.

3.3. La mission du Comité de stabilité financière (article 117, § 3, alinéa 2, 6°) consistant à désigner et à gérer les activités mises en commun en vue de satisfaire à l'obligation de coopération semble faire double emploi avec le contenu du protocole visé à l'article 118, et avec la possibilité pour le Roi de fixer et de modifier Lui-même les règles de mise en commun en cas d'absence de protocole. En effet, le protocole peut toujours être modifié par le Roi, quel que soit le résultat des délibérations au sein du Comité de la stabilité financière.

3.4. Le regroupement d'activités appelle des interrogations sur d'autres plans. D'une part, comme dit ci-dessus, en tant que société cotée, la BNB, qui a des actionnaires minoritaires dans son actionnariat, est soumise au contrôle de la CBF. Si, par l'effet du regroupement d'activités, la CBF devait rémunérer des prestations accomplies par la BNB, ou réciproquement, cela créerait une relation patrimoniale entre les deux institutions, pouvant avoir un effet sur la situation des actionnaires minoritaires de la BNB, alors que le contrôle de la CBF consiste précisément, entre autres, à vérifier que les intérêts patrimoniaux des actionnaires de la Banque ne sont pas méconnus. Le projet crée donc sur ce point une confusion d'intérêts peu orthodoxe.

Par ailleurs, il ne faut pas perdre de vue que la mise en commun d'activités devra toujours respecter la loi sur les marchés publics de travaux, de fournitures et de services.

3.5. Les compétences du Comité de stabilité financière (article 117, § 3) attirent l'attention. Le Comité est compétent pour examiner les questions dites d'intérêt commun. Toutefois, il n'est pas clair si le Comité de stabilité financière détient des compétences propres pour régler

kwesties te regelen dan wel een louter informatieve rol vervult ten aanzien van de verschillende autoriteiten die in het Comité vertegenwoordigd zijn.

De tekst van artikel 117, § 3, tweede lid, 9° stelt dat de beraadslagingen in het Comité voor financiële stabiliteit over de vragen bedoeld in punt 1° tot 5° van diezelfde § 3 geen afbreuk doen aan de bevoegdheden van de NBB, van de CBF en van de CDV en dat, wat ook de aard zij van de beslissing die moet worden genomen, die beslissing wordt genomen door het (de) bevoegde directiecomité(s). Toch bepaalt diezelfde tekst iets verder dat de «beslissingen» van het Comité voor financiële stabiliteit betreffende de vragen bedoeld in de punten 6° tot 9° van die § 3 worden genomen bij dubbele meerderheid en met naleving van een beperking van het stemmenaantal. Daaruit blijkt dus dat het Comité voor financiële stabiliteit wel degelijk eigen beslissingen neemt.

Die opmerkingen sluiten aan bij de opmerkingen die de Europese Centrale Bank heeft geformuleerd in haar advies van 24 april 2002 : « *The ECB would like to point out that the provisions concerning the two bodies⁵ could clarify better their particular advisory and decision-making competencies. This is in order that the effectiveness of the coordination process is not affected by possible uncertainties regarding the precise respective roles of each body. In particular, the competencies and responsibilities of the two bodies as well as their contribution to supervisory cooperation should be clearly distinguishable. (...) However, some uncertainty could possibly arise over the existence or on-existence of decision making competencies of this committee⁶ from the combined reading of the relevant articles of the draft proposal and the comments on these articles* ». (...) *The ECB would appreciate a clarification of this issue with a view to assuring effective and transparent decision-making processes* ». (fragmenten uit punten 9 en 10 van het advies van de ECB).

3.6. Bij bepaalde materies waarover het Comité voor financiële stabiliteit zich zal moeten buigen, dienen een aantal opmerkingen te worden geformuleerd :

- de coördinatie van het toezicht op de ondernemingen, de instellingen en de verrichtingen die onder de bevoegdheid vallen van tenminste twee van de drie instellingen (artikel 117, § 3, 8°). Dat toezicht behoort echter tot de bevoegdheden van de individuele toezichthouders die, in voorkomend geval, overleg moeten plegen om

ces matières d'intérêt commun ou s'il ne joue qu'un rôle purement informatif entre les diverses autorités qu'il rassemble.

Certes, le texte précise que les délibérations au sein du Comité de stabilité financière sur les points 1° à 5° de la loi ne portent pas préjudice aux compétences de la BNB, de la CBF et de l'OCA, et que quelle que soit la nature de la décision appelée à être prise, cette décision est prise par le ou les comités de direction compétents (article 117, § 3, alinéa 2, 9°). Cependant, le texte se poursuit en disant que les « décisions » du Comité de stabilité financière portant sur les points 6° à 9° de la loi sont adoptées selon des modalités précises de double majorité et de limitation des voix. Il y a donc bien des décisions propres du Comité de stabilité financière.

Ces remarques rejoignent celles que la Banque Centrale Européenne formule dans son avis du 24 avril 2002 : « *The ECB would like to point out that the provisions concerning the two bodies⁵ could clarify better their particular advisory and decision-making competencies. This is in order that the effectiveness of the coordination process is not affected by possible uncertainties regarding the precise respective roles of each body. In particular, the competencies and responsibilities of the two bodies as well as their contribution to supervisory cooperation should be clearly distinguishable. (...) However, some uncertainty could possibly arise over the existence or on-existence of decision making competencies of this committee⁶ from the combined reading of the relevant articles of the draft proposal and the comments on these articles* ». (...) *The ECB would appreciate a clarification of this issue with a view to assuring effective and transparent decision-making processes* ». (extraits des points 9 et 10 de l'avis de la BCE).

3.6. Certaines matières que le Comité de stabilité financière sera amené à examiner appellent aussi des observations :

- la coordination de la surveillance des entreprises, institutions et opérations relevant des compétences d'au moins deux des trois institutions (article 117, § 3, 8°). Toutefois, cette surveillance relève des autorités de contrôle individuelles qui ont, le cas échéant, à se concerter pour coordonner leur action. De plus, le texte est ainsi

⁵ Nvdr : de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten en het Comité voor financiële stabiliteit.

⁶ Nvdr : het Comité voor financiële stabiliteit.

⁵ Ndrl : le Conseil de surveillance de l'autorité des Services financiers et le Comité de stabilité financière.

⁶ Ndrl : le Comité de Stabilité financière.

hun optreden te coördineren. Bovendien is de tekst dusdanig geformuleerd dat elke sectoroverschrijdende activiteit, hoe courant ook (bijvoorbeeld een bank die «tak 23»-verzekeringsproducten verdeelt), zal moeten worden onderzocht, ja zelfs goedgekeurd door het Comité voor financiële stabiliteit, wat onwerkbaar is. Om die gevolgen te vermijden, zou moeten worden bepaald dat het Comité voor financiële stabiliteit zich bezighoudt met «*de coördinatie van het beleid inzake*» het toezicht op de voornoemde ondernemingen, instellingen en verrichtingen ;

- het Comité voor financiële stabiliteit kan – na voorafgaande goedkeuring door de bevoegde Minister – worden belast met de uitvoering van opdrachten van algemeen belang, ook al zijn dat eigenlijk opdrachten van de in het Comité vertegenwoordigde toezichthouders (art. 117, § 4). Dit lijkt niet te stroken met de normenhierarchie, aangezien op die manier – via een eenvoudige ministeriële goedkeuring – wordt afgeweken van wettelijk toegekende bevoegdheden.

3.7. Ook de door de regering in artikel 117, § 3, tweede lid, 9° vastgelegde regels in verband met de meerderheid en de berekening van het stemmenaantal trekken de aandacht. Die regels, die op zijn minst weinig gebruikelijk zijn in administratief recht, wekken de indruk dat er zware belangenconflicten bestaan tussen de betrokken instellingen. De vraag rijst of de voorziene regels inzake dubbele meerderheid en beperking van het stemmenaantal een passende oplossing bieden voor dergelijke conflicten. Een normale reactie bij een belangenconflict zou immers zijn dat de betrokkene zich bij de stemming onthoudt.

3.8. De naam «raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten» (art. 117, § 2) is niet echt gelukkig gekozen, omdat er geen «Overheid der Financiële Diensten» bestaat.

4. Wetsontwerp over de verhaalmiddelen

De CBF is van oordeel dat het wetsontwerp over de verhaalmiddelen een aanzienlijke vooruitgang betekent ten opzichte van de momenteel geldende bepalingen. De verdienste van dit wetsontwerp is ongetwijfeld dat het bepaalt welke rechtsinstanties bevoegd zijn om kennis te nemen van de geschillen en dit volgens een duidelijke logica die de Commissie ten volle kan onderschrijven. De rechtszekerheid van België als financieel centrum kan daarbij enkel gebaat zijn.

De Commissie voor het Bank- en Financiewezen neemt inzonderheid nota van het voornemen van de Regering om alle geschillen inzake openbare overnameaanbiedingen te centraliseren bij het hof van beroep te

rédigé que toute activité trans-sectorielle, si courante soit-elle (par exemple, une banque qui distribue des produits d'assurance dits « branche 23 ») devrait être examinée, voire même décidée, au sein du Comité de stabilité financière, ce qui n'aurait pas de sens. Pour éviter ces conséquences, il faudrait dire que le Comité de stabilité financière s'occupe de la « *politique de coordination* » de la surveillance desdites entreprises, institutions et opérations ;

- le Comité de stabilité financière peut être chargé de l'exécution de missions d'intérêt général, lors même que cette mission a été confiée par la loi à l'institution de contrôle, et cela moyennant la simple autorisation du ministre compétent (article 117, § 4). Ceci ne semble pas conforme à la hiérarchie des normes, puisqu'ainsi il serait dérogé, par simple autorisation ministérielle, à des attributions légales de compétences.

3.7. Les règles de majorité et de calcul des votes prévues par le gouvernement à l'article 117, § 3, alinéa 2, 9°, appellent l'attention. Ces règles, pour le moins peu usuelles en droit administratif, donnent l'impression que de graves conflits d'intérêt existent entre les institutions concernées. La question se pose si les règles envisagées de double majorité et de limitation des votes constituent une réponse adéquate à ces conflits. Il semble que la réponse normale à un conflit d'intérêts soit l'abstention de la personne concernée.

3.8. La dénomination du « Conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers » (article 117, § 2) n'est pas très heureuse, puisqu'il n'y a pas d'Autorité des Services financiers.

4. Projet de loi relatif aux recours

La CBF estime que le projet de loi « recours » constitue un progrès sensible par rapport aux dispositions actuellement en vigueur. Ce projet a le mérite de déterminer les juridictions compétentes pour connaître des contentieux selon une logique bien précise à laquelle la Commission souscrit entièrement. La sécurité juridique de la place financière ne peut que s'en trouver renforcée.

La Commission bancaire et financière prend note en particulier de l'intention du gouvernement de centraliser tout le contentieux en matière d'offres publiques d'acquisition (O.P.A.) auprès de la Cour d'Appel de Bruxelles.

Brussel. Toch heeft de regering één uitzondering op die regel gehandhaafd. De Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel blijft immers bevoegd om in geval van absolute noodzakelijkheid, op verzoekschrift, iedere voorlopige maatregel te bevelen, tot op het ogenblik dat op tegenspraak uitspraak is gedaan door het hof van beroep te Brussel (art. 6 tot wijziging van art. 584*bis* van het Gerechtelijk Wetboek).

Waarom precies voor die uitzondering is geopteerd, wordt niet aangegeven. Het is trouwens niet duidelijk waarom de indiening van een eenzijdig verzoekschrift in verband met een openbare overnameaanbieding verantwoord zou zijn. Een eenzijdig verzoekschrift biedt de rechtbank de mogelijkheid uitspraak te doen zonder de tegenpartij in de gelegenheid te hebben gesteld zich te verdedigen. Welnu, het zal altijd duidelijk zijn wie de verweerder is in de zaak –meestal de bieder –omdat hij onder andere altijd duidelijk geïdentificeerd zal zijn in de kennisgeving die de Commissie voor het Bank- en Financieuzen over de openbare overnameaanbieding publiceert. Bovendien is het zo dat de termijnen niet zo kort zijn dat zij een eenzijdig verzoekschrift rechtvaardigen. Zoals eerder gezegd, publiceert de CBF op voorhand een kennisgeving over elke openbare overnameaanbieding ; de publicatie van die kennisgeving gebeurt verschillende dagen, ja zelfs verschillende weken vóór de effectieve opening van het bod. Verder heeft een bod een reglementaire looptijd van minimaal tien werkdagen.

De Commissie meent dus dat, om de doelstelling – één enkele rechter voor openbare overnameaanbiedingen – ten volle te kunnen verwezenlijken, het niet nodig is de uitzondering te handhaven op grond waarvan de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel bevoegd is op eenzijdig verzoekschrift.

*
* *

Op 18 juni 2002 heeft de heer Wymeersch een nota bezorgd met de belangrijkste punten die hij geamendeerd wenst te zien

«Op enkele punten is de heer Wymeersch van oordeel dat het project verdere verduidelijking en wellicht bijsturing behoeft. Hierbij liggende volgende principes aan de basis:

– de organisatie van het toezicht is een factor van geloofwaardigheid en van internationale concurrentie, die een rol speelt in de rating van het land. Meer en meer gaan internationale instellingen waaronder het IMF over tot controles van het financieel bestel van de lidstaten. Ook België staat op deze lijst voor 2003 («*Financial Sector Assessment Program*» (FSAP)) ;

les. Cependant, le gouvernement a conservé une exception à cette règle de centralisation. En effet, sur requête, en cas d'absolue nécessité, le président du Tribunal de commerce reste compétent pour ordonner toute mesure provisoire, jusqu'à ce qu'il soit statué de manière contradictoire par la Cour d'appel de Bruxelles (article 6, modifiant l'article 584*bis* du Code judiciaire).

La justification de cette exception n'apparaît pas clairement. En effet, on ne voit pas ce qui justifie l'introduction d'une requête unilatérale en matière d'O.P.A.. Une requête unilatérale permet au tribunal de se prononcer sans avoir donné l'occasion à la partie adverse de se défendre. Or, le défendeur à la cause, qui sera le plus souvent l'offrant, sera toujours bien connu, puisque, entre autres, il est toujours identifié clairement dans l'avis d'O.P.A. publié par la Commission bancaire et financière. Secundo, les délais ne sont pas si courts qu'ils soient de nature à justifier des requêtes unilatérales. Comme dit ci-dessus, toute O.P.A. fait l'objet d'un avis préalable de la CBF ; cet avis précède de plusieurs jours, sinon de plusieurs semaines, l'ouverture effective de l'offre. Ensuite, une offre a réglementairement une durée minimale de dix jours ouvrables.

La Commission pense donc que pour atteindre pleinement l'objectif de donner un juge unique aux O.P.A., il n'est pas nécessaire de conserver l'exception de la compétence sur requête unilatérale du président du Tribunal de commerce.

*
* *

Le 18 juin 2002, M. Wymeersch a transmis une note complémentaire reprenant les principaux points qu'il souhaiterait voir amender

« M Wymeersch estime qu'il conviendrait de préciser et, sans doute, d'adapter certains points du projet, et ce, en tenant compte des principes suivants :

– l'organisation de la surveillance est un facteur de crédibilité et de concurrence internationale, qui a une incidence sur le *rating* du pays. Les institutions internationales, dont le FMI, contrôlent de plus en plus le système financier des États membres. La Belgique figure également sur cette liste pour 2003 (« *Financial Sector Assessment Program* » (FSAP)) ;

– in het Europese kader verdient het de voorkeur een schema te ontwikkelen dat zo nauw mogelijk aansluit bij de schema's die in andere landen worden aangetroffen. In de Zuiderse landen werd het toezichtschema nog niet hertekend: het blijft zuiver institutioneel, banken, markten en verzekeringen worden door afzonderlijke organen gecontroleerd. Het voorgestelde schema wijkt hiervan vrij ernstig af: in verschillende landen (VK, Scan, maar ook D, Au⁷) werd een keuze gemaakt voor een eenheidstoezicht – bank, verzekerings- en markttoezicht onder één dak – en waarbij de centrale bank betrokken wordt bij het banktoezicht, andere (N) voor een gesplitst toezicht: prudentieel versus gedragstoezicht. Nergens treft men een schema aan waarbij de centrale bank toezicht uitoefent zowel op de verzekeringen als op de effectenmarkten ;

– deze toestand wordt nog verscherpt nu er een betwisting is gerezen betreffende de verplichtingen van de NBB als beursgenoteerde onderneming. Wat ook de oplossing van deze betwisting moge van zijn – en de heer Wymeersch verklaart zich in deze zaak zeer op zijn ongemak te voelen – mag de Belgische wet geen verkeerde indruk wekken, dat dit alles een vooraf afgesproken spel is. Dit zou de geloofwaardigheid van beide instellingen tot nadeel strekken.

Concreet vertaalt deze bezorgdheid zich rond volgende punten :

1. De samenstelling van het directiecomité (art 49, § 6)

De CBF zal worden geleid door een directiecomité bestaande uit een voorzitter en vier tot zes leden, waarvan er drie afkomstig zijn van de Nationale bank en een tot drie vrij worden aangeduid. Indien er zes leden worden benoemd, is de bank niet in de meerderheid (3 op 7) en bestaat er minder risico dat zij als dominerende partner voor medeaansprakelijk zal worden gehouden. Indien er slechts 4 worden benoemd, is de Bank wél in de meerderheid (3 op 5). De heer Wymeersch verwijst hier naar de leer van de feitelijke bestuurder, wel bekend in de faillissementsrechtspraak, en waarbij de moedervennootschap aansprakelijk kan worden gesteld voor de schulden van de dochter.

Deze hybride structuur kan belangrijke gevolgen hebben. Indien zich een individueel bankongeval zou

⁷ In beide landen dateren de herstructureringen van 1 mei resp. 1 april 2002.

– il conviendrait, dans le cadre européen, d'élaborer un schéma qui corresponde le plus possible aux schémas appliqués dans d'autres pays. Les pays méridionaux n'ont pas encore redéfini le schéma de surveillance: il reste purement institutionnel, c'est-à-dire que les banques, les marchés et les assurances sont contrôlés par des organes indépendants. Le schéma proposé s'en écarte sensiblement : certains pays (le Royaume-Uni, les pays scandinaves, mais également l'Allemagne et l'Autriche⁷), ont opté pour une surveillance unique, à savoir une surveillance de la banque, des assurances et du marché sous un seul toit, la banque centrale étant associée à la surveillance bancaire, tandis que d'autres pays (Les Pays-Bas) ont opté pour une scission de la surveillance, appliquant une surveillance prudentielle et une surveillance comportementale. Il n'y a nulle part un schéma dans lequel la banque centrale exerce un contrôle tant sur les assurances que sur les marchés des valeurs mobilières ;

– ce problème se pose encore avec davantage d'acuité à présent qu'une contestation est née quant aux obligations de la BNB en tant que société cotée en bourse. Quelle que soit l'issue de cette contestation – et M. Wymeersch déclare ne pas être du tout à son aise en l'espèce –, la loi belge ne peut en aucun cas donner l'impression que tout ceci est réglé à l'avance. Cela décrédibiliserait les deux institutions.

Concrètement, cette inquiétude concerne les points suivants :

1. La composition du comité de direction (art. 49, § 6)

La CBF sera dirigée par un comité de direction composé d'un président et de quatre à six membres, dont trois seront issus de la BNB et dont un à trois seront nommés librement. Si six membres sont nommés, la banque n'occupera pas une position majoritaire (trois membres sur sept) et il y aura moins de risque qu'elle soit tenue pour coresponsable du fait de sa position dominante. En revanche, si seulement quatre membres sont nommés, la banque sera en position majoritaire (trois membres sur cinq). M. Wymeersch renvoie à cet égard, à la théorie de l'administrateur de fait, bien connue dans la jurisprudence des faillites et selon laquelle la société mère peut être tenue pour responsable des dettes de sa filiale.

Cette structure hybride peut avoir des conséquences considérables. Si une banque venait à être victime d'un

⁷ Dans ces deux pays, la restructuration date respectivement du 1er mai et du 1er avril 2002.

voordoen, zou het feit dat tenminste de helft, zoniet de meerderheid van het directiecomité van de CBF zou bestaan uit leden van het directiecomité van de NBB, de indruk kunnen wekken dat de NBB de herstel- en beschermingsmaatregelen die de CBF neemt, goedkeurt en bereid is ze te ondersteunen, inclusief in haar rol van *lender of last resort*. Op die manier zou zij zichzelf moreel – of zelfs als juridisch aansprakelijk – dreigen te verbinden en tegen wil en dank kunnen worden meegesleept in een moeilijk beheersbaar proces. Een dergelijke situatie zou haar autoriteit als centrale bank kunnen ondergraven en zou ook heel moeilijk te verantwoorden zijn ten aanzien van de minderheidsaandeelhouders die voor 50% participeren in haar kapitaal en dus onrechtstreeks de kosten verbonden aan een interventie van de Nationale Bank zouden dragen naar verhouding van hun aandeel in het kapitaal.

Terloops: de bescherming van deze aandeelhouders behoort tot de taken van de CBF.

Nu het ontwerp toelaat dat er slechts vier leden moeten worden benoemd, zijnde de verplichte drie directeurs van de NBB en een ander lid, is dit risico bijzonder groot. Volgens de heer Wymeersch lijkt het niet wenselijk dat hier ongewild de indruk zou worden gewekt dat de Bank instaat voor de verbintenissen van de CBF, nu deze onderworpen zou zijn aan de bevelen van de Bank. Daarom zou moeten worden bepaald

- ofwel dat alle leden steeds benoemd moeten zijn,
- ofwel dat er minstens twee leden, andere dan de voorzitter en de directeurs van de NBB moeten worden benoemd. Alsdan staat men voor de verhouding 3+2+1, waarbij kan worden geargumenteed dat er niet langer filialisering voorligt.

Op deze wijze kan een beter evenwicht worden gewaarborgd.

2. De NBB als beursgenoteerde vennootschap

Als beursgenoteerde vennootschap zal de Nationale Bank onderworpen zijn aan het toezicht van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen. Dit is op zichzelf al een rariteit, maar een historisch gegeven. De Commissie zal in dat kader moeten controleren of de Nationale Bank meer bepaalde regels naleeft inzake

- financiële informatieverstrekking (rekeningen en occasionele informatie),
- regels inzake marktmisbruik,
- melding van belangrijke deelnemingen

accident le fait qu'au moins la moitié, voire la majorité des membres du comité de direction de la CBF soient des membres du comité de direction de la BNB pourrait donner l'impression que la BNB approuve les mesures de protection et de redressement prises par la CBF et qu'elle est disposée à les soutenir, y compris dans son rôle de prêteur en dernier ressort. De cette manière, elle risque de s'engager sur le plan moral – voire d'engager sa responsabilité juridique – et d'être entraînée à son corps défendant dans un processus difficilement contrôlable. Une telle situation pourrait saper son autorité en tant que banque centrale et serait également difficilement justifiable à l'égard des actionnaires minoritaires qui participent à hauteur de 50 % à son capital et qui devraient donc assumer indirectement à concurrence de la part qu'ils détiennent dans son capital, les coûts engendrés par une intervention de la Banque Nationale ;

Notons incidemment que la protection de ces actionnaires est une des tâches de la CBF.

Étant donné que le projet permet de ne devoir nommer que quatre membres, les trois directeurs obligatoires de la BNB et un autre membre, ce risque est particulièrement grand. Selon M. Wymeersch, il ne paraît pas souhaitable de susciter involontairement l'impression que la Banque assume les obligations de la CBF, puisque celle-ci serait soumise aux ordres de la Banque. C'est pourquoi il faudrait prescrire

- soit que tous les membres doivent toujours être nommés,
- soit qu'au moins deux membres, autres que le président et les directeurs de la BNB doivent être nommés. On obtiendrait alors un rapport 3+2+1 dont on pourrait affirmer qu'il n'implique plus d'inféodation.

Un meilleur équilibre pourrait ainsi être garanti.

2. La BNB en tant que société cotée en Bourse

En tant que société cotée en Bourse, la Banque nationale sera soumise au contrôle de la Commission bancaire et financière, ce qui est déjà une curiosité en soi, mais également un fait historique. Dans ce cadre, la Commission devra contrôler si la Banque nationale respecte des règles mieux déterminées en matière de

- fourniture d'informations financières (comptes et information occasionnelle),
- règles en matière d'abus de marché,
- déclaration de participations importantes

- de Bank moet worden ingeschreven op de lijst van de vennootschappen die beroep doen op het spaarwezen, waardoor zij tot bepaalde verplichtingen wordt gehouden.

Anderzijds bekleden de directeurs van de bank een belangrijke positie – volgens het ontwerp eventueel de meerderheid - in het directiecomité van de CBF.

De opstellers hebben gemeend dit probleem te kunnen oplossen door te bepalen dat bedoelde directeurs in persoonlijke naam zetelen. Enerzijds is dat weinig geloofwaardig, zie de rechtspraak inzake vennootschappen, anderzijds spreekt de tekst zichzelf tegen door te stellen dat een persoon die geen directeur NBB meer is niet meer in de CBF kan zetelen. (art 49, § 6, lid 2).

De leden van het directiecomité van de NBB zullen zetelen in het orgaan dat belast is met het toezicht op de Nationale Bank. Dit heeft voor gevolg dat

- zij toegang zullen hebben tot alle interne documenten van de CBF met betrekking tot dit toezicht
- zij het hiërarchische gezag zullen uitoefenen op de personeelsleden van de CBF die dit toezicht moeten uitoefenen.
- zij zullen medebeslissen bij de uitlegging van de teksten die de relaties tussen een beursgenoteerde vennootschap en haar controleaandeelhouder betreffen

- artikel 49, § 7, derde lid, bevat een bepaling terzake maar deze volstaat niet om dit belangenconflict te vermijden.

Voor de geloofwaardigheid van het Belgische toezicht op het effectenwezen is dit geen goed teken.

De heer Wymeersch stelt voor dit vraagstuk op te lossen door te bepalen dat zolang de Nationale Bank beursgenoteerd is, materies die betrekking hebben op beursgenoteerde vennootschappen zullen worden behandeld door het directiecomité, samengesteld zonder deelname van de voormelde directeurs.

3. De secretaris-generaal (art. 51)

Artikel 51 bepaalt dat de Koning een secretaris-generaal zal aanstellen. Zijn bevoegdheden stijgen evenwel ver uit boven deze van een gelijkaardige functie in de publieke sector, - men vergelijkte bij voorbeeld met de gemeentesecretaris -, of in de privé-ondernemingen. Hij staat, luidens het ontwerp, immers in voor de algemene administratieve organisatie – wat men kan begrijpen – doch ook voor «*de leiding van de diensten*». Hij moet daarbij eigen personeel hebben en over delegaties beschikken (§ 4). In die laatste functie kan

- la Banque devra être inscrite sur la liste des sociétés qui font appel à l'épargne, ce qui la soumettra à des obligations déterminées.

D'autre part, les directeurs de la banque occupent une position importante au sein du comité de direction de la CBF, où ils peuvent éventuellement - aux termes du projet - être majoritaires.

Les auteurs ont cru pouvoir régler ce problème en disposant que ces directeurs siègent en leur nom personnel. Cependant, pareille disposition est peu crédible (voir la jurisprudence concernant les sociétés), d'une part, et le texte se contredit dans la mesure où il dispose qu'une personne qui perd la qualité de directeur à la BNB ne peut plus siéger au sein de la CBF (art. 49, § 6, alinéa 2), d'autre part.

Dès lors que les membres du comité de direction de la BNB siégeront au sein de l'organe chargé de la surveillance de la Banque nationale, cela signifie :

- qu'ils auront accès à tous les documents internes de la CBF concernant cette surveillance ;
- qu'ils exerceront une autorité hiérarchique sur les membres du personnel de la CBF chargés d'exercer cette surveillance ;
- qu'ils participeront aux décisions concernant l'interprétation des textes concernant les relations entre une société cotée en Bourse et son actionnaire de contrôle ;
- si l'article 49, § 7, alinéa 3, comprend une disposition réglant cette question, cette disposition est insuffisante pour éviter ce conflit d'intérêts.

Pour la crédibilité de la surveillance belge du commerce des valeurs mobilières, ce n'est pas bon signe.

M. Wymeersch propose de régler ce problème en disposant que tant que la Banque nationale est cotée en Bourse, les matières relatives aux sociétés cotées en Bourse seront traitées par le comité de direction, composé sans la participation des directeurs précités.

3. Le secrétaire général (art. 51)

L'article 51 dispose que le Roi désignera un secrétaire général. Ses compétences dépassent toutefois de loin celles attribuées à une fonction similaire dans le secteur public – songeons, par exemple, au secrétaire communal – ou dans les entreprises privées. Conformément au projet, il est chargé de l'organisation administrative générale – ce qui est compréhensible –, mais aussi de «*la direction des services*». Il doit disposer d'un personnel propre et de délégations (§ 4). Dans cette dernière fonction, il peut déterminer les modalités

hij bepalen op welke wijze de controlediensten zullen worden georganiseerd, waar de middelen zullen worden ingezet, met andere woorden of een bepaalde sector strenger of minder streng zal worden gecontroleerd. Verder is hij belast met de coördinatie van de samenwerking met de NBB en de CDV en kan hij meteen ook secretaris-generaal zijn van de CDV.

Dit alles kan niet de verantwoordelijkheid zijn van een secretaris-generaal.

Normaal staat een secretaris-generaal onder de leiding en toezicht van de voorzitter, of van het orgaan van bestuur. Dit orgaan bepaalt de prioriteiten en controleert de uitvoering ervan. In het ontwerp is dat niet zo: een handige formulering in artikel 51 onttrekt de secretaris-generaal aan het gezag van de voorzitter: hij treedt op overeenkomstig de regels vastgesteld in het inrichtingsreglement en onder de *collegiale leiding van de leden van het directiecomité*, - men leze van het comité, *de voorzitter uitgezonderd*.

Op die manier creëert men een drievoudig uitvoerend bestuursorgaan:

- de voorzitter : hij leidt de CBF (art. 50)
- de secretaris-generaal: hij leidt de diensten (art. 51)
- de leden van het directiecomité – zonder voorzitter: ze leiden de secretaris- generaal (art. 51, § 2)

– onverminderd de bevoegdheden van het directiecomité dat luidens artikel 49 «instaat voor het beheer en het bestuur van de CBF».

Deze oplossing is onwerkbaar, en leidt tot verwarring en tot een twee - of zelfs driehoofdig bestuur. Dit is een bron van permanente conflicten. De collegialiteit van het directiecomité wordt doorbroken.

Ook de Raad van State had kritiek op het statuut van de secretaris-generaal als orgaan van de instelling (art. 47)

Vandaar het voorstel van de heer Wymeersch dat de secretaris-generaal zou worden geplaatst onder de leiding van het directiecomité, waarbij dit comité zijn taken zal bepalen.

4. De samenwerking met de NBB en met de CDV (artikelen 117-119)

Het ontwerp introduceert een vrij ingewikkeld schema dat de samenwerking tussen de drie instellingen organiseert wat de vraagstukken van «gemeenschappelijk belang» betreft. Dat schema is gebaseerd op de interventie van een raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten en van een Comité voor financiële stabiliteit.

Men kan zich afvragen wat het nut is van die organen en van dat ingewikkelde schema aangezien de Koning

d'organisation des services de contrôle, l'affectation des moyens ou, en d'autres termes, déterminer si un secteur sera soumis à un contrôle plus ou moins sévère. Il est par ailleurs chargé de coordonner la coopération avec la BNB et l'OCA, dont il peut également être le secrétaire général.

Toutes ces missions ne peuvent relever de la responsabilité d'un secrétaire général.

Normalement, un secrétaire général travaille sous la direction et le contrôle du président ou d'un organe d'administration. Cet organe définit les priorités et en contrôle l'exécution. Ce n'est pas ce que prévoit le projet : grâce à une rédaction astucieuse de l'article 51, le secrétaire général échappe à l'autorité du président : il agit conformément aux règles fixées dans le règlement d'ordre intérieur et sous *l'autorité collégiale des membres du comité de direction* – lire du comité, *à l'exclusion* du président.

On crée ainsi un triple organe d'administration exécutif :

- le président : il dirige la CBF (art. 50)
- le secrétaire général : il dirige les services (art. 51)
- les membres du comité de direction – à l'exception du président : ils dirigent le secrétaire général (art. 51, § 2)
- sans préjudice des compétences du comité de direction, qui conformément à l'article 49 « assure l'administration et la gestion de la CBF ».

Cette solution est impraticable. Elle est source de confusion et conduit à une direction bicéphale, voire tricéphale, ce qui constitue une source de conflits permanents. La collégialité du comité de direction est brisée.

Le Conseil d'État s'est, lui aussi, montré critique à l'égard du statut du secrétaire général en tant qu'organe de l'institution (art. 47).

M. Wymeersch propose dès lors que le secrétaire général soit placé sous la direction du comité de direction, qui définira ses tâches.

4. La coopération avec la BNB et l'OCA (articles 117 à 119)

Le projet introduit un schéma assez compliqué organisant la collaboration entre les trois institutions à propos des matières «d'intérêt commun». Ce schéma est fondé sur l'intervention d'un conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers» et d'un Comité de stabilité financière.

On peut se demander quelle est l'utilité de ces organes et de ce schéma compliqué lorsque les règles rela-

de regels voor de samenwerking kan bepalen en wijzigen.

Juridisch lijkt het passender het optreden van de Koning te beperken tot de aanvankelijke invoering van het protocol. Om bovendien de eerder vermelde evenwichtsverstoringen te vermijden zou de termijn van zes maanden ten minste moeten ingaan op het tijdstip waarop alle leden van de comités zijn aangesteld.

De Commissie kan zich inschrijven in het beleid van het ontwerp waar het er op aankomt synergieën te bewerkstellingen tussen de onderscheiden organen die betrokken zijn bij het financieelzaken en het toezicht erop

Aldus kan er geen twijfel bestaan over het feit dat tussen NBB en CBF moet worden samengewerkt voor wat het prudentieel beleid betreft. Dit is trouwens reeds het geval.

Nochtans kan deze samenwerking niet gebeuren zonder enerzijds de eerbiediging van de autonomie van elk van de betrokken instellingen, autonomie die wordt ingeschreven in de toepasselijke internationale normen.

Anderzijds moet elk van de betrokken instellingen het meesterschap blijven bewaren van zijn middelen – zowel menselijke als financiële – om zijn opdracht waar te maken en de verantwoordelijkheid voor de uitvoering ervan te kunnen dragen. Vandaar dat het samenwerkingsakkoord aan deze vereiste getoetst zou moeten worden.

De samenvoeging van middelen – zowel menselijke als materiële – dient evenwel rekening te houden met de specifieke rechtspositie van elk van de betrokken instellingen. Aldus moet worden vermeden dat belangenvermenging ontstaat. Immers, de Nationale Bank is verantwoording verschuldigd aan haar aandeelhouders, zowel aan de minister van Financiën – dat spreekt voor zichzelf – maar zoals thans meer en meer duidelijk blijkt, ook aan de beleggers. De CBF mag geen middelen ontvangen van een onderneming die aan haar toezicht zou worden onderworpen. Grote omzichtigheid zal zijn geboden voor alle financiële of andere stromen die tussen beide instellingen zouden ontstaan. Ook de toepassing van de wet op de overheidsopdrachten mag niet uit het oog worden verloren.

Wat de bevoegdheden van het Comité voor financiële stabiliteit betreft, deze overtreffen ruim de financiële stabiliteit, maar raken de werking van de instellingen. Samenwerking inzake beheer van gemeenschappelijke diensten kan worden overwogen, doch na een zorgvuldige afweging van de behoeften van elk van de instellingen. Ook moet deze samenwerking marktconform gebeuren en rekening houden met de voormelde financiële beperkingen op kruisfinanciering.

tives à la collaboration peuvent être fixées et modifiées par le Roi.

Juridiquement il semble plus juste de limiter l'intervention du Roi à la mise en place initiale du protocole. En outre, afin d'éviter les déséquilibres mentionnés plus haut, le délai de six mois devrait au minimum être fixé à partir du moment où tous les membres des comités auraient été nommés.

La Commission peut souscrire à la philosophie politique du projet, dans la mesure où celle-ci consiste à réaliser des synergies entre les différents organes qui sont concernés par la finance et son contrôle. Il est dès lors indubitable que la BNB et la CBF doivent collaborer en matière de politique prudentielle. C'est d'ailleurs déjà le cas.

Cette collaboration ne peut toutefois s'effectuer sans, d'une part, le respect de l'autonomie de chacune des institutions concernées – autonomie qui est inscrite dans les normes internationales applicables.

D'autre part, chacune des institutions concernées doit conserver la maîtrise de ses moyens – tant humains que financiers –, afin d'exécuter sa mission et de pouvoir en assumer la responsabilité. Il en résulte que l'accord de collaboration devrait être soumis à cette condition.

La conjonction des moyens – tant humains que matériels – doit toutefois tenir compte de la position juridique spécifique à chacune des institutions concernées. Il convient dès lors d'éviter tout conflits d'intérêts. En effet, la Banque nationale doit rendre des comptes à ses actionnaires, tant au ministre des Finances – cela va de soi – qu'aux investisseurs, comme il apparaît de plus en plus clairement à l'heure actuelle. La CBF ne peut rien recevoir d'une entreprise qui serait soumise à son contrôle. Une grande prudence s'impose en ce qui concerne tous les flux financiers et autres entre les deux institutions. Il ne faut pas non plus perdre de vue l'application de la loi sur les marchés publics.

En ce qui concerne les compétences du Comité de stabilité financière, celles-ci dépassent largement la stabilité financière et touchent au fonctionnement des institutions. Une collaboration sur le plan de la gestion des services communs peut être envisagée, mais uniquement après une évaluation minutieuse des besoins de chacune des institutions. Cette collaboration doit également se dérouler conformément aux conditions du marché et tenir compte des restrictions financières précitées à propos du financement croisé.

Al deze argumenten zetten ertoe aan om niet in overhaasting te werken. De samenwerking moet er komen. Doch de termijn waarbinnen zij thans moet worden gerealiseerd, zijnde luidens artikel 118 zes maanden na de benoeming van de eerste leden van het directiecomité – is niet realistisch. Daarom stelt de heer Wymeersch voor deze termijn te schrappen, doch de bevoegdheid van de Koning te behouden voor het geval er vrees is voor onwilligheid. «.

2. Vragen van de leden

De heer Herman Van Rompuy (C&V) constateert dat de heer Wymeersch met klem heeft gewezen op de gevaren verbonden aan het feit dat de NBB een beursgenoteerde vennootschap is. Nu heeft een lid van het directiecomité van de NBB vandaag al zitting in het directiecomité van de CBF, zodat theoretisch reeds een belangenconflict zou kunnen rijzen in het raam van de huidige toezichtstructuren. De problemen die de heer Wymeersch ter sprake heeft gebracht, met name in verband met het verkrijgen door de NBB van bepaalde inlichtingen, kunnen zich nu al voordoen. Waarin verschilt de huidige situatie dan van het nieuwe door het hervormingsontwerp voorgestelde systeem?

De heer Wymeersch stipt aan dat het wat hem betreft om een nieuw feit gaat. De betrokken partijen hebben zich immers er pas zeer recent rekenschap van gegeven dat de NBB aan dezelfde toezichtregels is onderworpen als de overige beursgenoteerde vennootschappen. Dat probleem heeft in het verleden aanleiding gegeven tot één briefwisseling, maar is indertijd niet verder gevolgd geweest. Het is nooit grondig onderzocht.

Momenteel is een van de vier fungerende leden van de CBF ook lid van het directiecomité van de NBB. Over die aangelegenheid is nog niet gedebatteerd binnen de Commissie. Aangezien een aantal mandaten vacant is, zou de Commissie niet meer over het vereiste quorum beschikken, mocht het lid van het directiecomité van de NBB worden verzocht de vergadering te verlaten tijdens de bespreking van de punten die direct op de Bank betrekking hebben.

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) vraagt aan de heer Wymeersch of volgens hem de nieuwe structuur waarin het hervormingsontwerp voorziet zal leiden tot een betere samenwerking tussen de CBF en de CDV en tot een doelmatiger toezicht op de financiële conglomeraten. Of is de heer Wymeersch van mening dat een volledige integratie van de toezichtorganen nodig is en dat de kwestie bij voorrang Europees moet worden geregeld?

Tous ces arguments incitent à ne pas oeuvrer dans la précipitation. Une collaboration est nécessaire. Mais le délai dans lequel elle doit actuellement être réalisée, soit - comme le prévoit l'article 118 - six mois après la nomination des premiers membres du comité de direction, n'est pas réaliste. C'est la raison pour laquelle M. Wymeersch propose de supprimer ce délai, mais de maintenir la compétence du Roi pour le cas où de la mauvaise volonté serait à craindre. »

2. Questions des membres

M. Herman Van Rompuy (CD&V) constate que M. Wymeersch a souligné avec force les risques liés au fait que la BNB est une société cotée en Bourse. Or, aujourd'hui déjà, un membre du comité de direction de la BNB siège au sein du comité de direction de la CBF, si bien qu'un conflit d'intérêt pourrait déjà théoriquement survenir dans le cadre des structures actuelles de contrôle. Les problèmes soulevés par M. Wymeersch, notamment en ce qui concerne l'obtention de certaines informations par la BNB, peuvent déjà survenir actuellement. Quelle est donc la différence entre la situation actuelle et le nouveau système proposé par le projet de réforme ?

M. Wymeersch indique qu'il s'agit pour lui d'un fait nouveau. Les parties concernées ne se sont en effet rendu compte que très récemment du fait que la BNB est soumise aux mêmes règles de contrôle que les autres sociétés cotées. Ce problème a donné lieu à un seul échange de courrier dans le passé mais il n'a fait l'objet d'aucun suivi à l'époque. Il n'a jamais été examiné de manière approfondie.

Actuellement, un des quatre membres de la CBF est également membre du comité de direction de la BNB. Cette question n'a encore donné lieu à aucun débat au sein de la Commission. Certains mandats étant vacants, le collège ne disposerait plus du quorum requis si le membre du comité de direction de la BNB devait être invité à quitter la réunion lors de la discussion de points concernant directement la Banque.

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) demande si, selon M. Wymeersch, la nouvelle structure prévue par le projet de réforme va permettre d'améliorer la collaboration entre la CBF et l'OCA et rendre le contrôle sur les conglomerats financiers plus efficace ? Ou bien M. Wymeersch considère-t-il qu'une complète intégration des organes de surveillance est nécessaire et que le problème doit prioritairement être réglé au niveau européen ?

De heer Wymeersch merkt op dat uit een zuiver politiek oogpunt het vermoedelijk verkieslijk ware geweest de *status quo* te handhaven ten einde geen personen of instellingen in verlegenheid te brengen.

Wat de praktische kant van de zaak betreft, onderstreept de spreker dat het tussen de CBF en de CDV gesloten protocol om de drie à vier maanden leidt tot een gedachtewisseling tussen de twee instellingen. Die vergaderingen zijn tot dusver uitgemond in twee belangrijke verwezenlijkingen:

- in een deze week verschenen publicatie, is een detailvergelijking gemaakt tussen twee producten die financieel op elkaar gelijk zijn maar juridisch verschillend zijn, met name de beleggingsfondsen vergeleken met de producten van de zogenaamde «tak 23», met de bedoeling de consument voor te lichten over de precieze aard van die producten;

- inzake het toezicht op de Belgisch-Nederlandse Fortis-groep is een akkoord gesloten tussen de Belgische en de Nederlandse toezichtautoriteiten, zowel wat de bank- als wat de verzekeringssector betreft: terzake worden gemeenschappelijke initiatieven ontwikkeld; om in te gaan op het verzoek van Fortis, dat één gesprekspartner wenste, zorgt de CBF voor de coördinatie en zendt vervolgens de gegevens over aan de diverse betrokken instanties.

Momenteel kan moeilijk worden voorspeld welke beslissingen Europa op dat vlak zal nemen. In elk geval wordt een tendens naar een vorm van geïntegreerd toezicht geconstateerd, in zoverre de commercialisering van de producten fundamenteel dezelfde is in de beide sectoren, waarbij het risico het fundamentele gegeven is. De risico's in de banksector verschillen van die in de verzekeringssector wat de balans-passiva betreft; dat verschil is aanzienlijk minder uitgesproken wat de activa betreft.

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) vraagt of de goedkeuring van deze wetsontwerpen de CBF en de CDV ertoe zal verplichten nauwer samen te werken. Moet die samenwerking er ook komen in andere domeinen dan het louter financiële? Het lid haalt onder meer het voorbeeld aan van de circulaire nrs. D1 97/9 en D4 97/4 van 18 december 1997 betreffende de bijzondere mechanismen van belastingfraude die de CBF heeft gericht aan respectievelijk de kredietinstellingen en de beleggingsondernemingen. Die mechanismen kan men ook in de verzekeringssector aantreffen. Het is dan ook niet wenselijk dat twee afzonderlijke toezichtorganen terzake verschillende onderrichtingen geven aan de betrokken ondernemingen.

M. Wymeersch observeert dat van een puur politiek standpunt, het waarschijnlijk beter zou zijn geweest de *status quo* te handhaven om te voorkomen dat problemen worden opgeworpen aan personen of instellingen.

Van een praktisch standpunt, benadrukt de intervenant dat het protocol tussen de CBF en de OCA tot drie of vier maanden leidt tot een uitwisseling van informatie tussen de twee instellingen. Deze vergaderingen hebben tot nu toe geleid tot twee belangrijke realisaties:

- in een publicatie die deze week is verschenen, wordt een gedetailleerde vergelijking gemaakt tussen twee producten die financieel op elkaar gelijk zijn maar juridisch verschillend zijn, met name de beleggingsfondsen vergeleken met de producten van de zogenaamde «branche 23», met de bedoeling de consument voor te lichten over de precieze aard van die producten;

- de toezicht op de Belgisch-Nederlandse Fortis-groep is een akkoord gesloten tussen de Belgische en de Nederlandse toezichtautoriteiten, zowel wat de bank- als wat de verzekeringssector betreft: terzake worden gemeenschappelijke initiatieven ontwikkeld; om in te gaan op het verzoek van Fortis, dat één gesprekspartner wenste, zorgt de CBF voor de coördinatie en zendt vervolgens de gegevens over aan de diverse betrokken instanties.

Het is momenteel moeilijk te voorspellen welke beslissingen de Europese Unie op dat vlak zal nemen. In elk geval wordt een tendens naar een vorm van geïntegreerd toezicht geconstateerd, in zoverre de commercialisering van de producten fundamenteel dezelfde is in de beide sectoren, waarbij het risico het fundamentele gegeven is. De risico's in de banksector verschillen van die in de verzekeringssector wat de balans-passiva betreft; dat verschil is aanzienlijk minder uitgesproken wat de activa betreft.

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) vraagt of de goedkeuring van deze wetsontwerpen de CBF en de CDV ertoe zal verplichten nauwer samen te werken. Moet die samenwerking er ook komen in andere domeinen dan het louter financiële? Het lid haalt onder meer het voorbeeld aan van de circulaire nrs. D1 97/9 en D4 97/4 van 18 december 1997 betreffende de bijzondere mechanismen van belastingfraude die de CBF heeft gericht aan respectievelijk de kredietinstellingen en de beleggingsondernemingen. Die mechanismen kan men ook in de verzekeringssector aantreffen. Het is dan ook niet wenselijk dat twee afzonderlijke toezichtorganen terzake verschillende onderrichtingen geven aan de betrokken ondernemingen.

De heer Wymeersch antwoordt dat de samenwerking wel degelijk stringenter wordt opgelegd dan voorheen aangezien artikel 118 van wetsontwerp DOC 50 1842/001 bepaalt dat de NBB, de CBF en de CDV «de modaliteiten (bepalen) van de samenvoeging van de diverse activiteiten die worden samengebracht met het oog op het vervullen van de verplichting tot samenwerking bedoeld in artikel 117, § 1» van dat ontwerp. Als de genoemde instellingen nalaten dat protocol te sluiten binnen een termijn die zes maanden te rekenen van de eerste benoeming van de leden van die organen bedoeld in de artikelen 49 en 85 niet mag overschrijden, is de Koning gemachtigd zelf de bedoelde regels vast te stellen.

De spreker betreurt dat de vooropgestelde termijn zo kort is. Zo men concrete resultaten wenst, is het belangrijk bedachtzaam over dat protocol te kunnen onderhandelen.

Nu binnen de diverse betrokken organen de bereidheid aanwezig is, zal op tal van niveaus kunnen worden samengewerkt. De spreker geeft de volgende voorbeelden:

- de bijzondere mechanismen van belastingfraude zijn sinds 1975 wel bekend in de banksector. Ze zijn thans opgenomen in de wet van 9 juli 1975 betreffende het toezicht op de verzekeringsondernemingen. Op dat stuk moet expertise worden ontwikkeld.

- het probleem van de agenten in de bank- en verzekeringssector alsmede van de zelfstandige agenten en de makelaars valt niet te onderschatten. De CBF onderzoekt de kwestie in samenwerking met de CDV. De inlichtingen over de identiteit van de personen, de gegevens over het zedelijk gedrag en de precedenten zouden in een gemeenschappelijke gegevensbank kunnen worden beheerd.

D. Uiteenzetting van de heer Guido Ravoet, directeur-generaal van de Belgische Vereniging van Banken (BVB)

1. Inleidende uiteenzetting

De heer Guido Ravoet merkt op dat de banksector in het algemeen positief staat tegenover het wetsontwerp betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten dat aan een noodzaak beantwoordt en de synergie tussen de verschillende autoriteiten van de financiële sector in de hand zal werken.

BVB is evenwel van oordeel dat de sector zou dienen geconsulteerd te worden bij de omzetting van alle betrokken Europese bepalingen (art. 145) en gaat er dan

M. Wymeersch répond que la collaboration est en effet imposée de manière plus forte qu'auparavant dans la mesure où l'article 118 du projet de loi DOC 50 1842/001 dispose que la BNB, la CBF et l'OCA définissent « les modalités de mise en commun des différentes activités mises en commun en vue de remplir l'obligation de coopération telle que définie à l'article 117, §1er, » dudit projet. Si les institutions visées restent en défaut de conclure le protocole dans un délai ne pouvant pas excéder six mois à dater de la première nomination des membres des organes visés aux articles 49 et 85, le Roi est habilité à fixer Lui-même les règles visées.

L'intervenant regrette que le délai prévu soit aussi court. Si l'on souhaite atteindre des résultats concrets, il est en effet important de pouvoir négocier ce protocole de manière réfléchie.

Maintenant que la volonté existe au sein des divers organes concernés, la collaboration pourra se dérouler à de nombreux niveaux. L'intervenant cite les exemples suivants :

- les mécanismes particuliers de fraude fiscale sont bien connus dans le secteur bancaire depuis 1975. Ils ont maintenant été inscrits dans la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances. Une expertise doit être développée en la matière ;

- le problème des agents dans le secteur de la banque et de l'assurance, ainsi que des agents indépendants et des courtiers est très important. La CBF examine la question en collaboration avec l'OCA. L'information concernant l'identité des personnes, les renseignements en matière de bonne vie et mœurs et les précédents, pourrait être gérée dans une base de données commune.

D. Exposé de M. Guido Ravoet, directeur général de l'Association belge des Banques (ABB)

1. Exposé introductif

Monsieur Guido Ravoet constate que le secteur bancaire est favorable à ce projet qui répond à un besoin réel et ne peut que favoriser les synergies entre les différentes autorités du secteur financier.

L'ABB estime toutefois que le secteur bancaire devrait être consulté lors de la transposition de toutes les dispositions européennes concernées (art. 145) et part

ook van uit dat de hiervoor voorziene techniek van de 'open raadpleging' een verplichte procedure is. Daarenboven dient het toepassingsgebied uitgebreid te worden tot alle wijzigingen aan de omkadering van de financiële markten en aan het toezicht van de financiële sector. Tenslotte pleit de BVB voor het gebruik van een redelijke consultatietermijn.

A. Positieve evolutie van de teksten

De BVB is tevreden met de teksten die de reeds afgewerkte Europese teksten omzetten alsook met de grote lijnen van de nog niet afgewerkte Europese teksten. Naar aanleiding van het overleg dat heeft plaatsgevonden werden op verzoek van de BVB volgende wijzigingen aan de oorspronkelijke teksten werden aangebracht:

a) de schrapping van het onduidelijke begrip 'gevoelige informatie' (dat bovendien niet in de Europese richtlijn voorkwam) in het kader van de regeling markt-misbruik;

b) de schrapping van de verplichting voor de bank om een verbodsblijst op te stellen van financiële instrumenten waarover de bank afziet van verhandeling en van verspreiding van financiële analyses, een maatregel die eveneens niet in de Europese teksten voorkwam;

c) het feit dat voor het strafrechtelijk beteugeld misdrijf van misbruik van voorkennis het intentioneel element wordt behouden wat fundamenteel is in strafzaken;

d) het feit dat de opleidingsvereisten en de invoering van criteria van beroepsbekwaamheid voor werknemers en agenten werden weggelaten en zullen opgenomen worden in een toekomstig wetsontwerp na voorafgaande consultatie van de sector;

e) het feit dat de bepaling inzake registratie van telefonische orders en de hieraan gekoppelde onduidelijke vermelding van de toestemming van de cliënt werd geschrapt wegens het onuitvoerbaar karakter van deze maatregel.

De BVB is tevreden dat er rekening werd gehouden met haar opmerkingen.

B. Algemene context: internationale concurrentievoorwaarden

De terreinen waarin de banken actief zijn en in het bijzonder de financiële markten zijn reeds geruime tijd grensoverschrijdend van aard, in het bijzonder binnen de Europese Unie. De belangrijkste bekommernis van de BVB is dan ook het realiseren van een reglementair 'level playing field' gezien elke andere oplossing concurrentieverstorend werkt. Men dient tevens realistisch te zijn, Brussel kan zich met een deelname van slechts enkele procenten in Euronext niet veroorloven nieuwe en bestaande kapitaalstromen af te schrikken.

donc du principe que la technique de la «consultation ouverte» prévue à cet effet constitue une procédure obligatoire. Il conviendrait en outre que le champ d'application en soit étendu à toutes les réformes du cadre réglementaire des marchés financiers et de la surveillance du secteur financier. L'ABB sollicite enfin l'application d'un délai de consultation raisonnable.

A. Evolution positive des textes

L'ABB se déclare satisfaite de la teneur des textes qui transposent les textes européens déjà finalisés, de même que des grandes lignes des textes européens encore en chantier. Suite à la concertation qui a eu lieu, les modifications suivantes ont été apportées aux textes initiaux à la demande de l'ABB ::

a) la suppression du concept imprécis d'«information sensible» (qui n'intervenait d'ailleurs pas dans la directive européenne) dans le cadre des dispositions relatives aux abus de marché;

b) la suppression de l'obligation faite aux banques d'établir une liste d'interdiction des instruments financiers pour lesquels elles renoncent à la négociation pour compte propre et à la diffusion d'analyses financières, une mesure elle aussi absente des textes européens ;

c) le maintien en matière de délit d'abus d'informations privilégiées passible de poursuites pénales, du caractère intentionnel, qui revêt une importance capitale dans les affaires pénales ;

d) la suppression des exigences en matière de formation et de l'introduction de critères d'aptitude professionnelle à l'égard des employés et agents, lesquelles seront reprises, après consultation préalable du secteur, dans un projet de loi ultérieur ;

e) la suppression, en raison de son caractère inapplicable, de la disposition ayant trait à l'enregistrement des ordres téléphoniques et la difficulté d'indiquer clairement le consentement du client.

L'ABB apprécie qu'il ait été tenu compte de ses remarques.

B. Contexte général : conditions de concurrence internationale

Depuis longtemps déjà, les domaines où s'exerce l'activité bancaire, et les marchés financiers en particulier, ne connaissent plus de frontières, en particulier au sein de l'Union européenne. La principale préoccupation de l'ABB est dès lors l'instauration d'un «level playing field» réglementaire, puisque c'est la seule solution sans effet perturbateur sur la concurrence. Force est de constater que Bruxelles, dont la participation à Euronext se limite à un faible pourcentage, ne peut se permettre de décourager les flux de capitaux présents et à venir.

Als de Belgische reglementering afwijkt van de Europese consensus noopt dit internationaal opererende financiële instellingen tot het implementeren van specifieke IT-oplossingen, specifieke interne procedures en specifieke compliance-voorzieningen en dit voor een relatief kleine Belgische markt. Ongelijkheid zorgt dus niet alleen voor een benadeling van de lokaal aanwezige instellingen maar verhoogt tevens de instapkosten voor nieuwe buitenlandse partners. De gevolgen zijn voorspelbaar en leiden onvermijdelijk naar een leegloop van het Belgische financiële centrum.

Men mag deze boodschap niet verkeerd begrijpen, de vraag naar een level playing field betekent niet dat de sector gekant is tegen maatregelen die de belegger beschermen en de marktintegriteit vrijwaren (getuige daarvan de werkzaamheden van de BVB om een gemeenschappelijke gedragscode voor de sector op te stellen over de persoonlijke transacties van het personeel). Het betekent alleen dat dergelijke maatregelen zich moeten inpassen in de Europese voorschriften.

Het realiseren van een '*level playing field*' inzake toezicht op de financiële diensten en een geloofwaardige en transparante nieuwe institutionele architectuur voor het toezicht op de financiële sector zijn uiterst belangrijke troeven om de economische ontwikkeling, de aantrekkingskracht voor buitenlandse investeerders en de financiële stabiliteit van ons land te verzekeren.

C. Financiële markten en diensten

1. Internalisatie (art. 5, §1, 5°)

In art. 5 is voorzien welke bepalingen de marktregels van een Belgische gereguleerde markt dienen te bevatten. In §1, 5° van dit artikel is voorzien dat de gereguleerde markt ook de organisatie kan regelen inzake internalisatie. De BVB kan evenwel niet akkoord gaan met deze bepaling.

Vooreerst is het niet logisch dat een gereguleerde markt de regels zou kunnen vastleggen voor transacties die buiten haar markt worden uitgevoerd. De internalisatie van orders is een methode van orderverwerking die uitdrukkelijk door de huidige ontwerpversie van de ISD-richtlijn wordt voorzien naast de afhandeling van orders op een gereguleerde markt.

Deze bepaling houdt ook in dat elke gereguleerde markt aparte regels zou kunnen vastleggen voor internalisatie wat niet de bedoeling kan zijn.

Les divergences entre la réglementation belge et le consensus européen ont pour effet de contraindre les institutions financières opérant au niveau international à mettre en œuvre des solutions spécifiques en matière de technologies de l'information, ainsi que des procédures internes et des mécanismes de conformité spécifiques et ce, pour un marché belge relativement restreint. Ces divergences n'entraînent donc pas seulement un préjudice pour les institutions locales mais augmentent également les coûts d'accès pour les nouveaux partenaires étrangers. Les conséquences sont aisément prévisibles et conduisent inéluctablement à une désertion de la place financière belge.

Ce message ne doit pas être interprété erronément. Le souhait exprimé par le secteur bancaire en faveur de l'instauration d'un level playing field ne signifie pas pour autant que ce dernier soit hostile aux mesures ayant pour but d'assurer la protection des investisseurs et de préserver l'intégrité des marchés (en attestent les travaux de l'ABB visant à élaborer un code de conduite collectif ayant trait aux transactions personnelles du personnel bancaire). Cela signifie seulement que de telles mesures doivent être en harmonie avec les prescriptions européennes.

La réalisation d'un «*level playing field*» en matière de surveillance des services financiers et la mise en place d'une nouvelle structure institutionnelle crédible et transparente dans ce même domaine constituent des atouts majeurs dans la poursuite des objectifs de développement économique, d'attrait à l'égard des investisseurs étrangers et de stabilité financière de notre pays.

C. Marchés et services financiers

1. Internalisation (art. 5, §1, 5°)

L'art. 5 détermine les dispositions auxquelles doivent se conformer les règles de marché relatives au marché réglementé belge. Le §1, 5° de ce même article autorise également le marché réglementé à régler l'internalisation. L'ABB ne peut toutefois marquer son accord sur cette disposition.

Premièrement, il ne semble pas logique qu'un marché réglementé puisse élaborer des règles pour des transactions exécutées en dehors de ce marché. L'internalisation des ordres constitue une méthode de traitement expressément prévue par la nouvelle version du projet de directive DSI, parallèlement au traitement des ordres sur les marchés réglementés.

Cette disposition suppose également que chaque marché réglementé puisse établir des règles distinctes en matière d'internalisation, ce qui ne peut être le but poursuivi.

De BVB vraagt dan ook de schrapping van deze bepaling (vanaf de woorden 'in voorkomend geval...') en ondersteunt de reeds in art. 26, 12°, b, voorziene regeling via koninklijk besluit.

2. Segregatie (art. 26, 16°)

De segregatieplicht bestaat erin dat de gekwalificeerde tussenpersonen financiële instrumenten die zij voor eigen rekening of voor rekening van derden aanhouden, op afzonderlijke rekeningen bij de verrekenings- of vereffening-instelling aanhouden.

Terwijl de regel vroeger enkel gold voor rekeningen bij het CIK en de NBB geldt deze regel nu altijd, zelfs wanneer de vereffening- of verrekeningsinstelling in het buitenland is gevestigd en bijvoorbeeld niet de mogelijkheid biedt om twee verschillende rekeningen te openen. In dat geval werd tot nu toe de toelating van de cliënt gevraagd om op één rekening te boeken. Dergelijke praktische werkwijze lijkt op het eerste zicht niet meer mogelijk.

De BVB vestigt de aandacht erop dat deze maatregel sommige banken noodzaakt om een uitzondering te verkrijgen van de CBF (conform art. 30 van het wetsontwerp) op basis van een wettelijke of technische onmogelijkheid voorzien in het buitenland.

De redenen hiervoor zijn dat sommige landen (vb. in Oost-Europa) wettelijk niet toelaten dat een segregatie wordt voorzien. In dat geval dient het mogelijk te zijn een maatregel te nemen die een evenwaardige bescherming biedt aan de belegger (vb. 'earmarking': er wordt slechts één rekening geopend maar sommige effecten, bijvoorbeeld de eigen effecten van een instelling, krijgen een kenmerk). Dit zou dan gebeuren na toestemming van de cliënt.

3. Toezicht op de marktondernemingen en verrekenings- en vereffening-instellingen: ex ante level playing field gevraagd (artt. 5, §4, 22, 23)

De banksector is van oordeel dat net als in Frankrijk en Nederland de toezichthoudende Belgische overheden hun voorafgaandelijke goedkeuring dienen te verlenen aan de onderrichtingen en circulaire die door de marktondernemingen en verrekenings- en vereffening-instellingen worden uitgevaardigd.

Onderrichtingen en circulaire van markt-ondernemingen (vb. Euronext) dienen voorafgaandelijk aan hun inwerkingtreding door de CBF te worden goedgekeurd. Dezelfde instructies van verrekenings- en

L'ABB demande dès lors la suppression de cette disposition (à partir des termes «y compris, le cas échéant...») et soutient le système déjà prévu à l'art. 26, 12°, b) par le biais d'un arrêté royal.

2. Ségrégation (art. 26, 16°)

Le devoir de ségrégation prévoit l'obligation, pour les intermédiaires qualifiés, de détenir sur des comptes séparés auprès de l'organisme de compensation ou de liquidation, les instruments financiers détenus pour compte propre ou pour compte de tiers.

Alors que la règle ne s'appliquait antérieurement qu'aux comptes détenus auprès de la Caisse interprofessionnelle de dépôts et de virements de titres ou de la BNB, cette règle est à présent d'application générale, même lorsque les organismes de compensation ou de liquidation sont établis à l'étranger et ne permettent par exemple pas l'ouverture de deux comptes distincts. Dans ce cas, l'autorisation du client était jusqu'à présent encore nécessaire pour établir un compte unique. Une telle procédure n'apparaît à première vue plus praticable.

Dès lors, l'ABB attire l'attention sur le fait que cette mesure contraint certaines banques à obtenir une exemption auprès de la CBF (conformément à l'art. 30 du projet de loi) en se fondant sur une impossibilité légale ou technique émanant d'un pays étranger.

Ceci résulte de ce que la législation de certains pays (entre autres les pays d'Europe de l'Est) n'autorise pas le principe de la ségrégation. Dans ce cas, une mesure offrant à l'investisseur une protection équivalente devrait pouvoir être mise en œuvre (au moyen p.ex. du procédé de l'«earmarking» (marquage) : un seul compte est ouvert mais certains titres, tels ceux détenus par l'institution même, sont marqués). Ce procédé devrait être soumis à l'accord préalable du client.

3. Surveillance des entreprises de marchés et des organismes de compensation et de liquidation : demande d'un level playing field ex ante (art. 5, §4, 22, 23)

Le secteur bancaire estime que, tout comme en France et aux Pays-Bas, les instructions et circulaires émanant des entreprises de marché et des organismes de compensation et de liquidation devraient être soumises à l'accord préalable des autorités de contrôle belges.

Les instructions et circulaires émanant des entreprises de marché (telles que Euronext) doivent, préalablement à leur entrée en vigueur, être soumises à l'approbation de la CBF. Il en va de même pour les instructions

vereffeningsinstellingen (vb. Clearnet) dienen voorafgaandelijk aan hun inwerkingtreding door de CBF en de NBB te worden goedgekeurd.

Het is immers niet meer als logisch dat de in België gevestigde bedoelde ondernemingen op eenzelfde wijze worden behandeld als in Frankrijk of Nederland.

4. Deelname aan de Algemene Vergadering van vennootschappen (art. 15, KB nr. 62 van 10/11/67 ter bevordering van de omloop van financiële instrumenten)

De BVB vestigt de aandacht erop dat – gezien dit wetsontwerp KB nr. 62 ingrijpend wijzigt- er dient op gelet te worden dat art. 15 van het betrokken KB eveneens dient gewijzigd te worden om in overeenstemming te worden gebracht met het wetsontwerp 'corporate governance' dat nu in behandeling is in de Senaatscommissie.

D. Financieel Toezicht

Ook bij de controle van de kredietinstellingen dient aandacht besteed te worden aan het creëren van een level playing field; dit zowel op Europees niveau als tussen de sectoren (bank- en verzekeringssector).

1. Samenstelling raad van toezicht en directiecomité CBF (artt. 48, § 2 en 49, § 6)

Het ontwerp lijkt de leden uit de NBB een te grote plaats te geven : de helft van de leden, drie over zes (of zelfs over vier bij het directiecomité), Voorzitter niet inbegrepen. Een beslissing mag enkel genomen worden als de meerderheid van de leden aanwezig is (art. 48, §3 en 49, §7, 2de lid); dit betekent dat de leden uit de NBB een beslissing kunnen nemen tegen alle andere leden, voorzitter inbegrepen (en nog makkelijker bij het directiecomité als er enkel vier leden zijn benoemd). Dit is niet evenwichtig: zelfs als deze leden in het directiecomité ten persoonlijke titel worden benoemd is het onvermijdelijk dat het specifieke standpunt van de monetair autoriteit hen fors beïnvloedt. Bij de CBF moeten deze twee beleidsorganen effectief hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen zoals trouwens ook vermeld in het ontwerp (in het bijzonder betreffende de samenwerkingsvoorwaarden binnen het Comité voor financiële stabiliteit, art. 117, § 3, 2de lid, 9°).

Twee leden uit de NBB lijken voldoende om de synergie met de NBB te organiseren.

émanant des organismes de compensation et de liquidation (tels que Clearnet), lesquelles doivent être soumises à l'approbation de la CBF et de la BNB préalablement à leur mise en application.

Il est en effet parfaitement logique que ces entreprises établies en Belgique soient traitées de la même façon qu'elles le seraient en France ou aux Pays-Bas.

4. Participation à l'Assemblée générale des Sociétés (art. 15, AR n° 62 du 10/11/67 relatif à la promotion de la circulation des instruments financiers)

En raison des modifications profondes que le projet de loi concerné apporte à l'AR n° 62, l'ABB désire attirer l'attention sur la nécessité de modifier également l'art. 15 de ce même AR afin qu'il soit en concordance avec le projet de loi de «corporate governance» actuellement à l'examen à la Commission du Sénat.

D. Surveillance financière

Il paraît également nécessaire de mettre en place un level playing field en matière de surveillance des institutions de crédit, tant au niveau européen qu'intersectoriel (secteur bancaire et des assurances).

1. Composition du conseil de surveillance et du comité de direction de la CBF (art. 48, § 2 et 49, § 6)

Le projet semble accorder une importante excessive aux membres ressortant de la BNB, lesquels constituent la moitié des membres, soit trois membres sur six (et même trois sur quatre au sein du comité de direction), à l'exclusion du Président. Les décisions ne peuvent être prises que si la majorité des membres est présente (art. 48, §3 et 49, §7, 2ème alinéa), ce qui signifie que les membres issus de la BNB peuvent prendre une décision contre l'avis des autres membres, président compris (et ce, plus aisément encore au sein du comité de direction si seuls quatre membres sont nommés). Cette situation est source de déséquilibre : en effet, même si les membres nommés au comité de direction le sont à titre personnel, il est inévitable qu'ils subissent l'influence des positions spécifiques adoptées par l'autorité monétaire dont ils ressortent. Il est indispensable que ces deux organes assument effectivement leurs propres responsabilités au sein de la CBF, comme le prévoit d'ailleurs le projet (en particulier en ce qui concerne les conditions de collaboration au sein du Comité de stabilité financière, art. 117, § 3, 2ème alinéa, 9°).

La présence de deux membres issus de la BNB semble suffisante pour assurer la mise en œuvre des synergies avec la BNB.

2. Werkingskosten CBF (art. 56)

De BVB vreest dat de nieuwe structuur zal leiden tot een verhoging van de kosten. De banksector rekent er dan ook op dat de voorgestelde synergie ook effectief zullen gerealiseerd worden. De sector is immers vragende partij voor een kostenefficiënte controle.

De BVB merkt op dat de Raad van State in zijn commentaar wijst op het ongrondwettelijke karakter van de huidige financieringswijze van de CBF.

De banksector is van oordeel dat de prudentiële controle van de CBF in feite niet de bescherming op zich van de individuele kredietinstellingen tot doel heeft maar veeleer de bescherming van de beleggers en kredietnemers. De controle richt zich immers op het vermijden van systeemrisico's die de belangen van deze groepen zouden aantasten. Om deze reden steunt de banksector de opinie van de Raad van State.

Indien echter de huidige situatie behouden zou blijven, wenst de BVB van de mogelijkheid gebruik te maken voorzien in art. 48 : namelijk dat de sector vertegenwoordigd zou worden in de raad van toezicht van de CBF zoals draad van toezicht is immers bevoegd in budgettaire aangelegenheden. Het is dus – vanuit de regels van dagelijks bestuur – volkomen normaal dat de financieel bijdragende instellingen hierin vertegenwoordigd zijn.

2. Vragen van de leden

De heer Alfons Borginon (VU&ID) wijst op het vraagstuk van de juiste afbakening tussen de specifieke controle op de banken en die op de verzekeringsmaatschappijen. Tijdens de hoorzittingen met de gouverneur van de NBB en de voorzitters van de CBF en de CDV is gebleken dat sommige instellingen toch nog enigszins terughoudend staan ten opzichte van een verregaande samenwerking.

De voorzitter van de CDV, de heer Willy Lenaerts, heeft de aandacht erop gevestigd dat de controle van verzekeringsmaatschappijen moet beantwoorden aan een aantal specifieke kenmerken. Vindt de BVB dat dit pleidooi voor een autonome verzekeringscontrole vandaag de dag nog zinvol is, aangezien er op de markt een aantal grote financiële conglomeraten opereren die zowel bank- als verzekeringsactiviteiten uitoefenen ?

De heer Ravoet merkt op dat er inderdaad een aantal verschilpunten zijn tussen de bank- en de verzekeringssector. Dit geldt zeker voor de producten «niet-leven», waar de risico-beoordeling fundamenteel verschillend is.

2. Frais de fonctionnement de la CBF (art. 56)

Il est à craindre que la nouvelle structure ne conduise à une augmentation des frais. Le secteur bancaire tient dès lors à ce que les synergies proposées soient effectivement mises en place. Le secteur est en effet favorable à une gestion efficace des coûts en matière de surveillance.

L'ABB constate que le Conseil d'Etat souligne également, dans son commentaire, le caractère inconstitutionnel du mode de financement actuel de la CBF.

Le secteur bancaire est d'avis que le contrôle prudentiel de la CBF n'a pas pour objectif intrinsèque la protection des institutions de crédit individuelles, mais bien la protection des investisseurs et des emprunteurs. Le contrôle vise plutôt à éviter les risques systémiques qui pourraient porter atteinte aux intérêts de ces groupes. C'est pourquoi le secteur bancaire soutient l'avis du Conseil d'Etat.

Dans le cas où la situation actuelle prévaudrait, l'ABB souhaiterait faire usage de la faculté prévue par l'art. 48, à savoir que le secteur bancaire soit représenté au sein du conseil de surveillance de la CBF, comme c'est prévu dans d'autres Etats membres de l'UE (entre autres en Allemagne). Le conseil de surveillance étant compétent en matière budgétaire, il est parfaitement normal, sur le plan des règles de gestion quotidienne, que les institutions qui contribuent au financement y soient représentées.

2. Questions des membres

M. Alfons Borginon (VU&ID) attire l'attention sur le problème de la distinction entre le contrôle spécifique sur les banques et le contrôle sur les compagnies d'assurances. Au cours des auditions du gouverneur de la BNB et des présidents de la CBF et de l'OCA, il est apparu que certaines institutions sont encore quelque peu réticentes en ce qui concerne une coopération étroite.

M. Willy Lenaerts, président de l'OCA, a attiré l'attention sur le fait que le contrôle des compagnies d'assurances doit répondre à un certain nombre de spécificités. L'ABB estime-t-elle que le plaidoyer en faveur d'un contrôle autonome des assurances a encore un sens à l'heure actuelle, étant donné qu'un certain nombre de grands conglomerats financiers opèrent sur le marché tant dans le domaine des activités bancaires que dans celui des assurances ?

M. Ravoet souligne qu'il y a en effet un certain nombre de différences entre le secteur bancaire et le secteur des assurances. Cette remarque vaut certainement pour les produits « non vie », où l'appréciation du risque

Bij de banken bevinden de risico's zich aan de actiefzijde, bij de verzekeringsmaatschappijen liggen de risico's aan de passiefzijde. Verwijzen naar deze verschillen is evenwel geen doorslaggevend argument om te pleiten voor een autonome benadering.

Integratie wil bovendien niet zeggen dat de specificiteit en de eigen knowhow verloren gaat. In het Verenigd Koninkrijk worden de bank- en verzekeringssector weliswaar door één toezichthouder gecontroleerd, maar binnen de *Financial Services Authority* (FAS) zijn er verschillende directoraten die elk specifieke controletaken uitvoeren.

Van essentieel belang is de juiste inschatting van het risico op het niveau van de financiële groep. Als de verzekeringsafdeling van een financieel conglomeraat in moeilijkheden komt, zal dit ook een weerslag hebben op de bancaire afdeling, aangezien beide deel uitmaken van eenzelfde holding.

Op dit ogenblik zorgen de producten «leven» bij de meeste verzekeringsmaatschappijen voor de helft van de premie-ontvangsten. Deze verzekeringsproducten zijn nauw verwant met bancaire producten. De verschillen tussen beleggingsfondsen en tak 23-verzekeringsovereenkomsten zijn vaak heel miniem. De gelijkenissen tussen sommige verzekerings- en bankproducten zijn soms zo sterk dat er eerder vraagtekens kunnen geplaatst worden bij de noodzaak van een strikt autonome controle door twee verschillende toezichtsinstanties.

De minister van Financiën sluit niet uit dat er op het vlak van het vraagstuk van de internalisatie nog een aantal verduidelijkingen aan het ontwerp worden aangebracht.

Op dit ogenblik is de controle die de CBF uitoefent op de beveks strenger dan het toezicht van de CDV op de tak-23 producten. De controle op sommige verzekeringsproducten zal moeten worden aangescherpt.

Wanneer men kiest voor de structuur van één toezichthouder, kunnen specifieke controles inderdaad door verschillende afdelingen worden uitgevoerd. De controle op de markten en de banken via de vernieuwde CBF zal trouwens zo gestructureerd zijn. Niets belet dat na verloop van tijd ook de controle op de verzekeringssector in deze structuur wordt opgenomen.

Bij de invoering van de hervorming, moet men evenwel rekening houden met het tempo waarin in de praktijk vooruitgang kan worden geboekt. Via koninklijke besluiten kan het integratieproces worden versneld.

est fondamentalement différente. Pour les banques, les risques se situent du côté de l'actif, pour les compagnies d'assurances, ils se situent du côté du passif. Le fait d'attirer l'attention sur ces différences ne constitue toutefois pas un argument décisif en faveur d'une approche autonome.

L'intégration ne signifie en outre pas que la spécificité et le savoir-faire propre se perdent. Au Royaume-Uni, le secteur des banques et celui des assurances sont certes contrôlés par un seul et même organisme, mais au sein du *Financial Services Authority* (FAS), il y a différentes directions qui accomplissent chacune des missions de contrôle spécifiques.

Une appréciation correcte du risque au niveau du groupe financier revêt une importance capitale. Si la section d'assurances d'un conglomérat financier est en difficultés, cela aura aussi une incidence sur la section bancaire, étant donné que les deux sections font partie d'un même holding.

À l'heure actuelle, les produits « vie » procurent, pour la plupart des compagnies d'assurances, la moitié des recettes de primes. Ces produits d'assurances sont étroitement liés aux produits bancaires. Les différences entre les fonds d'investissement et la branche 23 – contrats d'assurances sont souvent minimes. Les similitudes entre certains produits d'assurances et certains produits bancaires sont quelquefois si fortes que l'on peut s'interroger sur la nécessité d'un contrôle autonome exercé par deux instances de contrôle différentes.

Le ministre des Finances n'exclut pas qu'en ce qui concerne le problème de l'internalisation, un certain nombre de précisions soient encore apportées au projet.

À l'heure actuelle, le contrôle que la CBF exerce sur les sicavs est plus strict que le contrôle que l'OCA exerce sur les produits de la branche 23. Le contrôle sur certains produits d'assurances devra être renforcé.

Si l'on opte pour la structure d'un seul organisme de contrôle, des contrôles spécifiques peuvent en effet être exercés par différentes sections. Le contrôle exercé par la nouvelle CBF sur les marchés et les banques sera d'ailleurs structuré de la sorte. Rien n'empêche qu'à terme, le contrôle sur le secteur des assurances soit aussi inclus dans cette structure.

Lors de la mise en œuvre de la réforme, il faut toutefois tenir compte du rythme auquel des progrès peuvent être réalisés dans la pratique. Le processus d'intégration peut être accéléré par le biais d'arrêtés royaux.

In elk geval moet er een institutionele band worden gecreëerd tussen de operationele controle en de macro-economische controle. Een instelling die opgesplitst is in verschillende afdelingen is wellicht goed geplaatst om een efficiënte taakverdeling uit te voeren. In een volgende fase kan de integratie van de verzekeringssector verder worden uitgebouwd.

IV. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

A. Wetsontwerp DOC 50 1842/001

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Met hun *amendement nr. 1* (DOC 50 1842/003) op artikel 2, 19°, beogen de heren *Herman Van Rompuy* en *Dirk Pieters* (CD&V) de weglating van de woorden «en, wat de hoofdstukken IV en VII betreft, de minister bevoegd voor de Economie».

De heer *Herman Van Rompuy* (CD&V) geeft aan dat dit amendement ertoe strekt het toezicht op de Commissie voor het Bank- en Financiewezen en op de Controledienst voor de Verzekeringen toe te vertrouwen aan één minister, namelijk de minister van Financiën, met het oog op een betere besluitvorming inzake het toezicht op de bank- en de verzekeringssector.

De minister van Financiën bevestigt dat men zich inderdaad ooit zal moeten uitspreken over een vereenvoudiging van de toezichtregels op het stuk van de regulering van een aantal sectoren (financiële controle, verzekeringen, vervoer, elektriciteit enzovoort). De minister wenst een onderscheid te maken tussen enerzijds de specifieke controleregels van elke sector en anderzijds de mededingingsregels. Het is echter nog te vroeg om zich daarover definitief uit te spreken.

De heer *Alfons Borginon* (VU&ID) heeft een aantal opmerkingen en precieze vragen in verband met de ontworpen bepalingen :

– artikel 2, 1°, j, betreft de van grondstoffen afgeleide instrumenten. Heeft die bepaling ook een weerslag op andere sectoren dan die welke in het onderhavige wetsontwerp bedoeld zijn ? Het lid geeft het voorbeeld van de diamantsector;

En tous cas, il y a lieu de créer un lien institutionnel entre le contrôle opérationnel et le contrôle macroéconomique. Une institution scindée en différentes sections est sans doute bien placée pour procéder à une répartition efficace des tâches. Dans une phase ultérieure, l'intégration du secteur des assurances pourra être développée.

IV. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

A. *Projet de loi* DOC 50 1842/001

Article 1er

Cet article n'appelle aucun commentaire et est adopté à l'unanimité.

Art. 2

MM. *Herman Van Rompuy* et *Dirk Pieters* (CD&V) présentent un *amendement* (n° 1 – DOC 50 1842/003) à l'article 2, 19°, visant à supprimer les mots «et, en ce qui concerne les chapitres IV et VII : le ministre ayant l'Économie dans ses attributions».

M. *Herman Van Rompuy* (CD&V) indique que cet amendement a pour but de confier la tutelle de la Commission bancaire et financière et de l'Office de contrôle des assurances à un seul ministre, à savoir le ministre des Finances, afin de permettre une meilleure prise de décision en matière de surveillance des secteurs de la banque et de l'assurance.

Le ministre des Finances confirme qu'il faudra à un moment donné se prononcer sur une simplification des règles de tutelle en ce qui concerne la régulation d'un certain nombre de secteurs (contrôle financier, assurances, transport, électricité, etc.). Le ministre souhaite opérer une distinction entre, d'une part, les règles de contrôle spécifiques à chaque secteur et, d'autre part, les règles en matière de concurrence. Il est néanmoins encore trop tôt pour se prononcer définitivement sur la question.

M. *Alfons Borginon* (VU&ID) formule un certain nombre de remarques et de questions précises concernant les dispositions proposées :

– l'article 2, 1°, j), concerne les instruments dérivés sur produits de base. Cette disposition a-t-elle également un impact sur d'autres secteurs que ceux directement visés par la présente loi ? Le membre cite l'exemple du secteur du diamant ;

– de spreker dient *amendement nr. 14* (DOC 50 1842/003) in, dat medeondertekend is door *de heer Aimé Desimpel en mevrouw Fientje Moerman (VLD)* en dat tot doel heeft in de Nederlandse tekst van artikel 2, 14°, het woord «middellijk» te vervangen door het woord «onrechtstreeks»;

– in artikel 2, 15°, worden de «nauwe banden» omschreven als «elke band bedoeld in de artikelen 11 tot 14 van het Wetboek van vennootschappen, die bestaat tussen rechtspersonen of tussen een natuurlijke persoon en een rechtspersoon.». Wat is de portee van die bepaling in het hele wetsontwerp? Wordt dat begrip ook niet gebruikt voor banden tussen natuurlijke personen?

– wat de «open raadpleging» betreft, luidt artikel 2, 18°, als volgt: «de procedure volgens welke de inhoud van een besluit of een reglement dat de Koning, de minister, de CBF of de CDV overweegt te nemen, vooraf door toedoen van de minister, de CBF of de CDV, naargelang van het geval, wordt toegelicht in een consultatieve nota en deze nota wordt gepubliceerd op de Internetsite van het ministerie van Financiën, de CBF of de CDV, naargelang van het geval, met uitnodiging aan de belanghebbende partijen om hun eventuele commentaar mede te delen binnen de termijn aangegeven in de nota». Waarom is in het eerste geval sprake van vier verschillende instanties en vervolgens slechts van drie? Kan geen eenvoudiger formulering worden overwogen? Het lid dient *amendement nr. 15* (DOC 50 1842/003) in, teneinde in artikel 2, 18°, de woorden «vooraf door toedoen van de minister, de CBF of de CDV, naargelang het geval, wordt toegelicht in een consultatieve nota en deze nota» te vervangen door de woorden «vooraf door de betrokken overheid wordt toegelicht in een consultatieve nota die»;

– Tot slot vraagt de heer Borginon waarom in artikel 2 geen definitie is opgenomen van het begrip «markt».

De minister stipt aan dat artikel 2, 1°, j), in principe niet geldt voor een sector zoals de diamantsector.

Voorts is hij het eens met de amendementen nrs. 14 en 15. In verband met het laatste amendement preciseert hij dat de consultatieve nota steeds zal worden opgesteld door de overheid die bevoegd is voor de bepaling die moet worden vastgesteld, te weten: de minister als het om een koninklijk of een ministerieel besluit gaat, en de CBF of de CDV als het gaat om een specifiek reglement of een nieuwe bepaling uitgaand van een van die instellingen.

Teneinde in te gaan op een vraag van de CBF is beslist dat die nota's zullen worden gepubliceerd op de internetsite van het ministerie van Financiën, de CBF of de CDV, maar niet op die van de NBB.

– l'intervenant présente un *amendement (n° 14 – DOC 50 1842/003)*, cosigné par *M. Aimé Desimpel et Mme Fientje Moerman (VLD)*, visant à remplacer à deux reprises, dans le texte néerlandais de l'article 2, 14°, le mot «*middellijk*» par le mot «*onrechtstreeks*»;

– l'article 2, 15°, définit les «liens étroits» comme étant «tout lien visé aux articles 11 à 14 du Code des sociétés, qui existe entre des personnes morales ou entre une personne physique et une personne morale». Quelle est la portée de cette disposition dans l'ensemble du projet de loi? Ce concept n'est-il pas non plus utilisé lorsqu'il s'agit de lien entre des personnes physiques?

– concernant la «consultation ouverte», l'article 2, 18°, dispose que «la procédure par laquelle le contenu d'un arrêté ou d'un règlement que le Roi, le ministre, la CBF ou l'OCA envisage de prendre est préalablement exposé dans une note consultative par les soins du ministre, de la CBF ou de l'OCA, selon le cas, et cette note est publiée sur le site Internet du ministère des Finances, de la CBF ou de l'OCA, selon le cas, (...)». Pourquoi dans le premier cas est-il question de quatre instances différentes et ensuite seulement de trois? Ne pourrait-on envisager une formulation plus simple? Le membre présente un *amendement (n° 15 – DOC 50 1842/003)* visant l'article 2, 18°, à remplacer les mots «est préalablement exposé dans une note consultative par les soins du ministre, de la CBF ou de l'OCA, selon le cas, et cette note» par les mots «*est préalablement exposé par l'autorité concernée dans une note consultative qui*»;

– Enfin, M. Borginon se demande pourquoi l'article 2 ne contient aucune définition de la notion de «marché».

Le ministre indique que l'article 2, 1°, j), ne s'applique en principe pas à un secteur tel que celui du diamant.

Il marque par ailleurs son accord sur les amendements n°s 14 et 15. Concernant ce dernier, il précise que la note consultative sera toujours rédigée par l'autorité compétente pour la disposition qui doit être prise, à savoir: le ministre lorsqu'il s'agit d'un arrêté royal ou d'un arrêté ministériel, la CBF ou l'OCA lorsqu'il s'agit d'un règlement spécifique ou d'une nouvelle disposition émanant de l'une de ces deux institutions.

Afin de répondre à une demande de la CBF, il a été décidé que ces notes seront publiées sur le site Internet du ministère des Finances, de la CBF ou de l'OCA mais pas de la BNB.

Ten slotte merkt de minister op dat alleen de definities van de verschillende categorieën van markten die nodig zijn om het wetsontwerp goed te begrijpen opgenomen zijn in de voorliggende bepaling. Hij geeft het voorbeeld van de Belgische gereguleerde markt en van de buitenlandse gereguleerde markt in de zin van dit wetsontwerp.

De definitie van de markt als dusdanig is reeds in andere wetteksten vervat.

*
* *

Amendement nr. 14 van de heren Borginon en Desimpel en mevrouw Moerman, alsmede amendement nr. 15 van de heer Borginon worden eenparig aangenomen.

Amendement nr. 1 van de heren Van Rompuy en Pieters wordt verworpen met 9 stemmen tegen 1.

Artikel 2, zoals het geamendeerd is, wordt eenparig aangenomen.

Art. 3 tot 24

Over die artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden eenparig aangenomen.

Art. 25

Voorzitter Olivier Maingain (MR) verwijst naar de opmerkingen die de heer Wymeersch, voorzitter van de Commissie voor het Bank- en Financieuzen, tijdens zijn hoorzitting heeft gemaakt over het ontworpen artikel 25, § 1, 1°, a). Dat artikel beoogt eenieder die over voorkennis beschikt te verbieden «gebruik te maken van deze voorkennis door (...) te verkrijgen of te vervreemden». Volgens de heer Wymeersch voert die formulering een oorzakelijk verband in tussen het beschikken over voorkennis en de omstreden transactie, wat aanzienlijke gevolgen heeft op het stuk van de bewijsvoering. De ervaring heeft geleerd dat het zeer moeilijk of zelfs nagenoeg onmogelijk is dat causaal verband te bewijzen.

De spreker constateert dat de gedragsregel dat het voor een persoon die over voorkennis beschikt automatisch verboden is de financiële instrumenten waarop die voorkennis betrekking heeft of de daarmee verwante financiële instrumenten te verkrijgen of te vervreemden, in acht moet worden genomen.

De heer Wymeersch heeft er bovendien op geattendeerd dat de in de voorliggende bepaling opge-

Enfin, le ministre observe que seules les définitions des différentes catégories de marché nécessaires à la bonne compréhension du projet de loi figurent dans la présente disposition. Le ministre cite l'exemple du marché réglementé belge et du marché réglementé étranger au sens du présent projet de loi.

La définition du marché en tant que tel figure déjà dans d'autres textes de loi.

*
* *

L'amendement n° 14 de MM. Borginon et Desimpel et de Mme Moerman et l'amendement n° 15 de M. Borginon sont adoptés à l'unanimité.

L'amendement n° 1 de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est rejeté par 9 voix contre 1.

L'article 2, tel qu'il a été amendé, est adopté à l'unanimité.

Articles 3 à 24

Ces articles n'appellent aucun commentaire et sont adoptés à l'unanimité.

Art. 25

Le président, M. Olivier Maingain (MR), rappelle les remarques formulées par M. Wymeersch, président de la Commission bancaire et financière, lors de son audition, concernant l'article 25, §1er, 1°, a), proposé. Cet article entend interdire à toute personne qui dispose d'une information privilégiée «d'utiliser cette information en acquérant ou en cédant ...». Selon M. Wymeersch, cette formulation a pour effet d'introduire un lien de causalité entre la détention de l'information privilégiée et la transaction litigieuse, ce qui, sur le plan de l'administration de la preuve, a des conséquences importantes. L'expérience a en effet montré que cette preuve du lien causal est très difficile, voir quasiment impossible à établir.

L'intervenant constate qu'il convient de respecter la règle déontologique selon laquelle une personne qui détient une information privilégiée, se voit automatiquement interdire la possibilité d'acquérir ou de céder les instruments financiers sur lesquels porte cette information ou des instruments financiers connexes.

M. Wymeersch a en outre fait remarquer que la définition du manquement administratif prévue par la pré-

nomen definitie van het administratief vergrijp strikter is dan de in artikel 40 vervatte omschrijving van het strafrechtelijk delict.

De minister stelt vast dat artikel 25, § 1, 1°, a), voor eenieder het gebruik van voorkennis verbiedt. Zoals thans reeds het geval is, is het onmogelijk te komen tot vervolging of tot een tuchtstraf zonder vooraf te hebben aangetoond dat de betrokkene over voorkennis beschikte alvorens te handelen en dat die voorkennis werd gebruikt om voor eigen of voor andermans rekening, rechtstreeks of onrechtstreeks, de financiële instrumenten waarop die voorkennis betrekking heeft of verwante financiële instrumenten te verkrijgen of te vervreemden of te pogen die te verkrijgen of te vervreemden.

Zo nodig zou de volgende formulering kunnen worden overwogen : «Het is voor eenieder die over voorkennis beschikt verboden, voor eigen of voor andermans rekening, rechtstreeks of onrechtstreeks, de financiële instrumenten waarop deze voorkennis betrekking heeft of verwante financiële instrumenten te verkrijgen of te vervreemden of te pogen die te verkrijgen of te vervreemden.». De minister twijfelt echter aan de gepastheid van een dergelijke wijziging, die afbreuk zou doen aan het intentioneel element dat in de onderhavige bepaling is vervat.

Volgens *de heer Alfons Borginon (VU&ID)* behelst de huidige bepaling ook het geval van een persoon die te goeder trouw aandelen verkrijgt of vervreemdt. Zo is het best mogelijk, bijvoorbeeld in het kader van een investeringsfonds, dat iemand indirect profiteert van een koersstijging zonder over enige voorkennis te beschikken. Bijvoorbeeld : om elke belangenverstrengeling te voorkomen, beslist de voorzitter van de CBF een derde te belasten met het beheer van zijn aandelenportefeuille; die derde verkrijgt, voor rekening van de voorzitter van de CBF, aandelen van een vennootschap waarvan de koers plots stijgt als gevolg van een of andere gebeurtenis.

De minister stipt aan dat de bepaling in ontwerp steeds het bestaan onderstelt van een intentie. Dat intentioneel element kan slechts worden aangetoond of in ieder geval worden vermoed op grond van een geheel van aanwijzingen die in dezelfde richting wijzen.

Het ligt voor de hand dat indien men constateert dat een persoon aandelen verkrijgt twee uur vóór een inlichting waarvan hij kennis had publiekelijk bekend wordt gemaakt en dat die inlichting een echte invloed heeft op de koers van die aandelen, het voor hem zeer moeilijk zal zijn om te bewijzen dat er geen verband was tussen die transactie en die inlichting. Men komt dus steeds terecht bij een opeenvolging van feiten.

sente disposition est plus stricte que la définition du délit pénal visée à l'article 40.

Le ministre constate que l'article 25, §1er, 1°, a), interdit l'utilisation par quiconque d'informations privilégiées. Comme c'est déjà le cas aujourd'hui, il est impossible d'aboutir à des poursuites ou à une sanction sur le plan disciplinaire sans avoir au préalable démontré que la personne en question disposait d'une information privilégiée avant d'agir et que l'information privilégiée a été utilisée pour acquérir ou céder, ou tenter d'acquérir ou de céder, pour son compte propre ou pour le compte d'autrui, directement ou indirectement, les instruments financiers sur lesquels porte l'information ou des instruments financiers connexes.

La formulation suivante pourrait éventuellement être envisagée : «Il est interdit à toute personne qui dispose d'une information privilégiée d'acquérir ou de céder, ou de tenter d'acquérir ou de céder, pour son compte propre ou pour le compte d'autrui, directement ou indirectement, les instruments financiers sur lesquels porte l'information ou des instruments financiers connexes ;». Le ministre doute néanmoins de l'opportunité d'apporter une telle modification qui affaiblirait l'élément intentionnel prévu par la présente disposition.

M. Alfons Borginon (VU&ID) estime que la disposition actuelle inclut également le cas d'une personne qui acquiert ou cède des titres en toute bonne foi. Ainsi, il est parfaitement possible, dans le cadre d'un fonds d'investissement par exemple, qu'une personne profite de manière indirecte d'une hausse de cours sans disposer d'une quelconque information privilégiée. Supposons, par exemple, que le président de la CBF décide de confier la gestion de son portefeuille d'actions à un tiers pour éviter toute confusion d'intérêts. Ce tiers acquiert, pour le compte du président de la CBF, des actions d'une société dont le cours subit une hausse soudaine suite à l'un ou l'autre événement.

Le ministre souligne que la disposition en projet suppose toujours l'existence d'un élément intentionnel. Cet élément intentionnel ne peut être démontré ou en tout cas présumé qu'à travers un faisceau d'indices convergents qui peut entraîner la conviction.

Il est évident que si l'on constate qu'une personne acquiert des titres deux heures avant la communication publique d'une information dont elle a connaissance et que cette information a une incidence réelle sur le cours de ces titres, il lui sera très difficile de démontrer que cette opération n'était pas liée à l'information. On retombe donc toujours sur une séquence d'éléments de fait.

De minister geeft toe dat het bijvoorbeeld in het kader van het beheer van fondsen, met inbegrip van een pensioenfonds, heel normaal is dat aandelen worden verkregen of vervreemd voor rekening van derden zonder dat de personen die op dat fonds hebben ingetekend ervan kunnen worden verdacht over voorkennis te beschikken. Het ontworpen artikel 25, § 1, 1°, a), impliceert dat op een of andere manier wordt aangetoond dat de aankoop of de verkoop verband hield met de voorkennis. Er is dus noodzakelijkerwijs een actieve deelname aan de verrichting.

Na beraad wenst de minister de bepaling niet te wijzigen. Toch zal een amendement worden ingediend op artikel 40 (strafsanctie).

*
* *

Artikel 25 wordt eenparig aangenomen.

Art. 26

Voorzitter Olivier Maingain (MR) merkt op dat de heer Wymeersch, voorzitter van de Commissie voor het Bank- en Financieuzen, tijdens zijn hoorzitting een voorstel van amendement heeft geformuleerd. Hij heeft gesuggereerd in artikel 26 een bijzondere regel op te nemen met betrekking tot alle vormen van internalisatie. Artikel 26 zou als volgt kunnen worden aangevuld :

«18° de voorschriften naleven die de Koning kan bepalen voor het internaliseren van orders van cliënten en die ertoe strekken de eerbiediging van het beginsel van de beste uitvoering voor de cliënten, een passende beheersing van potentiële belangenconflicten en een adequate transparantie te waarborgen.»

In artikel 26, 12°, kan littera b) dan worden vervangen door een loutere verwijzing naar die nieuwe bepaling.

De minister stipt aan dat internalisatie slaat op de uitvoering van transacties op financiële instrumenten buiten een gereglementeerde markt doordat de financiële tussenpersoon hetzij zelf als tegenpartij van zijn cliënt optreedt, hetzij het order van zijn cliënt compenseert met een ander order. Met betrekking tot de uitvoering van transacties op of buiten een gereglementeerde markt, heeft artikel 11 de centralisatievereiste opgegeven maar met machtiging aan de Koning om het in te voeren met dien verstande echter dat de betrokken belegger altijd nog kan verzaken aan de uitvoering van de transactie op een gereglementeerde markt. Artikel 26, 11°, dient dus zo gelezen te worden dat voorzover de Koning niet zou hebben bepaald dat een transactie op een geregle-

Le ministre reconnaît que dans le cadre de la gestion de fonds, y compris un fonds de pension, par exemple, il est tout à fait normal que des titres soient acquis ou cédés pour compte de tiers sans que les personnes ayant souscrit à ce fonds puissent être soupçonnées de détenir des informations privilégiées. L'article 25, §1er, 1°, a), proposé implique que, d'une manière ou d'une autre, il soit démontré que l'acquisition ou la vente était liée à la connaissance d'une information privilégiée. Il y a donc nécessairement une participation active à l'opération.

Après réflexion, le ministre ne souhaite pas modifier la présente disposition. Un amendement sera néanmoins déposé à l'article 40 (sanction pénale).

*
* *

L'article 25 est adopté à l'unanimité.

Art. 26

Le président, M. Olivier Maingain (MR), observe que lors de son audition, M. Wymeersch, président de la Commission bancaire et financière, a formulé une proposition d'amendement. Il a suggéré que l'article 26 prévoie une règle spécifique visant toutes les formes d'internalisation. L'article 26 pourrait être complété comme suit :

«18° respecter les dispositions que le Roi peut arrêter pour l'internalisation d'ordres de clients et qui visent à assurer le respect du principe de meilleure exécution pour les clients, une gestion appropriée des conflits d'intérêts potentiels et une transparence adéquate.»

À l'article 26, 12°, le littera b) pourrait alors être remplacé par une simple référence à cette nouvelle disposition.

Le ministre fait remarquer que l'internalisation concerne l'exécution de transactions sur instruments financiers en dehors d'un marché réglementé puisque l'intermédiaire financier agit soit lui-même en tant que contrepartie de son client, soit qu'il compense l'ordre de son client par un autre ordre. En ce qui concerne l'exécution de transactions sur ou en dehors d'un marché réglementé, l'article 11 a supprimé l'exigence de centralisation, mais en autorisant le Roi de la réintégrer, sous la condition cependant que l'investisseur peut toujours renoncer à l'exécution de la transaction sur un marché réglementé. L'article 26, 11°, doit donc être lu dans le sens que pour autant que le Roi n'aurait pas déterminé qu'une transaction doit être exécutée sur un marché ré-

menteerde markt moet worden uitgevoerd of voor zover daaraan verzaakt werd door de betrokken belegger, het optreden als tegenpartij voor de cliënt enkel kan na voorafgaande mededeling aan deze cliënt. Deze vorm van internalisatie is dus altijd mogelijk op twee voorwaarden : verzaking en voorafgaande mededeling. De tweede vorm van internalisatie, door compensatie, is in principe niet mogelijk, gezien het verbod van compensatie bedoeld in artikel 26, 12°, dat niet enkel slaat op financiële instrumenten waarvoor de transacties moeten worden uitgevoerd op een gereguleerde markt maar op alle financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een Belgische gereguleerde markt, onafhankelijk van de vraag of de transactie plaats vindt op of buiten een gereguleerde markt. Precies daarom was het nodig met betrekking tot deze vorm van internalisatie een uitzondering te voorzien in artikel 26, 12°, b), voor compensaties buiten een gereguleerde markt en onder de voorwaarden die in het littera b) worden aangegeven. De bepaling van artikel 5, § 1, 5°, dient dan ook beperkend te worden geïnterpreteerd in die zin dat de marktrechts die een marktonderneming moet bepalen voor de organisatie van de markthandel in principe enkel kunnen slaan op transacties die op een gereguleerde markt plaatsvinden. Slechts in de mate dat de Koning in uitvoering van artikel 26, 12°, b), de marktonderneming nog een rol heeft toebedacht voor compensaties van transacties buiten de gereguleerde markt, zal de marktonderneming, zij het marginaal en voor zover de bepalingen van het koninklijk besluit nog verdere uitvoering zouden vereisen, nadere regels kunnen bepalen. Zodoende werd aan het probleem van de internalisatie een coherente oplossing gegeven, zij het dat zij blijkt uit de samenlezing van enkele artikels en de minister is dus van mening dat geen verdere bepalingen moeten worden toegevoegd aan de tekst van het ontwerp.

*
* *

Artikel 26 wordt eenparig aangenomen.

Art. 27 tot 39

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden eenparig aangenomen.

Art. 40

De heer Jacques Chabot (PS) c.s. dient amendement nr. 16 (DOC 50 1842/003) in, dat ertoe strekt in § 1, eerste lid, de woorden «is het verboden om voor eigen

glementé ou pour autant que l'investisseur concerné y ait renoncé, agir en tant que contrepartie n'est possible qu'après en avoir informé ce client. Cette forme d'internalisation est donc toujours possible à cette double condition : renonciation et information préalable. En principe, la deuxième forme d'internalisation, par compensation, n'est pas permise par la défense de compensation prévue à l'article 26, 12°, qui ne porte pas uniquement sur les instruments financiers pour lesquels des transactions doivent être exécutées sur un marché réglementé, mais sur tous les instruments financiers qui sont admis à la transaction sur un marché réglementé belge, indépendamment de la question si la transaction se fait sur ou en dehors d'un marché réglementé. Précisément pour cette raison il était nécessaire, au sujet de cette forme d'internalisation, de prévoir une exception dans l'article 26, 12°, b), pour des compensations en dehors d'un marché réglementé et dans les conditions énumérées sous la lettre b). La disposition de l'article 5, § 1, 5°, doit dès lors être interprétée dans le sens strict, c'est-à-dire que les règles de marché qu'une entreprise de marché doit établir pour l'organisation du marché, ne peuvent en principe porter que sur les transactions qui sont exécutées sur ce marché réglementé. Seulement pour autant que le Roi, en exécution de l'article 26, 12°, b), aurait donné un rôle spécifique à l'entreprise de marché pour des compensations de transactions exécutées en dehors du marché réglementé, l'entreprise de marché pourrait établir des modalités d'application, cependant marginales et pour autant que les dispositions de l'arrêté royal nécessiteraient encore des exécutions. De cette façon, le problème de l'internalisation a été solutionné d'une manière cohérente, bien qu'elle se déduit de la lecture combinée de plusieurs articles et le ministre estime dès lors qu'il n'est pas nécessaire d'ajouter une disposition au projet de loi.

*
* *

L'article 26 est adopté à l'unanimité.

Articles 27 à 39

Ces articles ne donnent lieu à aucune remarque et sont adoptés à l'unanimité.

Art. 40

M. Jacques Chabot (PS) et consorts présentent un amendement (n° 16 – DOC 50 1842/003) qui vise, au §1er, alinéa 1er, à remplacer les mots «il est interdit d'ac-

of voor andermans rekening, rechtstreeks of middellijk, het financieel instrument waarop deze voorkennis betrekking heeft, of aanverwante financiële instrumenten te verkrijgen of te vervreemden of te pogen deze te verkrijgen of te vervreemden» te vervangen door de woorden «*is het verboden om gebruik te maken van die voorkennis door, voor eigen of voor andermans rekening, rechtstreeks of middellijk, het financieel instrument waarop deze voorkennis betrekking heeft, of aanverwante financiële instrumenten te verkrijgen of te vervreemden of te pogen deze te verkrijgen of te vervreemden*».

Dit amendement speelt in op de opmerkingen die de voorzitter van Commissie voor het Bank- en Financieelwezen heeft geformuleerd (zie artikel 25 hierboven); het strekt ertoe de formulering van het laatste sublid van artikel 40, § 1, af te stemmen op die van artikel 2, 1), eerste lid, van de op de ECOFIN-Raad van 8 mei 2002 goedgekeurde Europese ontwerpverordening betreffende handel met voorkennis en marktmanipulatie (markt-misbruik).

*
* *

Amendement nr. 16 van de heer Chabot c.s., alsmede het aldus geamendeerde artikel 40 worden eenparig aangenomen.

Art. 41 tot 44

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden eenparig aangenomen.

Art. 45

Volgens de heer Herman Van Rompuy (CD&V) behoren de eventuele bepalingen tot samenvoeging van de CBF en de CDV in dit artikel te worden opgenomen.

De minister geeft aan zich niet te verzetten tegen een amendement dat ertoe strekt de Koning de mogelijkheid te bieden het bevoegdhedenpakket van de CBF te verruimen door die commissie ook bevoegd te maken voor de controle van de verzekeringsmaatschappijen, te voorzien in de overheveling naar de CBF van het CDV-personeel dat belast is met de taken die naar de CBF zouden overgaan, alsmede de overdracht te regelen van de goederen, rechten en verplichtingen van de CDV die toegewezen zijn aan of betrekking hebben op de naar de CBF overgedragen taken.

Het is onmogelijk via dit wetsontwerp een echte fusie tussen de CBF en de CDV tot stand te brengen. Een dergelijk ingreep dient met name te worden voorafge-

quérir ou de céder, ou de tenter d'acquérir ou de céder» par les mots «*il est interdit d'utiliser cette information en acquérant ou en cédant, ou en tentant d'acquérir ou de céder*».

Suite aux remarques formulées par le président de la CBF (voir l'article 25 ci-dessus), le présent amendement tend à aligner le libellé du dernier sous-alinéa de l'article 40, §1er, alinéa 1er, sur celui de l'article 2, 1), alinéa 1er, du projet de directive européenne sur les opérations d'initiés et les manipulations de marché (abus de marché), tel qu'approuvé par le Conseil ECOFIN le 8 mai 2002.

*
* *

L'amendement n° 16 de M. Chabot et consorts, ainsi que l'article 40, ainsi amendé, sont adoptés à l'unanimité.

Articles 41 à 44

Ces articles ne donnent lieu à aucun commentaire et sont adoptés à l'unanimité.

Art. 45

M. Herman Van Rompuy (CD&V) constate que les éventuelles dispositions visant à fusionner la CBF et l'OCA devraient figurer dans le présent article.

Le ministre se déclare ouvert à l'idée d'un amendement visant à donner au Roi la possibilité d'élargir les compétences de la CBF en y intégrant le contrôle des entreprises d'assurances, de régler le transfert à la CBF des membres du personnel de l'OCA qui sont affectés aux missions qui seraient transférées à la CBF, ainsi que d'opérer le transfert à la CBF des biens, droits et obligations de l'OCA qui sont affectés ou se rapportent aux missions qui seraient transférées à la CBF.

Il est impossible d'organiser une véritable fusion entre la CBF et l'OCA par la loi en projet. Une telle opération doit notamment faire l'objet de négociations préala-

gaan door onderhandelingen met de representatieve organisaties van het personeel.

Zo een (integrale of partiële) integratie kan er komen zonder wijziging van de bevoegdheidsverdeling tussen de minister van Financiën en de voor Economie bevoegde minister.

Voorts onderstreept de minister dat de samenvoeging van de CBF en de CDV geenszins zou beletten dat er een specifieke afdeling (of kamer) behouden blijft, die belast zou zijn met de controle van de verzekeringssector. In de nieuwe structuur zouden aldus drie afzonderlijke kamers kunnen bestaan, belast met de respectievelijke controle van de banksector, de financiële markten en de verzekeringssector.

De minister verwijst terzake naar de opmerking van CDV-voorzitter Lenaerts, die heeft aangestipt dat er specifieke controletechnieken bestaan voor de verzekeringssector.

De heer Jacques Chabot (PS) c.s. dient amendement nr. 17 (DOC 50 1842/003) in, dat ertoe strekt de volgende wijzigingen aan te brengen:

- A) het eerste lid wordt § 1;
- B) het tweede lid wordt vervangen door de volgende leden, die samen een § 2 vormen:

«§ 2. Teneinde de structuren inzake het toezicht op de financiële sector te rationaliseren en de efficiëntie ervan te verhogen, kan de Koning, onverminderd de bevoegdheden toegewezen aan de voor Economie bevoegde minister, door middel van een na overleg in de Ministerraad vastgesteld koninklijk besluit, alle nodige maatregelen nemen teneinde:

1° het takenpakket van de CBF uit te breiden door daarin de in artikel 81 bedoelde taken geheel of ten dele op te nemen;

2° de overdracht aan de CBF te regelen van de CDV-personeelsleden die belast zijn met de naar de CBF overgehevelde taken, zonder op enigerlei wijze afbreuk te doen aan de voor die personen inzake werkzekerheid, bezoldiging en pensioen geldende rechten;

3° te voorzien in de overdracht, aan de CBF, van de aan de CDV behorende goederen, alsmede van de voor de CDV geldende rechten en verplichtingen die toegevoegd zijn aan of verband houden met de naar de CBF overgehevelde taken;

4° de naam van de CBF te wijzigen en de structuur en de samenstelling van de componenten ervan, op grond van de haar aldus overgedragen taken te wijzigen.

De met toepassing van het eerste lid genomen besluiten kunnen de vigerende wetsbepalingen wijzigen, aanvullen, vervangen of opheffen. Ze verliezen alle uit-

bles avec les organisations représentatives du personnel.

Une telle intégration (totale ou partielle) peut être réalisée sans modifier la répartition des compétences entre le ministre des Finances et le ministre ayant l'Économie dans ses attributions.

Le ministre souligne par ailleurs que l'intégration de la CBF et de l'OCA n'empêcherait nullement le maintien d'une section (chambre) spécifique pour le contrôle du secteur de l'assurance. La nouvelle structure pourrait ainsi compter trois chambres distinctes, respectivement pour le contrôle du secteur bancaire, des marchés financiers et du secteur de l'assurance.

Le ministre renvoie à ce propos à la remarque formulée par M. Lenaerts, président de l'OCA, selon laquelle il existe des techniques de contrôle spécifiques pour le secteur des assurances.

M. Jacques Chabot (PS) et consorts présentent un amendement (n° 17 – DOC 50 1842/003) visant à apporter les modifications suivantes :

- A) L'alinéa 1er devient le § 1er.
- B) L'alinéa 2 est remplacé par les alinéas suivants qui formeront un § 2 :

«§ 2. Afin de rationaliser les structures de surveillance du secteur financier et d'en optimiser l'efficacité et sans préjudice de compétences dévolues au ministre ayant l'Economie dans ses attributions, le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, prendre toutes les mesures utiles en vue :

1° d'élargir les missions de la CBF en y intégrant tout ou en partie des missions visées à l'article 81;

2° de régler le transfert à la CBF de membres du personnel de l'OCA qui sont affectés aux missions transférées à la CBF, sans préjudice des droits de ces personnes en ce qui concerne la sécurité d'emploi, la rémunération et la pension;

3° d'opérer le transfert à la CBF des biens, droits et obligations de l'OCA qui sont affectés ou se rapportent aux missions transférées à la CBF;

4° de changer la dénomination de la CBF et d'adapter la structure et la composition de ses organes en fonction des missions qui lui sont ainsi transférées.

Les arrêtés pris en vertu de l'alinéa 1er peuvent modifier, compléter, remplacer ou abroger les dispositions légales en vigueur. Ils cessent de produire leurs effets

werking zo ze uiterlijk twaalf maanden na de datum van de inwerkingtreding ervan, niet wettelijk worden bekrachtigd. Op die datum krijgt de bekrachtiging terugwerkende kracht. De door deze paragraaf aan de Koning verleende bevoegdheden verstrijken op 30 juni 2003».

*
* *

Amendement nr. 17 van de heer Chabot c.s., alsmede het aldus geamendeerde artikel 45 worden eenparig aangenomen.

Art. 46

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 47

De heren Herman Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) dienen amendement nr. 2 in (DOC 50 1842/003) dat ertoe strekt de woorden «de voorzitter en de secretaris-generaal» te vervangen door de woorden «en de voorzitter».

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) merkt op dat de secretaris-generaal geen enkele beslissingsbevoegdheid heeft en derhalve niet als een orgaan van de CBF kan worden beschouwd. Hij verwijst daarvoor naar het advies van de Raad van State (DOC 50 1842/001, blz. 275).

De minister wil deze bepaling behouden, maar wenst hoe dan ook de volgende preciseringen aan te brengen:

- het is essentieel dat de organen van de CBF op een gemeenschappelijke manier functioneren;
- de verschillende organen van de CBF moeten allemaal hun specifieke bevoegdheden hebben. De voorzitter bestuurt de CBF en zit de raad van toezicht en het directiecomité voor. De secretaris-generaal is belast met de algemene administratieve organisatie en de leiding van de diensten van de CBF (omgang met het personeel, contracten). Tevens coördineert hij de samenwerking van de CBF met andere openbare instellingen en instanties.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) stelt dat het op zijn minst nuttig zou zijn de functie van de secretaris-generaal binnen de CBF nauwkeurig te bepalen als de minister de tekst niet wil wijzigen. De hoorzittingen hebben aangetoond dat terzake veel verwarring bestaat.

s'ils n'ont pas été confirmés par la loi dans les douze mois de leur date d'entrée en vigueur. La confirmation rétroagit à cette date. Les pouvoirs accordés au Roi par le présent paragraphe expirent le 30 juin 2003.».

*
* *

L'amendement n° 17 de M. Chabot et consorts, ainsi que l'article 45, ainsi amendé, sont adoptés à l'unanimité.

Art. 46

Cet article n'appelle aucun commentaire et est adopté à l'unanimité.

Art. 47

MM. Herman Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) présentent un amendement (n° 2 – DOC 50 1842/003) qui vise à remplacer les mots « le président et le secrétaire général » par les mots « et le président ».

M. Herman Van Rompuy (CD&V) indique que le secrétaire général n'a aucune compétence de décision et ne peut donc pas être considéré comme un organe de la CBF. Il renvoie à cet égard à l'avis du Conseil d'État (DOC 50 1842/001, p. 275).

Le ministre plaide en faveur du maintien de la présente disposition. Il souhaite néanmoins apporter les précisions suivantes :

- Il est essentiel que les organes de la CBF fonctionnent de manière collégiale ;
- les différents organes de la CBF doivent chacun avoir leurs compétences spécifiques. Le président dirige la CBF et préside le comité de surveillance et le comité de direction. Le secrétaire général est chargé de l'organisation administrative générale et de la direction des services de la CBF (relation avec le personnel, contrats). Il coordonne également la coopération de la CBF avec d'autres institutions et organismes publics.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) fait remarquer que si le ministre ne souhaite pas modifier le texte, il serait à tout le moins utile de définir de manière précise la fonction du secrétaire général au sein de la CBF. Les auditions ont démontré combien est grande la confusion en la matière.

Als de functie van de secretaris-generaal niet nader wordt bepaald in het wetsontwerp, dreigt er binnen de nieuwe structuren een machtsstrijd los te breken.

De spreker wenst de volgende preciseringen aan te brengen: in welke mate is de secretaris-generaal werkelijk bevoegd voor het personeel? Wie moet aan wie rapporteren? Wie is bevoegd voor het voordragen van kandidaten voor een benoeming of een promotie?

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) vindt ook dat de bevoegdheden van de secretaris-generaal en zijn plaats in het organogram (de hiërarchische structuur) van de CBF moeten worden verduidelijkt.

De secretaris-generaal moet, net zoals een griffier, beslissingen van het directiecomité uitvoeren. Hij heeft tot taak de diensten te organiseren onder het collegiaal gezag van het directiecomité.

De heer Alfons Borginon (VU&ID) vindt dat de taken van de secretaris-generaal duidelijk worden bepaald in artikel 51 van het wetsontwerp. Toch is het beter zijn uitvoerende taak binnen de nieuwe structuren te bevestigen, gelet op de huidige context en de vragen over de toekomstige werking van de toezichtsorganen. De vergelijking met de taken van de griffier lijkt hem in dit opzicht gerechtvaardigd.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) merkt op dat artikel 47 van het wetsontwerp met betrekking tot de uitoefening van de verantwoordelijkheden van de verschillende organen van de CBF verwarring schept door de secretaris-generaal op hetzelfde niveau te plaatsen als de voorzitter van de CBF. Artikel 51 kent de secretaris-generaal de «leiding van de diensten van de CBF» toe. Wat dient men daar precies onder te verstaan? Op dit moment is een directeur van de CBF of bij de NBB verantwoordelijk voor het personeelsbeleid van zijn diensten. Zal hij daarvoor vanaf nu dan onder het gezag van de secretaris-generaal staan?

De heer Alfons Borginon (VU&ID) wijst erop dat artikel 51 van het wetsontwerp de bevoegdheden van de secretaris-generaal duidelijk afbakt omdat het preciseert dat «de secretaris-generaal instaat voor de leiding van de diensten van de CBF, overeenkomstig de regels vastgesteld in het inrichtingsreglement van de CBF en onder de collegiale autoriteit van de leden van het directiecomité.»

Voorzitter Olivier Maingain (MR) stelt vast dat, als de Raad van State van mening is dat de secretaris-generaal strikt genomen geen orgaan van de CBF is, er logischerwijs een overeenkomstige opmerking moet worden gemaakt over de voorzitter van de CBF.

Si la fonction de secrétaire général n'est pas définie avec précision dans la loi en projet, on risque d'assister à une lutte pour le pouvoir au sein des nouvelles structures.

L'intervenant souhaiterait obtenir les précisions suivantes : dans quelle mesure le secrétaire général exerce-t-il une véritable autorité sur le personnel ? Qui doit rapporter à qui ? Qui est compétent lorsqu'il s'agit de proposer des candidats en vue d'une nomination ou d'une promotion ?

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) estime lui aussi qu'il est nécessaire de préciser les compétences du secrétaire général et sa place dans l'organigramme (la structure hiérarchique) de la CBF.

À l'instar d'un greffier, le secrétaire général doit exécuter les décisions du comité de direction. Il est chargé de l'organisation des services sous l'autorité collégiale du comité de direction.

M. Alfons Borginon (VU&ID) estime que les fonctions du secrétaire général sont clairement définies à l'article 51 du projet de loi. Néanmoins, vu le contexte actuel et les interrogations quant au fonctionnement futur des organes de contrôle, il pourrait être souhaitable de confirmer son rôle d'exécution au sein des nouvelles structures. La comparaison avec les fonctions de greffier lui semble à cet égard justifiée.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) observe que l'article 47 du projet de loi introduit une confusion en ce qui concerne l'exercice des responsabilités par les différentes instances de la CBF en plaçant le secrétaire général au même niveau que le président de la CBF. L'article 51 confie au secrétaire général la «direction des services de la CBF». Que faut-il entendre exactement par là ? Actuellement, un directeur à la CBF ou à la BNB est responsable de la politique du personnel des services dont il est responsable. Sera-t-il dorénavant soumis à l'autorité du secrétaire général en ces matières ?

M. Alfons Borginon (VU&ID) fait remarquer que l'article 51 du projet de loi délimite clairement le cadre des compétences du secrétaire général puisqu'il précise que «le secrétaire général est chargé (...) de la direction des services de la CBF, conformément aux règles fixées dans le règlement d'ordre intérieur de la CBF et sous l'autorité collégiale des membres du comité de direction».

Le président, M. Olivier Maingain (MR) constate que si le Conseil d'État considère que le secrétaire général n'est pas à proprement parler un organe de la CBF, il aurait dû par cohérence formuler une remarque analogue en ce qui concerne le président de la CBF.

De spreker vindt dat noch de voorzitter, noch de secretaris-generaal organen zijn zoals bedoeld in het administratief recht. Zij hebben namelijk eigen bevoegdheden, maar niet de eigen beslissingsbevoegdheid die die derden kan verbinden.

De minister betreurt het dat de Raad van State zijn opmerking terzake niet heeft toegelicht. Hij wenst de bepaling als bedoeld in artikel 47 te behouden, maar stelt voor de beschrijving van de in artikel 51 bepaalde taken van de secretaris-generaal, aan te scherpen.

De secretaris-generaal waarborgt het administratieve personeelsbeleid.

Als het directiecomité de bevoegdheid niet delegeert, bepaalt het de taakverdeling tussen de verschillende directieorganen van de CBF en de inhoud van de aan de personeelsleden of diensten toevertrouwde opdrachten. Tevens stelt het comité de precieze beleidslijnen vast voor het leidinggevend personeel, de organisatie van de verschillende diensten van de CBF, de bevoegdheid voor het onderzoek van dossiers enzovoort.

Het huishoudelijk reglement moet het kader bepalen waarbinnen de secretaris-generaal administratief gezag uitoefent over het personeel alsmede de wijze van besluitvorming van het directiecomité.

*
* *

Amendement nr. 2 van de heren Van Rompuy en Pieters wordt ingetrokken.

Artikel 47 wordt eenparig aangenomen.

Art. 48

De heren Herman Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) dienen amendement nr. 3 in (DOC 50 1842/003) dat ertoe strekt de volgende wijzigingen aan te brengen:

A) Paragraaf 1 aanvullen met een tweede lid, dat luidt als volgt:

«De raad kan een of meerdere leden opdragen een onderzoek in te stellen om de goede werking van de CBF te waarborgen. Om hun opdracht te kunnen vervullen, beschikken de aangestelde leden over zeer uitgebreide onderzoeksbevoegdheden. Zij mogen zich laten bijstaan door een of meerdere personeelsleden van de CBF. Zij brengen de raad op de hoogte van hun bevindingen.»

B) In § 2, eerste lid, de volgende wijzigingen aanbrengen:

1. in de tweede zin het woord «Drie» vervangen door het woord «Vijf»;

L'orateur estime quant à lui que ni le président, ni le secrétaire général ne sont des organes au sens du droit administratif. Ils ont en effet des compétences propres mais pas de pouvoir de décision propre qui puisse obliger les tiers.

Le ministre déplore que le Conseil d'État n'ait pas motivé sa remarque en la matière. Il souhaite maintenir la disposition visée à l'article 47 mais propose d'affiner encore la description des fonctions du secrétaire général définies par l'article 51.

Le secrétaire général assure la direction administrative du personnel.

Sauf s'il délègue la compétence, le comité de direction définit la répartition des tâches entre les différentes directions de la CBF et le contenu des missions confiées aux membres du personnel ou aux services. Il détermine également les orientations précises en ce qui concerne le cadre, l'organisation des différents services de la CBF, la capacité d'examen des dossiers, etc.

Le règlement d'ordre intérieur devra préciser le cadre dans lequel le secrétaire général a autorité administrative sur le personnel et les modalités de prise de décision du comité de direction.

*
* *

L'amendement n° 2 de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est retiré.

L'article 47 est adopté à l'unanimité.

Art. 48

MM. Herman Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) présentent un amendement (n° 3 – DOC 50 1842/003) visant à apporter les modifications suivantes :

A) Compléter le § 1er par un alinéa 2, libellé comme suit :

«Le conseil peut charger un ou plusieurs de ses membres de mener une enquête pour s'assurer du bon fonctionnement de la CBF. Pour l'accomplissement de leur mission, les membres désignés ont les pouvoirs d'investigation les plus étendus. Ils peuvent se faire assister par un ou plusieurs membres du personnel de la CBF. Ils font part des résultats de leur enquête au conseil.»

B) au § 2, alinéa 1er, apporter les modifications suivantes:

1. à la deuxième phrase, remplacer le mot «Trois» par le mot «Cinq» ;

2. in de derde zin de woorden «De andere drie leden worden (...) benoemd», vervangen door de woorden «Een zesde lid wordt (...) benoemd»;

3. in de vierde zin de woorden «ten minste de helft van» weglaten.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) geeft aan dat dit amendement ertoe strekt de raad van toezicht de nodige bevoegdheden toe te kennen om daadwerkelijk een onderzoek te verrichten wanneer de raad redenen heeft om aan te nemen dat de werking van de CBF te wensen overlaat.

Voorts is het erop gericht het aantal door de Koning, onder de regenten van de NBB benoemde leden van de raad van toezicht van drie tot één terug te brengen. Daardoor kan worden voorkomen dat de leden van de Regentenraad van de NBB een doorslaggevende invloed zouden uitoefenen in de raad van toezicht van de in artikel 117, § 2, bedoelde Overheid der Financiële Diensten.

Ten slotte heeft het amendement tot doel alle leden van de raad van toezicht te onderwerpen aan dezelfde regeling inzake onverenigbaarheden. Gelet op de bevoegdheden van de raad (advies betreffende het beleid, toezicht op de werking, goedkeuring van de budgetten, de rekeningen en het jaarverslag enzovoort), vraagt de spreker zich af waarom slechts de helft van de leden eraan onderworpen is. De regeling inzake onverenigbaarheden moet ofwel voor alle leden gelden ofwel voor geen enkel lid.

De heer Alfons Borginon (VU&ID) constateert dat terzake twee moeilijkheden rijzen :

- welke maatregelen worden getroffen indien een dossier dat de raad van toezicht moet onderzoeken rechtstreeks betrekking heeft op een lid ?
- hoe moet worden voorkomen dat bij complexe dossiers alle leden in mindere of meerdere mate bij het te onderzoeken dossier betrokken worden ?

Het lid neemt aan dat de keuze van de regering ingegeven is door die laatste vraag, en dat zij derhalve slechts voor de helft van de leden van de raad van toezicht heeft voorzien in een regeling inzake onverenigbaarheden. Kan men zich terzake niet inspireren op het wetsontwerp houdende wijziging van het Wetboek van vennootschappen alsook van de wet van 2 maart 1989 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurze genoteerde vennootschappen en tot reglementering van de openbare overnameaanbiedingen (te weten de regels inzake *corporate governance*; zie DOC 50 1211/001) ?

2. à la troisième phrase, remplacer les mots «Les trois autres membres sont nommés» par les mots «Un sixième membre est nommé» ;

3. à la quatrième phrase, remplacer les mots «au moins la moitié des» par le mot «les».

M. Herman Van Rompuy (CD&V) indique que le présent amendement tend à conférer au conseil de surveillance les pouvoirs nécessaires pour mener effectivement une enquête lorsque le conseil a des raisons de croire que le fonctionnement de la CBF laisse à désirer.

Il vise par ailleurs à ramener le nombre de membres du conseil de surveillance nommés par le Roi parmi les régents de la BNB de trois à un. Cette réduction permet d'éviter que les membres du Conseil de régence de la BNB exercent une influence prépondérante au sein du conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers visé à l'article 117, § 2.

L'amendement tend enfin à soumettre tous les membres du conseil de surveillance au même régime d'incompatibilités. Compte tenu des compétences du conseil (avis sur la politique, surveillance du fonctionnement, approbation des budgets, des comptes et du rapport annuel, etc.), l'intervenant se demande pourquoi la moitié seulement des membres y est soumise. Le régime d'incompatibilité doit valoir soit pour tous les membres, soit pour aucun.

M. Alfons Borginon (VU&ID) constate que deux problèmes se posent en la matière :

- quelles sont les mesures prises dans le cas où un dossier appelé à être examiné par le conseil de surveillance concerne directement un membre ?
- comment veiller à éviter que, dans le cas de dossiers complexes, l'ensemble des membres du conseil de surveillance ne présente un lien quelconque avec le dossier appelé à être examiné ?

Le membre suppose que cette dernière question a inspiré le choix du gouvernement de prévoir une règle d'incompatibilité pour la moitié seulement des membres du conseil de surveillance. Ne pourrait-on en la matière s'inspirer du projet de loi modifiant le Code des sociétés et la loi du 2 mars 1989 relative à la publicité des participations importantes dans les sociétés cotées en bourse et réglementant les offres publiques d'acquisition (règles de *corporate governance*) (DOC 50 1211/001) ?

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) merkt op dat talrijke leden van de Regentenraad van de NBB uit de sociaal-economische sectoren van ons land afkomstig zijn. Het betreft meer bepaald leidinggevende figuren uit de vakbondsorganisaties. Is het verantwoord dergelijke mensen zitting te laten hebben in de raad van toezicht van de CBF, die belast is met de microprudentiële controle op de banken ?

De minister geeft te kennen voorstander te zijn van de in paragraaf 1 van artikel 48 voorgestelde wijziging (punt A van het amendement).

Met betrekking tot punt B van het amendement kan de minister begrip opbrengen voor de door de indieners geformuleerde twijfels betreffende de benoeming van bepaalde leden van de Regentenraad van de NBB in het directiecomité van de CBF. Niettemin verwijst hij naar de memorie van toelichting waarin het volgende wordt gepreciseerd : «Om elk belangenconflict te vermijden lijkt het niet wenselijk dat die op professionele grond benoemde regenten ook zouden tussenkomen in het toezicht van de sectoren die onder de aan de CBF en de CDV toevertrouwde bevoegdheden vallen.» (DOC 50 1842/001, blz. 110, noot 2). De Regentenraad van de NBB moet voorstellen doen, maar de benoemingen zullen gebeuren door toedoen van de Koning, die ervoor zal zorgen dat onder de regenten van de NBB geen enkel lid van de raad van toezicht wordt gekozen dat tot een of andere sociaal-economische categorie behoort.

Na die precisering geeft de minister nog aan dat hij het aantal regenten van de NBB die zitting zullen hebben in de raad van toezicht van de CBF, niet wil verlagen. Waarom zou iedereen die een participatie bezit in aan controle door de CBF onderworpen ondernemingen, volledig moeten worden uitgesloten van de raad van toezicht ? De taken van de raad van toezicht lijken immers meer op een doorlichting dan op een onderzoek van persoonlijke dossiers. Krachtens de plichtenleer mag een lid van de raad met enige betrokkenheid bij een debat, aan dat debat niet deelnemen. Er mag geen regeling ontstaan waarbij stelselmatig iedereen wordt uitgesloten die specifieke kennis over de betrokken sectoren zou kunnen bezitten.

Tot besluit vraagt de minister dat de regels inzake onverenigbaarheid beperkt zouden worden tot de voorzitter en ten minste de helft (eventueel ten hoogste twee derde) van de leden.

Voorts verklaart hij zich bereid het aantal leden van de raad van toezicht van zes naar acht te verhogen; in dat geval zouden drie leden onder de leden van de

M. Herman Van Rompuy (CD&V) fait remarquer qu'un nombre important des membres du Conseil de régence de la BNB sont issus des composantes socio-économiques de notre pays. Il s'agit notamment de dirigeants des organisations syndicales. Est-il justifié que ces personnes siègent au sein du conseil de surveillance de la CBF, chargée du contrôle microprudentiel des banques ?

Le ministre se déclare favorable à la modification proposée au paragraphe 1er de l'article 48 (point A de l'amendement).

Concernant le point B de l'amendement, le ministre peut comprendre les hésitations formulées par les auteurs de l'amendement concernant la nomination de certaines membres du Conseils de régence de la BNB dans le comité de direction de la CBF. Il renvoie néanmoins à l'exposé des motifs qui précise qu'« afin d'éviter tout conflit d'intérêt, il ne paraît pas souhaitable que ces régents nommés sur une base professionnelle interviennent également dans la surveillance des secteurs tombant dans les compétences dévolues à la CBF et à l'OCA. » (DOC 50 1842/001, p. 110, note 2). Il appartient au Conseil de régence de la BNB de formuler des propositions mais les nominations seront faites par le Roi, qui veillera à ce qu'aucun membre du conseil de surveillance ne soit choisi parmi les régents de la BNB appartenant à l'une ou l'autre catégorie socio-professionnelle.

Cette précision étant apportée, le ministre indique par ailleurs qu'il ne souhaite pas réduire le nombre de régents de la BNB amenés à siéger au sein du conseil de surveillance de la CBF. Pourquoi devrait-on exclure de manière absolue la présence dans le conseil de surveillance de toute personne détenant une participation dans des entreprises soumises au contrôle de la CBF dans la mesure où les tâches du conseil de surveillance s'apparentent davantage à un audit qu'à l'examen de dossiers individuels ? En outre, les règles déontologiques font que si un membre du conseil est concerné par un débat, il devra s'abstenir d'y prendre part. Il ne faudrait pas en arriver à un système où l'on exclut de manière systématique tout qui peut avoir une connaissance spécifique dans les secteurs concernés.

En conclusion, le ministre demande que les règles en matière d'incompatibilité soient limitées au président et au moins à la moitié (éventuellement au maximum deux tiers) des membres.

Par ailleurs, il se déclare prêt à augmenter le nombre de membres du conseil de surveillance de six à huit, dont trois membres seraient nommés parmi les mem-

Regentenraad van de NBB zouden worden benoemd, en vijf worden aangetrokken vanuit andere instanties of organisaties.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) onderstreept dat, indien aan sommige leden van de raad van toezicht een onderzoeksbevoegdheid wordt toegekend, zij onvermijdelijk rechtstreeks betrokken zullen raken bij individuele dossiers.

De minister herhaalt dat, zodra een persoonlijk dossier op een of andere wijze direct of indirect betrekking zou kunnen hebben op de onderneming waarin een lid een participatie bezit, dat lid niet aan de debatten mag deelnemen. De personen die als bijna enigen een werkelijke bekwaamheid in die materie bezitten, mogen in geen geval van de raad van toezicht worden uitgesloten.

Na de bespreking dient *de heer Borginon c.s. amendement nr. 23* (DOC 1842/003) in, dat ertoe strekt in artikel 48, § 2, de volgende wijzigingen aan te brengen :

A) in de eerste zin, het woord «zes» vervangen door het woord «acht»;

B) in de tweede zin, het woord «drie» vervangen door het woord «vijf».

De heer Jacques Chabot (PS) c.s. dient *amendement nr. 28* (DOC 50 1842/003) in met het oog op de nodige samenhang met amendement nr. 23 wat artikel 48, § 2 betreft. Er wordt voorgesteld de woorden «de zes leden», te vervangen door de woorden «de leden».

*
* *

Amendement nr. 3, A) van de heren Van Rompuy en Pieters wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 3, B) van de heren Van Rompuy en Pieters wordt ingetrokken.

De amendementen nr. 23 van de heer Borginon c.s. en nr. 28 van de heer Chabot c.s. worden eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde artikel 48 wordt eenparig aangenomen.

Art. 49

De heren Herman Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) dienen *amendement nr. 4* (DOC 50 1842/003) in, dat ertoe strekt de volgende wijzigingen aan te brengen:

bres du Conseil de régence de la BNB et cinq membres provenant d'autres institutions ou organisations.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) souligne que si l'on confie des pouvoirs d'investigation à certains des membres du conseil de surveillance, ceux-ci seront inévitablement amenés à s'intéresser directement à des dossiers individuels.

Le ministre répète que dès qu'un dossier individuel pourrait d'une quelconque façon, directement ou indirectement, avoir trait à l'entreprise dans laquelle un membre détient une participation, ce membre devra s'abstenir de prendre part aux débats. Il est impératif de ne pas exclure du conseil de surveillance pratiquement les seules personnes ayant une réelle compétence en la matière.

Suite à la discussion, *M. Alfons Borginon (VU&ID) et consorts* présentent un *amendement (n° 23 – DOC 50 1842/003)* à l'article 48, §2, tendant à apporter les modifications suivantes :

A) dans la première phrase, remplacer le mot «six» par le mot «huit» ;

B) dans la deuxième phrase, remplacer le mot «Trois» par le mot «Cinq».

M. Jacques Chabot (PS) et consorts présentent un *amendement (n° 28 – DOC 50 1842/003)* en vue d'assurer la cohérence avec l'amendement n° 23 au § 4 de l'article 48. Il est proposé de supprimer le mot «six» entre le mot «aux» et le mot «membre».

*
* *

L'amendement n° 3, A) de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 3, B) de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est retiré.

Les amendements n°s 23 de M. Borginon et consorts et 28 de M. Chabot et consorts sont adoptés à l'unanimité.

L'article 48, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité.

Art. 49

MM. Herman Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) présentent un *amendement (n° 4 – DOC 50 1842/003)* qui vise à apporter les modifications suivantes :

A) in § 6, eerste lid, de woorden «ten minste vier leden en ten hoogste zes leden» vervangen door de woorden «vier leden»;

B) in § 6, tweede lid, eerste zin, de woorden «Drie leden worden» vervangen door de woorden «Eén lid wordt» en in de laatste zin de woorden «Zij zetelen» vervangen door de woorden «Dit lid heeft zitting»;

C) in § 6, derde lid, de woorden «Het andere lid of de andere twee leden word(t)(en)» vervangen door de woorden «De niet op voordracht van het directiecomité van de NBB benoemde leden worden»;

D) in § 7, de woorden «in haar hoedanigheid van emittent van financiële instrumenten toegelaten tot de verhandeling op een Belgische gereglementeerde markt», weglaten en de woorden «nemen de leden die door de Koning zijn benoemd» vervangen door de woorden «neemt het lid dat door de Koning is benoemd».

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) merkt op dat zijn amendement ertoe strekt het aantal leden van het directiecomité van de NBB dat zitting heeft in het directiecomité van de CBF, te verminderen van drie tot één. De heer Quaden, gouverneur van de NBB, verantwoordde tijdens zijn hoorzitting de medezeggenschap van drie leden uit het directiecomité van de Bank in de besluitvormingsorganen van de CBF en de CDV door hun deskundigheid in de macro-economische en macroprudentiële domeinen en door erop toe te zien dat de Bank wordt ingelicht zodra er sprake is van een crisissituatie in een financiële instelling die valt onder de controle van de CBF of de CDV. Volgens de heer Van Rompuy volstaat één lid ruimschoots om die functie te vervullen.

Daarnaast strekt het amendement ertoe de medezeggenschap van het door de NBB voorgedragen lid te verminderen in de door het directiecomité genomen beslissingen. Het amendement beperkt zich niet tot de gevallen waarin de CBF een beslissing moet nemen die de NBB als beursgenoteerde onderneming betreft, maar heeft ook betrekking op alle beslissingen waarbij de belangen van de NBB en de CBF strijdig zijn met elkaar. Voorbeelden daarvan zijn de al dan niet aan de NBB betaalde onderaannesteding van werkzaamheden, het detacheren van personeel enzovoort. Toch is de draagwijdte van dit amendement niet zo groot als die van de terzake voorstelde wijzigingen door de heer Wymeersch, voorzitter van de CBF.

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) vraagt zich af of een dergelijke bepaling de leden van het directiecomité van de NBB niet nagenoeg uit alle besprekingen dreigt te weren.

A) Au § 6, alinéa 1er, remplacer les mots «de quatre membres au moins et de six membres au plus» par les mots «*de quatre membres*» ;

B) au § 6, alinéa 2, remplacer, dans la première phrase, les mots «Trois membres sont nommés par le Roi» par les mots «*Un membre est nommé par le Roi*», et remplacer, dans la dernière phrase, les mots «Ils siègent» par les mots «*Il siège*» ;

C) au § 6, alinéa 3, remplacer les mots «L'autre ou les autres membres (est) (sont) nommé(s)» par les mots «*Les membres qui ne sont pas nommés sur la proposition du comité de direction de la BNB sont nommés*» ;

D) au § 7, alinéa 3, supprimer les mots «en tant qu'émetteur d'instruments financiers admis aux négociations sur un marché réglementé belge» et remplacer les mots «les membres qui ont été nommés par le Roi [...] ne prennent pas» par les mots «*le membre qui a été nommé par le Roi [...] ne prend pas*».

M. Herman Van Rompuy (CD&V) indique que son amendement tend à faire passer le nombre de membre du comité de direction de la BNB siégeant au sein du comité de direction de la CBF de trois à un. Au cours de son audition, M. Quaden, Gouverneur de la BNB, a justifié la participation de trois membres du comité de direction de la Banque aux organes de décision de la CBF et de l'OCA par le fait qu'il apporteront leur expertise dans les domaines macroéconomique et macroprudentiel et assureront que la Banque soit informée dès que possible en cas de crise au sein d'un établissement financier sous contrôle de la CBF ou de l'OCA. Selon M. Van Rompuy, un membre suffit amplement pour remplir cette fonction.

L'amendement vise en outre à augmenter le nombre de cas où le membre proposé par la BNB ne peut pas prendre part aux décisions prises par le comité de direction. Il ne se limite pas aux cas où la CBF doit prendre une décision qui concerne la BNB en tant que société cotée en Bourse, mais porte également sur toutes les décisions dans lesquelles la BNB a un intérêt propre qui pourrait être contraire à celui de la CBF, comme, par exemple, dans le cas de sous-traitance de travaux, rémunérés ou non, à la BNB, de détachement de personnel, etc. Cet amendement a néanmoins une portée moins large que les modifications suggérées par M. Wymeersch, président de la CBF, en la matière.

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) se demande si une telle disposition ne risque pas d'exclure les membres du comité de direction de la BNB de pratiquement l'ensemble des délibérations.

De minister preciseert dat er in het directiecomité van de CBF geen twee categorieën van leden zijn. Drie leden zullen, op voordracht van het directiecomité van de NBB, door de Koning worden benoemd onder de leden van het directiecomité van de NBB. Het andere lid of de andere leden die door de Koning worden benoemd, zullen niet noodzakelijkerwijs personeelsleden van de CBF zijn. Het staat vast dat zij niet op voordracht van de CBF zullen worden benoemd. De minister memoreert dat de huidige voorzitter van de CBF ook buiten die instelling werd verkozen.

De leden van het directiecomité van de NBB die tot lid van het directiecomité van de CBF worden benoemd, zullen op persoonlijke titel zitting hebben. Zij zullen handelen in de hoedanigheid van lid van het directiecomité van de CBF. Dit wetsontwerp zorgt derhalve niet voor een conflictsituatie binnen de instelling.

Het spreekt voor zich dat er nog een aantal delicate kwesties moet worden geregeld op het vlak van de aanstelling van personen.

De aanstelling van leden van het directiecomité van de NBB in andere dan hun huidige functies, kan worden verantwoord door vorige hervormingen, in het bijzonder van de bevoegdheden van de NBB.

De minister wenst een zekere soepelheid te handhaven in de samenstelling van de CBF en de CDV, zowel voor de aangestelde leden onder de leden van het directiecomité van de NBB als voor degenen uit een andere instelling. Daarom stelt hij pariteit voor tussen de leden van het directiecomité van de NBB (2 à 3) en degenen die van buitenaf komen (2 à 3). Op die manier kan men voorkomen dat de leden die werden gekozen uit de leden van het directiecomité van de NBB, een meerderheid vormen in het directiecomité van de CBF. Bovendien zal die pariteit het voor de voorzitter van de CBF makkelijker maken als hij bij staking van stemmen zijn beslissende stem niet wenst te gebruiken.

Er zou een gelijkaardig amendement moeten worden ingediend voor de samenstelling van het directiecomité van de CDV.

De minister is van mening dat artikel 49 van het wetsontwerp – dat de beslissingen van het directiecomité over individuele dossiers van ondernemingen omvat – zich, met betrekking tot de regels inzake onverenigbaarheid, moet beperken tot de uitsluiting van de leden van het directiecomité van de NBB bij de beraadslaging wanneer de beslissing de Bank aanbelangt in haar hoedanigheid van emittent van financiële instrumenten tot de verhandeling op een Belgische gereglementeerde markt.

Alle door de heer Van Rompuy aangehaalde voorbeelden worden daarentegen geregeld op het niveau van de koepelstructuur (raad van toezicht van de Overheid der

Le ministre tient à préciser qu'il n'y a pas deux catégories de membres du comité de direction de la CBF. Trois membres seront nommés par le Roi parmi les membres du comité de direction de la BNB, sur proposition du comité de direction de la BNB. L'autre ou les autres membres nommé(s) par le Roi ne le seront pas nécessairement parmi le personnel de la CBF. Ils ne seront en tout cas pas nommés sur proposition de la CBF. Le ministre rappelle que l'actuel président de la CBF a lui aussi été choisi en dehors de cette institution.

Les membres du comité de direction de la CBF nommés parmi les membres du comité de direction de la BNB siégeront à titre personnel. Ils agiront en tant que membres du comité de direction de la CBF. Le présent projet de loi n'introduit donc pas de logique de conflit au sein de l'institution.

Des questions délicates devront évidemment être réglées en termes de désignation de personnes.

De précédentes réformes concernant notamment les compétences de la BNB peuvent justifier la désignation de membres du comité de direction de la BNB à d'autres fonctions que leurs fonctions actuelles.

Le ministre souhaite maintenir une certaine souplesse dans la composition de la CBF et de l'OCA, tant en ce qui concerne les membres désignés parmi les membres du comité de direction de la BNB que ceux venant d'une autre institution. C'est pourquoi il propose d'instaurer une parité entre les membres du comité de direction issus de la BNB (de 2 à 3) et ceux venant de l'extérieur (de 2 à 3), ce qui permettra d'éviter que les membres choisis parmi les membres du comité de direction de la BNB ne puissent former une majorité au sein du comité de direction de la CBF et mettra plus à l'aise le président de la CBF si celui-ci ne souhaite pas utiliser sa voix prépondérante en cas de partage des voix.

Un amendement analogue devrait être déposé pour la composition du comité de direction de l'OCA.

En ce qui concerne les règles en matière d'incompatibilité, le ministre est d'avis que l'article 49 du projet de loi, qui concerne les décisions du comité de direction à propos de dossiers individuels de sociétés, doit se limiter à exclure la participation des membres du comité de direction issus de la BNB à la délibération lorsque la Banque est concernée en tant qu'émetteur d'instruments financiers admis aux négociations sur un marché réglementé belge.

Par contre, tous les exemples cités par M. Van Rompuy sont réglés au niveau de la structure de coupole (conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers).

Financiële Diensten). Dergelijke kwesties kunnen echt belangenconflicten uitlokken. Men moet dit probleem niet oplossen door de leden van de NBB te verbieden in de besluitvorming te participeren, maar door in een evenwicht te voorzien tussen de verschillende voorgestelde instellingen door de meerderheidsregels te laten gelden. Dit punt zal worden besproken in artikel 117 van het wetsontwerp.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) merkt op dat de belangenconflicten in grote mate kunnen worden gerelativeerd vanaf het moment dat de pariteit tussen de leden van de NBB en leden van andere instellingen wordt gewaarborgd.

In aansluiting op de bespreking, dient *de heer Jacques Chabot (PS)* c.s. amendement nr. 19 (DOC 50 1842/003 – nr. 19) in, tot vervanging van § 6 door de volgende tekst:

«§ 6. Het directiecomité bestaat, naast de voorzitter, uit ten minste vier leden en ten hoogste zes leden, van wie één met de titel van ondervoorzitter die de Koning hem toekent.

Het telt evenveel Nederlandstalige als Franstalige leden, eventueel met uitzondering van de voorzitter.

Het telt evenveel door de Koning benoemde leden onder de leden van het directiecomité van de NBB als de leden die geen lid zijn van het directiecomité van de NBB.

De door de Koning benoemde leden onder de leden van het directiecomité van de NBB worden door dat directiecomité voorgedragen voor een hernieuwbare termijn van zes jaar, met dien verstande dat het verlies van de hoedanigheid van lid van het directiecomité van de NBB leidt tot het verlies van die van lid van het directiecomité van de CBF. Zij hebben zitting op persoonlijke titel.

De andere leden worden door de Koning benoemd, voor een hernieuwbare termijn van zes jaar en ontvangen ten laste van de CBF een bezoldiging en een pensioen, waarvan de bedragen worden bepaald door de Koning.

Indien een mandaat als lid om onverschillig welke reden openvalt, wordt overgegaan tot de vervanging van dat lid voor de verdere duur van het mandaat.

De leden van het directiecomité moeten Belg zijn.».

Voorzitter Olivier Maingain (MR) constateert dat het directiecomité de personeelsleden, conform artikel 49, § 1, «ontslaat en benoemt». Overeenkomstig artikel 55 van het wetsontwerp is het personeel evenwel gebonden door een arbeidsovereenkomst; ware het dan ook

Ces questions peuvent effectivement provoquer des conflits d'intérêts. Ce problème doit être résolu non pas en interdisant aux membres issus de la BNB de participer à la décision, mais en prévoyant un équilibre entre les différentes institutions représentées en faisant jouer des règles de majorité. Ce point sera examiné à l'article 117 du projet de loi.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) observe que les problèmes de conflits d'intérêts peuvent être largement relativisés dès lors que la parité entre les membres issus de la BNB et ceux issus d'autres institutions est garantie.

Suite à la discussion, *M. Jacques Chabot (PS)* et *consorts* présentent un amendement (n° 19 – 1842/003) tendant à remplacer le §6 par le texte suivant :

«§ 6. Le comité de direction est composé, outre le président, de quatre membres au moins et de six membres au plus, dont l'un porte le titre de vice-président que le Roi lui confère.

Il compte autant de membres d'expression française que d'expression néerlandaise, le président éventuellement excepté.

Il compte autant de membres nommés par le Roi, parmi les membres du comité de direction de la BNB et en dehors des membres du comité de direction de la BNB.

Les membres nommés par le Roi parmi les membres du comité de direction de la BNB sont proposés par le comité de direction de la BNB pour une durée renouvelable de 6 ans, étant entendu que la perte de qualité du membre du comité de direction de la BNB entraîne celle de membre du comité de direction de la CBF. Ils siègent à titre personnel.

Les autres membres sont nommés par le Roi pour une durée renouvelable de 6 ans et reçoivent à charge de la CBF un traitement et une pension dont les montants sont fixés par le Roi.

En cas de vacance d'un mandat de membre, pour quelque cause que ce soit, il est procédé à son remplacement pour la durée du mandat restant à courir.

Les membres du comité de direction doivent être belges.»

Le président, M. Olivier Maingain (MR) constate qu'en vertu de l'article 49, §1er, le comité de direction «nomme et révoque les membres du personnel (...)». Or, puisque le personnel est employé dans les liens d'un contrat de travail (voir article 55 du projet de loi), ne convient-il

niet aangewezen te stellen dat het directiecomité het personeel in dienst neemt en ontslaat ?

De minister antwoordt dat de Raad van State de CBF-personeelsleden gelijkstelt met overheidsambtenaren. De in artikel 49, § 1, gehanteerde formulering is dan ook analoog met die welke terzake voor de openbare sector geldt.

Artikel 55 voorziet evenwel in de mogelijkheid, voor de CBF, om haar personeel op grond van arbeidsovereenkomsten aan te werven en te werk te stellen.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) stelt vast dat de procedure tot benoeming van de voorzitter en van de leden van het directiecomité van de CBF in geen enkele regel voorziet op het vlak van de transparantie en evenmin toelaat een beroep te doen op een objectieve beoordelingscommissie. Hij vraagt wat het verschil is tussen een openbare benoemingsprocedure en een openbare oproep tot gegadigden.

Zal de raad van toezicht over elke kandidaat een advies moeten uitbrengen ? Zal hij een voorkeursrangschikking mogen voorstellen ?

De minister antwoordt dat de raad van toezicht, conform artikel 48, § 1, 6°, de Koning een advies verleent voorafgaand aan de benoemingen, bedoeld in artikel 49, § 6 (van het directiecomité), 50, § 2 (van de voorzitter) en 51, § 3 (van de secretaris-generaal). Voormeld advies heeft op elk van de kandidaten betrekking.

De voorzitter neemt geen deel aan die adviesprocedure aangezien hij daarbij zelf in het geding kan zijn.

De minister is van mening dat die manier van werken de voorkeur verdient boven de inschakeling van een externe beoordelingscommissie, zoals dat voor de benoeming van de huidige CBF-voorzitter het geval was.

Dat de openstelling van alle functies die aanleiding geven tot een benoeming, moet worden bekendgemaakt, vormt voor hem geen bezwaar. Het lijkt hem daarentegen niet wenselijk dat die bekendmaking een benoemingsprocedure omschrijft of dat men op basis van een kandidatenlijst zou werken. Voor elk van die benoemingen kan het door de raad van toezicht over de geselecteerde kandidaat uitgebrachte advies ook in het koninklijk benoemingsbesluit worden bekendgemaakt.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) beklemtoont hoe belangrijk het is het advies bekend te maken dat de raad van toezicht omtrent de geselecteerde kandidaat heeft geformuleerd. Zo de minister dan van dat door de raad van toezicht uitgebrachte advies wenst af te wij-

pas de dire que le comité de direction engage et licencie le personnel ?

Le ministre répond que le Conseil d'État assimile les membres du personnel de la CBF à des fonctionnaires du secteur public. La formule utilisée à l'article 49, §1er, l'est donc par analogie au secteur public.

Par contre, l'article 55 prévoit la possibilité pour la CBF de recruter et d'occuper son personnel dans les liens d'un contrat de travail.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) constate que la procédure de nomination du président et des membres du comité de direction de la CBF ne prévoit aucune règle en matière de transparence et de recours éventuel à un jury objectif. Il demande quelle est la différence entre une procédure publique de nomination et un appel public aux candidatures.

Le conseil de surveillance sera-t-il amené à donner un avis sur chaque candidat ? Sera-t-il autorisé à proposer un ordre de préférence ?

Le ministre répond que conformément à l'article 48, §1er, 6°, le conseil de surveillance donne un avis au Roi préalablement aux nominations visées aux articles 49, §6 (comité de direction), 50, §2 (président) et 51, §3 (secrétaire général). Cet avis porte sur chacun des candidats.

Le président ne participe pas à cette procédure d'avis puisqu'il pourrait lui même être concerné.

Le ministre estime qu'il est préférable de procéder de la sorte plutôt que de faire appel à un jury extérieur, comme ce fut le cas pour la nomination du président actuel de la CBF.

Il ne voit pas d'inconvénient à ce que toutes les fonctions qui donnent lieu à nomination fassent l'objet d'une publication de vacance. Par contre, il ne lui semble pas opportun que cette publication précise une procédure de nomination ou que l'on travaille sur la base d'une liste de candidats. Pour chacune des nominations, l'avis du conseil de surveillance sur le candidat retenu peut également être rendu public dans l'arrêté royal de nomination.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) insiste sur l'importance de publier l'avis du conseil de surveillance sur le candidat retenu. Dans ce cas, si le ministre décide de s'écarter de l'avis du conseil de surveillance, il devra pouvoir disposer d'une solide argumentation sous peine

ken, zal hij daartoe een behoorlijk onderbouwde argumentatie moeten aanvoeren, zo hij niet het risico wil lopen op mogelijke beroepsprocedures bij de Raad van State.

*
* *

Amendement nr. 19 van de heer Chabot c.s. wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 4 van de heren Van Rompuy en Dirk Pieters wordt ingetrokken.

Het aldus geamendeerde artikel 49 wordt eenparig aangenomen.

Art. 50

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 51

Amendement nr. 5 (DOC 50 1842/003) van de heren Herman Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) strekt tot de vervanging van § 3 door de volgende bepaling :

«§ 3. Het directiecomité, na advies van de raad van toezicht, benoemt en ontslaat de secretaris-generaal.»

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) verwijst naar het door hemzelf op artikel 47 ingediende amendement nr. 2. Volgens hem kan de secretaris-generaal niet als een orgaan van de CBF worden beschouwd. Hij zorgt immers voor de uitvoering van de door het directiecomité genomen beslissingen.

De minister verwijst naar zijn antwoord in verband met artikel 47. De CBF omvat vier organen: de raad van toezicht, het directiecomité, de voorzitter en de secretaris-generaal. Allen worden ze volgens een specifieke procedure en na het inwinnen van het advies van de raad van toezicht, door de Koning benoemd.

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) c.s. dient amendement nr. 24 (DOC 50 1842/003) in, tot vervanging van § 1, tweede zin, door de volgende bepaling :

«Hij coördineert onder de collegiale autoriteit van het directiecomité de samenwerking van de CBF met andere openbare instellingen en instanties, inzonderheid in het kader van hoofdstuk V van deze wet».

de devoir probablement faire face à des recours devant le Conseil d'État.

*
* *

L'amendement n° 19 de M. Chabot et consorts est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 4 de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est retiré.

L'article 49, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité.

Art. 50

Cet article n'appelle aucune remarque et est adopté à l'unanimité.

Art. 51

L'amendement n° 5 (DOC 50 1842/003) de MM. Herman Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) a pour objet de remplacer le §3 par la disposition suivante :

«§ 3. Le comité de direction nomme et révoque le secrétaire général après avis du conseil de surveillance.»

M. Herman Van Rompuy (CD&V) renvoie à son amendement n° 2 à l'article 47. Selon lui le secrétaire général ne peut être considéré comme un organe de la CBF. Il assure la mise en œuvre des décisions du comité de direction.

Le ministre renvoie à sa réponse à l'article 47. La CBF compte quatre organes : le conseil de surveillance, le comité de direction, le président et le secrétaire général. Tous sont nommés par le Roi, selon une procédure spécifique, après avis du conseil de surveillance.

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) et consorts présentent un amendement (n° 24 – DOC 50 1842/003) visant à remplacer la deuxième phrase au §1er par la disposition suivante :

«Il coordonne, sous l'autorité collégiale du comité de direction, la coopération de la CBF avec d'autres institutions et organismes publics, notamment dans le cadre du chapitre V de la présente loi.»

De heer Tavernier wijst erop dat die tekstredactie naar de vorm en naar de geest beter overeenstemt met de eerste zin van § 1.

De heer Alfons Borginon (VU&ID) merkt op dat de eerste zin betrekking heeft op de taken van de secretaris-generaal bij de CBF. De tweede zin behelst de coördinatie van de samenwerking tussen de CBF en andere overheidsinstellingen en -organismen. In laatstgenoemd geval oefent de voorzitter terzake misschien een bijzondere bevoegdheid uit.

De minister gaat akkoord met amendement nr. 24.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) herhaalt dat het van belang is meer duidelijkheid te scheppen omtrent de bevoegdheden van de secretaris-generaal in verband met het CBF-personeel.

De heer Jacques Chabot (PS) c.s. dient amendement nr. 21 (DOC 50 1842/003) in, dat ertoe strekt in § 1, tussen de woorden «organisatie en de» en het woord «leiding», het woord «administratieve» in te voegen.

De minister gaat akkoord met dit amendement. Aldus wordt gepreciseerd dat de secretaris-generaal belast is met de administratieve leiding van de diensten. Zo kan hij bijvoorbeeld beslissen welke taak een bode binnen een dienst krijgt, behandelt hij de vakantieaanvragen enzovoort.

De operationele leiding over de diensten komt in handen van het directiecomité, dat zijn beslissingen collegiaal neemt. De directeuren zullen bepalen welke opdrachten de onder hen werkende personeelsleden moeten vervullen.

Uit een wetgevingstechnisch oogpunt vindt *de heer Éric van Weddingen (MR)* de woorden «onder de collegiale autoriteit» redundant.

Volgens *de minister* is het net wél belangrijk in de ontworpen tekst te preciseren dat het directiecomité die bevoegdheid als orgaan behoort uit te oefenen, dat wil zeggen collegiaal en zonder dat het die taak aan de voorzitter of aan een ander lid van het directiecomité kan toevertrouwen.

*
* *

Amendementen nr. 21 van de heren Chabot c.s. en amendement nr. 24 van de heer Tavernier c.s. worden eenparig aangenomen.

M. Tavernier indique que cette formulation est plus conforme à la formulation et à l'esprit de la première phrase du § 1er.

M. Alfons Borginon (VU&ID) fait remarquer que la première phrase concerne les fonctions du secrétaire général au sein de la CBF. La deuxième phrase se rapporte à la coordination de la coopération de la CBF avec d'autres institutions et organismes publics. Dans ce dernier cas, le président exerce peut-être une compétence particulière en la matière.

Le ministre se déclare favorable à l'amendement n° 24.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) répète l'importance de préciser la compétence du secrétaire général relative au personnel de la CBF.

M. Jacques Chabot (PS) et consorts présentent un amendement (n° 21 – DOC 50 1842/003) visant à insérer au §1er, le mot «administrative» entre le mot «direction» et les mots «des services».

Le ministre se déclare favorable à cet amendement. Il est ainsi précisé que le secrétaire général est chargé de la direction administrative des services. Il peut, par exemple, décider de l'affectation d'un huissier dans un service, répondre aux demandes de congé, etc.

Par ailleurs, la direction opérationnelle des services est confiée au comité de direction, qui décide de manière collégiale. Ce sont les directeurs auprès de qui un membre du personnel travaille qui décideront des missions à accomplir.

M. Éric van Weddingen (MR) est d'avis que les termes «sous l'autorité collégiale» forment une redondance sur le plan légistique.

Le ministre estime qu'il est important de préciser dans la loi en projet qu'il s'agit d'une compétence que le comité de direction doit exercer en tant qu'organe, de manière collégiale, sans possibilité de déléguer cette tâche au président ou à un autre membre du comité de direction.

*
* *

Les amendements n°s 21 de M. Chabot et consorts et 24 de M. Tavernier et consorts sont adoptés à l'unanimité.

Amendement nr. 5 van de heren Van Rompuy en Dirk Pieters wordt ingetrokken.

Het aldus geamendeerde artikel 51 wordt eenparig aangenomen.

Art. 52 tot 67

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden eenparig aangenomen.

Art. 68

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) stelt vast dat de CBF, de leden van haar organen en haar personeelsleden overeenkomstig dit artikel slechts burgerlijk aansprakelijk kunnen worden gesteld voor hun beslissingen, handelingen of gedragingen in het raam van de wettelijke opdrachten van de CBF, wanneer er sprake is van bedrog of van een zware fout.

Kan in dat verband een spaarder die na het faillissement van een kredietinstelling schade heeft geleden, de CBF voor het gerecht dagen wanneer hij vindt dat het faillissement had kunnen worden voorkomen indien de CBF een bepaalde zware fout niet had begaan? Of is dat recht voorbehouden voor financiële instellingen?

De minister antwoordt dat de spaarder de burgerlijke aansprakelijkheid van de CBF kan inroepen.

In navolging van diverse buitenlandse rechtsbepalingen (Duitsland, de Verenigde Staten) bepaalt het ontworpen artikel 68 dat de CBF, de leden van haar organen en haar personeelsleden niet aansprakelijk kunnen worden gesteld voor hun beslissingen, handelingen of gedragingen in het raam van de wettelijke opdrachten van de CBF, behalve in geval van bedrog of zware fout. De controlecommissie kan niet aansprakelijk worden gesteld in de plaats van de gecontroleerde ondernemingen. Mocht dat wel zo zijn, dan zou een overheidsinstantie in feite moeten opdraaien voor fouten die door privé-ondernemingen werden begaan.

De heer Alfons Borginon (VU&ID) merkt op dat de ter bespreking voorliggende bepaling de burgerlijke aansprakelijkheid als bedoeld in de artikelen 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, beperkt tot de gevallen van bedrog of zware fout. Dreigt het ontworpen artikel 68 sommige bestaande regelingen - bijvoorbeeld die waarin het arbeidsrecht voorziet - niet te dwarsbomen? Het lid geeft in dat verband het voorbeeld van artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, dat enigszins anders is geformuleerd dan het thans besproken artikel.

L'amendement n° 5 de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est retiré.

L'article 51, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité.

Articles 52 à 67

Ces articles n'appellent aucun commentaire et sont adoptés à l'unanimité.

Art. 68

M. Herman Van Rompuy (CD&V) constate qu'en vertu du présent article, la responsabilité civile de la CBF, des membres de ses organes et des membres de son personnel en raison de leurs décisions, actes ou comportements dans l'exercice des missions légales de la CBF, est limitée aux cas de dol ou de faute lourde.

Un épargnant qui a subi des dommages suite à la faillite d'un établissement de crédit peut-il aussi assigner la CBF en justice dans l'hypothèse où il considère que cette faillite aurait pu être évitée si une faute grave n'avait pas été commise par la CBF ? Ou bien ce droit est-il réservé à des institutions financières ?

Le ministre répond que la responsabilité civile de la CBF peut être invoquée par l'épargnant.

L'article 68 en projet prévoit, à l'aune de diverses dispositions de droit étranger (Allemagne, Etats-Unis), une immunisation en termes de responsabilité civile de la CBF, des membres de ses organes et des membres de son personnel en raison de leurs décisions, actes ou comportements dans l'exercice des missions légales de la CBF, sauf en cas de dol ou de faute lourde. La responsabilité de l'autorité de contrôle ne peut se substituer à celle des entreprises sous statut de contrôle. Le contraire reviendrait à faire assumer par les autorités publiques une responsabilité pour les fautes commises par des entreprises privées.

M. Alfons Borginon (VU&ID) observe que la présente disposition limite la responsabilité civile telle que définie par les articles 1382 et suivants du Code civil aux cas de dol et de faute lourde. Le présent article 68 ne risque-t-il pas d'interférer avec certaines règles définies, par exemple, par le droit du travail. Le membre renvoie à l'article 18 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, dont la formulation est quelque peu différente du présent article.

De minister onderstreept dat artikel 68 van dit wetsontwerp op een zeer specifieke sector betrekking heeft. De bevoegdheden van de controle-instantie zijn van die aard dat haar aansprakelijkheid moet worden beperkt tot de gevallen van bedrog of zware fout. Die beperkte aansprakelijkheid lijkt niet in tegenspraak met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, omdat de andere met toezicht- en controleopdrachten belaste openbare instanties niet in een identieke situatie verkeren. Zij oefenen immers geen prudentieel toezicht uit (met name de bescherming van het openbare spaarwezen tegen falende financiële tussenpersonen). Terzake verwijst de minister naar de memorie van toelichting (DOC 50 1842/001, blz. 94-96).

Deze bepaling verhindert geenszins dat een spaarder in alle gevallen de betrokken instelling (kredietinstelling, beursvennootschap enzovoort) voor het gerecht kan dagen. Een derde die geen deel uitmaakt van een financiële instelling en die daadwerkelijk kan aantonen dat hij schade heeft geleden, moet gerechtelijke stappen kunnen zetten.

Het ontworpen artikel 68 is volkomen in overeenstemming met aanbeveling nr. 1 van het Basel-comité op het bancaire toezicht. In die aanbeveling wordt met name bepaald dat het op de controle-instanties toepasbare wettelijke raamwerk die instanties moet beschermen tegen het aansprakelijkheidsrisico voor controlehandelingen die zij te goeder trouw in het raam van hun opdrachten hebben verricht. De minister geeft als voorbeeld de benoeming van een commissaris voor een failliete beursvennootschap. Het is van belang te voorkomen dat het optreden van de controle-instantie wordt verlamd uit vrees voor het aansprakelijkheidsrisico dat aan haar controlehandelingen vasthangt.

Kennelijk heeft de Raad van State genoeg genomen met het antwoord dat de afgevaardigde van de minister terzake tijdens de bespreking van het wetsontwerp heeft gegeven, want de Raad heeft over dit aspect geen bijkomende opmerkingen geformuleerd (DOC 50 1842/001, blz. 248).

*
* *

Artikel 68 wordt eenparig aangenomen.

Art. 69

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het wordt eenparig aangenomen.

Le ministre souligne que l'article 68 du présent projet de loi porte sur un secteur très spécifique. Compte tenu de la nature des pouvoirs de l'autorité de contrôle, sa responsabilité ne devrait pouvoir être engagée que pour dol ou faute lourde. Cette limitation de responsabilité n'apparaît pas comme étant en contradiction avec les articles 10 et 11 de la Constitution dans la mesure où la situation des autres pouvoirs publics chargés des missions de surveillance et de contrôle n'est pas identique, n'exerçant pas de missions de contrôle de type prudentiel (notamment la protection de l'épargne publique contre la défaillance des intermédiaires financiers). Le ministre renvoie à l'exposé des motifs (DOC 50 1842/001, pp. 94-96).

La présente disposition n'empêche nullement l'épargnant d'intenter, dans tous les cas, une action en justice contre l'établissement concerné (établissement de crédit, société de bourse, etc.). Si un tiers ne faisant pas partie d'une institution financière peut effectivement démontrer qu'il a subi un préjudice, il doit pouvoir agir.

L'article 68 en projet est totalement conforme à la recommandation n° 1 du Comité de Bâle sur la supervision bancaire, qui prévoit notamment que le cadre légal applicable aux autorités de contrôle doit protéger ces dernières contre le risque de responsabilité pour des actes de contrôle exercés de bonne foi dans l'exercice de leurs missions. Le ministre cite l'exemple de la nomination d'un commissaire pour une société de bourse en cas de faillite. Il convient d'éviter que l'action de l'autorité de contrôle ne puisse être paralysée par le risque d'engager sa responsabilité à chaque acte posé par elle.

*
* *

L'article 68 est adopté à l'unanimité.

Art. 69

Cet article n'appelle aucune remarque et est adopté à l'unanimité.

Art. 70

De heren Herman Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) dienen amendement nr. 6 (DOC 50 1842/003) in, dat er toe strekt in § 1 de eerste zin te vervangen door de volgende bepaling:

«Het directiecomité wijst een van zijn leden aan voor het onderzoek van de dossiers die aanleiding kunnen geven tot een administratieve geldboete.».

Volgens de heer Herman Van Rompuy (CD&V) speelt dit amendement in op een voorstel dat de heer Wymeersch heeft gedaan toen hij door de commissie werd gehoord, met name dat een lid van het directiecomité van de CBF permanent de functie van auditeur zou uitoefenen.

De heer Alfons Borginon (VU&ID) wenst te vernemen welke juridische gevolgen dit amendement heeft.

De minister antwoordt dat het ontworpen artikel 70 het directiecomité niet verhindert telkens dezelfde persoon voor een auditopdracht aan te wijzen. Terzake wordt aan het directiecomité de keuze gelaten. Het is echter niet zeker dat een en dezelfde persoon automatisch het meest bekwaam is om alle auditopdrachten uit te voeren.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) merkt op dat het directiecomité niet langer in staat is op echt onpartijdige wijze een auditeur aan te wijzen nadat het zelf ernstige aanwijzingen heeft vastgesteld die duiden op strafbare praktijken.

De minister verwijst naar de procedure in belastingaangelegenheden. Wanneer de belastingadministratie bijvoorbeeld ernstige aanwijzingen van fraude vaststelt, moet zij een beslissing nemen vóór een nationaal onderzoek van start kan gaan.

Als een directeur van de CBF weet krijgt van bepaalde feiten waarop een administratieve sanctie staat, komt het hem toe te oordelen of die feiten voldoende ernstig zijn om het directiecomité ervan op de hoogte te brengen.

In een tweede fase kan het directiecomité één van zijn leden met een auditopdracht belasten, nadat het zelf heeft vastgesteld dat er inderdaad sprake is van ernstige aanwijzingen die duiden op praktijken die een administratieve sanctie tot gevolg kunnen hebben.

De minister acht het nuttig dat het directiecomité over die aanwijzingen een beslissing neemt, omdat de op

Art. 70

MM. Herman Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) présentent un amendement (n° 6 – DOC 50 1842/003) visant au §1er, à remplacer la première phrase par la disposition suivante :

«Le comité de direction charge un de ses membres d'instruire les dossiers susceptibles de donner lieu à une amende administrative .»

M. Herman Van Rompuy (CD&V) indique que l'amendement prévoit, comme l'a proposé M. Wymeersch lors de son audition, qu'un membre du comité de direction de la CBF assume en permanence la fonction d'auditeur.

M. Alfons Borginon (VU&ID) demande quelles sont les conséquences de cet amendement sur le plan juridique.

Le ministre répond que l'article 70 en projet n'empêche pas le comité de direction de désigner à chaque fois la même personne pour effectuer cette mission d'audit. Le choix est laissé au comité de direction en la matière. Il n'est cependant pas certain que pour toutes les missions d'audit, ce soit nécessairement la même personne qui soit la plus qualifiée.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) fait remarquer que la désignation d'un auditeur après que le comité de direction a lui-même constaté qu'il existe des indices sérieux de l'existence d'une pratique susceptible de donner lieu à une sanction peut compromettre l'impartialité du comité de direction.

Le ministre renvoie à la procédure suivie en matière fiscale. Lorsque l'administration fiscale constate, par exemple, l'existence d'indices sérieux de fraude, une décision doit être prise avant de faire démarrer une enquête nationale.

Si un directeur de la CBF a connaissance de certains faits susceptibles de donner lieu à une sanction administrative, il lui appartient de juger si ces faits sont suffisamment sérieux pour en informer le comité de direction.

Dans une seconde phase, le comité de direction, après avoir constaté qu'il existe effectivement des indices sérieux de l'existence d'une pratique susceptible de donner lieu à une sanction administrative, peut alors charger l'un de ses membres d'une mission d'audit.

Le ministre estime qu'il est utile de passer par une décision du comité de direction concernant ces indices

gang gebrachte procedure aldus duidelijker wordt en de betrokkenen correct worden geïnformeerd.

De heer Alfons Borginon (VU&ID) verwijst naar artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, waarin wordt bepaald dat eenieder recht heeft op «een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie (...)». Het Europees hof voor de rechten van de mens heeft hieromtrent al verscheidene malen uitspraak gedaan en heeft geoordeeld dat de als procureur aangewezen persoon die het tegensprekelijke debat met de verdediging voert, niet kan deelnemen aan de procedure die tot de uiteindelijke beslissing leidt. Daarentegen wordt wel aanvaard dat, in een procedure voor het hof van beroep, een van de drie rechters wordt aangewezen als rapporteur voor de kamer die de zaak onderzoekt.

De spreker vraagt dat de rechtspraak in dit verband wordt onderzocht, zowel wat de straf- als de tuchtsancties betreft.

In het raam van dit wetsontwerp rijst dus de vraag of de auditeur die dubbele rol van «onderzoeker» en «rechter» al dan niet speelt. Het probleem dreigt zich voor te doen wanneer voor het directiecomité een tegensprekelijk debat plaatsvindt tussen de auditeur en de persoon die voor dat comité moet verschijnen.

De minister wijst erop dat artikel 70 van het wetsontwerp alleen maar de procedureregels vastlegt voor het opleggen van administratieve sancties - en dus niet van strafsancties. Artikel 72, § 2, van het wetsontwerp bepaalt bovendien dat «[d]e auditeur [...] niet [kan] deelnemen aan de beraadslagingen van het directiecomité, noch anders tussenkomen in de besluitvorming, indien het comité zich dient uit te spreken over het opleggen van administratieve sancties».

In de eerste versie van dit wetsontwerp werd de secretaris-generaal met die auditopdracht belast. Na opmerkingen van de CBF werd die bepaling aangepast.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) stipt aan dat het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden niet alleen van toepassing is op strafdossiers.

Volgens *voorzitter Olivier Maingain (MR)* is de rechtspraak van de Raad van State terzake zeer duidelijk: de persoon die het dossier onderzoekt, mag niet deelnemen aan de beraadslagingen.

car une telle décision permet de clarifier la procédure engagée et d'informer correctement les personnes concernées.

M. Alfons Borginon (VU&ID) renvoie à l'article 6 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales qui dispose que «toute personne a droit à ce que sa cause soit entendue équitablement, publiquement et dans un délai raisonnable, par un tribunal indépendant et impartial, (...)». La Cour de justice européenne a déjà statué à plusieurs reprises à ce sujet et conclu que la personne désignée comme procureur et qui mène le débat contradictoire avec la défense, ne peut participer à la procédure de décision finale. Il est par contre admis que dans une procédure menée devant la cour d'appel, un des trois juges soit désigné comme rapporteur devant la chambre qui instruit l'affaire.

L'orateur demande d'examiner la jurisprudence en la matière tant au niveau des sanctions pénales que disciplinaires.

Dans le cadre du présent projet de loi, la question est donc de savoir si, l'auditeur remplit ou non ce double rôle d'«instructeur» et de «juge». Le problème risque de se poser si un débat contradictoire est organisé devant le comité de direction entre l'auditeur et la personne amenée à comparaître devant ce comité.

Le ministre observe que l'article 70 du projet de loi fixe uniquement les règles de procédure pour l'imposition de sanctions administratives (et non pénales). Comme le prévoit l'article 72, §2, du projet de loi, «l'auditeur ne peut prendre part aux délibérations du comité de direction ni intervenir autrement dans le processus décisionnel lorsque celui-ci est appelé à se prononcer sur l'imposition de sanctions administratives».

Dans la première version du présent projet de loi, cette mission d'auditeur était confiée au secrétaire général. Cette disposition a ensuite été modifiée suite aux remarques formulées par la CBF.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) fait remarquer que la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne s'applique pas uniquement aux dossiers de droit pénal.

Le président, M. Olivier Maingain (MR) constate que la jurisprudence du Conseil d'État est très claire en la matière : la personne qui instruit le dossier ne peut participer à la délibération.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) merkt op dat het bij het ontworpen artikel 70 bedoelde geval op voorhand geen duidelijkheid verschaft omtrent de vraag welk lid van het directiecomité met het onderzoek van het dossier zal worden belast. Op grond van de huidige formulering van artikel 70, zal het directiecomité oordelen of er al dan niet sprake is van ernstige aanwijzingen en pas dan zal het een auditeur aanwijzen. Aangezien de met het onderzoek van het dossier belaste persoon wordt gekozen uit de leden van het directiecomité, zal hij of zij vóór de aanwijzing tot auditeur al aan die eerste beraadslaging hebben deelgenomen en dus van partijdigheid kunnen worden beschuldigd.

Voorzitter Olivier Maingain (MR) antwoordt dat de auditeur niet zal hebben deelgenomen aan de beraadslaging over het opleggen van een administratieve sanctie. Het directiecomité wordt in kennis gesteld van informatie waaruit blijkt dat er ernstige aanwijzingen bestaan die duiden op een praktijk die eventueel aanleiding kan geven tot een administratieve sanctie. Zo nodig wijst het directiecomité een van zijn leden aan om het dossier te onderzoeken. Op dat ogenblik heeft het nog geen enkele beslissing genomen.

In de gemeenten gaat het er net zo aan toe. Wanneer het College van burgemeester en schepenen de gemeentesecretaris (die van rechtswege deel uitmaakt van het College) opdraagt een tuchtonderzoek te voeren, spreekt het voor zich dat die gemeentesecretaris achteraf niet aan de beraadslagingen kan deelnemen.

De heer Alfons Borginon (VU&ID) vindt het voorstel van de minister om de secretaris-generaal met de auditopdracht te belasten juridisch verdedigbaar.

Er kan tijdens de in artikel 70 vervatte procedure alleen een probleem rijzen indien de auditeur als lid van het directiecomité aanwezig is op het ogenblik dat het comité, voorafgaand aan zijn beslissing, mensen hoort die bij het dossier betrokken zijn.

Volgens *de minister* is het normaal dat de instantie met beslissingsmacht - in dit geval het directiecomité - de onderzoeksprocedure start. Tal van andere - met name gemeentelijke - instanties hanteren een dergelijke procedure voor het opleggen van administratieve sancties. Men kan van geen enkele onderneming eisen dat zij, bij het opleggen van administratieve sancties, óók nog de start van de procedure scheidt van de eindbeslissing.

Het onderzoek van het dossier zou vervolgens kunnen worden toevertrouwd aan een lid dat niet tot het directiecomité behoort, te weten de secretaris-generaal. Aldus worden de rechten van verdediging en de voorschriften inzake de niet-inmenging van de rechts-

M. Herman Van Rompuy (CD&V) fait remarquer que dans le cas visé par l'article 70 en projet, on ne sait pas d'avance quel sera le membre du comité de direction qui sera chargé d'instruire le dossier. Or, dans sa formulation actuelle, l'article 70 prévoit que le comité de direction se prononce sur l'existence d'indices sérieux avant de désigner l'auditeur. Comme la personne chargée d'instruire le dossier est désigné parmi les membres du comité de direction, elle aura déjà pris part à cette première délibération avant d'être désignée comme auditeur et pourrait dès lors être accusée de partialité.

Le président, M. Olivier Maingain (MR) répond que l'auditeur n'a pas participé à la délibération qui vise à déterminer la sanction administrative. Le comité de direction est saisi de l'information selon laquelle il y a des indices sérieux de l'existence d'une pratique susceptible de donner lieu à une sanction administrative. Il désigne, si nécessaire, un de ses membres pour instruire le dossier. À ce moment, il n'a encore pris aucune décision.

Il en va de même dans les communes. Lorsque le collège des bourgmestre et échevins charge le secrétaire communal (qui est membre du collège de droit) de mener une enquête disciplinaire, il va de soi que ce dernier ne peut pas ensuite participer à la délibération.

M. Alfons Borginon (VU&ID) estime que la solution proposée par le ministre de confier la mission d'auditeur au secrétaire général est juridiquement défendable.

Le seul problème qui peut se poser lors de la procédure prévue par l'article 70 est que l'auditeur soit présent en sa qualité de membre du comité de direction lorsque ce comité entend les personnes concernées par le dossier avant de prendre sa décision.

Le ministre constate qu'il est normal que l'instance compétente en matière de décision, dans ce cas-ci le comité de direction, lance la procédure d'instruction. Une telle procédure est suivie par de nombreuses autres instances, notamment communales, en matière de sanctions administratives. Dans une entreprise, quelle qu'elle soit, on ne peut pas, dans le cas de sanctions administratives, demander en plus de scinder le lancement de la procédure de la décision finale.

L'instruction du dossier pourrait ensuite être confiée à un membre extérieur au comité de direction, à savoir le secrétaire général, de manière à préserver les droits de la défense et les règles de non-immixtion de la juridiction de jugement dans l'instruction. De la sorte, l'audi-

prekende instantie in het onderzoek geëerbiedigd. Tevens zou op die manier de auditeur op voorhand worden aangewezen en zou hij dus geen aandeel hebben in de beslissing om de procedure te starten.

Nadat hij het dossier heeft onderzocht, zou de secretaris-generaal er zich toe beperken het te presenteren aan het directiecomité, dat er vervolgens een beslissing in neemt.

Tot besluit van de bespreking dient *de heer Jacques Chabot (PS) c.s. amendement nr. 25* (DOC 50 1842/003) in, dat ertoe strekt de volgende wijzingen aan te brengen in § 1:

A) in de eerste zin, de woorden «een van zijn leden» vervangen door de woorden «de secretaris-generaal»;

B) in de tweede zin, de woorden «Dat lid» vervangen door de woorden «De secretaris-generaal».

*
* *

Amendement nr. 6 van de heren Van Rompuy en Dirk Pieters wordt ingetrokken.

Amendement nr. 25 van de heer Chabot c.s., alsook het aldus geamendeerde artikel 70, worden eenparig aangenomen.

Art. 71 tot 82

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden eenparig aangenomen.

Art. 83

Amendement nr. 7 (DOC 50 1842/003) van de heren Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) strekt ertoe de woorden «, de voorzitter en de secretaris-generaal» te vervangen door de woorden «en de voorzitter».

Er wordt verwezen naar de bespreking van amendement nr. 2 van dezelfde indieners op artikel 47.

*
* *

Amendement nr. 7 van de heren Van Rompuy en Dirk Pieters wordt ingetrokken.

Artikel 83 wordt eenparig aangenomen.

teur serait désigné à l'avance et ne prendrait donc pas part à la décision sur le lancement de la procédure.

Après avoir instruit le dossier, le secrétaire général se limiterait à présenter le dossier au comité de direction, qui serait ensuite amené à trancher.

En conclusion du débat, *M. Jacques Chabot (PS) et consorts* présentent un *amendement (n° 25 – DOC 50 1842/003)* en vue d'apporter les modifications suivantes au §1er:

A) remplacer dans la première phrase les mots «un de ses membres» par les mots «*le secrétaire général*»;

B) remplacer dans la deuxième phrase les mots «Ce membre» par les mots «*Le secrétaire général*».

*
* *

L'amendement n° 6 de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est retiré.

L'amendement n° 25 de M. Chabot et consorts, ainsi que l'article 70, ainsi amendé, sont adoptés à l'unanimité.

Articles 71 à 82

Ces articles n'appellent aucune remarque et sont adoptés à l'unanimité.

Art. 83

L'amendement n° 7 (DOC 50 1842/003) de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) tend à remplacer les mots «le président et le secrétaire général» par les mots «*et le président*».

Il est renvoyé à la discussion de l'amendement n°2 des mêmes auteurs à l'article 47.

*
* *

L'amendement n° 7 de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est retiré.

L'article 83 est adopté à l'unanimité.

Art. 84

Met hun amendement nr. 8 (DOC 50 1842/003) beogen de heren Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) de volgende wijzigingen aan te brengen :

A) paragraaf 1 aanvullen met een derde lid, luidend als volgt :

«De raad kan een of meer van zijn leden gelasten met een onderzoek om zich te vergewissen van de goede werking van de CDV. Voor de uitvoering van hun opdracht hebben de aangewezen leden de ruimste onderzoeksbevoegdheden. Zij kunnen zich door een of meer personeelsleden van de CDV laten bijstaan. Zij delen hun bevindingen mee aan de raad.»;

B) paragraaf 6 wijzigen als volgt :

1. In de tweede zin van het eerste lid, de woorden «Ten minste twee en (ten) hoogste (drie) leden» vervangen door de woorden «Ten minste vier en ten hoogste vijf leden» en de woorden «de gezamenlijke» en «van de minister en» weglaten;

2. In de derde zin van het eerste lid, de woorden «De drie andere leden worden» vervangen door de woorden «Eén lid wordt»;

3. In het tweede lid, de woorden «tenminste de helft van» weglaten.

Er wordt verwezen naar de bespreking van amendement nr. 3 van dezelfde indieners op artikel 48.

Amendement nr. 27 (DOC 50 1843/003) van de heer Jacques Chabot (PS) c.s. heeft tot doel de eerste zin van § 6 te vervangen door de volgende bepaling :

«De raad is samengesteld uit de voorzitter en uit ten minste zeven en ten hoogste acht leden die geen deel uitmaken van het directiecomité, noch van het personeel van de CDV. Ten minste vier en ten hoogste vijf leden worden door de Koning benoemd, op gezamenlijke voordracht van de minister en van de minister van Financiën, voor een hernieuwbare termijn van zes jaar.».

*
* *

Amendement nr. 8 van de heren Van Rompuy en Dirk Pieters wordt ingetrokken.

Amendement nr. 27 van de heer Chabot c.s. en het aldus geamendeerde artikel 84 worden eenparig aangenomen.

Art. 84

L'amendement n° 8 (DOC 50 1842/003) de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) tend à apporter les modifications suivantes :

A) compléter le § 1er par un alinéa 3, libellé comme suit :

«Le conseil peut charger un ou plusieurs de ses membres de mener une enquête pour s'assurer du bon fonctionnement de l'OCA. Pour l'accomplissement de leur mission, les membres désignés disposent des pouvoirs d'investigation les plus étendus. Ils peuvent se faire assister par un ou plusieurs membres du personnel de l'OCA. Ils font part des résultats de leur enquête au conseil.» ;

B) au § 6, apporter les modifications suivantes :

1° à la deuxième phrase de l'alinéa 1er, remplacer les mots «Deux membres au moins et trois membres au plus» par les mots «Quatre membres au moins et cinq membres au plus» et supprimer les mots «conjointe du ministre et» ;

2° à la troisième phrase de l'alinéa 1er, remplacer les mots «Les trois autres membres sont nommés» par les mots «Un membre est nommé» ;

3° à l'alinéa 2, remplacer les mots «au moins la moitié des» par le mot «les».

Il est renvoyé à la discussion de l'amendement n° 3 des mêmes auteurs à l'article 48.

L'amendement n° 27 (DOC. 50 1842/003) de M. Jacques Chabot (PS) et consorts vise à remplacer la première phrase du §6 par la disposition suivante :

«Le conseil est composé du président et de sept membres au moins et de huit membres au plus, qui ne font pas partie du comité de direction ni du personnel de l'OCA. Quatre membres au moins et cinq membres au plus sont nommés par le Roi, sur proposition conjointe du ministre et du ministre des Finances, pour une durée renouvelable de six ans.».

*
* *

L'amendement n° 8 de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est retiré.

L'amendement n° 27 de M. Chabot et consorts, ainsi que l'article 84, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité.

Art. 85

De heren Herman Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) dienen amendement nr. 9 (DOC 1842/003) in, dat tot doel heeft de volgende wijzigingen aan te brengen :

A) in § 6, tweede lid, eerste zin, de woorden «Twee leden worden» vervangen door «Eén lid wordt» en in de laatste zin de woorden «Zij zetelen» vervangen door «Dit lid heeft zitting».

B) in § 6, derde lid, de woorden «Het andere lid of de andere leden word(t)(en)» vervangen door «*De niet op voordracht van het directiecomité van de NBB benoemde leden worden*»;

C) in § 7, derde lid, de woorden «in haar hoedanigheid van onderneming als bedoeld in artikel 81, § 2» weglaten en de woorden «nemen de leden die door de Koning zijn benoemd» vervangen door de woorden «*neemt het lid dat door de Koning is benoemd*».

Er wordt verwezen naar de bespreking van amendement nr. 4 van dezelfde indieners op artikel 49.

Amendement nr. 20 (DOC 50 1843/003) van *de heer Jacques Chabot (PS)* c.s. beoogt § 6 te vervangen door de volgende bepaling :

«§ 6. Het directiecomité bestaat, naast de voorzitter, uit ten minste twee leden en ten hoogste vier leden, van wie één met de titel van ondervoorzitter die de Koning hem toekent.

Het telt evenveel Nederlandstalige als Franstalige leden, eventueel met uitzondering van de voorzitter.

Het telt evenveel door de Koning benoemde leden onder de leden van het directiecomité van de NBB als de leden die geen lid zijn van het directiecomité van de NBB.

De door de Koning benoemde leden onder de leden van het directiecomité van de NBB worden door dat directiecomité voorgedragen voor een hernieuwbare termijn van zes jaar, met dien verstande dat het verlies van de hoedanigheid van lid van het directiecomité van de NBB leidt tot het verlies van die van lid van het directiecomité van de CDV. Zij hebben zitting op persoonlijke titel.

De andere leden, van wie één op gezamenlijk voorstel van de minister en van de voor Pensioenen bevoegde minister, worden door de Koning benoemd, voor een hernieuwbare termijn van zes jaar en ontvangen ten laste van de CDV een bezoldiging en een pensioen, waarvan de bedragen worden bepaald door de Koning.

Art. 85

L'amendement n° 9 (DOC 50 1842/003) de MM. Herman Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) tend à apporter les modifications suivantes :

A) Au § 6, alinéa 2, première phrase, remplacer les mots «Deux membres sont nommés» par les mots «*Un membre est nommé*» et à la dernière phrase, remplacer les mots «Ils siègent» par les mots «*Ce membre siège*» ;

B) Au § 6, alinéa 3, remplacer les mots «L'autre ou les autres membres (est)(sont) nommé(s)» par les mots «*Les membres qui ne sont pas nommés sur proposition du comité de direction de la BNB*» ;

C) Au § 7, alinéa 3, supprimer les mots «en sa qualité d'entreprise visée à l'article 81, § 2,» et remplacer les mots «les membres qui ont été nommés par le Roi» par les mots «*le membre qui a été nommé par le Roi*» et le mot «prennent» par le mot «*prend*».

Il est renvoyé à la discussion de l'amendement n° 4 des mêmes auteurs à l'article 49.

L'amendement n° 20 (DOC 50 1842/003) de M. Jacques Chabot (PS) et consorts tend à remplacer le §6 par la disposition suivante :

«§ 6. Le comité de direction est composé, outre le président, de deux membres au moins et de quatre membres au plus, dont l'un porte le titre de vice-président que le Roi lui confère.

Il compte autant de membres d'expression française que d'expression néerlandaise, le président éventuellement excepté.

Il compte autant de membres nommés par le Roi, parmi les membres du comité de direction de la BNB et en dehors des membres du comité de direction de la BNB.

Les membres nommés par le Roi parmi les membres du comité de direction sont proposés par le comité de direction de la BNB pour une durée renouvelable de 6 ans, étant entendu que la perte de qualité du membre du comité de direction de la BNB entraîne celle de membre du comité de direction de l'OCA. Ils siègent à titre personnel.

Les autres membres sont nommés par le Roi, dont un sur proposition conjointe du ministre et du ministre ayant les Pensions dans ses attributions, pour une durée renouvelable de 6 ans et reçoivent à charge de l'OCA un traitement et une pension dont les montants sont fixés par le Roi.

Indien een mandaat als lid om onverschillig welke reden openvalt, wordt overgegaan tot de vervanging van dat lid voor de verdere duur van het mandaat.

De leden van het directiecomité moeten Belg zijn.

Het directiecomité wijst uit zijn midden of onder de personeelsleden van de CDV een vertegenwoordiger aan die met raadgevende stem zitting heeft in het Beheerscomité en in sommige technische comités van het Fonds voor Arbeidsongevallen. Evenzo wijst het Beheerscomité van het Fonds voor Arbeidsongevallen een vertegenwoordiger aan die met raadgevende stem zitting heeft in het directiecomité van de CDV en, in voorkomend geval, in de kamers bedoeld in § 7.».

*
* *

Amendement nr. 9 van de heren Herman Van Rompuy en Dirk Pieters wordt ingetrokken.

Amendement nr. 20 van de heer Chabot c.s. en artikel 85 zoals het geamendeerd is, worden eenparig aangenomen.

Art. 86

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 87

Amendement nr. 10 (DOC 50 1842/003) van de heren Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) strekt ertoe § 3 te vervangen door de volgende bepaling:

«Het directiecomité, na advies van de raad van toezicht, benoemt en ontslaat de secretaris-generaal.»

Er wordt verwezen naar de bespreking van amendement nr. 5 op artikel 51 van dezelfde indieners.

Amendement nr. 22 (DOC 50 1842/003) van de heer Jacques Chabot (PS) c.s. strekt ertoe in § 1, tussen de woorden «organisatie en de» en het woord «leiding», het woord «administratieve» in te voegen.

Amendement nr. 32 (DOC 50 1842/003) van de heer Jacques Chabot (PS) c.s. strekt ertoe in § 1 de tweede zin te vervangen door de volgende bepaling:

En cas de vacance d'un mandat de membre, pour quelque cause que ce soit, il est procédé à son remplacement pour la durée du mandat restant à courir.

Les membres du comité de direction doivent être belges.

Le comité de direction désigne en son sein ou parmi les membres du personnel de l'OCA un représentant qui siège avec voix consultative au Comité de gestion et à certains comités techniques du Fonds des accidents du travail. De même, le Comité de gestion du Fonds des accidents de travail désigne un représentant qui siège avec voix consultative au comité de direction de l'OCA et, le cas échéant, dans les chambres visées au § 7.».

*
* *

L'amendement n° 9 de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est retiré.

L'amendement n° 20 de M. Chabot et consorts, ainsi que l'article 85, ainsi amendé, sont adoptés à l'unanimité.

Art. 86

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire et est adopté à l'unanimité.

Art. 87

L'amendement n° 10 (DOC 50 1842/003) de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) vise à remplacer le §3 par la disposition suivante :

«Le comité de direction nomme et révoque le secrétaire général après avis du conseil de surveillance.»

Il est renvoyé à la discussion de l'amendement n° 5 des mêmes auteurs à l'article 51.

L'amendement n° 22 (DOC 50 1842/003) de M. Jacques Chabot (PS) et consorts a pour objet d'insérer au §1er le mot «administrative» entre les mots «direction» et «des services».

L'amendement n° 32 (DOC 50 1842/003) de M. Jacques Chabot (PS) et consorts tend au §1er à remplacer la deuxième phrase par la disposition suivante :

«Hij coördineert onder de collegiale autoriteit van het directiecomité de samenwerking van de CDV met andere openbare instellingen en instanties, inzonderheid in het kader van hoofdstuk V van deze wet».

*
* *

Amendement nr. 10 van de heren Herman Van Rompuy en Dirk Pieters wordt ingetrokken.

De amendementen nrs. 22 en 32 van de heer Jacques Chabot c.s., alsook het aldus geamendeerde artikel 87, worden eenparig aangenomen.

Art. 88 tot 104

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Zij worden eenparig aangenomen.

Art. 105

Amendement nr. 11 (DOC 50 1842/003) van de heren Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) strekt ertoe de eerste zin van § 1 te vervangen door de volgende bepaling:

«Het directiecomité wijst een van zijn leden aan voor het onderzoek van de dossiers die aanleiding kunnen geven tot een administratieve geldboete.»

Er wordt verwezen naar de bespreking van amendement nr. 6 op artikel 70 van dezelfde indieners.

Amendement nr. 26 (DOC 50 1842/003) van de heer Jacques Chabot (PS) c.s. strekt ertoe de volgende wijzigingen in § 1 aan te brengen:

A) in de eerste zin, de woorden «een van zijn leden» vervangen door de woorden «de secretaris-generaal»;

B) in de tweede zin, de woorden «Dat lid» vervangen door de woorden «De secretaris-generaal».

*
* *

Amendement nr. 11 van de heren Van Rompuy en Dirk Pieters wordt ingetrokken.

Amendement nr. 26 van de heer Jacques Chabot c.s., alsook het aldus geamendeerde artikel 105, worden eenparig aangenomen.

«Il coordonne, sous l'autorité collégiale du comité de direction, la coopération de l'OCA avec d'autres institutions et organismes publics, notamment dans le cadre du chapitre V de la présente loi.».

*
* *

L'amendement n° 10 de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est retiré.

Les amendements n°s 22 et 32 de M. Chabot et consorts, ainsi que l'article 87, ainsi amendé, sont adoptés à l'unanimité.

Articles 88 à 104

Ces articles n'appellent aucun commentaire et sont adoptés à l'unanimité.

Art. 105

L'amendement n° 11 (DOC 50 1842/003) de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) tend à remplacer la première phrase au §1er par la disposition suivante :

«Le comité de direction charge un de ses membres d'instruire les dossiers susceptibles de donner lieu à une amende administrative.»

Il est renvoyé à la discussion de l'amendement n° 6 des mêmes auteurs à l'article 70.

L'amendement n° 26 (DOC 50 1842/003) de M. Jacques Chabot (PS) et consorts vise à apporter les modifications suivantes au §1er :

A) remplacer dans la première phrase les mots «un de ses membres» par les mots «le secrétaire général»;

B) remplacer à la deuxième phrase les mots «Ce membre» par les mots «Le secrétaire général».

*
* *

L'amendement n° 11 de MM. Van Rompuy et Dirk Pieters est retiré.

L'amendement n° 26 de M. Jacques Chabot et consorts, ainsi que l'article 105, ainsi amendé, sont adoptés à l'unanimité.

Art. 106 tot 116

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Zij worden eenparig aangenomen.

Art. 117

De heren Herman Van Rompuy en Dirk Pieters (CD&V) dienen amendement nr. 12 (DOC 50 1842/003) in dat ertoe strekt in § 3 de volgende wijzigingen aan te brengen:

A) in het tweede lid, 8° het woord «toezicht» vervangen door het woord «toezichtbeleid»;

B) de bepalingen van het tweede lid, 9°, na de woorden «bedoeld in § 5», omvormen tot een derde lid;

C) in de eerste zin van dit nieuwe derde lid, na de woorden «bedoeld in punt 1° tot 5°» de woorden «en 8°» toevoegen;

D) in de derde zin van dit nieuwe derde lid de woorden «punten 6° tot 9°» vervangen door de woorden «punten 6°, 7° en 9°».

E) het tweede gedachtestreepje van de derde zin van het nieuwe derde lid weglaten.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) vraagt met betrekking tot § 1 hoe ver de verplichting tot samenwerking tussen de NBB, de CBF en de CDV reikt. Is de CBF bijvoorbeeld verplicht een beroep te doen op de drukkerij van de NBB wanneer zij documenten moet laten drukken, of kan zij daarvoor ook een openbare aanbesteding uitschrijven? Onttrekt deze bepaling met andere woorden de CBF en de CDV aan de wetbepalingen inzake openbare aanbestedingen in alle gevallen waarin de diensten van de NBB hun die dienstverlening kunnen bieden?

Onderstelt deze bepaling een centralisatie van de juridische diensten van de diverse instanties?

De minister constateert dat in artikel 117, § 1, het volgende is bepaald : «De CBF, de CDV en de NBB werken nauw samen met betrekking tot alle vraagstukken van algemeen belang (...)». Aan de drie instanties wordt dus niets op straffe van sanctiemaatregelen opgelegd. In de ontworpen bepaling wordt alleen de wijze omschreven waarop de drie instanties zullen moeten samenwerken.

Vervolgens wordt in § 3 een omschrijving gegeven van de aangelegenheden van gemeenschappelijk belang die zullen moeten worden behandeld in het Comité voor financiële stabiliteit. Het betreft inzonderheid alle vraagstukken in verband met de micro- en de macroprudentiële controle.

Articles 106 à 116

Ces articles ne donnent lieu à aucun commentaire et sont adoptés à l'unanimité.

Art. 117

MM. Herman Van Rompuy et Dirk Pieters (CD&V) présentent un amendement (n° 12 – DOC 50 1842/003) qui vise à apporter les modifications suivantes au §3 :

A) à l'alinéa 2, 8°, entre les mots «la coordination de la» et les mots «surveillance des entreprises», insérer les mots «politique de» ;

B) faire un alinéa 3 des dispositions de l'alinéa 2, 9°, figurant après les mots «visés au § 5» ;

C) à la première phrase de ce nouvel alinéa 3, entre les mots «visées aux points 1° à 5°» et les mots «de l'alinéa 3», insérer les mots «et 8°» ;

D) à la troisième phrase de ce nouvel alinéa 3, remplacer les mots «visées aux points 6° à 9°» par les mots «visées aux points 6°, 7° et 9°» ;

E) supprimer le deuxième tiret de la troisième phrase du nouvel alinéa 3.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) demande, concernant le § 1er, jusqu'où s'étend l'obligation de collaboration entre la BNB, la CBF et l'OCA. Si, par exemple, la CBF doit faire imprimer des documents, est-elle obligée de recourir à l'imprimerie de la BNB ou bien peut-elle également continuer à procéder par voie d'adjudication publique ? En d'autres termes, la présente disposition soustrait-elle la CBF et l'OCA à l'application des dispositions légales relatives aux adjudications publiques pour tous les services que la BNB est en mesure de leur livrer ?

La présente disposition suppose-t-elle une centralisation des services juridiques des diverses institutions?

Le ministre constate qu'en vertu de l'article 117, §1er, «la CBF, l'OCA et la BNB collaborent étroitement à propos de toutes les questions d'intérêt commun (...)». Il n'y a donc aucune obligation imposée aux trois institutions sous peine de sanctions. La disposition en projet se limite à décrire la manière dont les trois institutions vont être amenées à collaborer.

Les questions d'intérêt commun à la CBF, à l'OCA et à la BNB, qui seront examinées par le Comité de stabilité financière, sont ensuite décrites au §3. Il s'agit notamment de toutes les questions qui se rapportent au contrôle micro- et macroprudentiel.

Doordat de ontworpen bepaling een omschrijving bevat van de vraagstukken van gemeenschappelijk belang, worden bepaalde bevoegdheden van de NBB uitgesloten. Zo wordt bijvoorbeeld niet voorzien in samenwerking inzake de definitie van de deelname van de NBB aan het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) wat het monetair beleid betreft. Met betrekking tot de CBF en de CDV kan de minister zich echter niet voorstellen welke materies niet zouden behoren tot de werkingssfeer van de in artikel 117 bedoelde nauwe samenwerking, zodra wordt besloten, te gaan samenwerken op het stuk van de prudentiële controle.

Het ontwerp strekt ertoe, de katalysator te vormen voor een samenwerking op alle vlakken tussen de drie instanties, met name via het Comité voor financiële stabiliteit. Wanneer zulks noodzakelijk blijkt, kan die samenwerking leiden tot de verplichting bepaalde middelen gezamenlijk aan te wenden.

Thans wordt de drukkerij van de NBB ingezet om bankbiljetten te drukken, een activiteit die duidelijk niet tot de vraagstukken van gemeenschappelijk belang behoort inzake prudentiële controle.

Ook de behandeling van individuele dossiers door de CBF of de CDV is daarvan uitgesloten; terzake zal dus geen gezamenlijke analyse plaatsvinden. Het Comité voor financiële stabiliteit zal zich met andere woorden niet in beroep moeten uitspreken over de herziening van een beslissing die werd genomen in het kader van een individueel dossier.

Bankverzekeringen zijn in ons land aan een gestage opmars bezig. Het kan derhalve zeer nuttig zijn te bepalen hoe het toezicht op financiële conglomeraten zal geschieden, zulks onafhankelijk van het algemene toezichtbeleid. Een dergelijke bepaling zou aan belang inboeten mochten de CBF en de CDV fuseren. In dat geval zou de minister er niets op tegen hebben dat de in amendement nr. 12, A), voorgestelde wijziging werd doorgevoerd, met name dat in § 3, tweede lid, 8°, het woord «toezicht» zou worden vervangen door het woord «toezichtbeleid». Zolang die fusie niet heeft plaatsgevonden is het evenwel nuttig te voorzien in gecoördineerd toezicht in de ondernemingen die bijvoorbeeld tegelijk bankproducten en verzekeringsproducten verkopen.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) vraagt of de drie bedoelde instanties op grond van artikel 117, § 1, tot samenwerking zullen worden gedwongen, met dien verstande dat zij de aard van die samenwerking mogen bepalen.

En définissant les questions d'intérêt commun, la disposition en projet exclut certaines compétences de la BNB. Il n'est par exemple pas question de prévoir une collaboration concernant par exemple la définition de la participation de la BNB au Système européen de banques centrales (SEBC) en matière de politique monétaire. Par contre, pour ce qui concerne la CBF et l'OCA, le ministre ne voit pas quelles pourraient être les matières susceptibles d'échapper au domaine de la collaboration étroite visée par l'article 117 à partir du moment où il est décidé d'organiser une collaboration dans le domaine prudentiel.

La philosophie du projet est de pousser à une collaboration entre les trois institutions dans tous les domaines à travers le Comité de stabilité financière. Cette collaboration peut prendre la forme d'une obligation de mise en commun des moyens lorsque cela est estimé nécessaire.

L'imprimerie de la BNB est actuellement utilisée pour l'impression des billets de banque, une activité qui ne fait manifestement pas partie des questions d'intérêt commun en matière de contrôle prudentiel.

Le traitement des dossiers individuels par la CBF ou l'OCA est lui aussi exclu et ne fera donc pas l'objet d'une analyse en commun. En d'autres termes, le Comité de stabilité financière ne sera pas amené à se prononcer en appel sur la révision d'une décision prise dans le cadre d'un dossier individuel.

Les activités de bancassurance se développent sans cesse dans notre pays. Il peut donc être très utile de définir la manière dont sera assurée la surveillance des conglomerats financiers, indépendamment de la politique générale de surveillance. Une telle disposition deviendrait moins importante en cas de fusion entre la CBF et l'OCA. Si tel était le cas, le ministre ne verrait pas d'inconvénient à apporter la modification proposée par l'amendement n° 12, A), au §3, alinéa 2, 8°, à savoir remplacer le mot «surveillance» par les mots «politique de surveillance». Toutefois, tant que cette fusion n'a pas eu lieu, il est utile de prévoir une coordination de la surveillance dans les entreprises qui, par exemple, vendent à la fois des produits bancaires et des produits d'assurance.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) demande si en vertu de l'article 117, §1er, les trois institutions visées seront obligées de collaborer tout en étant autorisées à définir la nature de cette collaboration.

Zoals trouwens ook *de heer Alfons Borginon (VU&ID)* heeft aangegeven, bevestigt *de minister* dat de CBF, de CDV en de NBB verplicht zullen worden samen te werken, maar wel naar gelang van hun eigen *knowhow*. Een instantie zal maar een beroep op een andere moeten doen indien zij zulks wenst.

Voorts onderstreept de minister dat de besprekingen in het Comité voor financiële stabiliteit een dubbele meerderheid impliceren, zowel in het gehele Comité voor financiële stabiliteit als in elk directiecomité van de instanties waaruit dat comité bestaat (artikel 117, § 3, 9°).

De heer Alfons Borginon (VU&ID) concludeert daaruit dat bij artikel 117 een formeel kader in het leven wordt geroepen voor de vormen van samenwerking die thans reeds op informele wijze tussen die instanties bestaan.

De minister licht toe dat de drie instanties een nauwere onderlinge samenwerking zullen moeten uitbouwen dan nu het geval is (ook met de NBB). Zij zullen evenwel zelf de specifieke samenwerkingsregels mogen bepalen.

Terzake is in geen enkele strafbepaling voorzien. In artikel 118 is echter het volgende bepaald : «De instellingen bedoeld in artikel 117, § 1, bepalen bij protocol, dat moet worden gesloten binnen een termijn die zes maand te rekenen vanaf de eerste benoeming van de leden van de organen, zoals bedoeld in artikels 49 en 85, niet mag overschrijden en moet worden goedgekeurd door de Koning, de modaliteiten van de samenvoeging van de diverse activiteiten die worden samengebracht met het oog op het vervullen van de verplichting tot samenwerking bedoeld in artikel 117, § 1. (...) Indien de instellingen bedoeld in artikel 117 er niet in slagen het protocol te sluiten binnen een termijn die zes maand vanaf de eerste benoeming van de leden van de organen, zoals bedoeld in artikels 49 en 85, niet mag overschrijden of het in de toekomst te wijzigen, is de Koning zelf bevoegd om de bepalingen bedoeld in deze paragraaf vast te leggen.».

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) constateert dat de binnen de CBF en de CDV geldende pariteit tussen enerzijds de leden die werden verkozen onder de leden van het directiecomité van de NBB en anderzijds de overige leden van het directiecomité, de mogelijkheid zal bieden een deel van de twijfels weg te nemen die de CBF en de CDV in dat verband hebben geuit.

Met betrekking tot artikel 117, § 2, stelt de spreker vast dat de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten over zeer ruime bevoegdheden beschikt, en dat hij op verzoek van de betrokken ministers

Le ministre confirme, comme l'a d'ailleurs indiqué *M. Alfons Borginon (VU&ID)*, que la CBF, l'OCA et la BNB seront obligées de collaborer, mais en fonction de leurs propres compétences. Une institution ne sera appelée à faire appel aux services d'une autre que si elle le souhaite.

Le ministre souligne en outre que les délibérations au sein du Comité de stabilité financière impliquent une double majorité au sein de l'ensemble du Comité de stabilité financière et au sein de chaque comité de direction des institutions faisant partie de ce comité (article 117, § 3, 9°).

M. Alfons Borginon (VU&ID) en conclut que l'article 117 définit un cadre formel pour des collaborations qui existent déjà aujourd'hui de manière informelle entre ces institutions.

Le ministre précise que les trois institutions devront organiser entre elles une collaboration plus étroite que ce n'est le cas qu'aujourd'hui, y compris avec la BNB. Elles pourront néanmoins définir elles-mêmes les modalités spécifiques de cette collaboration.

Aucune sanction n'est prévue en la matière. Toutefois, l'article 118 prévoit que «les institutions visées à l'article 117, § 1er, définissent, dans un protocole à conclure dans un délai ne pouvant excéder six mois à dater de la première nomination des membres des organes visés aux articles 49 et 85 et à approuver par le Roi, les modalités de mise en commun des différentes activités mises en commun en vue de remplir l'obligation de coopération visée à l'article 117, §1er. (...) Si les institutions visées à l'article 117 restent en défaut de conclure le protocole dans un délai ne pouvant excéder six mois à dater de la première nomination des membres des organes visés aux articles 49 et 85 ou de la modifier dans l'avenir, le Roi est habilité à fixer Lui-même les règles visées au présent paragraphe.»

M. Herman Van Rompuy (CD&V) constate que la parité au sein du comité de direction de la CBF et de l'OCA entre les membres nommés parmi les membres du comité de direction de la BNB et les autres membres du comité de direction, va permettre de faire disparaître une partie des craintes exprimées par la CBF et l'OCA en la matière.

Concernant l'article 117, § 2, l'intervenant constate que le conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers dispose de compétences très larges et est habilité à émettre, à la demande des ministres concer-

of uit eigen beweging advies mag uitbrengen over alle vragen aangaande de organisatie, de werking, de coördinatie van de werking van de financiële markten en van de financiële instellingen, zowel wat de particuliere als wat de overheidssector betreft. In welk opzicht verschillen die bevoegdheden van die van het Comité voor financiële stabiliteit? Het betreft twee instanties die hetzelfde soort besprekingen organiseren en die adviezen uitbrengen over dezelfde reeks materies.

De minister geeft aan dat de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten bestaat uit de leden van de raden van toezicht van de CBF en de CDV alsmede uit de leden van de Regentenraad van de NBB, terwijl het Comité voor financiële stabiliteit bestaat uit de leden van de directiecomités van de CBF, de CDV en de NBB. Aldus bestaan op alle niveaus van de nieuwe controlestructuur twee onderscheiden instanties.

Ook de directiecomités van de CBF en van de CDV kunnen adviezen uitbrengen ten behoeve van de bevoegde minister of van de raad van toezicht.

Gezien de oprichting van die nieuwe instanties zal de sectie «financiële markten» van de Hoge Raad van Financiën worden opgeheven.

De minister of diens gemachtigde zal kunnen deelnemen aan de vergaderingen van de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten, al was het maar om sommige toelichtingen of adviezen te verkrijgen. Hij zal evenwel niet deelnemen aan de besprekingen die deze instanties voeren in het kader van de adviesprocedure.

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) wenst te vernemen op welke wijze de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten het parlement zal informeren over zijn werking. Gebeurt dit op basis van vrijwilligheid of zal er een automatische rapportering naar het parlement plaatsvinden wanneer de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten een advies heeft uitgebracht? Zal het parlement en in het bijzonder de commissie voor de Financiën en de Begroting kunnen beschikken over deze adviezen?

Wanneer er adviezen worden uitgebracht die betrekking hebben op algemene vraagstukken, zou er moeten worden voorzien in een automatische rapportering naar het parlement.

Voor wat betreft de rapportering vanuit de NBB, is er een traditie opgebouwd dat de gouverneur van de NBB tijdens een hoorzitting in de commissie voor de Financiën en de Begroting een toelichting geeft bij het jaarverslag van de NBB.

nés ou de sa propre initiative, tout avis sur toutes les questions relatives à l'organisation, au fonctionnement, à la coordination du fonctionnement des marchés financiers et des organismes financiers relevant tant du secteur privé que du secteur public. Quelle est la différence avec les compétences du Comité de stabilité financière? Il s'agit de deux organes qui organisent le même type de débats et rédigent des avis au sujet d'une même série de matières.

Le ministre indique que le Conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers est composé des membres des conseils de surveillance de la CBF et de l'OCA et des membres du Conseil de régence de la BNB tandis que le Comité de stabilité financière est composé des membres des comités de direction de la CBF, de l'OCA et de la BNB. Il y a ainsi deux organes différents à tous les niveaux de la nouvelle structure de contrôle.

Le comité de direction de la CBF et de l'OCA peut également remettre des avis à l'attention du ministre compétent ou du conseil de surveillance.

Vu la création de ces nouveaux organes, la section «marchés financiers» du Conseil supérieur des Finances sera supprimée.

Le ministre ou son délégué pourra participer aux réunions du conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers, ne fût-ce que pour obtenir un certain nombre de précisions ou d'avis. Il ne prendra cependant pas part aux délibérations de ces organes dans le cadre de la procédure d'avis.

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) aimerait savoir de quelle manière le conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers informera le parlement sur son fonctionnement. Cette information aura-t-elle lieu sur base volontaire ou bien un compte rendu sera-t-il automatiquement fait au parlement chaque fois que le Conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers a émis un avis? Le parlement, en particulier la commission des Finances et du Budget, pourra-t-il disposer de ces avis?

Si des avis concernant des problèmes généraux sont émis, il faudrait prévoir un système de compte rendu automatique au parlement.

En ce qui concerne le compte rendu de la part de la BNB, il est de tradition que le gouverneur de la BNB fasse un commentaire sur le rapport annuel de la BNB lors d'une audition en commission des Finances et du Budget.

De minister wijst erop dat de verslagen van de CBF, de CDV, de NBB en de samenwerkingsinstanties steeds openbaar zijn. Ze zullen dus ook ter beschikking worden gesteld van de parlementsleden. Zowel de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten als het Comité voor financiële stabiliteit zullen in de eerste plaats adviezen uitbrengen. Wanneer deze adviezen worden uitgebracht op verzoek van de minister van Financiën, kunnen ze worden bekendgemaakt.

De minister betwijfelt of het zinvol is de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten en het comité voor financiële stabiliteit de verplichting op te leggen een jaarverslag op te stellen.

Aangezien de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten wordt voorgezeten door de gouverneur van de NBB, kan hij tijdens de jaarlijkse traditionele hoorzitting ook informatie verstrekken over de werking en de activiteiten van de raad.

Zowel de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten als het comité voor financiële stabiliteit worden voorgezeten door de gouverneur van de NBB. De voorzitters van de CBF en de CDV bekleden in beide instanties het ondervoorzitterschap. Wanneer het parlement over een bepaalde kwestie geïnformeerd wil worden, beschikt het dus over de mogelijkheid om de leidinggevenden van de NBB, CBF en CDV uit te nodigen voor een hoorzitting.

Alle adviezen die worden uitgebracht op verzoek van de minister, kunnen eveneens het voorwerp uitmaken van een parlementaire bespreking. Net zoals dit in het verleden reeds is gebeurd voor verzoeken tot advies aan de Hoge Raad van Financiën (zie bijvoorbeeld het *Advies in verband met de mogelijke invoering van een belasting van het «Tobin»-type uitgebracht door de Hoge Raad van Financiën, afdeling «Fiscaliteit en Parafiscaliteit», juni 2001*), kan het parlement op basis van een resolutie of een debat de minister van Financiën op formele wijze verzoeken om over een bepaald vraagstuk een advies te vragen aan deze instanties.

Het zou evenwel geen goede zaak zijn de wijze waarop de informatie wordt verstrekt, via strikte procedures te institutionaliseren. Het spreekt evenwel vanzelf dat de leidinggevenden van de betrokken instellingen op eenvoudig verzoek van het parlement kunnen worden gehoord.

De heer Jef Tavernier (AGALEV-ECOLO) is het eens met de minister van Financiën dat niet alle adviezen die worden uitgebracht onmiddellijk in extenso moeten worden medegedeeld aan de parlementsleden. Anderzijds moeten deze laatste wel via een beknopte mededeling op de hoogte worden gebracht dat er een advies over een welbepaald onderwerp is uitgebracht. Een beknopte overzichtslijst waarop alle recent uitgebrachte adviezen

Le ministre souligne que les rapports de la CBF, de l'OCA, de la BNB et des organes de coopération sont toujours publics. Ils seront donc mis à la disposition des membres du parlement. Tant le conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers que le Comité de stabilité financière émettront en premier lieu des avis. Si ces avis sont émis à la demande du ministre des Finances, ils pourront être publiés.

Le ministre doute de l'utilité d'imposer l'obligation d'établir un rapport annuel au conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers et au Comité de stabilité financière.

Étant donné que le conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers est présidé par le gouverneur de la BNB, il peut également fournir des informations sur le fonctionnement et les activités du conseil lors de la séance d'audition qui est organisée traditionnellement chaque année.

Tant le conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers que le Comité de stabilité financière sont présidés par le gouverneur de la BNB. Au sein des deux organes, la vice-présidence est assurée par les présidents de la CBF et de l'OCA. Si le parlement souhaite être informé sur une question déterminée, il dispose donc de la possibilité d'inviter les dirigeants de la BNB, de la CBF et de l'OCA à une audition.

Tous les avis qui sont émis à la demande du ministre peuvent également faire l'objet d'une discussion parlementaire. Tout comme cela a déjà été le cas, par le passé, pour des demandes d'avis adressées au Conseil supérieur des Finances (voir par exemple l'*Avis relatif à l'instauration éventuelle d'une taxe de type «Tobin», émis par le Conseil supérieur des Finances, section «Fiscalité et Parafiscalité», juin 2001*), le parlement peut demander au ministre des Finances de manière formelle, sur la base d'une résolution ou d'un débat, de solliciter de ces instances un avis sur une question déterminée.

Il ne serait cependant pas judicieux d'institutionnaliser la manière dont les informations sont fournies, par l'instauration de procédures strictes. Il va sans dire que les dirigeants des institutions concernées peuvent être entendus sur simple demande du parlement.

M. Jef Tavernier (AGALEV-ECOLO) estime aussi, comme le ministre des Finances, que tous les avis rendus ne doivent pas être communiqués immédiatement et *in extenso* aux parlementaires. Ceux-ci doivent toutefois être informés, par le biais d'une communication succincte, qu'un avis a été rendu sur tel ou tel sujet. Une liste récapitulative succincte reprenant tous les avis récents pourrait en l'espèce être particulièrement utile. À

worden vermeld, zou bijzonder nuttig kunnen zijn. Anders moeten de parlementsleden louter afgaan op persberichten of informatielekken.

De heer Alfons Borginon (VU&ID) meent dat in het onderhavige verslag duidelijk vermeld moet worden dat het parlement recht heeft op een degelijke informatieverstrekking. Een dergelijke verwijzing houdt voldoende garanties in.

Voorzitter Olivier Maingain (MR) suggereert dat er in het jaarverslag van de NBB ook een specifiek hoofdstuk kan worden opgenomen over de werking van de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten en het Comité voor financiële stabiliteit.

De minister herhaalt dat het parlement - bijvoorbeeld op basis van een resolutie - steeds een verzoek kan richten aan de minister om een bepaalde kwestie voor advies voor te leggen. Rechtstreekse verzoeken vanwege het parlement aan de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten zijn evenwel niet mogelijk.

Op regelmatige basis (naar analogie van de jaarlijkse hoorzitting naar aanleiding van de publicatie van het jaarverslag van de NBB) kan er een gedachtewisseling plaatsvinden tussen de bevoegde Kamercommissie en de leidinggevendenden van de betrokken instanties.

Deze nieuwe structuren zullen het ook mogelijk maken om adequaat en snel te reageren bij een onverwachte crisissituatie. Naar aanleiding van de dramatische gebeurtenissen van 11 september 2001 heeft de minister moeten vaststellen dat er geen enkele instantie bestond die onmiddellijk een coördinerende taak op zich kon nemen.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) vraagt zich af welke bestaansreden de raad van toezicht van de Overheid der Financiële Diensten en het Comité voor de financiële stabiliteit nog zullen hebben als er in de toekomst een fusie tot stand komt tussen de CBF en de CDV. Na een fusie worden deze instellingen volstrekt overbodig. Een fusie zal dus gepaard moeten gaan met een grote vereenvoudiging van de complexe koepelstructuur die in het ontwerp wordt gecreëerd.

Kan de minister verder enige verduidelijking geven wat betreft de aard van de coördinatie van het toezicht (§ 3, 8°)? Houdt een dergelijke verwoording het gevaar niet in dat het Comité voor financiële stabiliteit in de plaats kan treden van de eigenlijke toezichthouders. Is deze vrees van de CBF en de CDV terecht? Om alle twijfel hieromtrent weg te nemen, stelt de spreker voor om door amendement nr. 12 het woord «toezicht» te vervangen door de term «toezichtsbeleid», waardoor duidelijk wordt gesteld dat het gaat om vraagstukken van algemene re-

défaut d'une telle liste, les parlementaires ne peuvent se fier qu'aux communiqués de presse ou aux fuites d'informations.

M. Alfons Borginon (VU&ID) estime que le présent rapport doit souligner clairement que le parlement a le droit d'être informé correctement. Une telle précision offre suffisamment de garanties.

M. Olivier Maingain (MR), président, suggère que le rapport annuel de la BNB consacre un chapitre spécifique au fonctionnement du conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers et du Comité de stabilité financière.

Le ministre répète que le parlement peut toujours, par le biais d'une résolution, par exemple, demander au ministre de solliciter leur avis sur une question précise. Le parlement ne peut toutefois pas adresser directement ses requêtes au conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers.

Un échange de vues entre les membres de la commission de la Chambre compétente et les dirigeants des organes concernés peut avoir lieu régulièrement, par analogie avec l'audition annuelle organisée à l'occasion de la publication du rapport annuel de la BNB.

Ces nouvelles structures permettront également de réagir rapidement et de manière appropriée en cas de crise inattendue. Lors des événements dramatiques du 11 septembre 2001, le ministre a dû constater qu'il n'existait aucun organe capable d'assumer immédiatement une mission de coordination.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) se demande quelle pourra encore être la raison d'être du conseil de surveillance de l'Autorité des Services financiers et du Comité de stabilité financière si la CBF et l'OCA sont appelés à fusionner. Après cette fusion, ces institutions seront en effet tout à fait superflues. Cette fusion devra dès lors s'accompagner d'une simplification majeure de la structure fastidieuse complexe créée dans le projet.

Le ministre est-il en mesure de donner des explications supplémentaires quant à la nature de la coordination de la surveillance (§ 3, 8°)? Compte tenu de la formulation de cette disposition, on peut se demander si le Comité de stabilité financière ne risque pas de se substituer aux véritables organes de contrôle. Cette crainte de la CBF et de l'OCA est-elle justifiée? Afin d'évacuer tout doute à ce sujet, l'intervenant propose de remplacer le mot «surveillance» par les mots «politique de surveillance» dans l'amendement n° 12 afin d'indiquer

gelgeving. Zo bestaat er geen gevaar meer dat het Comité voor financiële stabiliteit zich ook begint in te laten met individuele dossiers. Deze coördinatietaak moet ook toevertrouwd worden aan een discussieforum en niet aan een beslissingsforum.

Op dit ogenblik bestaan er trouwens reeds vormen van coördinatie. Het toezicht op de bankverzekeraar Fortis wordt gecoördineerd met de Nederlandse toezichthouders.

De minister merkt op dat het Comité voor de financiële stabiliteit geen individuele dossiers kan behandelen. Er kunnen wel richtlijnen worden uitgevaardigd die ook betrekking hebben op individuele dossiers.

Op basis van de Europese richtlijnen moeten de bankverzekeraars wat de prudentiële controle betreft terecht kunnen bij een «uniek loket», zelfs al wordt de eigenlijke controle uitgeoefend door verschillende instellingen. Mocht er een fusie plaatsvinden tussen de CBF en de CDV, dan is dit probleem in België inderdaad niet meer aan de orde.

De minister heeft geen principiële bezwaren tegen het begrip «toezichtsbeleid», maar wijst erop dat deze term dan ook betrekking heeft op het opstellen van algemene regels die van toepassing zijn op individuele gevallen.

De coördinatie taken zullen zich dus in eerste instantie toespitsen op de sector van de bankverzekeraars, die voortaan terecht zullen kunnen bij één gesprekspartner, die de opdrachten inzake prudentieel toezicht dan verder zal verdelen tussen de twee toezichthouders. De uiteindelijke beslissing zal in het Comité voor financiële stabiliteit worden genomen, zonder dat er evenwel enige afbreuk wordt gedaan aan de specifieke bevoegdheden van zowel CBF als CDV inzake het toezicht op de individuele ondernemingen.

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) wenst te vernemen wat er precies wordt bedoeld met het begrip «samenwerkingsinstanties» (§ 5). In de memorie van toelichting (DOC 50 1842/001, blz. 112) wordt gesteld dat deze instanties de rechtsvorm kunnen aannemen van een economisch samenwerkingsverband. De CDF en de CDV oefenen evenwel geen economische activiteiten uit. In zijn advies (DOC 50 1842/001, blz. 281-282) heeft de Raad van State gesteld dat deze samenwerkingsverbanden bij wet moeten worden opgericht. Als de rechtsvorm niet bij wet is bekrachtigd, kan de rechtsgeldigheid van de beslissingen van de samenwerkingsinstanties in twijfel worden getrokken. Dergelijke aangelegenheden kunnen niet bij koninklijk besluit worden geregeld.

clairement qu'il s'agit de questions de réglementation générale. Cela permettra d'éliminer le risque que le Comité de stabilité financière se penche également sur des dossiers individuels. Cette mission de coordination doit en outre être confiée à un forum de discussion, et non à un forum de décision.

À l'heure actuelle, des formes de coordination existent d'ailleurs déjà. La surveillance de l'assureur bancaire Fortis est coordonnée en collaboration avec les organes de surveillance néerlandais.

Le ministre fait observer que si le Comité de stabilité financière ne peut pas traiter les dossiers individuels, des directives portant également sur ces derniers peuvent néanmoins être édictées.

Les directives européennes prévoient que les opérateurs de bancassurance doivent pouvoir s'adresser à un « guichet unique » en matière de contrôle prudentiel, et ce, même si le contrôle proprement dit est effectué par différents organes. Si la CBF et l'OCA fusionnent, cette question ne se posera effectivement plus en Belgique.

Le ministre n'a aucune objection de principe à l'utilisation de la notion de « politique de surveillance », mais souligne que cette expression a dès lors trait à l'élaboration de règles générales qui s'appliquent à des cas individuels.

Les tâches de coordination vont donc en premier lieu se concentrer sur le secteur des opérateurs de bancassurance, qui pourront désormais s'adresser à un seul interlocuteur qui répartira ensuite les missions de contrôle prudentiel entre les deux organismes de surveillance. La décision finale sera prise par le Comité de stabilité financière, sans que cela porte cependant préjudice aux compétences spécifiques de la CBF et de l'OCA en ce qui concerne la surveillance des entreprises individuelles.

M. Herman Van Rompuy (CD&V) demande ce que l'on entend précisément par la notion d'« organismes de coopération » (§ 5). L'exposé des motifs (DOC 50 1842/001, p. 112) précise que ces organismes pourraient revêtir la forme juridique d'un groupement d'intérêt économique. La CBF et l'OCA n'exercent cependant aucune activité économique. Dans son avis (DOC 50 1842/001, pp. 281-282), le Conseil d'État fait observer que ces organismes de coopération doivent être créés par une loi. Si la forme juridique n'est pas confirmée par la loi, la validité juridique des décisions prises par les organismes de coopération peut être mise en cause. De telles questions ne peuvent être réglées par arrêté royal.

De term «*follow-up*» (§ 5, 4°) is in het Nederlands geen juridische standaardterminologie. Kan de minister verduidelijken wat dit begrip precies behelst ?

De minister is bereid de term «*follow-up*» in de Nederlandse tekst te vervangen door «*opvolging*».

Voorzitter Olivier Maingain (MR) maakt de commissieleden erop attent dat in § 3, 2° zowel in de Franse als de Nederlandse tekst de Engelse term «*oversight*» wordt gehanteerd. Wat wordt hier precies mee bedoeld ?

De minister van Financiën antwoordt dat de Engelse term «*oversight*» merkwaardig genoeg ook voorkomt in de Franse regelgeving. Met «*oversight*» bedoelt met de prudentiële controle en de controle op de systemische risico's.

Wat de samenwerkingsinstellingen betreft, heeft men gekozen voor de meest open rechtsvorm.

Er kan tegemoet worden gekomen aan de opmerkingen van de Raad van State door te stellen dat de samenwerkingsverbanden rechtspersoonlijkheid hebben en dat de Koning de rechtsvorm kan bepalen. Als er geen rechtsvorm is, is er ook geen sprake van een instantie, maar heeft men te maken met een informele werkgroep.

De koninklijke besluiten die deze aangelegenheid regelen, zullen bij wet bekrachtigd worden binnen de twaalf maanden na de datum van hun inwerkingtreding. Een dergelijke regeling wordt ook voorzien in artikel 13, §2.

Als gevolg van deze preciseringen van de minister wordt *amendement nr. 30 (DOC 50 1842/003)* ingediend door de heer Jacques Chabot c.s., dat ertoe strekt in §5 het volgende lid tussen het vierde en het vijfde lid in te voegen : «*De krachtens het vierde lid genomen besluiten vervallen indien zij niet binnen twaalf maanden na de datum van inwerkingtreding ervan bij wet worden bekrachtigd.*»

Als gevolg van de tijdens de bespreking naar voor gebrachte argumenten beslist de *heer Herman Van Rompuy* zijn amendement nr. 12 op artikel 117 in te trekken.

*
* *

Amendement nr. 30 van de heer Chabot c.s. wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde artikel 117 wordt eenparig aangenomen.

Le terme anglais « *follow-up* », utilisé dans la version néerlandaise (§ 5, 4°), n'est pas un vocable usuel de la terminologie juridique. Le ministre peut-il préciser le sens de cette notion ?

Le ministre est disposé à remplacer le terme « *follow-up* » par « *opvolging* » dans le texte néerlandais.

M. Olivier Maingain (MR), président, attire l'attention des membres de la commission sur le fait que le terme anglais « *oversight* » est utilisé tant dans le texte français que dans le texte néerlandais. Que faut-il précisément entendre par là ?

Le ministre des Finances précise que le terme anglais « *oversight* » figure curieusement aussi dans la réglementation française. Ce terme recouvre le contrôle prudentiel et le contrôle des risques systémiques.

En ce qui concerne les organismes de coopération, on a opté pour la forme juridique la plus ouverte.

Il peut être donné suite aux observations du Conseil d'État en prévoyant que les organismes de coopération sont dotés de la personnalité juridique et que le Roi peut déterminer leur forme juridique. En l'absence de forme juridique, il n'y a pas non plus d'instance, mais il s'agit d'un groupe de travail informel.

Les arrêtés royaux qui régleront cette matière seront confirmés par la loi dans les douze mois de la date de leur entrée en vigueur. Un tel système est également prévu à l'article 13, § 2.

À la suite des précisions fournies par le ministre, *M. Jacques Chabot et consorts* présentent un *amendement (n° 30 – DOC 50 1842/003)* tendant à insérer l'alinéa suivant au § 5 entre les alinéas 4 et 5 : « Les arrêtés pris en vertu de l'alinéa 4 cessent de produire leurs effets s'ils n'ont pas été confirmés par la loi dans les douze mois de leur date d'entrée en vigueur ».

Par suite des arguments avancés au cours de la discussion, *M. Herman Van Rompuy* décide de retirer son amendement n° 12 à l'article 117.

*
* *

L'amendement n° 30 de M. Chabot et consorts est adopté à l'unanimité.

L'article 117, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité.

Artikel 118

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) vestigt de aandacht erop dat de onderhandelingen over het samenwerkingsprotocol pas van start kunnen gaan als alle leden van de organen zijn benoemd.

Bijgevolg wordt *amendement nr. 29 (DOC 50 1842/003)* ingediend door *de heer Jef Tavernier c.s.* dat ertoe strekt de woorden «van de leden» in de eerste zin te vervangen door de woorden «*van alle leden*».

*
* *

Amendement nr. 29 van de heer Tavernier c.s. wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde artikel 118 wordt eenparig aangenomen.

Artikel 119

Als gevolg van de verduidelijkingen die werden verstrekt omtrent de functie van de secretaris-generaal trekt *de heer Herman Van Rompuy (CD&V)* het amendement nr. 13 (DOC 50 1842/003) tot schrapping van §1 in.

Amendement nr. 31 (DOC 50 1342/002) van *de heer Jacques Chabot c.s.* strekt ertoe de voorwaarden te versoepelen waaronder de Koning het voorzitterschap van de directiecomités en de raden van toezicht van de CBF en/of de CDV kan splitsen. Het stelt voor die bevoegdheid niet langer te verbinden aan de met toepassing van artikel 119, § 1, vastgestelde overgangperiode.

*
* *

Amendement nr. 31 van de heer Chabot c.s. wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde artikel 119 wordt eenparig aangenomen.

Artikelen 120 tot 140

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Article 118

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo) attire l'attention sur le fait que les négociations relatives au protocole de coopération ne pourront débuter que lorsque tous les membres des organes auront été nommés.

M. Jef Tavernier et consorts présentent par conséquent un amendement (n°29 - DOC 50 1842/003) visant à remplacer, dans la première phrase, les mots «la première nomination des membres» par les mots «*la première nomination de tous les membres*».

*
* *

L'amendement n° 29 de M. Tavernier et consorts est adopté à l'unanimité.

L'article 118, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité.

Article 119

À la suite des précisions fournies au sujet de la fonction de secrétaire général, *M. Herman Van Rompuy (CD&V)* retire l'amendement n° 13 (DOC 50 1842/003) visant à supprimer le § 1er.

L'amendement n° 31 (DOC 50 1342/002) de *M. Jacques Chabot et consorts* vise à assouplir les conditions dans lesquelles le Roi peut dédoubler la présidence des organes de direction et de surveillance de la CBF et/ou de l'OCA. Il propose de ne plus lier ce pouvoir à la période de transition fixée en application de l'article 119, § 1er.

*
* *

L'amendement n° 31 de M. Chabot et consorts est adopté à l'unanimité.

L'article 119, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité.

Articles 120 à 140

Ces articles ne donnent lieu à aucune observation.

Ils sont successivement adoptés à l'unanimité.

Artikel 141

Amendement nr. 18 (DOC 50 1842/003) van de heer Jacques Chabot c.s. strekt ertoe artikel 141 te vervangen als volgt :

«Art. 141. — § 1. De woorden «en, aanvullend, de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen» in artikel 2, tweede lid, van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België worden uitgelegd in die zin dat de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen slechts van toepassing zijn op de Nationale Bank van België:

1° voor de aangelegenheden die niet worden geregeld door de bepalingen van titel VII van het derde deel van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en van het Protocol betreffende de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, noch door voornoemde wet van 22 februari 1998 of de statuten van de Nationale Bank van België; en

2° voor zover zij niet strijdig zijn met de bepalingen bedoeld in 1°.»

§ 2. In dezelfde wet wordt een artikel 9bis ingevoegd, luidende:

«Art.9bis . — In het kader vastgesteld door artikel 105(2) van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en door de artikelen 30 en 31 van het Protocol betreffende de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, worden de officiële externe reserves van de Belgische Staat aangehouden en beheerd door de Bank. Deze tegoeden vormen een doelvermogen dat bestemd is voor de taken en verrichtingen die onder dit hoofdstuk vallen, evenals voor de andere opdrachten van algemeen belang die door de Staat aan de Bank zijn toevertrouwd. De Bank boekt deze tegoeden en de betreffende opbrengsten en kosten in haar rekeningen overeenkomstig de regels bedoeld in artikel 33.»

§ 3. In artikel 12 van dezelfde wet wordt vóór het huidige enig lid het volgende lid toegevoegd:

«De Bank draagt bij tot de stabiliteit van het financiële stelsel.»

§ 4. In artikel 14, eerste lid, van dezelfde wet, worden de woorden «en door de Bank gecontroleerd zijn; de leiding ervan wordt verzekerd door één of verscheidene leden van het Directiecomité» vervangen door de woorden «waarin de Bank een significante deelneming bezit

Article 141

L'amendement n° 18 (DOC 50 1842/003) de M. Jacques Chabot et consorts tend à remplacer l'article 141 par la disposition suivante :

« Art. 141. — § 1er. Les mots « et, à titre supplétif, par les dispositions sur les sociétés anonymes » dans l'article 2, alinéa 2, de la loi du 22 février 1998 fixant le statut organique de la Banque Nationale de Belgique sont interprétés en ce sens que les dispositions sur les sociétés anonymes ne s'appliquent à la Banque Nationale de Belgique que:

1° pour les matières qui ne sont réglées ni par les dispositions du titre VII de la troisième partie du Traité instituant la Communauté européenne et du Protocole sur les statuts du Système européen de banques centrales et de la Banque centrale européenne, ni par la loi du 22 février 1998 précitée ou les statuts de la Banque Nationale de Belgique; et

2° pour autant qu'elles n'entrent pas en conflit avec les dispositions visées au 1°.» § 2.

Un article 9bis, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi:

«Art. 9bis . — Dans le cadre fixé par l'article 105(2) du Traité instituant la Communauté européenne et les articles 30 et 31 du Protocole sur les statuts du Système européen de banques centrales et de la Banque centrale européenne, la Banque détient et gère les réserves officielles de change de l'État belge. Ces avoirs constituent un patrimoine affecté aux missions et opérations relevant du présent chapitre et aux autres missions d'intérêt public confiées par l'État à la Banque. La Banque inscrit ces avoirs et les produits et charges y afférents dans ses comptes selon les règles visées à l'article 33.»

§ 3. Dans l'article 12 de la même loi, l'alinéa suivant est inséré avant l'alinéa unique actuel:

«La Banque contribue à la stabilité du système financier.»

§ 4. A l'article 14, alinéa 1er, de la même loi, les mots «et contrôlées par la Banque; la direction en est assurée par un ou plusieurs membres du Comité de direction» sont remplacés par les mots «dans lesquelles la Banque détient une participation significative et à la di-

en één of meer leden van haar Directiecomité deelnemen in de leiding.»

§ 5. In artikel 16 van dezelfde wet worden de woorden «waarover de Bank de exclusieve controle bezit,» ingevoegd tussen de woorden «bedoeld in artikel 14» en «zijn onderworpen».

§ 6. Artikel 19 van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt:

«6. Drie leden van het Directiecomité zetelen in persoonlijke hoedanigheid in het directiecomité van de Commissie voor het Bank- en Financieuzen en twee leden in dit van de Controledienst voor de Verzekeringen.»

§ 7. Artikel 20 van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt:

«5. Drie regenten zetelen in persoonlijke hoedanigheid in de raad van toezicht van de Commissie voor het Bank- en Financieuzen en in deze van de Controledienst voor de Verzekeringen.»

§ 8. In artikel 26 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° §1 wordt aangevuld met het volgende lid:

«De Regentenraad stelt de voorwaarden vast met betrekking tot de beeïndiging van het mandaat. Hij mag, op advies van het Directiecomité, afwijken van het verbod dat is bepaald voor de periode na de beeïndiging van het mandaat, indien hij vaststelt dat de beoogde activiteit geen significante invloed heeft op de onafhankelijkheid van de betrokken persoon.»;

2° het artikel wordt aangevuld met een § 3, luidende:

«§ 3. De leden van het Directiecomité en de personeelsleden van de Bank dienen de deontologische code na te leven, die wordt vastgesteld door de Regentenraad op voorstel van het Directiecomité. De personen belast met het toezicht op de naleving van deze code zijn gebonden door het beroepsgeheim bepaald in artikel 458 van het Strafwetboek.»

§ 9. Artikel 31, tweede lid, van dezelfde wet wordt uitgelegd in die zin dat het emissierecht waarvan daarin sprake is, het emissierecht omvat dat de Bank mag uitoefenen krachtens artikel 106(1) van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

§ 10. Artikel 33 van dezelfde wet, opgeheven bij de wet van 3 mei 1999, wordt hersteld in de volgende lezing:

redaction desquelles participent un ou plusieurs membres de son Comité de direction».

§ 5. Dans l'article 16 de la même loi, les mots «dont la Banque détient le contrôle exclusif» sont insérés entre les mots «visées à l'article 14" et «sont soumises ».

§ 6. L'article 19 de la même loi est complété par la disposition suivante:

«6. A titre personnel, trois membres du Comité de direction siègent au comité de direction de la Commission bancaire et financière et deux membres à celui de l'Office de Contrôle des Assurances.»

§ 7. L'article 20 de la même loi est complété par la disposition suivante:

«5. A titre personnel, trois régents siègent au conseil de surveillance de la Commission bancaire et financière et à celui de l'Office de Contrôle des Assurances.»

§ 8. A l'article 26 de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° le §1er est complété par l'alinéa suivant:

«Le Conseil de régence fixe les conditions qui se rapportent à la sortie de charge. Il peut, sur avis du Comité de direction, déroger à l'interdiction prévue pour la période concernée après la sortie de charge lorsqu'il constate l'absence d'influence significative de l'activité envisagée sur l'indépendance de la personne en question.»;

2° l'article est complété par un § 3, rédigé comme suit:

«§ 3. Les membres du Comité de direction et les membres du personnel de la Banque sont tenus de respecter le code de déontologie arrêté par le Conseil de régence sur proposition du Comité de direction. Les personnes chargées du contrôle du respect de ce code sont tenues au secret professionnel prévu à l'article 458 du Code pénal.»

§ 9. L'article 31, alinéa 2, de la même loi est interprété en ce sens que le droit d'émission dont il y est question comprend celui que la Banque peut exercer en vertu de l'article 106(1) du Traité instituant la Communauté européenne.

§ 10. L'article 33 de la même loi, abrogé par la loi du 3 mai 1999, est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art.33. — De rekeningen en, in voorkomend geval, de geconsolideerde rekeningen van de Bank worden opgemaakt:

1° overeenkomstig deze wet en de bindende regels vastgesteld met toepassing van artikel 26.4 van het Protocol betreffende de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank;

2° voor het overige overeenkomstig de regels vastgesteld door de Regentenraad.

De artikelen 2 tot 4, 6 tot 9 en 16 van de wet van 17 juli 1975 betreffende de boekhouding van de ondernemingen en de besluiten genomen ter uitvoering ervan zijn van toepassing op de Bank met uitzondering van de besluiten genomen ter uitvoering van de artikelen 4, zesde lid, en 9, § 2.»

Er wordt verwezen naar de toelichting.

Naar aanleiding van dit amendement wijst de minister erop dat dit amendement een aantal preciseringen aanbrengt aan het ontworpen artikel 141.

Deze verduidelijkingen geven in de eerste plaats een interpretatie bij het statuut van de NBB, waarbij er gewezen wordt op de verschillpunten tussen de NBB en de gewone naamloze vennootschappen. In essentie komt het erop neer dat de bepalingen betreffende de vennootschappen slechts van toepassing zijn op de NBB indien ze niet strijdig zijn met andere, in het amendement opgesomde bepalingen. In het verleden was dit reeds het geval. Naar aanleiding van de discussie over het beursgenoteerd karakter van de NBB, die zowel binnen als buiten het parlement is gevoerd, is het evenwel nuttig dat het parlement deze interpretatie bevestigt.

Verder wordt er ook een verduidelijking gegeven in verband met de boekhoudkundige regels die van toepassing zijn op de NBB (art. 141, §10).

Door dit amendement wordt er duidelijk onderscheid gemaakt tussen de regels die wel en niet van toepassing zijn op NBB. De NBB mag niet beschouwd worden als een gewone beursgenoteerde vennootschap. De bepalingen van de vennootschapswetgeving zijn dus slechts aanvullend van toepassing op de NBB.

Tevens vestigt de minister de aandacht erop dat een regeringsamendement nr. 49 (DOC 50 1823/011) op het ontwerp van programmawet werd ingediend dat ertoe strekt het Wetboek van vennootschappen aan te vullen met een artikel 879, luidend als volgt :

«Art. 879. — De Commissie voor het Bank- en Financiewezen schrijft de Nationale Bank van België in

«Art. 33. — Les comptes et, le cas échéant, les comptes consolidés de la Banque sont établis :

1° conformément à la présente loi et aux règles obligatoires arrêtées en application de l'article 26.4 du Protocol sur les statuts du Système européen de banques centrales et de la Banque centrale européenne;

2° pour le surplus, selon les règles établies par le Conseil de gérance.

Les articles 2 à 4, 6 à 9 et 16 de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité des entreprises et leurs arrêtés d'exécution sont applicables à la Banque à l'exception des arrêtés pris en exécution des articles 4, alinéa 6, et 9, § 2.»

Il est renvoyé à la justification.

À la suite de cet amendement, le ministre attire l'attention sur le fait que celui-ci apporte une série de précisions à l'article 141 en projet.

Ces précisions fournissent tout d'abord une interprétation de certaines dispositions concernant le statut de la BNB, l'accent étant mis sur les différences entre la BNB et les sociétés anonymes ordinaires. En substance, les dispositions relatives aux sociétés ne s'appliquent à la BNB que si elles ne sont pas contraires à d'autres dispositions, énumérées dans l'amendement. C'était déjà le cas précédemment. Dans le cadre du débat sur le caractère de société cotée de la BNB, débat qui est mené tant au sein qu'en dehors du parlement, il serait cependant utile que le parlement confirme cette interprétation.

L'amendement fournit par ailleurs des éclaircissements concernant les règles comptables applicables à la BNB (art. 141, § 10).

Cet amendement opère clairement une distinction entre les règles qui sont applicables à la BNB et celles qui ne le sont pas. La BNB ne peut pas être considérée comme une société cotée ordinaire. Les dispositions de la législation relative aux sociétés ne lui sont donc applicables qu'à titre supplétif.

Le ministre attire également l'attention sur le fait que le gouvernement a présenté un amendement (n° 49, DOC 50 1823/011) au projet de loi-programme, tendant à compléter le Code des sociétés par un article 879, libellé comme suit :

« Art. 879. — La Commission bancaire et financière inscrit la Banque Nationale de Belgique sur la liste visée

op de lijst bedoeld in artikel 438, vierde lid, met een vermelding die de aandacht van het publiek vestigt op het feit dat de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen slechts aanvullend van toepassing zijn op de Bank. De statuten van de Bank worden gewijzigd, volgens de procedure bepaald in artikel 36, eerste lid, van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, om haar hoedanigheid te vermelden van naamloze vennootschap die een openbaar beroep op het spaarwezen doet of gedaan heeft.».

Dit amendement zal bij de behandeling van de programmawet worden besproken in de Commissie belast met de problemen inzake Handels- en Economisch Recht.

*
* *

Amendement nr. 18 van de heer Chabot c.s., dat er toe strekt artikel 141 te vervangen, wordt eenparig aangenomen.

Art. 142 tot 148

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt. Deze artikelen worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

*
* *

Tijdens haar vergadering van 2 juli 2002 heeft de commissie ingestemd met een aantal wetgevingstechnische opmerkingen van de juridische dienst.

Voorts heeft de commissie zelf de volgende opmerkingen gemaakt:

Artikelen 2, 25 en 40

a. bij amendement nr. 14 wordt in de Nederlandse tekst van artikel 2, 14°, het woord «middellijk» vervangen door het woord «onrechtstreeks». *De commissie* beslist eenparig dezelfde wijziging goed te keuren voor artikel 25, § 1, 1°, a), en artikel 40, § 1.

b. *De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo)* stelt vast dat artikel 25, § 1, 1°, a), voorziet in een sanctieregeling in geval van administratieve overtredingen wegens handelen met voorkennis. De ontworpen tekst heeft tot gevolg dat een oorzakelijk verband wordt gelegd tussen het bezitten van voorkennis en de betwiste transactie. Was

à l'article 438, alinéa 4, avec une mention attirant l'attention du public sur le fait que les dispositions sur les sociétés anonymes ne s'appliquent à la Banque qu'à titre supplétif. Les statuts de la Banque sont modifiés, selon la procédure prévue à l'article 36, alinéa 1er, de la loi du 22 février 1998 fixant le statut organique de la Banque Nationale de Belgique, pour indiquer sa qualité de société anonyme faisant ou ayant fait publiquement appel à l'épargne.».

Cet amendement sera examiné lors de la discussion de la loi-programme au sein de la commission chargée des problèmes de Droit commercial et économique.

*
* *

L'amendement n° 18 de M. Chabot et consorts, visant à remplacer l'article 141, est adopté à l'unanimité.

Art. 142 à 148

Ces articles ne donnent lieu à aucune observation et sont successivement adoptés à l'unanimité.

*
* *

Au cours de sa réunion du 2 juillet 2002, la commission a adopté un certain nombre de remarques d'ordre légistique formulées par le service juridique.

Elle a par ailleurs formulé les remarques suivantes :

Articles 2, 25 et 40

a. L'amendement n° 14 remplace le mot « middellijk » par le mot « *onrechtstreeks* » dans le texte néerlandais de l'article 2, 14°. *La commission* décide à l'unanimité d'adopter une même modification à l'article 25, §1er, 1°, a), et à l'article 40, §1er.

b. *M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo)* constate que l'article 25, §1er, 1°, a), règle les sanctions en cas de manquement administratif en matière d'opérations d'initiés. Le texte proposé a pour effet d'introduire un lien de causalité entre la détention de l'information privilégiée et la transaction litigieuse. N'avait-il pas été convenu que ce

niet overeengekomen dat bedoeld oorzakelijk verband alleen moest worden aangegeven in de definitie van het strafrechtelijk misdrijf (artikel 40, § 1, zoals het werd geamendeerd bij amendement nr. 16)?

De heer Peter Vanvelthoven (SP.A) verwijst naar het advies van de Raad van State, waarin het volgende wordt geconstateerd: «Krachtens verscheidene bepalingen van het voorontwerp kan eenzelfde strafbaar gedrag tegelijk aanleiding geven tot een administratieve sanctie en een strafrechtelijke straf. Dat geldt inzonderheid, wat administratieve geldboetes betreft, voor de straf op overtreding van de verbodsbepalingen, vermeld in artikel 25, en, wat de strafrechtelijke straffen betreft, voor hetgeen strafbaar wordt gesteld in de artikelen 38 tot 41. (...) In deze omstandigheden rijst de vraag of zulk een cumulatie van administratieve sancties en strafrechtelijke straffen bestaanbaar is met het beginsel «*non bis in idem*» (...)» (DOC 50 1842/001, blz. 250-251).

Volgens de heer Vanvelthoven moet het oorzakelijk verband alleen worden aangetoond in het kader van strafrechtelijke misdrijven. Het verdient dan ook de voorkeur twee onderscheiden formuleringen te hanteren, waarbij de ene verwijst naar de administratieve sancties (artikel 25) en de andere naar de strafrechtelijke straffen (art. 40).

De minister herinnert eraan dat tijdens de bespreking is voorgesteld in artikel 25, § 1, 1°, a), de woorden «gebruik te maken van deze voorkennis door, (...) te verkrijgen of te vervreemden of te pogen te verkrijgen of te vervreemden» te vervangen door de woorden «te verkrijgen of te vervreemden of te pogen te verkrijgen of te vervreemden», maar dat de commissie uiteindelijk heeft besloten de oorspronkelijke tekst te handhaven.

Het is immers verkieslijk in artikel 40, zoals het werd geamendeerd bij amendement nr. 16 van de heer Chabot c.s., en in artikel 25, § 1, 1°, a), dezelfde formulering te hanteren.

De ontworpen bepalingen verwijzen niet echt naar een oorzakelijk verband. Zij maken alleen gewag van de feitelijke gegevens waaruit blijkt dat een oorzakelijk verband bestaat tussen het bezitten van voorkennis en de betwiste transactie. Die gegevens zullen moeten dienen als bewijsmateriaal in geval van verschijning in rechte.

De minister voegt daaraan toe dat de wetgever niet het oogmerk heeft respectievelijk voor administratieve sancties en strafrechtelijke straffen in andere bewijsmiddelen te voorzien.

Bij wijze van antwoord op de opmerking van de Raad van State wordt in de memorie van toelichting gesteld dat «volgens de herziene tekst van dit ontwerp het mis-

lien de causalité ne devait figurer que dans la définition du délit pénal (article 40, §1er, tel qu'amendé par l'amendement n° 16) ?

M. Peter Vanvelthoven (SP.A) renvoie à l'avis du Conseil d'État qui constate que « plusieurs dispositions de l'avant-projet permettent qu'un même comportement infractionnel puisse donner lieu, tout à la fois, à une sanction administrative et à une sanction pénale. Il en est spécialement ainsi, pour ce qui concerne les amendes administratives, de la sanction des interdictions visées à l'article 25 et, pour ce qui concerne les sanctions pénales, des incriminations visées aux articles 38 à 41. (...) La question se pose, dans ces conditions, de savoir si pareil cumul de sanctions administratives et pénales est compatible avec le principe « *non bis in idem* » (...)» (DOC 50 1842/001, pp. 250-251).

Selon M. Vanvelthoven, le lien de causalité ne doit être prouvé que dans le cadre de délits pénaux. Il vaut donc mieux utiliser deux formulations différentes, l'une se rapportant aux sanctions administratives (article 25) et l'autre aux sanctions pénales (article 40).

Le ministre rappelle qu'au cours de la discussion, il avait été proposé de modifier l'article 25, §1er, 1°, a) en remplaçant les mots « d'utiliser cette information en acquérant ou en cédant, ou en tentant d'acquérir ou de céder » par les mots « *d'acquérir ou de céder, ou de tenter d'acquérir ou de céder* » mais que la commission a finalement décidé de maintenir le texte initial.

Il est en effet préférable de maintenir la même formulation à l'article 40, tel qu'amendé par l'amendement n° 16 de M. Chabot et consorts, et à l'article 25, §1er, 1°, a).

Les dispositions proposées ne font pas réellement référence à une relation de cause à effet. Elles citent uniquement les éléments de fait qui prouvent qu'il existe un lien de causalité entre la détention de l'information privilégiée et la transaction litigieuse. Ces éléments devront servir de preuve en cas de comparution en justice.

Le ministre ajoute que l'intention du législateur n'est pas de prévoir des moyens de preuves différents pour les sanctions administratives et les sanctions pénales.

À titre de réponse au Conseil d'État, l'exposé des motifs indique que « dans le texte révisé du présent projet, l'abus d'informations privilégiées, en tant qu'abus de

bruik van voorkennis als marktmisbruik dat met een administratieve geldboete kan worden beteugeld, zich onderscheidt van het misdrijf van misbruik van voorkennis bepaald in artikel 40 inzonderheid door de afwezigheid van elk intentioneel element. Met betrekking tot marktmisbruik hoeft niet te worden aangetoond dat de persoon er zich van bewust was dat hij voorkennis had of hiervan niet redelijkerwijze onkundig kon zijn – wat daarentegen één van de bestanddelen van het strafrechtelijk misbruik van voorkennis is. Het is juist dat het niet uitgesloten is dat een gedrag dat onder de engere definitie van het misdrijf van misbruik van voorkennis valt, eveneens door de CBF kan worden beschouwd als een marktmisbruik in de zin van artikel 25, maar in deze hypothese houdt de omrekeningsregel bepaald in artikel 73 van dit ontwerp een afdoende correctie in om elke cumul van administratieve en strafsancties te vermijden» (DOC 50 1842/001, blz. 60-61).

De heer Éric Van Weddingen (MR) verwijst naar amendement nr. 16 van de heer Chabot c.s., dat ertoe strekt in artikel 40, § 1, eerste lid, de woorden «is het verboden om (...) te verkrijgen of te vervreemden of te pogen deze te verkrijgen of te vervreemden», te vervangen door de woorden «is het verboden om gebruik te maken van die voorkennis door, (...) te verkrijgen of te vervreemden of te pogen deze te verkrijgen of te vervreemden». Bij dat amendement worden de bewoordingen van artikel 40, § 1, eerste lid, *in fine*, afgestemd op die van artikel 2, 1) eerste lid, van de op de ECOFIN-Raad van 8 mei 2002 goedgekeurde Europese ontwerpverordening betreffende handel met voorkennis en marktmanipulatie (marktmisbruik). Het ware dan ook een misvatting in artikel 25, § 1, 1°, a), een andere formulering te willen hanteren.

De commissie beslist eenparig de tekst van artikel 25, § 1, 1°, a), te handhaven.

c. *De commissie* beslist eenparig in artikel 40, § 1, zoals gewijzigd bij amendement nr. 16, de woorden «het financieel instrument waarop deze voorkennis betrekking heeft» te vervangen door de woorden «*de financiële instrumenten waarop deze voorkennis betrekking heeft*».

Art. 45

De commissie beslist eenparig in § 2, eerste lid, 2°, de Nederlandse tekst aan te passen als volgt: «de overdracht aan de CBF te regelen van de CDV-personeelsleden *die belast zijn* (...)», zodat die tekst overeenstemt met de Franse tekst.

marché justiciable d'une amende administrative, se distingue du délit d'initié défini à l'article 40 notamment par l'absence de tout élément intentionnel. Pour l'abus de marché, il ne faut pas établir que la personne était consciente du caractère privilégié de l'information ou ne pouvait raisonnablement l'ignorer – ce qui, en revanche, constitue l'un des éléments constitutifs du délit d'initié. Il est vrai qu'il n'est pas exclu qu'un comportement relevant de la définition plus étroite du délit d'initié puisse également être considéré par la CBF comme un abus de marché visé à l'article 25, mais dans cette hypothèse, la règle d'imputation prévue à l'article 73 du présent projet constitue un correctif efficace pour éviter tout cumul de sanctions administratives et pénales.» (DOC 50 1842/001, pp. 60-61).

M. Éric van Weddingen (MR) renvoie à l'amendement n° 16 de M. Chabot et consorts à l'article 40, visant à remplacer au §1er, alinéa 1er, les mots « il est interdit d'acquérir ou de céder, ou de tenter d'acquérir ou de céder » par les mots « *il est interdit d'utiliser cette information en acquérant ou en cédant, ou en tentant d'acquérir ou de céder* ». Cet amendement aligne le libellé de l'article 40, §1er, dernier sous-alinéa, sur celui de l'article 2, 1), alinéa 1er, du projet de directive européenne sur les opérations d'initiés et les manipulations de marché (abus de marché) tel qu'approuvé par le Conseil ECOFIN le 8 mai 2002. Ce serait donc une erreur de vouloir utiliser une formulation différente à l'article 25, §1er, 1°, a).

La commission décide à l'unanimité de maintenir le texte de l'article 25, §1er, 1°, a).

c. À l'article 40, §1er, tel qu'amendé par l'amendement n° 16, *la commission* décide à l'unanimité de remplacer les mots « l'instrument financier sur lequel porte cette information » par les mots « *les instruments financiers sur lesquels porte cette information* ».

Art. 45

Au §2, alinéa 1er, 2°, *la commission* décide à l'unanimité d'adapter le texte néerlandais comme suit : « de overdracht aan de CBF te regelen van de CDV-personeelsleden *die belast zijn* (...) », afin d'assurer la concordance avec le texte français.

Art. 48

Tijdens de bespreking van het artikel heeft de minister van Financiën gesuggereerd § 1, 6°, te wijzigen als volgt:

«6° een advies geven aan de Koning voorafgaand aan de benoemingen bedoeld in de artikelen 49, § 6, 50, §2, en 51, § 3. De voorzitter neemt geen deel aan deze adviesprocedure.».

Hiertoe is evenwel geen amendement ingediend.

De minister herinnert eraan dat het erom gaat duidelijker uit te drukken dat de voorzitter niet deelneemt aan de adviesprocedure en niet, zoals op grond van de huidige formulering kan worden verondersteld, dat de raad van toezicht geen advies kan uitbrengen over de benoeming van de voorzitter.

De commissie stemt eenparig in met dit voorstel tot wijziging.

Art. 49

De commissie beslist eenparig in de Franse tekst van § 6, vierde lid, de woorden «*du comité de direction sont proposés par le comité de direction de la BNB*» te vervangen door de woorden «*du comité de direction de la BNB sont proposés par ce comité de direction*».

Een analoge wijziging wordt aangebracht in artikel 85, § 6, vierde lid.

Art. 51 en 87

De eerste zin van § 1 van beide artikelen geeft aan dat de secretaris-generaal belast is met de algemene administratieve organisatie en de leiding van de diensten «onder de collegiale autoriteit van de leden van het directiecomité».

De tweede zin, na wijziging respectievelijk bij de amendementen 24 en 32, bepaalt: «Hij coördineert onder de collegiale autoriteit van het directiecomité (...)».

De commissie beslist eenparig in beide zinnen voor de formulering van de tweede zin te kiezen. Er wordt voorgesteld in de Nederlandse tekst «onder het collegiaal gezag van het directiecomité» te schrijven.

Art. 48

Au cours de la discussion des articles, le ministre des Finances a suggéré d'amender le §1er, 6°, comme suit :

« 6° donner un avis au Roi préalablement aux nominations visées aux articles 49, §6, 50, §2, et 51, §3. Le président ne participe pas à cette procédure d'avis. »

Aucun amendement n'a cependant été déposé à cet effet.

Le ministre rappelle qu'il s'agit d'exprimer plus clairement le fait que le président ne participe pas à la procédure d'avis et non, comme pourrait le laisser supposer la formulation actuelle, que le conseil de surveillance ne peut remettre un avis sur la nomination du président.

La commission marque à l'unanimité son accord sur cette proposition de modification.

Art. 49

Dans le texte français du §6, alinéa 4, *la* commission décide à l'unanimité de remplacer les mots « du comité de direction sont proposés par le comité de direction de la BNB » par les mots « *du comité de direction de la BNB sont proposés par ce comité de direction* ».

Une modification analogue est apportée à l'article 85, § 6, alinéa 4.

Art. 51 et 87

La première phrase du § 1er de ces deux articles indique que le secrétaire général est chargé de l'organisation administrative générale et de la direction administrative des services « sous l'autorité collégiale des membres du comité de direction ».

La deuxième phrase, telle qu'amendée respectivement par les amendements n°s 24 et 32, dispose qu'« il coordonne, sous l'autorité collégiale du comité de direction (...) ».

La commission décide à l'unanimité d'adopter dans les deux phrases la formulation suivante : « *sous l'autorité collégiale du comité de direction* ». Dans le texte néerlandais, il est proposé d'écrire « *onder het collegiaal gezag van het directiecomité* ».

Art. 70 tot 73

De heer Peter Vanvelthoven (SP.A) constateert dat afdeling 5 (artikelen 70 tot 73) betrekking heeft op de procedureregels voor het opleggen van administratieve sancties. Is die procedure alleen maar van toepassing op administratieve sancties en dwangsommen of is ze eveneens van toepassing op andere soorten sancties, zoals de schorsing of de schrapping?

De minister merkt op dat de artikelen 70 tot 72, die de procedure regelen, niet voorzien in enige beperking inzake administratieve sancties. Artikel 72, § 1, 1), bepaalt: «kan het directiecomité bij een gemotiveerde beslissing het bestaan vaststellen van een onwettige praktijk en één van de administratieve sancties uitspreken bepaald in de wettelijke en reglementaire bepalingen die de betrokken materie regelen».

De heer Herman Van Rompuy (CD&V) herinnert aan de kritiek op de logheid van de procedure in de artikelen 70 tot 72, vooral als de bedoelde instellingen snel moeten optreden (intrekking van een vergunning enzovoort).

De minister merkt op dat artikel 72, § 4, het volgende bepaalt: «In geval van ernstig gevaar voor het publiek, kan het directiecomité afwijken van de procedureregels voorzien in de artikelen 70 tot 72, § 2 (...)».

Art. 84

Amendement nr. 3, A), strekt ertoe artikel 48, §1, aan te vullen met een tweede lid, luidend als volgt:

«De raad kan een of meer van zijn leden gelasten met een onderzoek om zich te vergewissen van de goede werking van de CBF. Voor de uitvoering van hun opdracht hebben de aangewezen leden de ruimste onderzoeksbevoegdheden. Zij kunnen zich door een of meer personeelsleden van de CBF laten bijstaan. Zij delen hun bevindingen mee aan de raad.»

Dit amendement werd aangenomen. Amendement nr. 8, A), dat in dezelfde bepaling voorziet voor de CDV (artikel 84) werd daarentegen per vergissing ingetrokken.

De commissie beslist eenparig artikel 84, § 1, aan te vullen met een derde lid, met dezelfde tekst als hierboven.

Art. 70 à 73

M. Peter Vanvelthoven (SP.A) constate que la section 5 (articles 70 à 73) porte sur les règles de procédure pour l'imposition de sanctions administratives. Cette procédure s'applique-t-elle uniquement aux amendes administratives et aux astreintes ou bien s'applique-t-elle également à d'autres types de sanctions comme, par exemple, la suspension ou la radiation ?

Le ministre fait remarquer que les articles 70 à 72, qui régissent la procédure, ne prévoient aucune limitation en termes de sanctions administratives. L'article 72, §1er, 1), dispose que « le comité de direction peut, par décision motivée, constater l'existence d'une pratique illicite et prononcer une des sanctions administratives prévues par les dispositions légales et réglementaires régissant la matière concernée ».

M. Herman Van Rompuy (CD&V) rappelle les critiques formulées à l'égard de la lourdeur de la procédure visée aux articles 70 à 72, surtout dans les cas où les institutions visées sont amenées à intervenir très rapidement (retrait d'une licence, etc.).

Le ministre fait remarquer qu'en vertu de l'article 72, §4, « en cas de péril grave pour le public, le comité de direction peut déroger aux règles de procédure prévues aux articles 70 à 72, §2 (...) ».

Art. 84

L'amendement n° 3, A) complète l'article 48, §1er, par un alinéa 2, libellé comme suit :

« Le conseil peut charger un ou plusieurs de ses membres de mener une enquête pour s'assurer du bon fonctionnement de la CBF. Pour l'accomplissement de leur mission, les membres désignés ont les pouvoirs d'investigation les plus étendus. Ils peuvent se faire assister par un ou plusieurs membres du personnel de la CBF. Ils font part des résultats de leur enquête au conseil .»

Cet amendement a été adopté. Par contre, l'amendement n° 8, A), qui prévoyait une disposition identique pour l'OCA (article 84), a été retiré par erreur.

La commission décide à l'unanimité de compléter l'article 84, § 1er, par un alinéa 3, reprenant le texte tel que formulé ci-dessus.

Art. 141

Het bij amendement nr. 18 geamendeerde artikel 141, § 6, voegt in de wet van 22 februari 1998 (organiek statuut van de NBB) een nieuwe bepaling in. Deze nieuwe bepaling luidt als volgt:

«Drie leden van het directiecomité zetelen in persoonlijke hoedanigheid in het directiecomité van de Commissie voor het Bank- en Financieuzen en twee leden in dit van de Controledienst voor de Verzekeringen.»

De artikelen 49, § 6, en 85, § 6, worden overigens geamendeerd respectievelijk bij de amendementen nrs. 19 en 20. Daaruit volgt dat het directiecomité van de CBF voortaan is samengesteld uit 4 à 6 leden van wie de helft (te weten 2 of 3) lid is van het directiecomité van de NBB (artikel 49), terwijl het directiecomité van de CDV uit 2 à 4 leden bestaat van wie de helft (te weten 1 of 2) lid is van het directiecomité van de NBB.

De commissie beslist eenparig het ontworpen artikel 141, § 6, te wijzigen om het in overeenstemming te brengen met de voornoemde artikelen 49, § 6, en 85, § 6.

Art. 141bis (nieuw)

Ten gevolge van een opmerking van de juridische dienst, wordt een nieuw artikel 141bis ingevoegd, luidende :

«*De artikelen 5 en 6 van de wet van 15 juli 1998 tot wijziging van sommige wettelijke bepalingen inzake financiële instrumenten en effectenclearingstelsels worden opgeheven.*»

De invoeging door artikel 133 van nieuwe bepalingen ter vervanging van de artikelen 1 en 1ter (hernummerd tot artikel 1bis) van het koninklijk besluit nr. 62 van 10 november 1967 ter bevordering van de omloop van effecten, vereist immers de gelijktijdige opheffing van de artikelen 5 en 6 van de wet van 15 juli 1998 tot wijziging van sommige wettelijke bepalingen inzake financiële instrumenten en effectenclearingstelsels. Deze laatste artikelen waren nog niet in werking getreden bij gebreke aan een koninklijk besluit dat daarin kon voorzien. Dat zal door hun opheffing ook later niet meer mogelijk zijn.

*
* *

Het gehele aldus geamendeerde wetsontwerp, met inbegrip van de wetgevingstechnische verbeteringen, wordt eenparig aangenomen.

Art. 141

L'article 141, §6, tel qu'amendé par l'amendement n° 18, introduit une nouvelle disposition dans la loi du 22 février 1998 (statut organique de la BNB). Cette nouvelle disposition est libellée comme suit :

« À titre personnel, trois membres du Comité de direction siègent au comité de direction de la Commission bancaire et financière et deux membres à celui de l'Office de Contrôle des Assurances. »

Par ailleurs, les articles 49, § 6, et 85, § 6, ont été amendés respectivement par les amendements n°s 19 et 20. En conséquence, le comité de direction de la CBF se compose dorénavant de 4 à 6 membres, dont la moitié (c'est-à-dire 2 à 3) sont membres du comité de direction de la BNB (article 49) tandis que le comité de direction de l'OCA se compose de 2 à 4 membres, dont la moitié (c'est-à-dire 1 à 2) sont membres du comité de direction de la BNB.

La commission décide à l'unanimité de modifier l'article 141, §6, proposé, afin de le mettre en concordance avec les articles 49, § 6, et 85, § 6, précités.

Art. 141bis (nouveau)

Suite à une remarque du service juridique, il est inséré un nouvel article 141bis, libellé comme suit :

«Les articles 5 et 6 de la loi du 15 juillet 1998 modifiant diverses dispositions légales en matière d'instruments financiers et de systèmes de compensation de titres, sont abrogés.»

L'insertion par l'article 133 de nouvelles dispositions visant à remplacer les articles 1er et 1^{er}ter (renuméroté article

1^{er}bis) de l'arrêté royal n° 62 du 10 novembre 1967 favorisant la circulation des valeurs mobilières, nécessite notamment l'abrogation simultanée des articles 5 et 6 de la loi du 15 juillet 1998 modifiant diverses dispositions légales en matière d'instruments financiers et de systèmes de compensation de titres. Ces derniers articles n'étaient pas encore entrés en vigueur faute d'un arrêté royal qui pouvait le prévoir. Dans l'avenir, ceci ne sera plus possible vu leur abrogation.

*
* *

L'ensemble du projet de loi, tel qu'il a été amendé et y compris les corrections d'ordre légistique, est adopté à l'unanimité.

B. Wetsontwerp DOC 50 1843/001

De commissie gaat ermee akkoord om volgende tekstcorrecties aan te brengen :

– Het voorgestelde artikel 2 strekt ertoe een hoofdstuk VI in te voegen in de wet betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten. In de Nederlandse tekst van artikel 120, § 6, tweede zin, van dit in te voegen hoofdstuk VI leze men «een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel *dreigt te berokkenen*» in plaats van «een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel *berokkenen*». Hiermee wordt de Nederlandse tekst in overeenstemming gebracht met de Franse tekst.

– Dezelfde opmerking geldt voor de Nederlandse tekst van artikel 121, §6, derde zin en van artikel 123, § 7, tweede zin.

– Het voorgestelde artikel 3 strekt ertoe een hoofdstuk VII in te voegen in de wet betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten. In de Franse tekst van artikel 125, § 1, van dit in te voegen hoofdstuk VII, leze men «infligent» in plaats van «ont infligé». Hiermee wordt de Franse tekst in overeenstemming gebracht met de Nederlandse tekst.

*
* *

Alle artikelen worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Het gehele wetsontwerp, met inbegrip van de tekstcorrecties, wordt eenparig aangenomen.

*
* *

Lijst van de bepalingen die uitvoeringsbesluiten vergen (toepassing van artikel 18.4 van het Reglement)

I. Wetsontwerp betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (DOC 50 1842/001)

Hoofdstuk I

Artikel 2, 1°, j)
Artikel 2, 1°, k)
Artikel 2, 8°
Artikel 2, 10°, i)
Artikel 2, 13°

B. Projet de loi DOC 50 1843/001

La commission marque son accord sur les corrections de texte suivantes :

– L'article 2 du projet vise à insérer un chapitre VI dans la loi relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers. Dans le texte néerlandais de l'article 120, § 6, deuxième phrase, de ce chapitre VI à insérer, il y a lieu de lire "*een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel dreigt te berokkenen*" au lieu de "*een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel berokkenen*". Cette correction vise à mettre le texte néerlandais en concordance avec le texte français.

– La même observation vaut pour le texte néerlandais de l'article 121, § 6, troisième phrase et de l'article 123, § 7, deuxième phrase.

– L'article 3 du projet vise à insérer un chapitre VII dans la loi relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers. Dans le texte français de l'article 125, § 1er, de ce chapitre VII à insérer, il y a lieu de lire "infligent" au lieu de « ont infligé ». Cette correction vise à mettre le texte français en concordance avec le texte néerlandais.

*
* *

Tous les articles sont successivement adoptés à l'unanimité.

L'ensemble du projet de loi, y compris les corrections de texte, est adopté à l'unanimité.

*
* *

Liste des dispositions qui nécessitent des mesures d'exécution (application de l'article 18.4 du Règlement)

I. Projet de loi relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers (DOC 50 1842/001)

Chapitre Ier

Article 2, 1°, j)
Article 2, 1°, k)
Article 2, 8°
Article 2, 10° i)
Article 2, 13°

Hoofdstuk II

Artikel 7, §1
 Artikel 9
 Artikel 10, §1
 Artikel 10, §4
 Artikel 11, §1
 Artikel 11, §2
 Artikel 13, §2
 Artikel 14, §1
 Artikel 15
 Artikel 18
 Artikel 21
 Artikel 22, §5
 Artikel 22, §9
 Artikel 23, §1, 4°
 Artikel 23, §2, tweede lid
 Artikel 23, §3, tweede lid
 Artikel 23, §6
 Artikel 24, derde lid
 Artikel 25, §1, 5°
 Artikel 26, 10°
 Artikel 26, 12°, b)
 Artikel 26, 13°
 Artikel 26, 17°
 Artikel 28, §1
 Artikel 29

Hoofdstuk III

Artikel 45, tweede lid
 Artikel 48, §2
 Artikel 48, §4
 Artikel 49, §6
 Artikel 50, §2
 Artikel 51, §3
 Artikel 55, tweede lid
 Artikel 56, eerste lid
 Artikel 59
 Artikel 63, §1
 Artikel 63, §3
 Artikel 64, derde lid
 Artikel 67

Hoofdstuk IV

Artikel 84, §3
 Artikel 84, §6
 Artikel 85, §6
 Artikel 86, §2
 Artikel 87, §3
 Artikel 91
 Artikel 92
 Artikel 99, §1
 Artikel 99, §3
 Artikel 100, derde lid
 Artikel 103

Chapitre II

Article 7, § 1er
 Article 9
 Article 10, § 1er
 Article 10, § 4
 Article 11, § 1er
 Article 11, § 2
 Article 13, § 2
 Article 14, § 1er
 Article 15
 Article 18
 Article 21
 Article 22, § 5
 Article 22, § 9
 Article 23, § 1er, 4°
 Article 23, § 2, alinéa 2
 Article 23, § 3, alinéa 2
 Article 23, § 6
 Article 24, alinéa 3
 Article 25, § 1er, 5°
 Article 26, 10°
 Article 26, 12°, b)
 Article 26, 13°
 Article 26, 17°
 Article 28, § 1er
 Article 29

Chapitre III

Article 45, alinéa 2
 Article 48, § 2
 Article 48, § 4
 Article 49, § 6
 Article 50, § 2
 Article 51, § 3
 Article 55, alinéa 2
 Article 56, alinéa 1er
 Article 59
 Article 63, § 1er
 Article 63, § 3
 Article 64, alinéa 3
 Article 67

Chapitre IV

Article 84, § 3
 Article 84, § 6
 Article 85, § 6
 Article 86, § 2
 Article 87, § 3
 Article 91
 Article 92
 Article 99, § 1er
 Article 99, § 3
 Article 100, alinéa 3
 Article 103

Hoofdstuk V

Artikel 117, §3, vijfde lid
 Artikel 117, §5, derde lid
 Artikel 117, §5, vierde lid
 Artikel 118
 Artikel 119, §1
 Artikel 119, §2

Hoofdstuk VI (ingevoegd door het ontwerp «verhaalmiddelen» DOC 50 1843/001)

Artikel 122 (zie artikel 2 van het ontwerp 1843)

Hoofdstuk VII (ingevoegd door het ontwerp «verhaalmiddelen» DOC 50 1843/001)

Artikel 126 (zie artikel 3 van het ontwerp 1843)

Hoofdstuk VIII

Artikel 133, § 9
 Artikel 135, § 4 (nieuw artikel 5, eerste lid, in de wet van 9 juli 1975)
 Artikel 140, § 4 (nieuw artikel 45*bis* in de wet van 6 april 1995)
 Artikel 140, §6 (nieuw artikel 139, zesde lid, in de wet van 6 april 1995)
 Artikel 142, § 5
 Artikel 145
 Artikel 146
 Artikel 147 transversale bepaling
 Artikel 148

II. Wetsontwerp DOC 50 1843/001 «verhaalmiddelen»

Artikel 2 (invoeging van artikel 122 in het ontwerp I)
 Artikel 3 (invoeging van artikel 126 in het ontwerp I)
 Artikel 4, § 1 (nieuw artikel 30, §2*bis*, in de gecoördineerde wetten op de Raad van State)
 Artikel 4, § 2 (nieuw artikel 30, §2*ter*, in de gecoördineerde wetten op de Raad van State)
 Artikel 11

**V. — VOORSTEL VAN RESOLUTIE
DOC 50 1855/001****1. Inleidende uiteenzetting namens de indieners van het voorstel van resolutie door de heer Thierry Giet**

De heer Thierry Giet (PS) wijst erop dat het witwassen van kapitaal van criminele oorsprong en de financiële misdaad zich de afgelopen jaren gestaag hebben ont-

Chapitre V

Article 117, § 3, alinéa 5
 Article 117, § 5, alinéa 3
 Article 117, § 5, alinéa 4
 Article 118
 Article 119, §1er
 Article 119, § 2

Chapitre VI (inséré par le projet « voies de recours » DOC 50 1843/001)

Article 122 (voy. l'article 2 du projet « voies de recours »)

Chapitre VII (inséré par le projet « voies de recours » DOC 50 1843/001)

Article 126 (voy. l'article 3 du projet « voies de recours »)

Chapitre VIII

Article 133, § 9
 Article 135, § 4 (nouvel article 5, al. 1er, dans la loi du 9 juillet 1975)
 Article 140, § 4 (nouvel article 45*bis* dans la loi du 6 avril 1995)
 Article 140, § 6 (nouvel article 139, al. 6, dans la loi du 6 avril 1995)
 Article 142, § 5
 Article 145
 Article 146
 Article 147 disposition transversale
 Article 148

II. Projet de loi DOC 50 1843/001 « voies de recours »

Article 2 (insertion de l'article 122 dans le projet I)
 Article 3 (insertion de l'article 126 dans le projet I)
 Article 4, § 1er (nouvel article 30, § 2*bis*, dans les lois coordonnées sur le Conseil d'Etat)
 Article 4, § 2 (nouvel article 30, § 2*ter*, dans les lois coordonnées sur le Conseil d'Etat)
 Article 11

**V. — PROPOSITION DE RÉOLUTION
DOC 50 1855/001****1. Exposé introductif fait par M. Thierry Giet au nom des auteurs de la proposition de résolution**

M. Thierry Giet (PS) fait observer que le blanchiment de capitaux d'origine criminelle et la délinquance financière continuent de se développer ces dernières années. Ces opérations constituent une menace directe pour la

wikkeld. Dit betekent een directe bedreiging zowel voor de stabiliteit van de financiële markten en de economie als voor de veiligheid van de democratische samenlevingen, aangezien het hier gaat om transacties van bijzonder aanzienlijke bedragen.

De verklaring van Parijs van 8 februari 2002 tegen het witwassen van kapitaal stelt het volgende :

«De financiële globalisatie is gepaard gegaan met steeds meer geperfectioneerde technieken en beroepen waardoor een versterking van de prudentiële normen en deontologische verplichtingen van de markten nodig is. (...) Deze uitbreiding van de controle en van de financiële regelgeving zou het geheel van financiële en juridische dienstverleners, alsook de internationale netwerken moeten betreffen (...).»

De interbancaire rekeningen en de interne groepscontacten kunnen in dat verband een belangrijke rol spelen.

Zo er vermoedens van witwassen van kapitaal bestaan, zijn de financiële instellingen krachtens ons positief recht thans verplicht dat te melden. De Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI), het overheidsorgaan dat belast is met het verzenden van informatie met het oog op de bestrijding van witwassen van kapitaal, kan evenwel te maken krijgen met enige terughoudendheid. Dit voorstel van resolutie strekt ertoe daarmee komaf te maken door de meldingsplicht te veralgemenen wanneer een cliënt uit een land dat voorkomt op de door de Financiële Actiegroep Witwassen van Geld (FATF) opgestelde lijst van landen en gebieden die medewerking weigeren, direct of indirect een contant bedrag dan wel andere vermogenswaarden op een interbancaire rekening stort.

De regering wordt dan ook verzocht de rol van de CBF te verscherpen en de meldingsplicht bij de Cel voor Financiële Informatieverwerking te systematiseren.

2. Antwoord van de minister van Financiën

De minister merkt op dat de vijftien lidstaten van de Europese Unie ernaar streven om binnen de FATF eenzelfde standpunt te verdedigen. Op Europees niveau zou er zoveel mogelijk een uniforme regelgeving moeten worden toegepast opdat deze principes ook op het niveau van de FATF verdedigd kunnen worden.

Voor de opvolging van de controles kunnen er meer middelen ter beschikking worden gesteld van zowel de

stabiliteit des marchés financiers et de l'économie, mais également pour la sécurité de nos sociétés démocratiques, dès lors que ces transactions portent sur des montants particulièrement considérables.

La déclaration de Paris du 8 février 2002 contre le blanchiment précise ce qui suit :

« La sophistication des techniques et des métiers qui a accompagné la globalisation financière nécessite un renforcement des normes prudentielles et des obligations déontologiques des marchés. (...) Cet élargissement du contrôle et de la régulation financière devrait porter sur l'ensemble des prestataires de services financiers ou juridiques mais aussi sur les réseaux internationaux (...) »

Les comptes interbancaires et les relations intragroupes peuvent jouer, dans ce cadre, un rôle important.

Actuellement, notre droit positif impose aux institutions financières une obligation d'information en cas de soupçon de blanchiment. Néanmoins, informer la Cellule de traitement des informations financières (CTIF), qui est l'autorité administrative chargée de la transmission d'informations en vue de la lutte contre le blanchiment de capitaux, peut se heurter à quelques inhibitions que cette proposition de résolution vise à lever en systématisant l'obligation de déclaration lorsqu'un client provenant d'un pays relevant de la liste des pays et territoires non coopératifs établie par le Groupe d'Action financière (GAFI) dépose directement ou indirectement un montant en espèces ou d'autres valeurs patrimoniales sur un compte interbancaire.

Le gouvernement est dès lors prié de préciser le rôle de la CBF et de systématiser l'obligation de déclaration auprès de la Cellule de traitement des informations financières.

2. Réponse du ministre des Finances

Le ministre fait remarquer que les quinze Etats membres de l'Union européenne s'efforcent de défendre un même point de vue au sein du GAFI. Au niveau européen, il conviendrait d'appliquer une législation aussi uniforme que possible afin que ces principes puissent aussi être défendus auprès du GAFI.

Pour ce qui est du suivi des contrôles, davantage de moyens financiers peuvent être mis à la disposition tant

parketten als de Cel voor Financiële Informatieverwerking.

Sommige aangiftes zouden inderdaad automatisch kunnen verlopen wanneer er transacties plaatsvinden waarbij landen betrokken zijn die voorkomen op de door de FATF opgestelde lijst van landen en gebieden die medewerking weigeren. Dit betekent evenwel niet dat er reeds sprake is van strafbare feiten. De subjectieve beoordeling moet behouden blijven, hetzij bij degenen die melding moeten maken van een dergelijke transactie, hetzij bij de instantie die de meldingen ontvangt. Het loutere feit dat een transactie verloopt via een land dat zijn medewerking heeft geweigerd, is geen voldoende bewijs voor een crimineel feit.

In het kader van een betere opvolging zou de CFI verzocht kunnen worden om de instanties die verdachte transacties moeten melden ertoe aan te sporen bijzondere aandacht te besteden aan transacties die verlopen via niet-meewerkende landen.

3. Bespreking

Punt 1

Over dit punt worden geen opmerkingen gemaakt.

Punt 2

Amendement nr. 1 (DOC 50 1855/002) van de heren Thierry Giet, Jacques Chabot en Charles Janssens strekt ertoe de prerogatieven van de Cel voor Financiële Informatieverwerking te bevestigen bij de systematisering van de meldingsplicht. De cel behoudt dus haar discretionaire bevoegdheid om te oordelen over de opvolging van de bij haar gedane meldingen.

De heer Thierry Giet (PS) vestigt de aandacht erop dat met dit amendement tegemoet wordt gekomen aan de terechte opmerking van de minister van Financiën dat een melding niet beschouwd mag worden als een vermoeden van schuld. De Cel voor Financiële Informatieverwerking moet een autonome beoordelingsbevoegdheid behouden.

De minister van Financiën stelt voor om te verduidelijken dat de systematische meldingsplicht bij de Cel voor Financiële Informatieverstreking alleen zou gelden voor transacties van omvangrijke bedragen. De minister is wel bereid om het grensbedrag waarboven de systematische meldingsplicht van toepassing is, vrij laag te houden. Het is evenwel zinsloos om ook een meldingsplicht in te stellen voor onbeduidende bedragen.

des parquets que de la Cellule de traitement des informations financières.

Certaines déclarations pourraient en effet être automatisées pour des transactions impliquant des pays figurant sur la liste des pays et territoires non coopératifs établie par le GAFI. Cela ne signifie pas pour autant qu'il s'agisse de faits punissables. Tant les institutions qui sont tenues de déclarer de telles transactions mais aussi l'instance à laquelle sont communiquées les déclarations doivent pouvoir conserver la possibilité d'une appréciation subjective. Le simple fait qu'une transaction soit effectuée par un pays ayant refusé de coopérer ne constitue pas une preuve suffisante pour affirmer qu'il s'agit d'un acte criminel.

Dans la perspective d'un meilleur suivi, la CTIF pourrait encourager les instances chargées de déclarer des transactions suspectes à accorder une attention particulière aux transactions effectuées par l'intermédiaire de pays non coopératifs.

3. Discussion

Point 1

Ce point ne fait l'objet d'aucune observation.

Point 2

L'amendement n° 1 (DOC 50 1855/002) de *MM. Thierry Giet, Jacques Chabot et Charles Janssens*, tend à confirmer les prérogatives de la Cellule de traitement des informations financières en systématisant l'obligation de déclaration. La Cellule conserve donc son pouvoir discrétionnaire pour apprécier la suite à donner aux déclarations qui sont faites auprès d'elle.

M. Thierry Giet (PS) attire l'attention sur le fait que cet amendement répond à la remarque faite à juste titre par le ministre des Finances, remarque selon laquelle une déclaration ne peut être considérée comme une présomption de culpabilité. La Cellule de traitement des informations financières doit conserver un pouvoir d'appréciation autonome.

Le ministre des Finances propose de préciser que l'obligation de déclaration systématique auprès de la Cellule de traitement des informations financières ne s'applique qu'aux transactions portant sur des montants importants. Le ministre est certes disposé à maintenir à un niveau assez bas le plafond au-delà duquel l'obligation de déclaration systématique est applicable, mais il est toutefois inutile d'instaurer une obligation de déclaration pour des montants négligeables.

Verder suggereert de minister om te preciseren dat het gaat over landen waartegen België tegenmaatregelen heeft ingevoerd, want als er tegenmaatregelen zijn genomen, kan er ook sprake zijn van echte sancties.

De heer Thierry Giet (PS) gaat akkoord met deze suggesties van de minister.

Rekening houdend met de aangebrachte argumenten trekt hij *amendement nr. 1* in en dient hij samen met *de heer Jacques Chabot (PS)* *amendement nr. 2 (DOC 50 1855/002)* in dat ertoe strekt punt 2 te vervangen door de volgende bepaling :

«2. De meldingsplicht bij de Cel voor Financiële Informatieverwerking te systematiseren met inachtneming van de prerogatieven van die cel wanneer een cliënt uit een land dat voorkomt op de lijst van landen en gebieden die niet meewerken en waartegen België tegenmaatregelen heeft ingevoerd, direct of indirect een omvangrijk bedrag in contanten dan wel andere vermogenswaarden op een interbancaire rekening stort met België als bestemming.».

4. Stemmingen

De consideransen A tot L worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Het punt 1 wordt eenparig aangenomen.

Het amendement nr. 2 tot vervanging van punt 2 wordt eenparig aangenomen.

Het gehele, aldus gewijzigde voorstel van resolutie, wordt eenparig aangenomen.

De rapporteur,

De voorzitter,

Peter VANVELTHOVEN

Olivier MAINGAIN

Le ministre suggère en outre que l'on précise qu'il s'agit de pays contre lesquels la Belgique a instauré des mesures de rétorsion, car dans ce cas, il peut également s'agir de véritables sanctions.

M. Thierry Giet (PS) est d'accord avec les suggestions du ministre.

Compte tenu des arguments invoqués, il retire l'amendement n° 1 et présente, avec *M. Jacques Chabot (PS)*, l'amendement n° 2 (DOC 50 1855/002), qui tend à remplacer le point 2 par la disposition suivante :

« 2. Dans le respect des prérogatives de la Cellule de traitement des informations financières, de systématiser l'obligation de déclaration auprès de cette cellule lorsqu'un client dans un pays relevant de la liste de pays et territoires non coopératifs à l'égard desquels la Belgique a établi des contre-mesures, dépose directement ou indirectement un montant significatif en espèces ou d'autres valeurs patrimoniales sur un compte interbancaire à destination de la Belgique. ».

4. Votes

Les considérants A à L sont successivement adoptés à l'unanimité.

Le point 1 est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 2, tendant à remplacer le point 2, est adopté à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition de résolution, telle qu'elle a été modifiée, est adopté à l'unanimité.

Le rapporteur,

Le président,

Peter VANVELTHOVEN

Olivier MAINGAIN